

Jaarstukken 2019

Raadsversie 8 juli 2020

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Algemeen	3
Bestuurlijke hoofdlijnen	3
Financiële hoofdlijnen.....	5
Leeswijzer.....	7
JAARVERSLAG	9
Programma's	10
0.Bestuur en ondersteuning	11
1.Veiligheid	27
2.Verkeer, vervoer en waterstaat	31
3.Economie.....	43
4.Onderwijs	52
5.Sport, cultuur en recreatie	60
6.Sociaal domein	68
7.Volksgezondheid en duurzaamheid.....	83
8.Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	93
Paragrafen	101
Lokale heffingen	102
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	110
Onderhoud kapitaalgoederen.....	117
Financiering	123
Bedrijfsvoering	131
Verbonden partijen	135
Grondbeleid	149
JAARREKENING	157
Financiën	158
Resultaat.....	159
Overzicht van baten en lasten	175
Overzicht van baten en lasten per taakveld.....	177
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen	183
Overzicht van incidentele baten en lasten	184
Begrotingsrechtmatigheid	187
Wet Normering Topinkomens (WNT).....	191
Balans en de toelichting	193
Bijlagen	221
Kerngegevens	221
Kredietoverzicht	222
Overzicht reserves	240
Overzicht voorzieningen	241
Overzicht langlopende geldleningen	241
Overzicht grondexploitaties.....	243
Single information, Single audit (SiSa).....	244

ALGEMEEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Voor u ligt de jaarrekening 2019 van de gemeente Zevenaar.

Het jaar 2019 stond in teken van verder in controle geraken. Het project "financiële basis op orde" is afgerond, waardoor budgetten op actualiteit zijn getoetst en aangepast. Verder is een aantal langlopende dossiers en projecten afgerond. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het dossier onderwijshuisvesting Platanenlaan. Ook de verbouw en inrichting van Hal 12 (vanaf 2020 Turmac Cultuurfabriek geheten) werd in 2019 nagenoeg afgerond en gereed gemaakt voor opening in 2020. Andere belangrijke projecten waren de reconstructie van Arnhemseweg en Hengelder en de spoorverbetering Zevenaar- Didam.

De reconstructie van de Arnhemseweg en de weg Hengelder is door de gemeente Zevenaar voorbereid en uitgevoerd. Het zijn beide belangrijke ontsluitingswegen van Zevenaar. De werkzaamheden zijn zo uitgevoerd dat het verkeer gebruik kon blijven maken van de wegen. Onderdeel van het project is de langzaam-verkeer tunnel. De combinatie van water langs het fietspad maakt het project bijzonder, evenals de verlichting in de tunnel dat verwijst naar de oude historie van Zevenaar. Beide projecten zijn binnen tijd en budget gerealiseerd.

Met spoorverbetering Zevenaar- Didam kon in 2019 een ander grootschalig project worden afgerond. Naast de verdubbeling van het spoor is Zevenaar ook een langzaam-verkeerstunnel rijker. Fietzers en voetgangers kunnen nu veilig de overkant van de weg bereiken. Er is veel energie gestoken in de uitstraling en sociale veiligheid van de tunnel. De vondst van diverse bommen zorgde voor intensief overleg met allerlei stakeholders om de veiligheid van de inwoners te waarborgen en met succes.

De financiële risico's in de grondexploitatie zijn in 2019 belangrijk verminderd. Zowel de verkoop van woningbouw kavels als percelen voor bedrijfsvestiging trok verder aan. In het voorjaar 2019 is een verbetertraject opgestart voor het sociaal domein. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 en het Beleidsplan Jeugd, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatiewet 2020-2023.

Al deze positieve ontwikkelingen werden in 2019 overschaduwd door de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein. De kostenontwikkeling van met name Jeugdzorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) leidden in 2019 tot een fors tekort op de gemeentelijke begroting. Zevenaar stond daarin niet alleen, deze ontwikkeling deed zich overal in het land voor. Langzamerhand werd in gemeenteland duidelijk dat met de decentralisatie van deze rijkstaken onvoldoende middelen waren overgeheveld naar de lokale overheden. En daar kwam nog bij dat door de zorg zo nabij de inwoners te organiseren de zorgvraag steeg. Het structurele tekort op de gemeentebegroting van Zevenaar bedroeg bijna € 8 miljoen. In de zomer van 2019 zijn bezuinigingsmaatregelen voorbereid om zo snel mogelijk weer tot een sluitende begroting te komen. In het najaar van 2019 werden deze maatregelen door de gemeenteraad vastgesteld en kregen ook het vertrouwen van de provinciale toezichthouder.

Het implementeren en effectueren van het bezuinigingspakket vraagt de komende jaren nog veel aandacht om in 2023 weer een sluitende begroting te kunnen presenteren.

De ontwikkelingen in het sociaal domein bleven ook niet zonder gevolgen voor de personele samenstelling van het college. De portefeuillehouder ervoer te weinig vertrouwen voor haar aanpak in het sociaal domein en trad in de zomer van 2019 af. Met een herschikking van de portefeuillevreiding werden de taken van de portefeuillehouder onder de overige leden van het college verdeeld.

Uitbraak van COVID-19 (Corona)

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze

organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

In dit stadium van de ramp valt nog niet te zeggen hoe groot de gevolgen voor de gemeentebegroting van Zevenaar zijn, maar duidelijk is al wel dat de impact groot zal zijn op de toch al precare financiële situatie van Zevenaar.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

Resultaat

(-/- is een nadeel, + is een voordeel)

De jaarstukken 2019 sluiten met een voordelig resultaat van € 667.000. Het geraamde nadelige resultaat na wijziging is € 1.322.000. Ten opzichte van de begroting na wijziging is dus sprake van een voordelig verschil van € 1.989.000.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten	122.488	158.039	160.789	2.750
Lasten	122.054	159.361	160.122	-761
Resultaat 2019	434	-1.322	667	1.989

Toelichting op hoofdlijnen

Het totale voordeel van € 1.989.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende afwijkingen (groter dan € 250.000) ten opzichte van de ramingen waarbij is aangegeven of deze incidenteel of structureel zijn.

Omschrijving	bedrag x € 1.000	I of S
Afrekening herindelingsgelden o.a. met de voormalige gemeente Rijnwaarden	600	I
Dotatie aan pensioenvoorziening wethouders	-511	I
Algemene uitkering	612	I
Onroerend zaakbelastingen niet woningen	317	I
Herziening van de grondexploitaties en het bijstellen van de verliesvoorzieningen	683	I
Volksgesondheid - Afvalverwijdering	-540	I

Door een andere werkwijze bij de voormalige gemeente Rijnwaarden is een bedrag van € 450.000 als last in de jaarstukken 2017 verwerkt en ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Inmiddels is dit bedrag van het Ministerie ontvangen en resulteert in een incidenteel voordeel van € 450.000.

Na afwikkeling van het herindelingsproces blijken enkele meevallers op de projectbegroting, zoals lagere kosten van de projectgroep, werkgroepen, organisatiekosten en communicatie tot een totaalbedrag van € 150.000.

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een hogere voorziening noodzakelijk dan geraamd. Op basis van nieuwe actuariële berekeningen blijkt een extra toevoeging aan de voorziening nodig van € 511.000 als gevolg van de extreem lage rekenrente.

Een hogere Algemene Uitkering (incidenteel) van € 612.000 doordat het aantal maatstaven, die hieraan zijn toegevoegd vanuit de voorheen afzonderlijke uitkering voor het sociaal domein, aanzienlijk is toegenomen.

Een incidenteel voordeel op de OZB van € 317.000 houdt verband met de effecten van de actualisatie van herwaardering 2019 en areaalontwikkeling, zowel bij woningen als bedrijfspanden

Door de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties en de integrale doorrekening kunnen de gevormde verliesvoorzieningen voor de grondexploitaties vrijvallen voor een totaalbedrag van € 683.000 incidenteel te weten € 763.000 op programma 3 "bedrijven" en -/- € 80.000 op programma 8 "wonen".

Een incidenteel nadeel van in totaal € 541.000 voor de afvalverwerking is ontstaan door:

De afrekening 2019 met de Reinigingsdienst De Liemers (RDL) in hetzelfde boekjaar te verantwoorden in plaats van het jaar erop waardoor in deze jaarstukken eenmalig twee afrekeningen vallen. Daarnaast hebben

inwoners door het nieuwe afvalbeleid minder restafval aangeboden dan vooraf geschat en zijn door gezakte marktprijzen ook minder inzamelvergoedingen binnen gekomen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die zich binnen onze gemeente kunnen manifesteren. De weerstandscapaciteit zijn de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{28.216.000}{10.102.000} = 2,79$$

De nu berekende ratio duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de risico's af te dekken.

LEESWIJZER

Inleiding

Door de jaarstukken leggen wij als college verantwoording af aan uw raad over het gevoerde beleid. Tevens zijn deze jaarstukken een instrument om uw raad te ondersteunen bij de kaderstellende en controlerende taken. De jaarstukken hebben wij ingericht op basis van de voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording hierna BBV). Verder hebben wij nadrukkelijk gekeken naar de informatieve waarde voor u als raad. De komende jaren willen wij hierin in overleg met u nog verdere stappen zetten.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is opgebouwd uit de verschillende programma's en de paragrafen. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid ten aanzien van relevante beheersaspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De financiële jaarrekening gaat vooral in op de financiële positie van onze gemeente.

Thema's

In het coalitieakkoord zijn enkele belangrijke speerpunten benoemd waar wij ons de komende jaren op richten. Wij hebben deze speerpunten vertaald naar thema's in het collegeprogramma. Deze thema's en de activiteiten die wij betreffende deze onderwerpen uitvoeren, monitoren wij gedurende onze collegeperiode. Wij hebben ze daarom een plaats gegeven in de reguliere planning & control cyclus. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

1. Participatie
2. Sociaal domein en leefbaarheid
3. Economie en vrijetijdseconomie
4. Duurzaamheid
5. Mobiliteit en bereikbaarheid
6. Verbeteren bestuurscultuur

Op de website hebben we de thema's opgenomen en niet in de fysieke jaarstukken. In onze digitale jaarstukken presenteren wij ook de activiteiten die binnen het betreffende thema vallen. Bij de programma's zijn alle activiteiten opgenomen.

Programma's

Bij de programma's komen de zogenaamde 3 W-vragen terug:

1. Wat wilden we bereiken?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze digitaal direct openen. Hiermee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Per programma maken wij onze doelstellingen (Wat wilden we bereiken?) inzichtelijk. Hierbij presenteren wij u ook de verplichte beleidsindicatoren vanuit het Besluit Begroting en verantwoording.

Bij het onderdeel 'Wat hebben we gedaan?' staan de activiteiten die wij in 2019 in het kader van autonome ontwikkelingen, actualisatie van bestaand en nieuw beleid uitgevoerd hebben. Over onze reguliere taken informeren wij u alleen indien hier aanleiding voor is. Bij deze jaarstukken leggen wij hier verantwoording over af.

De kleuren bij de stand van zaken betekenen het volgende:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel).
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

Wij presenteren ook op hoofdlijnen informatie over de verbonden partijen die een bijdrage hebben geleverd aan de uitvoering van ons beleid. Uitvoerige informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de betreffende paragraaf.

Per programma presenteren wij ook financiële informatie (Wat heeft het gekost?). Hier hebben we de ontwikkelingen aangegeven en de toelichting op deze ontwikkelingen. Op grond van de voorschriften (BBV) presenteren wij de financiële informatie ook op taakvelden. Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de incidentele baten en lasten per programma. Hetzelfde geldt voor de mutaties in de reserves en voorzieningen per programma.

JAARVERSLAG

PROGRAMMA'S

o.BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we bereiken?

We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. We willen open staan voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten.

We willen dat onze inwoners onze dienstverlening als goed en betrouwbaar ervaren. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Beleidskaders

- [Besturingsfilosofie](#)
- [Dienstverleningsvisie](#)
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- [Coalitieakkoord 2018-2022 \(2018\)](#)
- [Collegeprogramma 2018-2022 \(2018\)](#)
- [Financiële verordening Zevenaar 2018 \(2018\)](#)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

o.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.

We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland 2019	Zevenaar 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verskil
Apparaatskosten (in € per inwoner)				637,00	642,00	5
Toelichting	De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead zijn niet opgenomen op waarstaatjegemeente.nl . Daarom zijn niet alle waardes gevuld. De apparaatskosten zijn becijferd door een totaalstelling van salarissen, inhuur, P&O, Huisvesting, Intern Beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.					
Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)				6,50	6,40	0,1
Toelichting	De huidige bezetting bedraagt 280 fte, op een totale formatie van 315 fte. De komende tijd neemt de bezetting met eigen medewerkers nog iets toe. We nemen meer afscheid van inhuur en externen, zodat de opgebouwde kennis in de organisatie wordt behouden					
Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)				19,00	27,27	8,27

Toelichting	Het gaat hier om de totale inhuurlasten als % van de werkelijk loonkosten; landelijk komt deze in onze gemeentegrootteklasse uit op ± 20%. Onze doelstelling is om onder het landelijk gemiddelde te blijven. Over 2019 waren de totale uitgaven aan inhuur derden inclusief inhuur wegens ziekte € 6.480.000. (2018: € 7.063.000). De uitgaven voor externe inhuur zijn in 2019 financieel volledig gedekt.		
Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)	7,20	7,20	0
Toelichting	De vastgestelde formatie per 31-12-2019 315 fte. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Zie ook de paragraaf bedrijfsvoering.		
Overhead (in % van totale lasten)	10,31	9,05	1,26
Toelichting	Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld o.4 overhead. In 2019 zijn de werkelijke overheadlasten lager dan begroot, met name omdat een hoger bedrag aan salarislasten is toegerekend aan andere taakvelden, waaraan de ingezette capaciteit is besteed.		

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

o.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

o.1 Goed bestuur

o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur

Jaar realisatie 2020

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Niet volgens plan	Niet volgens plan

We streven naar een open communicatie, goede omgangsvormen en duidelijke bestuurlijke gewoonten. Daarvoor zijn meerdere partijen nodig. Het is een samenspel tussen raad, college, griffie en ambtelijke organisatie. In december zijn bijeenkomsten met raadsleden georganiseerd rondom het thema integriteit. Deze acties dragen bij aan het verbeteren van de bestuurscultuur, maar het is een proces dat nog volop aandacht nodig heeft.

Voorstel raad

Het Presidium doet voorstellen aan de raad over werkwijze(n) die leiden tot een verbetering van de bestuurscultuur. Het Presidium begint bij zichzelf om goed de verschillende rollen te herkennen en vanuit die rol te werken.

0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente

Jaar realisatie

2022

We staan voor een gemeente die weet wat er leeft in de samenleving en in de verschillende kernen van de gemeente. We zetten in op nabijheid. Dit betekent korte lijnen met onze inwoners, verenigingen, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ontwikkelen nieuwe vormen van participatie waarbij initiatief vanuit inwoners centraal staat. Vanuit het programma 'Zevenaar Verbindt' zetten wij in op het verder versterken van de verbinding met de inwoner, de verbinding tussen bestuur en organisatie en de verbinding binnen de organisatie.

We werken vanuit de focuspunten: gastvrij, verbindend en service op maat. Daarbij hebben we een ja, mits....houding.

· Nieuw beleid ontwikkelen we samen met inwoners. We betrekken hen in een vroeg stadium.

· Bij nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen worden initiatiefnemers verantwoordelijk om in een vroeg stadium met de omgeving te overleggen. We faciliteren waar nodig.

We delen goede voorbeelden van participatie met elkaar en met onze samenleving.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Doeduiten

De Doeduiten zijn succesvol. Onze inwoners weten de weg ernaar te vinden waardoor in 2019 ruim 30 initiatieven zijn ondersteund. Het gaat om initiatieven van onze inwoners om de gemeente levendiger en vitaler te maken. Dit varieert van een site met fiets-, wandel- en vaarroutes, het gezamenlijk aanleggen van groen in de buurt, ontmoetingen en burendagen, maar ook een bijdrage aan het pionierspunt Komdersuut in Angerlo.

Contacten met dorpen en wijken

De drie contactpersonen voor de dorpen en wijken zijn een belangrijke schakel tussen de gemeente en onze inwoners. Zij zijn daarvoor veel aanwezig in de wijken en dorpen. In alle dorpen is een dorpsraad en met enige regelmaat zijn de dorpswethouder en de ambtelijke contactpersoon hierbij aanwezig om goed te weten wat er speelt. Hierdoor zijn de lijntjes veel korter. Voor de wijken in de kern Zevenaar is nog geen vaste overlegstructuur, maar worden bij ons bekende betrokkenen uitgenodigd op inwonersavonden om ontwikkelingen met elkaar te bespreken..

Inwonerspanel Zevenaar verbindt

Met het inwonerspanel vragen wij inwoners om 2 tot 4 keer per jaar hun mening te geven over diverse onderwerpen. Zij kunnen dit doen door zich via internet aan te melden. Eind 2019 is het panel benaderd met vragen over de gemeentelijke dienstverlening.

Burgemeesterspreekuur en op bezoek in de kernen

De burgemeester heeft iedere maand een spreekuur in het gemeentehuis en dit wordt goed bezocht. Daarnaast gaat de burgemeester, samen met een wethouder, iedere maand op bezoek bij een van de kernen. Met de fiets of wandelend gaan de collegeleden en medewerkers samen met een afvaardiging van inwoners langs plekken in de buurt die men graag wil laten zien. Inwoners kunnen daarnaast vragen stellen en spreken over wat er leeft in hun wijk, dorp of stad.

0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner

Jaar realisatie

2022

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen in verbonden partijen. Meer dan voorheen gaan wij ons als samenwerkingspartner inzetten om binnen de samenwerkingsverbanden de gezamenlijk bepaalde doelstellingen te halen. Dat kan door posities in te vullen binnen het dagelijks bestuur of door een trekkersrol binnen een portefeuilleoverleg of bestuurscommissie te vervullen. Dit vraagt de inzet van meer ambtelijke en bestuurlijke capaciteit. In een nog op te stellen kadernota Verbonden partijen stellen we medio 2018 een afwegingskader voor over het aangaan van samenwerkingsverbanden. Ook geven we aan hoe we de positie van de gemeenteraad ten aanzien van die verbonden partijen kunnen versterken.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

In januari 2019 is de nota verbonden partijen door u vastgesteld. Deze nota heeft tot nieuwe en werkbare afspraken over een betere sturing van de verbonden partijen geleid. De informatievoorziening aan de raad bij de beoordeling van de jaarstukken en begroting hebben we verbeterd onder meer door de toevoeging van een dashboard met de meest relevante gegevens van de verbonden partijen.

In de nota is vastgelegd dat het toezichtarrangement op de verbonden partijen wordt bepaald via een gedegen risicoanalyse en een op basis daarvan verkregen risicoprofiel. Vanaf de zomer van 2019 is hieraan uitvoering gegeven.

Zevenaar heeft een nadrukkelijke rol gepakt als het gaat om versterken van de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. Dat geldt evenzeer voor het verbeteren van de samenwerking in de Samenwerking de Liemers door het verminderen van de bestuurlijke drukte en beter in positie brengen van portefeuillehouders. Voor beide samenwerkingsverbanden is een wijziging van de gemeenschappelijke regeling in voorbereiding.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten

Jaar realisatie

2022

We willen de basis op orde hebben. Dit betekent dat we lopende projecten afronden, voordat we met nieuwe projecten beginnen. We willen 'in control' zijn. Deze gedachte past binnen de professionalisering van het planmatig werken, dat een onderdeel is van het programma organisatieontwikkeling. Binnen dit programma worden de komende jaren vele activiteiten en projecten opgezet en uitgevoerd. Eén daarvan is de genoemde professionalisering. Dit traject draagt bij aan de verbetering en groei van onze kernwaarden: Resultaatgericht, Klantgericht en Samenwerkingsgericht.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Gerealiseerd

In 2019 zijn diverse trainingen aangeboden, die bij moeten dragen aan het beter planmatig werken binnen onze organisatie. Dit met als doel om een verdere groei van onze kernwaarden te bewerkstelligen. Resultaten

hiervan zijn voor de raad o.a. zichtbaar door de opzet en inhoud van diverse beleidsnota's. De professionalisering van onze organisatie vraagt om continue aandacht. Daarbij hoort uiteraard ook de juiste afronding van projecten en een goede evaluatie ervan.

0.2.2 Datagedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk

Jaar realisatie

2020

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

Wij hebben aan de hand van een plan van aanpak bepaald dat we de positie innemen van de slimme volger. Om dit te bereiken is er een organisatieplan opgesteld waarin de organisatorische en financiële consequenties van datagedreven sturen zijn opgenomen. Parallel hieraan lopen er verschillende initiatieven in Zevenaar waarmee we in de praktijk ervaring opdoen met datagedreven sturing en zijn de beschikbare databronnen in beeld gebracht. Het gaat dan bijvoorbeeld om het bouwen van en werken met dashboards op de gebieden sociale domein en vergunning- en dienstverlening.

0.2.3 Harmoniseren gemeentelijke regelingen

Jaar realisatie

2019

Op basis van een inventarisatie gaan wij de voorschriften (in de vorm van verordeningen, regelingen en beleid) harmoniseren.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Gerealiseerd

In de raadsvergadering van 18 december 2019 is een verzamelbesluit genomen over de harmonisatie van beleid en regelgeving. Daarmee is het harmonisatieproces afgerond.

0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

Jaar realisatie

2022

We zijn een aantrekkelijke en professionele werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Vanuit ons HR-beleid zetten we in op duurzame inzetbaarheid, aantrekkelijk werkgeverschap en een professionele organisatie. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de uitdagingen in de samenleving. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

HR-kadernota 2018 - 2022 'Een lerende organisatie, flexibel en verbindend'

In de HR-kadernota staan onze ambities en doelstellingen voor de ambtelijke organisatie. We willen een duurzamere, aantrekkelijkere en professionelere werkgever worden. Onze ambitie is uitgewerkt in doelstellingen, waar we in 2019 mee aan de slag zijn gegaan.

Zevenaar Academie

In 2019 zijn ruim 40 trainingen aangeboden. Deze trainingen variëren van basisvaardigheden, vakinhoudelijk en persoonlijke ontwikkeling. In 2019 is daarnaast Europese subsidie ontvangen zodat ook trainingen rondom Vitaliteit georganiseerd zijn. Ruim 90% van de medewerkers heeft een training gevolgd. Met de opzet van de Zevenaar Academie zijn we in staat om voor hetzelfde budget meer medewerkers te trainen. We stimuleren hiermee tevens ontmoeting tussen medewerkers van verschillende afdelingen waardoor we ons steeds meer ontwikkelen als netwerkorganisatie. Daarnaast zijn er ruim 15 interne trainers, die na begeleiding en/of opleiding nu zelf trainingen geven. Hiermee kunnen mensen hun talenten ontwikkelen en borgen we kennis in de organisatie.

Teambuilding

Iedere afdeling heeft vanaf medio 2018 een teambuildingstraject gevolgd. In eerste instantie is dit vooral gericht geweest op elkaar beter leren kennen en goede werkafspraken maken. In 2019 stond de teambuilding meer in het teken van het werken in verbinding met de inwoners.

Managementdevelopment

Een veranderende samenleving en organisatie vraagt om een management dat hier sturing aan kan geven. In juni 2019 heeft het management 2 dagen de tijd genomen om stil te staan bij de belangrijkste uitdagingen, waaronder de bezuinigingen, die op Zevenaar afkomen en hoe zij daarin willen sturen. Daarnaast zijn leiderschap en samenwerking aan de orde gekomen.

Gesprekkencyclus

Vanaf 2019 voeren onze medewerkers minimaal 2 gesprekken per jaar. Een gesprek met een collega, klant en/of maatschappelijk partner en een met de leidinggevende. Dit zijn zogenaamde POWER-gesprekken gericht op Persoonlijke Ontwikkeling, Werkplezier, Eigenaarschap en Resultaten. De medewerker heeft de regie en bepaalt zelf waar, wanneer, waarover en hoe het gesprek wordt gevoerd. Het verslag van het gesprek met de leidinggevende komt in het personeelsdossier.

Interne coaching

We zijn een lerende organisatie, waarin we verwachten dat mensen elkaar feedback geven die erop gericht is processen en samenwerking te verbeteren. Het is daarbij belangrijk om reflectie in te bouwen en om mensen te ondersteunen. In de eerste helft van 2019 zijn enkele medewerkers opgeleid als interne coach, zodat zij collega's kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

Proces inhuur

Het inhuurproces is geëvalueerd en op basis daarvan optimaliseren we dit in 2020. We registreren alle inhuur.

0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Jaar realisatie

2022

We onderzoeken manieren om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te kunnen zijn en ontwikkelen hiervoor passende middelen. De drie focuspunten uit de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker': service op maat, verbindend en gastvrij zijn hiervoor de basis.

Met de Monitor Dienstverlening meten we onze dienstverlening, brengen we ambities, doelstellingen en resultaten in beeld en verbeteren we gericht onze dienstverlening.

Service op maat

We zijn optimaal bereikbaar door capaciteit anders in te zetten op piekmomenten aan de telefoon en aan onze balies.

In 2020 wordt 80% van de telefonische oproepen opgenomen binnen 20 seconden en 80% van de contactverzoeken wordt binnen 2 werkdagen afgehandeld.

We werken digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. We verhogen onze digitale volwassenheid door aan te sluiten op landelijke voorzieningen en steeds meer formulieren digitaal en met DigiD beschikbaar te maken.

Door uitvoering te geven aan het plan 'Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening' voldoen we aan wet- en regelgeving, zoals de Wet Digitale Overheid en Wet Digitale Toegankelijkheid en zitten we in 2020 op het landelijk gemiddelde digitale volwassenheid.

Verbindend

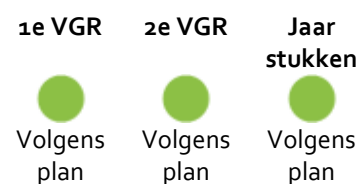
We vragen inwoners hun ervaring met ons te delen in de (spreekwoordelijke) reis die ze maken tijdens de oriëntatie, aanschaf en het gebruik van een product of dienst bij de gemeente. Dit noemen we een klantreis. Verbeteracties die hieruit voorkomen pakken we direct op. We onderzoeken hoe we de tevredenheid van inwoners verder kunnen verbeteren en voeren verbeteracties uit.

In 2021 beoordelen onze inwoners onze dienstverlening in de inwonerpeiling van waarstaatjgemeente.nl minimaal met een 7.

Gastvrij

We verbeteren de vaardigheid om klantgericht en gastvrij te werken bij alle medewerkers door hier trainingen voor aan te bieden in de Zevenaar Academie.

Stand van zaken

Voor het verbeteren van onze dienstverlening stellen we ons meetbare doelen en voeren we verschillende acties uit die helpen deze doelen te bereiken.

Tijdens drukke dagdelen en verwachte piekmomenten roosteren we extra mensen in. We beantwoordden in 2019 62.486 telefoontjes in ons klant contact centrum. 68% hiervan namen we binnen 20 seconden op. Door meer samenwerking en communicatie tussen het klant contact centrum en de vakafdelingen kon het klant contact centrum 61% van de vragen zelf beantwoorden of afhandelen.

We zorgden ook voor meer bewustwording bij onze collega's rondom het op tijd terugbellen van de inwoner en handelden 67% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen af.

Inwoners en ondernemers konden steeds meer digitaal met ons regelen. Bijvoorbeeld digitaal bezwaar maken tegen een parkeerboete of een klacht indienen.

Sinds november 2019 kunnen inwoners hun vraag ook via chat aan ons stellen. In 2019 gebeurde dit al bijna 800 keer. 75% gaf aan tevreden te zijn over dit nieuwe kanaal.

In het project Helder Schrijven herschreven we brieven naar inwoners en ondernemers op B1-niveau. Zo werden onze brieven beter leesbaar. In het project Klantreizen verbeterden we het proces rondom het doorgeven van een verhuizing door de ervaringen te gebruiken met inwoners die onlangs zijn verhuisd.

o.2.6 Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP)

Jaar realisatie

2019

Voor de uitvoering van het vastgoedbeleid voor alle gebouwen van de gemeente stellen wij een IHP op. Een IHP draagt bij aan het op peil houden van voorzieningen en daarmee ook aan de leefbaarheid in Zevenaar en de dorpen. Het beslaat meerdere accommodaties die ook meer beleidsvelden raken. Naast gemeentelijke gebouwen heeft het IHP ook betrekking op sport-, onderwijs-, sociaal-maatschappelijke en culturele accommodaties.

Het IHP is een strategisch plan dat aangeeft welke accommodaties wij willen behouden en welke wij op korte of lange termijn willen afstoten. Dit plan is een sturend instrument dat op termijn leidt tot besparingen op onderhoudsinvesteringen. Wij hebben dan grip op de middelen om onze gemeentelijke accommodaties goed, duurzaam en veilig te beheren en onderhouden. Om verwarring te voorkomen met het IHP onderwijs gaan wij nu uit van het opstellen van een Integraal Accommodatieplan (IAP).

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

In 2019 hebben wij extern opdracht verleend voor het opstellen van een Integraal Accommodatieplan (IAP). Het IAP is in concept gereed inclusief de routekaart naar verduurzaming van het vastgoed. Wij werken nog aan de uitwerking van de financiële paragraaf. Wij doen ons best om het IAP nog voor het zomerreces aan u ter vaststelling aan te bieden.

o.2.7 Invoeren Wet Open Overheid

Jaar realisatie

2021

De Wet Open Overheid wordt naar verwachting in 2019 vastgesteld. Om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben, zetten wij in op drie onderdelen, te weten:

- (1) in Liemers verband (met 1Stroom en de RID) gaan wij na of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is; hierover adviseren wij u te zijner tijd afzonderlijk;
- (2) wij maken in de loop van 2019 een plan om de informatiehuishouding op orde te brengen om de vindbaarheid en ontsluiting te verbeteren;
- (3) wij zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Niet
gestart

Niet
gestart

Niet
gestart

De verwachting is dat het Parlement deze Wet in het najaar van 2019 vaststelt. De kern van de Wet is dat de overheidsorganisaties verplicht zijn om meer categorieën documenten actief openbaar te maken. In de kadernota is voor de invoering van de Wet een eenmalig budget in 2020 toegekend om genoemde onderdelen uit te kunnen voeren.

o.3 Financieel beleid

o.3.1 Uitvoeren Planning & Controlcyclus

Jaar realisatie

2022

Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. Beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. In 2019 gaan wij extra investeren in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus. In 2019 voeren wij daarnaast een project 'Financiële Basis op orde' uit. Binnen dit project brengen wij het financieel beheer op orde, verbeteren wij de kwaliteit van het budgetbeheer, de budgetten en de financiële informatievoorziening.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De planning- en control cyclus 2019 hebben wij volgens plan doorlopen. De Voortgangsrapportages 2019, de Kadernota en Programmabegroting 2020 zijn vastgesteld.

Het project 'Financiële basis op orde' hebben wij succesvol doorlopen. De kwaliteit van de budgetten is verbeterd. De opbouw en onderbouwing zijn beter en we voldoen aan de voorschriften. De financiële effecten van het project hebben wij in de 2e voortgangsrapportage opgenomen. Het project heeft structurele budgettaire ruimte opgeleverd. In 2020 pakken wij nog enkele vervolgprojecten op die door de omvang of beperkt beschikbare informatie niet in 2019 afgerond konden worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het gebouwenbeheer en het materieel van openbare werken.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten	82.467	85.934	87.007	1.073
Lasten	24.404	25.245	23.945	1.300
Resultaat voor bestemming	58.062	60.689	63.062	2.373
Mutaties reserves				
Baten	1.048	5.900	5.909	9
Lasten	1.607	6.851	6.851	
Totaal mutaties reserves	-558	-951	-942	9
Resultaat na bestemming	57.504	59.738	62.121	2.382

Verschillenanalyse

o. Bestuur en ondersteuning

o.1 Bestuur - Herindeling 150.000 V I

Een voordeel van € 150.000 houdt verband met de ARHI-bedragen die de gemeente ontvangt voor de uitgaven van het herindelingsproces. Het project herindeling is eind 2019 financieel afgesloten, alle uitgaven zijn gedaan. Wij melden enkele meevallers op de projectbegroting, zoals lagere kosten van de projectgroep, werkgroepen, organisatiekosten en communicatie.

o.1 Bestuur - rekenkamercommissie 22.000 V I

De raming voor het budget voor de rekenkamercommissie is gebaseerd op 1 euro per inwoner. In 2019 is er één rekenkameronderzoek uitgevoerd, met als onderwerp de verzelfstandiging van het sportbedrijf. Het restantbudget valt vrij.

o.1 Bestuur - toevoeging pensioenvoorziening -511.000 N I

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente. Conform de begroting is in 2019 € 100.000 toegevoegd aan de voorziening. Op basis van nieuwe actuariële berekeningen bleek een extra toevoeging aan de voorziening nodig van € 511.000. Als gevolg van de extreem lage rekenrente, meer dan 1% verlaging t.o.v. 2018, is nu een fors hogere toevoeging noodzakelijk om het doelvermogen op peil te houden.

o.1 Bestuur - voormalige gemeente Rijnwaarden bijdrage 450.000 V I

Door een andere werkwijze bij de voormalige gemeente Rijnwaarden is een bedrag van € 450.000 aan herindelingskosten als last in de jaarstukken 2017 verwerkt. Dit bedrag is in 2017 ten laste van de Algemene Reserve van Rijnwaarden gebracht. Als dit bedrag van het Ministerie was ontvangen was het saldo van de jaarstukken 2017 van de gemeente Rijnwaarden € 450.000 hoger geweest en dus ook de Algemene Reserve. Nu komt dit voordeel bij de definitieve afrekening van de ARHI gelden tot uiting in deze jaarstukken van de gemeente Zevenaar waardoor eenmalig een voordeel ontstaat van € 450.000.

o.11 Resultaat van de rekening -1.322.000 N I

Het begrote resultaat na wijziging komt binnen dit programma als een nadelig verschil naar voren.

o.2 Burgerzaken - leges paspoorten en rijbewijzen -175.000 N I

In 2019 zijn minder identiteitsbewijzen en rijbewijzen aan onze inwoners verstrekt. De paspoorten en ID-kaarten zijn nu 10 jaar geldig, en niet meer zoals voorheen, 5 jaar.

o.3 Beheer overige gebouwen en gronden - Exploitatie HAL12 De uitgaven m.b.t. de "gealloceerde middelen Hal12", conform raadsbesluit d.d. 04-07-2018, vertonen in 2019 een overschrijding van € 79.000. Hier staat echter ook een niet begrote onttrekking uit de Algemene reserve tegenover van € 52.000. Een en ander conform datzelfde raadsbesluit. Per saldo is er op dat punt een overschrijding van kosten van € 27.000 wat hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door externe vergaderkosten van de raad omdat de vergaderzaal enige tijd niet beschikbaar was. Ook zijn er meer kosten van advisering uitgegeven voor de totstandkoming van onder meer huurovereenkomsten, de juridische borging van de Wet Markt en Overheid en de bouwbegeleiding. Omdat de exploitatie van de Turmac Cultuur fabriek nog niet volledig was gestart in 2019 is van het resterende budget nog € 167.000 over. Per saldo is er een overschot van € 88.000.	88.000	V	I
o.4 Overhead - bijdrage aan SDL voor team Inkoop Nadeel betreft de afrekening van de RID inzake team inkoop. Er is extra capaciteit ingezet vanwege een fors beroep dat is gedaan op de capaciteit van inkoop. Voldoen aan de Europese aanbestedingsregels blijft aandachtspunt.	-32.000	N	I
o.4 Overhead - informatisering & automatisering Het nadeel op I&A van € 39.000 heeft betrekking op hogere softwarelasten. In 2019 hebben we de volledige kosten van de gebruikerslicenties van Microsoft Office verantwoord.	-39.000	N	I
o.4 Overhead - interne doorbelastingen Een voordelig bedrag van € 1.650.000 wordt verklaard door interne doorbelastingen van salarissen. Op andere programma's in deze jaarrekening leiden de doorbelastingen tot nadelige verschillen. Per saldo in de jaarrekening hebben de doorbelastingen financieel geen effect.	1.650.000	V	I
o.4 Overhead - juridisch advies Het budget voor rechtskundig advies was in de voorliggende jaren structureel te laag om te kunnen voldoen aan de huidige behoefte aan rechtskundig en ander deskundig advies. Voor 2019 is er incidenteel € 65.000 extra geraamd. Afgelopen jaar hebben we kosten toegerekend aan de projecten waarvoor de kosten zijn gemaakt. Dit heeft gezorgd voor een besparing op dit budget. Het gaat hierbij onder andere om de advisering ten aanzien van de Turmac Cultuurfabriek, Platanenlaan en een aantal ruimtelijke projecten.	66.000	V	I
o.4 Overhead - opleidingsbudgetten De budgetten voor opleidingen, teambuilding en de Zevenaar Academie zijn in 2019 volledig ingezet en in de volle breedte benut. Naast de noodzakelijk kennis- en vakopleidingen, verplichte cursussen en persoonlijke ontwikkeling van medewerkers is ingezet op onder meer trainingen planmatig & projectmatig werken, cursussen vitaliteit, training helder schrijven en een traject voor alle medewerkers rondom Hostmanship. Uiteindelijk verantwoorden we een nadeel van € 16.000, zijnde 4% van het totale budget.	-16.000	N	I
o.5 Treasury - rentelasten. De verschillen in rentelasten lichten wij centraal toe bij het onderdeel resultaat, analyse van rente en afschrijving.	-38.000	N	I
o.61 OZB Woningen / o.62 OZB -niet woningen Het voordeel op de OZB houdt verband met de effecten van de actualisatie van herwaardering 2019 en areaalontwikkeling, zowel bij woningen als bedrijfspanden.	317.000	V	I
o.63 Parkeerbelasting De opbrengsten van de parkeerbelasting zijn in totaal € 68.000 lager dan begroot. De lagere opbrengst wordt o.a. veroorzaakt doordat er tijdens de vervanging van de parkeerautomaten niet betaald en gehandhaafd is. Na plaatsing parkeerautomaten is er de eerste twee weken ook nauwelijks gehandhaafd i.v.m. coulance. Ook door de schaatsbaan op het Kermisterrein zijn minder opbrengsten ontvangen.	-68.000	N	I
o.64 Belastingen overige - Precariobelasting Minder strekkende meters kabels en leidingen in de gemeentegrond leiden tot een nadeel.	-116.000	N	S

0.7 - Algemene uitkering

612.000 V I

In de 2e Voortgangsrapportage 2019 werd de Algemene uitkering uit het gemeentefonds aan onze gemeente geraamd op € 66.472.000. Op basis van de verschenen decembercirculaire heeft de uitkering uiteindelijk € 67.129.000 bedragen. Dat is een positief verschil van € 657.000. Dit verschil kan als volgt worden uitgesplitst.

Accres	344.000 N
Ontwikkeling uitkeringsbasis	372.000 N
Hoeveelheidsverschillen	1.095.000 V
Klimaatmiddelen	247.000 V
Participatie	28.000 V
Diverse kleine verschillen	3.000 V

Totaal Accres	657.000 V
Aanpassen raming in de 2e Voortgangsrapportage 2019	45.000 N

Totaal	612.000 V

Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Deze doorwerking wordt het accres genoemd. Het negatief effect ten opzichte van de verwachtingen in het begin van het jaar ontstaat door lagere rijksuitgaven in 2019 op het gebied van infrastructuur en defensie. Daarnaast zijn de rijksuitgaven dat jaar ook gedaald als gevolg van het zgn. pensioenakkoord.

Ontwikkeling uitkeringsbasis.

Hiervan is sprake als de landelijke aantallen van de verschillende maatstaven in de Algemene uitkering wijzigen. Omdat het bedrag van het gemeentefonds wettelijk vastligt, wordt de uitkering aan een individuele gemeente gecorrigeerd door een aanpassing van de uitkeringsfactor. In 2019 hebben omvangrijke wijzigingen plaatsgevonden bij een aantal maatstaven, met name betreffende het medicijngebruik. Hierdoor is de uitkering voor de bedoelde maatstaven gestegen, maar daalt de uitkeringsfactor fors.

Hoeveelheidsverschillen.

Door het samenvoegen van de afzonderlijke uitkering ten behoeve van het sociaal domein met de Algemene uitkering uit het gemeentefonds is het aantal maatstaven waarop de berekening van de Algemene uitkering is gebaseerd in 2019 aanzienlijk toegenomen. Een aantal van deze maatstaven was aan het begin van het jaar nog niet goed te berekenen of te voorspellen. Dit leidt ertoe dat in de loop van het jaar veel aanpassingen moesten worden doorgevoerd. De belangrijkste wijzigingen doen zich vooral voor als gevolg van stijgingen bij de maatstaven die verband houden met het inkomen en het medicijngebruik. Hierbij gaat het o.a. om:

- het aantal huishoudens met een laag inkomen;
- het gemiddeld inkomen in huishoudens met kinderen;
- het gemiddeld inkomen in huishoudens, ouder dan 75 jaar;
- het aantal uitkeringsgerechtigden;
- het aantal personen met loonkostensubsidie;
- het aantal personen dat gebruik maakt van medicijnen voor chronische aandoeningen;
- het aantal ouders met langdurig psychisch medicijngebruik.

Klimaatmiddelen.

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten ten behoeve van het realiseren van Regionale Energie Strategieën en ter ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte.

Participatie.

In de meicirculaire was abusievelijk te weinig loon- en prijsbijstelling toegekend aan het onderdeel Participatie. In overleg met de VNG is besloten de foutieve toedeling te corrigeren.

In de 2e Voortgangsrapportage 2019 was een foutief bedrag in de begrotingswijziging opgenomen. Hierdoor ontstaat in de jaarrekening alsnog een verschil van € 45.000.

o.8 Overige baten en lasten - Afschrijvingen	40.000	V	I
De verschillen in afschrijvingslasten lichten wij centraal toe bij het onderdeel resultaat, analyse van rente en afschrijving.			
o.8 Overige baten en lasten - algemene baten & lasten	-63.000	N	I
Op algemene baten en lasten wordt per saldo een nadeel verantwoord van € 63.000. De voornaamste verklaring is een suppletie-aangifte BCF en een naheffing omzetbelasting, beide over het belastingjaar 2017.			
o.8 Overige baten en lasten - onvoorzien	52.000	V	I
De raming voor onvoorziene uitgaven is voor € 35.000 ingezet voor de tussenfase governance HAL12 en voor € 40.000 ten behoeve van het afwikkelen van een schadeclaim. Het overige budget van € 51.500 valt als voordelig verschil vrij in de jaarrekening.			
Overige verschillen	-7.000	N	I

Incidentele baten en lasten

Het is van groot belang voor de interne toezichthouders (provinciale staten/gemeenteraad) als voor de externe toezichthouders (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties/Provincies) dat helder inzicht bestaat in de financiële positie op korte en langere termijn. Zo is in de BBV artikelen 19- c en 28-c bepaald dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten bij de begroting en bij de jaarrekening, een overzicht van incidentele baten en lasten wordt gevoegd. In de toelichting bij het BBV staat dat voor een nadere invulling van het begrip incidenteel kan worden gedacht aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het gaat er bij de bedoelde voorschriften echter vooral om inzicht te krijgen in de variabele posten in de begroting en meerjarenraming. In dat kader kunnen tijdelijke geldstromen die (nog) langer lopen dan drie jaar dus ook relevant zijn.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Indien de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten is er sprake van 'materieel' begrotingsevenwicht.

Deze gegevens zijn ontleend aan de Notitie van 2012.

De nieuwe notitie structurele en incidentele baten en lasten geldt vanaf 2019 en verduidelijkt het onderscheid tussen de incidentele en structurele baten en lasten. De opzet van het overzicht zal anders zijn door "stellige uitspraken" die leidend zijn en "aanbevelingen" die steun en richting geven voor een transparant inzicht in de financiële positie.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Programma o. Bestuur en ondersteuning			
Baten			
Doorontwikkeling Planning & Control	De kosten voor de doorontwikkeling van de Planning & Control worden gedekt uit de algemene reserve.	50	50
Project 'Basis op orde'	De kosten voor het project Financiële basis op orde worden gedekt uit de algemene reserve.	75	75
Lasten			
Doorontwikkeling Planning & Control	Voor de doorontwikkeling van de Planning & Controle zijn kosten gemaakt in 2019.	50	50
Project 'Basis op orde'	Voor de uitvoering van het project Financiële basis op orde is in 2019 het toegekende bedrag volledig benut.	75	75

Extra formatie infrastructurele projecten	In 2019 zijn de toegekende middelen voor infrastructurele projecten volledig benut.	304	304
--	--	-----	-----

Totaal programma o		-304	-304
---------------------------	--	-------------	-------------

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve(s)

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9000	Algemene reserve	35.723	5.031	4.213	36.540

De algemene reserve is een buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Daarnaast is de algemene reserve bedoeld als dekking voor risico's. Het gedeelte van de algemene reserve dat niet nodig is als bufferfunctie of voor het afdekken van risico's is vrij aanwendbaar voor bestuurlijke ambities.

Toevoeging In 2019 is aan de algemene reserve het saldo van de jaarstukken 2018 toegevoegd (€ 3.783.000). Daarnaast is conform begroting de precariobelasting toegevoegd (€ 1.248.000).

Onttrekking In 2019 zijn de volgende onttrekkingen aan de algemene reserve voor in totaal € 4.213.000 gedaan:

Gealloceerde middelen Hal 12 € 108.000

Voor de kosten invoering Omgevingswet € 219.000

Voor het vormen van reserves afschrijvingslasten (bezuiniging nr 2 MJB 2020-2024) € 2.859.000

Voor het toevoegen aan de reserve kapitaallasten snelfietsroute F12 € 176.000

Voor het wegenbeleidsplan i.v.m. achterstand onderhoud wegen € 400.000

Voor start project 'Op weg naar een aardgas loos Zevenaar' € 151.000

Voor de Pilot schuldenvrij Zevenaar € 50.000

Overige onttrekkingen kleiner dan € 50.000 € 250.000

Totaal algemene reserve(s)		35.723	5.031	4.213	36.540
-----------------------------------	--	---------------	--------------	--------------	---------------

Bestemmingsreserves

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9009	Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten	503	0	241	262

Deze reserve is ingesteld om noodzakelijke vernieuwingskosten in het kader van eerder genomen efficiencymaatregelen (Zevenaar van Morgen) te kunnen doen. In de Nota reserves en voorzieningen 2018 is deze reserve herbestemd voor een viertal projecten uit de Kadernota 2018-2022; ondersteuning Wet normalisering ambtenaren (€ 54.000), doorontwikkeling Planning & control (€ 50.000), Project "basis op orde" (€ 75.000) en ondersteuning invoering veranderen grondslag WOZ (€ 50.000). Na besteding voor deze projecten wordt het restant van de reserve in 2020 toegevoegd aan de algemene reserve.

Onttrekking In 2019 zijn conform de kadernota 2018-2022 de geplande uitgaven voor de doorontwikkeling Planning & control (€ 50.000) en het project "basis op orde" (€ 75.000) gedaan. Voor de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren is € 81.000 uitgegeven. Het resterende bedrag (€ 27.000) van het totale budget (€ 108.000) blijft in de reserve beschikbaar. Voor het project ondersteuning invoering veranderen grondslag WOZ is de geplande onttrekking van € 35.000 gerealiseerd. In 2020 is voor de afwikkeling van dit project nog € 15.000 geraamd.

9024	Automatisering	126	0	46	80
------	----------------	-----	---	----	----

Deze reserve is ingesteld in de voormalige gemeente Rijnwaarden en werd gebruikt ter egalisatie van de kosten voor automatisering. In Zevenaar werd niet met een egalisatiereserve gewerkt.

Onttrekking In 2019 is conform de kadernota 2018-2022 € 41.545 besteed aan het project "Datagedreven sturing". Voor de aanschaf van GIS-apparatuur was een bedrag van € 25.000 geraamd. Hiervan is € 4.037 uitgegeven. Het restant van de geplande bestedingen wordt naar verwachting in 2020 uitgevoerd.

9047	Onderhoud gebouwen	108	0	42	66
------	--------------------	-----	---	----	----

In 2017 is het restant van de voorziening onderhoud gebouwen Rijnwaarden overgeboekt naar de bestemmingsreserve onderhoud gemeentegebouwen, omdat er voor groot onderhoud gebouwen geen actueel onderhoudsplan meer was.

De reserve is bedoeld voor groot onderhoud van de gebouwen van de voormalige gemeente Rijnwaarden.

Onttrekking In 2019 is € 42.488 onttrokken voor groot onderhoud aan Cultureel Centrum Cirkel de Duim.

Totaal bestemmingsreserves	737	0	329	408
-----------------------------------	------------	----------	------------	------------

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	505	0	0	505

De reserve is ingesteld voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de investering.

9027	Balansverkortings	212	0	6	206
------	-------------------	-----	---	---	-----

In een bezuinigingsronde in 2011 van de gemeente Rijnwaarden is structurele budgettaire ruimte gecreëerd door het afboeken van investeringen (balansverkortings), waardoor de afschrijvingslasten vervielen. Voor investeringen met een economisch nut moet dit volgens de BBV-regels bruto verantwoord worden door tegenover de investering een zelfde bedrag aan reserves te vormen.

Onttrekking Structurele dekking van de afschrijvingslasten (€ 5.544).

Totaal bestemmingsreserve afschrijvingslasten	717	0	6	711
--	------------	----------	----------	------------

Voorzieningen

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
8002	Pensioenen wethouders	1.966	611	89	2.487

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente.

Toevoeging Op basis van actuariële berekeningen is in 2019 611.000 toegevoegd aan deze voorziening.

Onttrekking Vanwege pensioenuitkeringen is een bedrag van € 89.000 aan de voorziening onttrokken.

8004	Onderhoud gebouwen	694	239	194	739
------	--------------------	-----	-----	-----	-----

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Jaarlijkse dotatie van € 239.193 conform meerjarenonderhoudsplan.

Onttrekking Conform meerjarenonderhoudsplan is een bedrag van € 194.000 aan de voorziening onttrokken.

8013	Wachtgelden wethouders	221	141	177	185
------	------------------------	-----	-----	-----	-----

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, wordt jaarlijks bekeken of een aanvulling nodig is in de voorziening.

Toevoeging In de tweede voortgangsrapportage is de benodigde toevoeging aan de voorziening geraamd op € 141.000.

Onttrekking De kosten van wachtgelden van voormalige wethouders bedroegen in 2019 € 177.000 en zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Totaal voorzieningen		2.881	991	461	3.411
----------------------	--	-------	-----	-----	-------

1. VEILIGHEID

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we bereiken?

Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Beleidskaders

- Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022
- Jaarplan Integrale Veiligheid 2019
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	2018	1,70	0,96	2,05	1,14	0,91
Toelichting	Het aantal diefstallen uit woning is lager dan verwacht. Hiermee voldoen we aan de doelstelling om onder het Gelders gemiddelde te blijven.					
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	2018	4,00	2,90	2,45		
Toelichting	Het werkelijke cijfer over 2019 is nog niet beschikbaar.					
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	2019	4,60	3,80	4,50	3,06	1,44
Toelichting	De daling van de afgelopen jaren zet zich voort. We blijven in Zevenaar onder het provinciale gemiddelde.					
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)	2019	102,00	81,00	45,00	81,00	36
Toelichting						

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2018	1,70	0,60	1,25	0,63	0,62
Toelichting	Het aantal diefstallen is lager dan verwacht. Hiermee voldoen we aan de doelstelling.					

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

Jaar realisatie 2022

Wij stimuleren inwonerinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In 2019 hebben we kunnen zien dat meerdere buurten/wijken crowdfundingacties hebben opgezet om hun leefomgeving te voorzien van een AED.

Voor de ondersteuning vanuit de gemeente wordt een collectieve verzekering gezien als gemeentelijke taak. Overige activiteiten worden overgelaten aan particulier initiatief.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

1.2.1 Bestrijden ondermijning

Jaar realisatie 2022

We nemen preventieve en repressieve maatregelen om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan. Dit doen we op basis van het ondermijningsbeeld en signalen uit de interne organisatie. We hebben een plan van aanpak ondermijning vastgesteld. We verwachten dat de inzet van burgemeestersbevoegdheden zal toenemen om ondermijning te bestrijden.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De burgemeester stelde in december 2018 het plan van aanpak ondermijning vast. In 2019 is de uitvoering gestart. Er zijn integrale overlegstructuren gestart om signalen uit te wisselen en de aanpak per casus af te stemmen. Daarnaast zijn er twee integrale controles geweest op bedrijventerreinen. De burgemeester sloot in 2019 vier keer een pand op basis van het 13b Opiumwetbeleid. In één geval betrof het een synthetisch drugsclub.

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente

Jaar realisatie 2021

We zetten in op en ondersteunen initiatieven van inwoners zoals buurtpreventie in de vorm van Buurtpreventie WhatsApp-groepen. We willen in het kader van buurtpreventie de WhatsAppgroepen verder professionaliseren. Hierbij brengen we beheerders uit verschillende groepen met elkaar in contact, waardoor een groter netwerk ontstaat, waarin beheerders van elkaar kunnen leren. De groepen op het Gelders Eiland moeten hiervoor nog een inhaalslag maken. We ondersteunen, bestendigen en faciliteren minimaal 6 nieuwe inwonersinitiatieven op het gebied van sociale veiligheid.

Vanuit de gebiedsteams zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlastgevende personen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is hierin van cruciaal belang.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De Buurtwhatsappgroepen zijn nog enthousiast en beheerders weten elkaar beter te vinden. Ook groeit het aantal groepen nog steeds. Samen met de politie hebben we in 2019 een aantal bijeenkomsten georganiseerd voor groepen, maar de aanmeldingen lopen hierin terug. In Lobith is de avond zelfs afgelast. In 2019 hebben we de verbinding tussen zorg en veiligheid verder vorm gegeven. Hiervoor hebben de werkwijze Aanpak Voorkoming Escalatie geïmplementeerd, door de ontwikkelingen in het sociaal domein in de loop van 2019 heeft dit wel wat vertraging opgelopen, maar de basis staat.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten	72	68	74	7
Lasten	2.767	3.023	3.052	-29
Resultaat voor bestemming	-2.695	-2.955	-2.978	-22
Mutaties reserves				
Baten		1	1	
Lasten				
Totaal mutaties reserves	0	1	1	0
Resultaat na bestemming	-2.695	-2.954	-2.977	-22

Verschillenanalyse

1. Veiligheid

Programma 1 komt in de jaarrekening 2019 uit op een financieel nadeel van totaal € -22.000 N I 22.000. Dit bedrag bestaat uit enkele kleine verschillen welke niet nader toegelicht worden.

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Geen incidentele baten en lasten voor dit programma.			

Reserves en voorzieningen

Geen reserves en voorzieningen voor dit programma.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we bereiken?

Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 \(2013\)](#)
- Verkeer- en vervoersplan Zevenaar (2000)
- Tracébesluit A15/A12
- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegestructuur (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

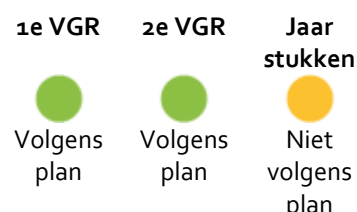
2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort

Jaar realisatie 2021

Bereikbaarheid van onze gemeente en de bedrijventerreinen in Zevenaar is belangrijk. Wij stimuleren de uitgifte van de kavels op 7Poort volop (zie programma 3). Een belangrijke bijdrage hieraan levert het aanleggen van een 2e viaduct.

Stand van zaken

Met betrekking tot de ontwikkelingen op de doortrekking A15/verbreding A12 en het 2e viaduct bent u op 11 maart 2020 in een informatieve raadsbijeenkomst geïnformeerd. Vanwege de positieve ontwikkelingen op BusinessPark 7Poort heeft de prioriteit bij de verkoop van kavels gelegen. Om deze reden is het voorlopig ontwerp van het tweede viaduct nog niet gereed. Dit staat nu gepland voor het vierde kwartaal van 2020. In de afgelopen periode is een schetsontwerp en een plan van aanpak opgesteld. Het schetsontwerp zal de basis vormen voor het bestemmingsplan.

De voorbereiding van de planprocedure is eveneens vertraagd. Vanwege de onduidelijkheid die er bestaat over de definitieve plangrens van de spoorverdubbeling is het tot op heden niet mogelijk om de plangrens voor het bestemmingsplan voor het tweede viaduct te bepalen. In de loop van 2020 zal dit wel het geval zijn. Zoals in het geamendeerde raadsbesluit van 26-09-2018 m.b.t. het voorbereidingskrediet voor het 2e viaduct is aangegeven leggen wij vervolgens een kredietaanvraag aan u voor om het budget voor de realisatie beschikbaar te stellen. De bijgestelde planning conflicteert niet met de planning/fasering van de nieuwe aansluiting Zevenaar-Oost op de A12 en de realisatie van de FOZ.

2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau

Jaar realisatie 2020

Uitvoeren noodzakelijk achterstallig onderhoud

U heeft het gewenste onderhoudsniveau op beeldkwaliteit van de openbare ruimte vastgesteld. Het is noodzakelijk dat wij op diverse wegen achterstallig onderhoud uitvoeren. Deze wegen zijn nu verkeersonveilig en uitstel van onderhoud is niet langer te verantwoorden. Wanneer wij geen maatregelen nemen, vallen de wegen onder de norm van wettelijke aansprakelijkheid en kunnen we schadeclaims verwachten. In 2018 hebben wij op de volgende wegen een nieuwe asfaltverharding aangebracht:

- de fietspaden langs de Pannerdenseweg, Batavenweg, Berghoofdseweg, Oliemolen;
- Barlestraat;
- Zwalmstraat.

Verder hebben wij op diverse 30 km/u wegen slijtlagen aangebracht waardoor de levensduur van deze wegen met 10 jaar is verlengd.

Vervangen brug Eltenseweg

Op basis van uitgevoerde constructiemetingen en de daaruit blijkende slechte conditie van de brug mogen zware vrachtoertuigen (> 40 t) geen gebruik meer maken van deze brug. Deze tijdelijke maatregel kan tot claims leiden van diverse transportbedrijven, doordat ze ongeveer 10km moeten omrijden. Het overige vrachtverkeer hebben we moeten beperken door eenrichtingsverkeer in te stellen. We kunnen de brug nu met een noodmaatregel (een extra pijler aanbrengen) weer toegankelijk maken voor al het vrachtverkeer. De begrote kosten hiervan bedragen ongeveer € 50.000. Deze kosten dekken wij uit het krediet (€ 650.000) van de 'vervanging brug Eltenseweg' dat aangevraagd is in de Kadernota 2018-2022. Door deze tijdelijke maatregel kan het restant krediet (€ 600.000) doorschuiven van 2019 naar 2022. Dit uitstel geeft mogelijkheden om samen met Kreis Kleve (D) een integraal plan te maken om het gebied verder in te richten, waardoor we mogelijk kosten kunnen besparen en een meer passende oplossing mogelijk wordt.

Reconstructie Halve Maan Lobith

Het projectgebied 'reconstructie Halve Maan' omvat het gebied tussen de rotonde Batavenweg en Herwensedijk. In dit projectgebied realiseren wij een fietsverbinding, vervangen wij ook alle verhardingen en renoveren we het grootste gedeelte van het openbare groen. Verder parkeren automobilisten op de Halve Maan op de rijbaan. Na de herinrichting kunnen zij alleen nog parkeren in de parkeervakken. Dit project schuift door naar 2019.

Herinrichting Kop van Tolkamer

De aanleiding voor de projecten is de achterstand in onderhoud openbare ruimte (verpaupering). De Kop van Tolkamer onderscheidt zich van de omgeving. Door de kwaliteitsimpuls en het opknappen van de openbare ruimte ontstaat in de Kop van Tolkamer een toeristische meerwaarde, waarmee de Kop van Tolkamer op de kaart wordt gezet.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Uitvoeren noodzakelijk achterstallig onderhoud

Op diverse wegen hebben wij slijtlagen aangebracht om de wegen weer veilig te maken. In 2019 hebben we alle asfalteringswerkzaamheden afgerond.

Vervangen brug Eltenseweg

Het onderzoek naar tijdelijke maatregelen om de brug Eltenseweg weer open te stellen voor vrachtverkeer hebben wij afgerond met een positieve conclusie. Dit houdt in dat wij met behulp van tijdelijke maatregelen de brug voor minimaal 3 jaar weer toegankelijk hebben gemaakt voor al het verkeer inclusief het zware vrachtverkeer. De uiteindelijke vervanging voorzien wij nu in 2022. Er spelen diverse ontwikkelingen en plannen bij onze oosterburen Kreis Kleve. Voor dit gebied gaan wij dan ook samen met Kreis Kleve een integraal plan opstellen.

Reconstructie Halve maan Lobith

Het plan hebben wij voorbereid en verder hebben wij diverse voorbereidende onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken hebben o.a. betrekking op asfalt, de bodemgesteldheid, kabels en leidingen en verkeersstructuur. Begin 2019 hebben wij een informatieavond gehouden voor de aanwonenden. Tijdens deze bijeenkomst hebben wij het ontwerp toegelicht. De aanwezige bewoners waren uiterst positief. In mei 2020 starten wij met de uitvoering van de werkzaamheden.

Herinrichting Kop van Tolkamer

In november 2018 heeft u een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Daar hebben wij diverse onderzoeken voor uitgevoerd. Oorspronkelijk hadden we het voornemen om in 2020 te starten met de herinrichting. Uit inspecties van de riolering bleek dat een groot deel van de riolering vervangen dient te worden. Dit heeft tot aanzienlijke vertraging geleid en een heroverweging van de aanpak. We maken nu een integraal plan voor de herinrichting van heel Tolkamer inclusief Tuindorp gecombineerd met de vervanging van de riolering. Middelen voor vervanging van de riolering komen pas beschikbaar via het Watertakenplan in 2021. Dit betekent dat wij in 2022 met de uitvoering van de herinrichting kunnen starten.

Wegenlegger

Wij hebben in 2018 extern opdracht gegeven om de wegenlegger op te stellen. Een concept-wegenlegger is inmiddels gereed. Deze gaan wij nu in procedure brengen.

Voorstel raad

Wij stellen u voor in te stemmen met de gewijzigde planning en gewijzigde aanpak voor de herinrichting Tolkamer inclusief Tuindorp

2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering

Jaar realisatie

2022

De komende vier jaar (en verder) worden bestaande wegen heringericht en voeren we planstudies uit naar nieuwe (rand-)wegen. Er is een krediet nodig voor capaciteit, onderzoek en uitvoering.

De investering heeft betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie Noordelijke Randweg
- Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER
- Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
- Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet
- Effecten realisatie Vliegveld Lelystad voor Zevenaar

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering

Dit is een lopend project. De projectleiders stemmen maandelijks af over de verschillende projecten die in uitvoering zijn. Via een kaart worden de werkzaamheden/afsluitingen/omleidingen bijgehouden, afgestemd en geactualiseerd.

Project A15/A12

De aanbesteding van Rijkswaterstaat (RWS) loopt volgens planning. Eind 2019 is het project voorlopig gegund aan het consortium GelreGroen. Vooruitlopend op de uitvoering is Zevenaar samen met de buurgemeenten bezig om de voorbereidingen te treffen voor een goede begeleiding en afstemming van de vergunningen die t.z.t. ingediend gaan worden door GelreGroen. Wachten is nu op behandeling bij de Raad van State over het Tracébesluit in mei 2020.

Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken)

De Arnhemseweg is rond de zomer opgeleverd. Nog een paar werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd i.v.m. de jaargetijden (bijv. inzaaien gras). De reconstructie van de weg Hengelder loopt volgens planning. De parkeerplaatsen bij de sportverenigingen zijn gerealiseerd.

Planvorming herinrichting Edisonstraat

Wij onderzoeken welke maatregelen (tijdelijk) genomen kunnen worden om het toekomstig verkeer via de Edisonstraat te begeleiden totdat de aanpassingen aan de Griethse Poort en Doesburgseweg gereed zijn.

Planvorming herinrichting Mercurion

Deze wordt opgepakt nadat de Arnhemseweg en de weg Hengelder afgerond zijn.

Planvorming herinrichting Doesburgseweg

Dit wordt opgepakt nadat de Arnhemseweg en de weg Hengelder afgerond zijn.

Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam

De uitvoering is nagenoeg gereed. De oplevering van de langzaam verkeerstunnel wordt verwacht in april

2020. De vondst van diverse bommen uit de Tweede Wereldoorlog heeft gezorgd voor extra inzet en afstemming en kosten. Deze kosten worden verhaald via een landelijke subsidie en bijdrage provincie. Voor Zevenaar is dit kostenneutraal.

Herinrichting Babberichseweg

Dit wordt opgepakt nadat de spoorverdubbeling gereed is. Wel is gestart met de aanpassing van de Babberichseweg tussen de langzaam verkeer tunnel en de rotonde Ringbaan Oost. De aanpassing zal in april 2020 gereed zijn. Er zijn diverse overlegmomenten geweest met stakeholders in de nabije omgeving om de verschillende wensen met elkaar af te stemmen.

Planstudie Noordelijke Randweg

De planstudie is 'on hold' gezet i.v.m. het opstellen van het Verkeers- en vervoerplan. De noodzaak voor een Planstudie Noordelijke Randweg maakt hier deel van uit. In verband met de noodzakelijke gemeentelijke bezuiniging is dit project geschrapt.

Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER

Het Plan van Aanpak is opgesteld en akkoord bevonden door zowel gemeente als provincie. Er is uitvoering gegeven aan de eerste fase van het Plan van Aanpak, waaronder inloopbijeenkomsten met stakeholders. Daarnaast zijn deelonderzoeken uitgevoerd op diverse onderdelen zoals verkeer, economie, woningbouw, sociale cohesie, recreatie en natuur. De resultaten worden verwerkt in een eind rapport met de probleemanalyse van het gebied. Dit rapport wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het college van Zevenaar en de provincie.

Monitoring geluid, fijnstof en trillingen

Door de ODRA is een Plan van Aanpak opgesteld. De eerste nulmeting is gereed en verkeerstellingen worden uitgevoerd.

Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet

Wij onderzoeken in hoeverre een pilot in Zevenaar toegepast kan worden om geluidsoverlast langs de ontsluitingswegen te reduceren. Momenteel wordt gewacht op certificering van de methode door de leverancier.

Effecten realisatie Vliegveld Lelystad voor Zevenaar

De gemeente is actief betrokken bij deze ontwikkeling en trekt samen op met de gemeente Duiven. Het project wordt nauwlettend gevolgd.

2.1.4 Investeren in veilige wegen

Jaar realisatie

2019

Bij de uitvoering van groot onderhoud en grootschalige reconstructies is de verkeersveiligheid een vast onderdeel van de weginrichting. Daarnaast zijn de volgende specifieke verkeersveiligheidsmaatregelen voorbereid:

Heilige Huisjes/Zuiderlaan

Bewoners wensen verkeersremmende maatregelen in Heilige Huisjes/Zuiderlaan. De lange rechte weg nodigt uit tot een hoge rijsnelheid. De bewoners ervaren dit als onveilig. Uit verkeersmetingen blijkt dat er inderdaad te hard wordt gereden. De weg is onvoldoende ingericht als een 30 km/u zone. We hebben gekeken naar verschillende typen maatregelen. Vanwege het verkeersaanbod stellen wij voor drempels aan te leggen. Bewoners staan positief tegenover deze plannen. Het definitieve ontwerp is in 2018 afgerond met instemming van de buurt.

Fietsoversteek rotonde Landeweerdijk

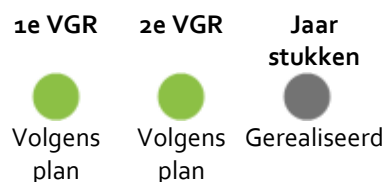
De Landeweerdijk, Ringbaan Oost en Babberichseweg in Zevenaar zijn met elkaar verbonden door een rotonde (hierna: rotonde N336). Rotonde N336 heeft voor vele weggebruikers een belangrijke functie. De rotonde vormt de verbinding tussen de nieuwbouwwijk Groot Holthuizen en het centrum van Zevenaar. Maar ook vervult rotonde N336 een belangrijke rol in de verbinding tussen Zevenaar en de middelbare school het

Liemers College. Ronde N336 is ruim opgezet, wat kan uitnodigen tot verkeerd gebruik. Zo wordt er met enige regelmaat tegen de richting in gefietst. Er is behoefte aan het creëren van een veiligere situatie. Een veilige oversteek is van belang, onder meer door de grote snelheidsverschillen (80 km/u vs. 20 km/u). Wij willen aan de noordzijde van de rotonde een fietsoversteek in twee richtingen maken. De voetgangers op de oversteek moeten net als nu voorrang geven aan het kruisende verkeer. Een dubbele oversteek voorkomt tegen de richting in fietsen en maakt de verkeerssituatie daarmee veiliger. Ook vormt een dubbele oversteek een logische verbinding tussen de wijk Groot Holthuizen en Zevenaar. Wij stellen voor om de zuidelijke oversteek aan de rotonde te verwijderen.

Aanpassing Dorpstraat/Babberichseweg

Op aandrigen van aanwonenden heeft de provincie een plan opgesteld om de verkeersveiligheid van deze verkeerssituatie te verbeteren. Uit het onderzoek is gebleken dat de doorstroming van de provinciale wegen goed is, maar dat de verkeersveiligheid op een aantal punten verbeterd kan worden. Deze plaatsen zijn: fietsstrook langs de N811, oversteek Schutterspad over de N336 en insteek N812 ter hoogte van het Baborgaplein. Tussen provincie en onze gemeente is een kostenverdeling van respectievelijk 75% en 25% afgesproken. Voor fietsoversteek Bettestraatje is nog nader onderzoek nodig. In 2018 is vooral gewerkt aan het optimaliseren van de ontwerpplannen. Voor de fietsoversteeken op de Babberichseweg (Bettestraatje en Uiversweg) zijn twee varianten ontwikkeld die nadere uitwerking behoeven.

Stand van zaken

In 2018 zijn wij gestart met de voorbereidende werkzaamheden. De planning in 2019 is volgens schema verlopen.

Heilige Huisjes/Zuiderlaan

In 2018 hebben wij verschillende bijeenkomsten gehouden met aanwonenden en belanghebbenden over de inrichting van de Zuiderlaan en de Heilige Huisjes. Wij zijn in de zomer 2019 gestart met de aanpassingen aan de Heilige Huisjes en de Zuiderlaan. De werkzaamheden zijn nu afgerond.

Fietsoversteek rotonde Landeweerdijk

Vooruitlopend op de aanleg van de langzaamverkeertunnel op de Babberichseweg hebben we de fietsoversteek Landeweerdijk nog in 2019 gerealiseerd.

Aanpassing Dorpstraat/Babberichseweg

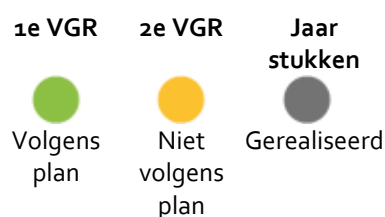
De aanpassing is gerealiseerd.

Voorstel raad

Wij stellen voor deze activiteit af te sluiten

2.1.5 Verbeteren en verduurzamen openbare verlichting	Jaar realisatie	2019
Onze gemeente kent nog een aanzienlijk aantal verouderde lichtmasten met energieverblindende armaturen. In de huidige beleidsplannen Openbare Verlichting zijn voor het hele grondgebied van onze gemeente budgetten beschikbaar voor vervanging naar duurzame armaturen en materialen. Om een impuls te geven aan de wens om de openbare verlichting verder te verduurzamen stellen wij voor de bestaande verouderde en energieverblindende lichtmasten versneld te vervangen. De masten zijn economisch, en grotendeels ook technisch, afgeschreven. Vervanging leidt op termijn tot besparingen in het energieverbruik. In het vierde kwartaal 2018 zijn wij gestart met de vervanging. De vervanging ligt op schema.		

Stand van zaken

Wij hebben opdracht verleend voor levering van duurzame masten en armaturen. In 2018 zijn wij gestart met het vervangen van een deel van verouderde verlichting in duurzamere verlichting. De vervangingen liepen niet geheel op schema. Voor de vervangingen zijn wij afhankelijk van de medewerking van de netbeheerder. Deze medewerking heeft betrekking op het verlenen van toestemming voor werkzaamheden aan het stroomnet en het vrij schakelen (spanning vrij maken) van netten om veilig te kunnen werken. Wij liepen vertraging op omdat de netbeheerder de noodzakelijke medewerking niet op tijd leverde. Inmiddels hebben we de achterstand weer ingelopen en is de versnelde vervanging geheel afgerond. De vervangingen lopen nu geheel in de pas met de meerjarenplanning voor beheer, onderhoud en vervanging.

Voorstel raad

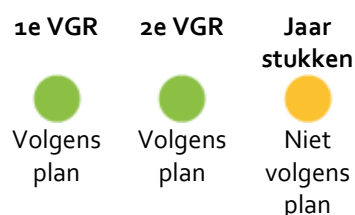
Wij stellen u voor de activiteit af te sluiten.

2.1.6 Opstellen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

Jaar realisatie 2019

Gelet op het toenemende belang van de bereikbaarheid van onze gemeente in relatie tot de toenemende verkeersdrukke gaan wij in 2019 een gemeentelijke visie op verkeer en vervoer opstellen.

Stand van zaken

Wij hebben in 2019 een concept van het GVVP opgesteld. De omzetting naar de definitieve versie heeft meer tijd in beslag genomen dan aanvankelijk gepland.

Voorstel raad

Wij stellen u voor ermee in te stemmen dat wij de definitieve versie van het plan in 2020 aan u aanbieden.

2.2 Parkeren

2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen

Jaar realisatie 2019

In het centrum van Zevenaar zijn diverse voorzieningen voor betaald parkeren en selectieve toegang aan vervanging toe. Daarnaast willen wij op verzoek van de lokale ondernemers een pilot starten voor achteraf betalen.

Parkeerautomaten

De huidige parkeerautomaten werken niet naar behoren en zijn aan vervanging toe. Wij hebben u in de Kadernota een voorstel voorgelegd met een mogelijkheid tot sanering, waardoor er minder parkeerautomaten nodig zijn dan er nu staan. De voorbereiding voor aanpassing van de automaten is in gang gezet. In het budget is ook rekening gehouden met projectbegeleiding en eventuele vervanging van bebording. Deze nieuwe parkeerautomaten werken volgens de nieuwste technieken, waardoor meer onderhoud op afstand kan plaatsvinden.

Pollers (zuilen automatische afsluiting)

De centrumafsluiting is ernstig verouderd en (deels) aan vervanging toe. Wij inventariseren de centrumafsluiting. Ook stellen we op basis van deze inventarisatie een nieuwe meerjarenbegroting voor de centrumafsluiting vast.

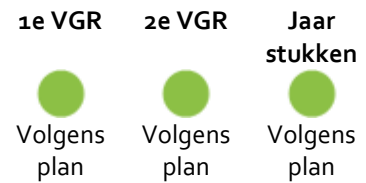
Pilot achteraf betalen parkeren

In samenwerking met de centrumondernemers hebben wij een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld om de voordelen van achteraf betalen voor het parkeren te belichten. Onderdeel van dit PvA is een pilot waarin iedereen die gebruik maakt van belparkeren (ook stadspasparkeren) het tweede uur parkeren gratis krijgt. Doel hiervan is de verblijfsduur in het centrum te verlengen én meer parkeerders te verleiden achteraf te betalen voor het parkeren.

Digitaliseren van de parkeervergunningen

In de loop van 2018 bieden wij u een voorstel voor het digitaliseren van de parkeervergunningen aan. Naast betere service aan de inwoner zorgt dit ook dat de uitgifte van vergunningen efficiënter zal verlopen.

Stand van zaken

Parkeerautomaten

Wij hebben de nieuwe parkeerautomaten in november vervangen. Daarmee is het project "vervangen parkeerautomaten" definitief afgerond. Wij zullen in 2e kwartaal 2020 evalueren of het aantal parkeerautomaten in de huidige situatie volstaat.

Pollers (zuilen automatische afsluiting)

In 2019 hebben wij een grootschalig onderhoud laten plegen aan de pollers. Het meerjarenonderhoudsplan hebben wij in concept gereed en gaan wij met de leverancier bespreken.

Pilot achteraf betalen parkeren

In samenwerking met de centrumondernemers zou er in 2019 een pilot worden gehouden m.b.t. het achteraf betalen. De pilot was bedoeld om de voordelen van achteraf betalen voor het parkeren te belichten. Met deze pilot was het de bedoeling dat iedereen die gebruik maakt van belparkeren (ook stadsparkeren) het tweede uur parkeren gratis kon parkeren. Na gesprekken met de centrumondernemers hebben wij deze pilot alsnog afgeblazen omdat er geen overeenstemming is bereikt over de uitvoering en vergoeding van de kosten. Deze pilot krijgt vooralsnog geen vervolg.

Digitaliseren van de parkeervergunningen

In 2018 hebben wij voorbereidingen getroffen voor het digitaliseren van de parkeervergunningen. Men kan al een vergunning digitaal aanvragen. Verder hebben wij in 2019 nieuwe parkeerautomaten met kentekeninvoer geplaatst. Dit zijn eerste stappen naar complete digitalisering. Omdat digitalisering van de parkeervergunningen een groot en langdurig project is, gaan wij dit in 2020 projectmatig aanpakken.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Baten	455	150	177	27
Lasten	5.222	5.469	5.749	-280
Resultaat voor bestemming	-4.766	-5.319	-5.572	-253
Mutaties reserves				
Baten	471	797	831	34
Lasten		176	176	
Totaal mutaties reserves	471	621	655	34
Resultaat na bestemming	-4.295	-4.698	-4.917	-219

Verschillenanalyse

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10 Mutaties reserves - 34.000 V I

Hogere afschrijvingslasten voor de plankosten en voorbereiding A15/A12

2. Verkeer en vervoer - Doorbelastingen -220.000 N I

Op het programma verkeer en vervoer en waterstaat is in 2019 een nadeel van € 220.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op interne doorbelastingen en salarissen. Wij lichten dit integraal toe in het resultaat analyse personeelslasten.

2. Verkeer en vervoer - Kapitaallasten -60.000 N I

Op het programma verkeer, vervoer en waterstaat is in 2019 ten opzichte van de begroting een nadeel gerealiseerd van € 60.000. In de resultaatanalyse rente en afschrijving lichten wij u de verschillen integraal toe.

2.1. Verkeer en vervoer - Gladheidsbestrijding -13.000 N I

Het nadeel van € 13.000 wordt voornamelijk verklaard door een hogere doorbelasting vanuit de Reinigingsdienst de Liemers. Daarnaast zijn er iets meer kosten gemaakt voor de aanschaf en huur van materiaal.

2.1. Verkeer en Vervoer - Parkeren -14.000 N I

De onderhoudskosten zijn met € 9.000 overschreden door twee grote onderhoudsposten; vervanging bekabeling en onderhoud lift. Daarnaast is in 2019 is € 15.000 meer uitgegeven aan onderhoud van de centrumafsluiting. Het betreft niet begroot onderhoud o.a. door schades. Echter zitten er per saldo ook wat diverse voordelen op parkeren van € 10.000.

2.1. Verkeer en vervoer - Wegen 54.000 V I

Er is een nadeel van € 15.000 op advieskosten gerealiseerd, wat te maken heeft met resterende kosten uit 2018 voor het actualiseren van de wegenlegger. Er is een incidenteel voordeel behaald van € 76.000 op de huur van goederen en diensten. Dit komt voornamelijk door een focus op het achterstallig onderhoud aan de wegen. Verder zijn er kleine afwijkingen die samen een nadeel van € 7.000 opleveren.

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Programma 2. Verkeer en vervoer			
Baten			
Achterstallig onderhoud wegen	Dekking van het achterstallig wegonderhoud wordt gedekt uit de algemene reserve.	400	400
Lasten			
Achterstallig onderhoud wegen	De middelen die incidenteel zijn toegekend voor achterstallig wegonderhoud zijn ingezet.	400	400
Totaal programma 2		0	0

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9002	Betaald parkeren	182	0	182	0

Deze reserve is in 2010 gevormd en bedoeld ter dekking van de jaarlijkse tekorten van betaald parkeren.

Onttrekking Conform de kadernota 2018-2022 is een bedrag van € € 182.443 onttrokken aan deze reserve als dekking voor het vervroegd afschrijven van de oude parkeerautomaten.

9003	Visie en planvorming station Zevenpoort	32	0	1	31
------	---	----	---	---	----

In 2013 en 2014 is in totaal € 70.000 beschikbaar gesteld voor visie en planvorming station Zevenpoort.

Onttrekking In 2019 is € 1.260 uitgegeven voor visie en planvorming station Zevenpoort. Wij stellen voor om de reserve te handhaven voor de geplande uitgaven.

9032	Wegen	761	358	0	1.119
------	-------	-----	-----	---	-------

In 2016 is deze reserve in de voormalige gemeente Rijnwaarden gevormd vanuit de voorziening wegen. Deze voorziening wegen moest volgens de BBV-voorschriften worden opgeheven, omdat er geen actueel beheersplan meer aanwezig was. Na vaststelling van een beheersplan wegen van de nieuwe gemeente Zevenaar wordt deze reserve weer overgeboekt naar de voorziening wegen.

Toevoeging Conform de begroting is het jaarbudget voor onderhoud wegen van de voormalige gemeente Rijnwaarden in de reserve wegen gestort.

Onttrekking In 2019 is nog geen nieuw beheersplan wegen vastgesteld. Daarom is de boeking naar de voorziening wegen nog niet gebeurd.

Totaal bestemmingsreserves		975	358	184	1.150
-----------------------------------	--	------------	------------	------------	--------------

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9004	Plankosten en voorbereiding A15/A12	79	0	46	33

Deze reserve is ingesteld in 2015 om de eerste plankosten en voorbereiding A15/A12 te dekken.

Onttrekking In 2019 is € 46.000 aan de reserve onttrokken ter dekking van afschrijvingslasten.

9012	Snelfietsroute F12	220	176	1	395
------	--------------------	-----	-----	---	-----

In 2015 heeft de raad besloten tot de aanleg van een snelfietsroute F12. Van de totale kosten van € 3.110.000 resteert na cofinanciering een bijdrage van de gemeente Zevenaar van € 376.000. Inclusief rente is hiervoor een reserve gevormd ter dekking van de afschrijvingslasten.

Toevoeging Bij raadsbesluit 25-2-2015 is besloten een bedrag van totaal € 176.000 toe te voegen aan de reserve kapitaallasten voor de aanleg van de snelfietsroute F12. Bij het actualiseren van de reserves bij het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen is dit bedrag ten onrechte weer toegevoegd aan de Algemene reserve waarbij geen rekening is gehouden met genoemd raadsbesluit. De toevoeging aan de algemene reserve wordt bij deze wijziging weer gecorrigeerd.

9021	Onderzoek randweg nabij A15	150	0	0	150
------	-----------------------------	-----	---	---	-----

In de raad van 26 januari 2017 is een krediet beschikbaar gesteld voor verkenning van de haalbaarheid van de Noordelijke Randweg.

9036	Fietspad Geitenwaard	100	0	0	100
------	----------------------	-----	---	---	-----

In 2017 heeft de raad als onderdeel van de bestedingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2016 een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor aanleg van een fietspad in de Geitenwaard. In 2018 is dit bedrag overgeboekt van de reserve bestedingsvoorstellen naar de reserve fietspad Geitenwaard ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten.

9037	Herinrichting Tengenagelwaard	55	0	0	55
------	-------------------------------	----	---	---	----

In 2017 heeft de raad van de gemeente Rijnwaarden als onderdeel van de bestedingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2016 een bedrag van € 55.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de Tengenagelwaard in Lobith. In 2018 is dit bedrag overgeboekt van de reserve bestedingsvoorstellen naar de reserve herinrichting Tengenagelwaard ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten.

Totaal bestemmingsreserve afschrijvingslasten		604	176	47	733
---	--	-----	-----	----	-----

Voorzieningen

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
--------	------	------------	------------	-------------	-----------

8006	Openbare verlichting	183	26	0	209
------	----------------------	-----	----	---	-----

Deze voorziening dient om schommelingen in de kosten van het periodieke onderhoud aan de openbare verlichting op te vangen.

Toevoeging Jaarlijkse storting van € 25.700 op basis van het meerjarenonderhoudsplan.

8007	Wegen	213	1.771	1.971	13
------	-------	-----	-------	-------	----

Afdekken van verplichtingen en om schommelingen in het wegenonderhoud op te kunnen vangen. Het groot onderhoud aan de wegen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplanning. Na het vaststellen van de geharmoniseerde meerjarenonderhoudsplanning wordt de reserve wegen van de voormalige gemeente Rijnwaarden naar deze voorziening overgeheveld.

Toevoeging Conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan)

Onttrekking Conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan)

8008	Bruggen	32	18	38	11
------	---------	----	----	----	----

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan bruggen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks een bedrag van € 17.500 aan deze voorziening.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

Totaal voorzieningen		428	1.814	2.010	232
----------------------	--	-----	-------	-------	-----

3.ECONOMIE

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie (2019)
- Beleidskader Vrijtijdseconomie (2019)

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Functiemenging (%)	2019	53,60	47,60	49,00	47,60	1,4
Toelichting	Het percentage functiemenging geeft de verhouding weer tussen het aantal banen en het aantal woningen. In Zevenaar zijn meer woningen dan banen (functiemenging <50). Door de sterkere stijging van het aantal woningen ten opzichte van de werkgelegenheid is de waarde afgenomen.					
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)	2019	151,60	129,70		129,70	
Toelichting	Het aantal vestigingen is sinds 2008 behoorlijk toegenomen. Dit houdt gelijke tred met de Gelderse ontwikkelingen. Vergeleken met de Gelderse trend blijven we iets achter.					

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied

Jaar realisatie

2019

Het buitengebied van de Zevenaar is nog niet voorzien van snel en betrouwbaar internet. In oktober 2018 hebben de gemeenten uit de regio Arnhem-Nijmegen de samenwerking afgerond, omdat de mogelijkheden om glasvezel in het buitengebied aan te laten leggen inzichtelijk waren gemaakt. Twee marktpartijen hebben onafhankelijk van elkaar interesse getoond in de aanleg van glasvezel in het buitengebied.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

Er zijn momenteel twee glasvezelbedrijven bezig met de aanleg van glasvezel in het buitengebied van de gemeente Zevenaar. Gedeelten van het buitengebied zijn inmiddels van glasvezel voorzien.

3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar

Jaar realisatie

2019

In 2018 wordt een Economische visie Liemers opgesteld. Aansluitend hierop werken we een visie met uitvoeringsplan uit voor de gewenste economische ontwikkeling in onze gemeente.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Niet
volgens
plan

De Liemers economische visie (LEV) is door u vastgesteld. De Liemers economische visie is een kapstok voor de economische agenda Zevenaar. Deze wordt samen met de ondernemersverenigingen opgesteld. De Liemers economische visie is een kapstok voor de economische agenda Zevenaar. Gelet op de besluitvorming over de LEV, die pas in november 2019 heeft plaatsgevonden, is het opstellen van de economische agenda Zevenaar later gestart dan voorzien. Daarnaast kost afstemming met ondernemers de nodige tijd.

Voorstel raad

Het opstellen van de Economische agenda Zevenaar vergt meer afstemmingsmomenten met de ondernemersverenigingen dan voorzien. Zodra de agenda gereed is, informeren wij u.

3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

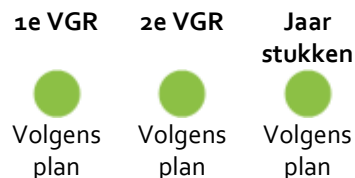
Jaar realisatie

2021

Om vraag en aanbod naar werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en perifere detailhandel) in de

regio voor 2021 in balans te brengen, is het RPW opgesteld en door de provincie vastgesteld en juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening. Dit RPW moet nu worden uitgevoerd. Hiervoor is een werkplan, met een werkorganisatie, opgesteld, dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn begroot op € 95.000 op jaarbasis. Dit is geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ en de kosten worden door de regio doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners.

Stand van zaken

De Ruimtelijke Uitwerking is op 4 juni 2019 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Eind 2019 is het concept monitoring over 2019 verschenen, op basis waarvan het RPW naar verwachting wordt bijgesteld. In de monitoring wordt de besluitvorming rondom de A12/A15, kansen voor XXL-logistiek en nieuwe vraagramingen naar werklocaties meegenomen.

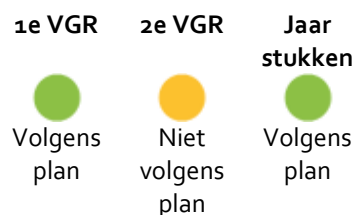
3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten 2019

Jaar realisatie 2019

In 2017 is het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan wordt een aantal maatregelen voorgesteld om het centrum toekomstbestendig te maken. Hieraan wordt gefaseerd uitvoering gegeven. In 2019 richten we ons op het planten van beeldbepalende bomen bij de entrees van het centrum, het verder opwaarderen van de stegen en het structureren van het fietsparkeren.

Stand van zaken

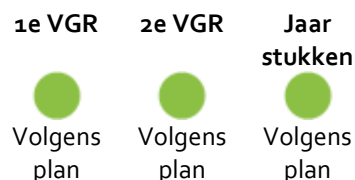
We maken de historische entrees zichtbaar met natuursteen in het wegdek. Fietsparkeren, groen en straatmeubilair zijn in een integraal ontwerp opgenomen. Dit bespreken we met ondernemers, bewoners en vastgoedeigenaren. De uitvoering loopt door naar 2020.

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein

Jaar realisatie 2021

In 2019 wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen. De voorbereiding van het ontwerpproces voor de inrichting het Raadhuisplein is gestart in 2018, waarbij wij ook de discussie voeren over het wel of niet realiseren van een semi-permanente overkapping over het plein.

Stand van zaken

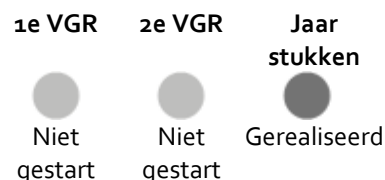

In verschillende bijeenkomsten hebben wij bij inwoners, ondernemers en belangenorganisaties ideeën opgehaald over de herinrichting van het Raadhuisplein. Op basis hiervan werken wij een ontwerp uit. De herinrichting van het plein vindt plaats nadat het voormalige gemeentehuis is herontwikkeld. Zoals het er nu naar uitziet is dit in 2021.

3.2.4 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Markt en Muldershof	Jaar realisatie	2022
---	-----------------	------

In 2017 is het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan wordt voorgesteld om de Markt en Muldershof te herinrichten om deze pleinen toekomstbestendig te maken.

Stand van zaken

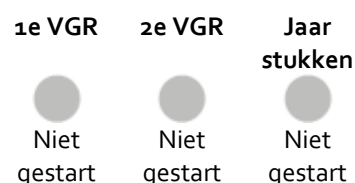

Bij de begroting 2020 - 2023 is een bezuiniging aangenomen met betrekking tot de herinrichting van de Markt en het Muldershof. Het krediet komt te vervallen, en deze activiteit dus ook.

3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	Jaar realisatie	2022
---	-----------------	------

Om de economische waarde van bedrijventerreinen te behouden, knappen we verouderde bedrijventerreinen op. Dit gebeurt op logische momenten. De bedrijventerreinen die we als eerste herstructureren zijn Tatelaar in Zevenaar en Halve Maan in Lobith. We kunnen nog niet aangeven wanneer we hiermee starten, omdat we eerst belangrijke verkeerskundige maatregelen moeten nemen. In de economische visie en het uitvoeringsprogramma die we opstellen is herstructurering van bedrijventerreinen een thema.

Stand van zaken

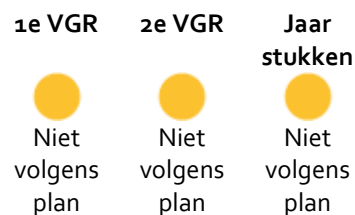

We zijn nog niet gestart met de uitwerking. Deze is afhankelijk van het uitvoeringsprogramma van de nog op te stellen economische agenda, de verkeerskundige aanpassingen rondom de ontsluiting van de A12 en de ontwikkelingen op de Halve Maan. De Zevenaarse economische agenda is nog niet gereed. In 2019 stelden we wel een inspiratiedocument entree Hengelder op. Ook zijn we met de provincie en ondernemersverenigingen in overleg over het project Toekomstbestendige bedrijventerreinen.

3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	Jaar realisatie	2020
--	-----------------	------

Wij gaan diverse activiteiten uitvoeren in en om het gebouw Raadhuisplein 1. De warmte/koude-opslag wordt afgedicht en het voormalige gemeentehuis zal deels worden gehuurd voor de functies: openbaar toilet, fietsenstallen en kantoorruimte voor de marktmeester en evenementen.

Stand van zaken

De ontwikkelaar heeft het voormalige gemeentehuis van ons gekocht om daar appartementen en winkels te ontwikkelen. Het project heeft geruime tijd stil gelegen als gevolg van onder andere de vondst van asbest. De sloopwerkzaamheden zijn inmiddels afgerond. De ontwikkelaar is nog niet gestart met de bouwwerkzaamheden. Dit heeft te maken met de aanpassing van het bouwplan en de indiening van de

nieuwe aanvraag omgevingsrecht.

Voorstel raad

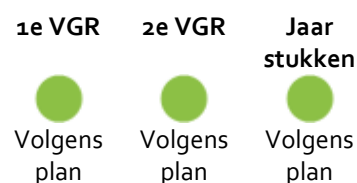
Wij stellen u voor de activiteiten uit te stellen in afwachting van de voortgang van de bouw.

3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort

Jaar realisatie 2021

We gaan tot en met 2021 de nog circa 40 hectare beschikbare gronden op BusinessPark 7Poort uitgeven. Hiervoor zijn versnellingsmaatregelen in gang gezet. Dit zijn onder andere de herinrichting van de Wal Masqué, het aanleggen van de Weg 7Poort en het (inter)nationaal op de kaart zetten van 7Poort door actieve marketing, acquisitie en de aanleg van een 2e viaduct (zie activiteit 2.1.1). De kosten en opbrengsten zijn verwerkt in de GREX Zevenaar Oost.

Stand van zaken

In 2019 zijn goede resultaten geboekt als het gaat om vastleggen van contracten en daadwerkelijke leveringen van kavels.

De grote kavel (19 hectare) voor Gazely is inmiddels geleverd en men is bezig met de bouw. Daarnaast zijn 2 kleinere kavels geleverd aan Chep en Nathan (totaal ca. 1,4 hectare).

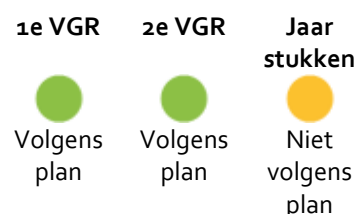
Medio 2019 zijn we gestart met de realisatie van de nog ontbrekende infrastructuur. Deze werkzaamheden zullen medio 2020 worden afgerond waarmee alle infrastructuur op BusinessPark 7Poort gerealiseerd is en alle uitgifbare kavels bereikbaar zijn.

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort

Jaar realisatie 2021

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

Stand van zaken

Vanwege de uitblijvende, definitieve duidelijkheid over de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project Doortrekking A15 / Verbreding A12, is de levering van de kavel uitgesteld. Afname en realisatie zullen in het derde kwartaal van 2020 plaatsvinden als deze duidelijkheid er wel is. Opening van de Fashion Outlet staat vooralsnog gepland voor eind 2021.

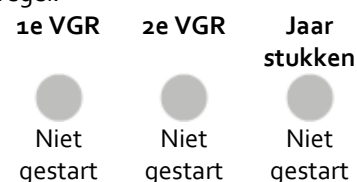
3.3 Dienstverlening aan ondernemers

3.3.2 Stimuleren start-ups

Jaar realisatie 2022

We stimuleren startende bedrijven om de werkgelegenheid in onze gemeente te verhogen. Wat de beste manier is om dit te doen zal blijken uit de nog op te stellen economische visie Zevenaar. In de economische visie Zevenaar gaan we bepalen welk resultaat we nastreven met deze maatregel.

Stand van zaken

Na afronding van de Zevenaarse Economische Agenda starten we met de uitvoering van deze activiteit.

3.3.3 Verminderen regeldruk voor midden- en kleinbedrijf (MKB)

Jaar realisatie

2022

Wij willen overbodige regels voor het MKB verminderen. De inventarisatie van regels waarvan de meerwaarde niet duidelijk is, gebruiken we als startpunt voor het formeren van een 'paarse krokodillenbrigade'. Hierin gaan wij samen met ondernemers op zoek naar mogelijkheden om processen te vereenvoudigen en regeldruk te verminderen.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

We blijven continu in gesprek met ondernemers en ondernemersverenigingen over regels die als overbodig en onnodig worden ervaren. De conclusies van deze gesprekken worden meegenomen in nieuw beleid (bijvoorbeeld economische agenda, evenementenbeleid, winkeltijdenverordening en bestemmingplan Buitengebied).

3.4 Gebiedsmarketing

3.4.1 Opstellen en uitvoeren marketingplan stad Zevenaar

Jaar realisatie

2022

We stellen een marketingplan voor de stad Zevenaar op, omdat wij moeten concurreren met andere gemeenten als het gaat om financiers, bewoners, bedrijven en recreanten. Deze doelgroepen zoeken een passende, relevante omgeving voor hun activiteiten. Die omgeving is de optelsom van locaties, voorzieningen en andere factoren. Citymarketing richt zich op het beïnvloeden van keuzes ten aanzien van ruimtelijk gedrag. In het marketingplan bepalen we welke gemeente we willen zijn in de toekomst. De basis voor het marketingplan ligt in de nog op te stellen economische visie voor Zevenaar.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Niet gestart	Niet gestart	Niet gestart

In juli 2019 heeft u de Liemerse economische Visie vastgesteld. Bij de behandeling van de Meerjarenbegroting 2020 - 2023 heeft u de bijbehorende uitvoeringagenda akkoord bevonden. Hierin hebben we een actiepunten opgenomen om de Liemers o.a. te gaan vermarkten op het gebied van vrijetijdseconomie. De stad Zevenaar maakt hier integraal onderdeel van uit. In 2020 starten we hiermee.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten	10.135	34.388	32.766	-1.623
Lasten	10.041	32.201	29.945	2.256
Resultaat voor bestemming	94	2.187	2.821	634
Mutaties reserves				
Baten	40	28	28	
Lasten				
Totaal mutaties reserves	40	28	28	0
Resultaat na bestemming	134	2.215	2.848	634

Verschillenanalyse

3. Economie

3. Programma Economie - personeelslasten. -28.000 N I

Op het programma Economie is in 2019 een nadeel van € 28.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op personeelslasten. Het betreft hierbij zowel salarissen van eigen personeel als kosten wegens inhuur van personeel. Wij lichten dit integraal toe in de resultaat analyse personeelslasten.

3. Programma Economie. -3.250 N I
Diverse kleine verschillen.

3.1 Economische ontwikkeling - Huur oude gemeentehuis -30.000 N I

In de oorspronkelijke begroting 2019 was rekening gehouden met structurele uitgaven voor huur van het oude gemeentehuis aan het Raadhuisplein (ruimte ten behoeve van de marktmeester). Omdat de realisatie van het gebouw vertraging heeft opgelopen, waren in 2019 geen huurkosten verschuldigd. Dit hebben we al in de 2e Voortgangsrapportage onderkend, maar hierbij is helaas een cijfermatige fout gemaakt, waardoor in de jaarrekening op deze post een nadeel blijkt.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Grondexploitatie Zevenaar-Oost Bedrijven. 763.000 V I

Ten behoeve van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft een integrale doorrekening plaatsgevonden. Een en ander op basis van actuele marktontwikkelingen en een uitgangspuntennotitie die op 31 maart 2020 door ons is vastgesteld. Deze jaarlijkse herziening is vervat in de uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2019. In deze uitvoeringsrapportage is het verwachte resultaat voor Zevenaar Oost Bedrijven becijferd op € 3.057.000, op basis van netto contante waarde per 1 januari 2020. Ten opzichte van de situatie in de 2e Voortgangsrapportage 2019 is dit een verbetering van het resultaat van € 763.000 waarmee de al gevormde verliesvoorziening kan komen vrij te vallen. Voor deze verbetering kunnen de volgende oorzaken worden aangewezen:

1. De in de grondexploitatie geraamde erfpachtgronden van de kavel van 19 hectare dienen te worden verantwoord in de Algemene dienst, een en ander op basis van BBV richtlijnen. Dit levert voor de GREX een nadeel op. Tegelijkertijd ontstaat een rentevoordeel doordat de erfpachtgronden ook als levering worden aangemerkt waardoor een aanzienlijk rentevoordeel ontstaat. Bovendien was een deel van de kavel als openbare ruimte aangemerkt maar deze is als uitgeefbare grond uitgegeven. Per saldo is er daardoor een voordeel van € 546.000.

2. Ten behoeve van de projectorganisatie is een jaar geleden een risico gekwantificeerd

wegens een tekort op VTU (Voorbereiding, Toezicht en Uitvoering) en plankosten. Dit risico is nu in de GREX vertaald door een extra budget voor de resterende looptijd van de GREX op te nemen van € 534.000.

3. De raming voor civieltechnische werken is opnieuw doorgerekend voor de deelGREX 7Poort. Dit resulteert in een voordeel van € 594.000.

4. Voor beheerskosten (w.o. gemeentelijke belastingen) diende het budget met € 42.000 te worden verhoogd.

5. Er heeft een prijspeilcorrectie plaatsgevonden om de budgetten te actualiseren op het huidige prijsniveau. Afgezet tegen toekomstige inflatieverschillen leverde dit een voordeel op van € 26.000.

6. De rente-effecten op de diverse deelGREXEN Bedrijven bedragen € 173.000 voordelig, onder meer door een lagere rentevoet (1,93% in plaats van 2,28%) en verschillen in looptijd.

3.4 Economische promotie - Toeristenbelasting -68.000 N I

Bij de herindeling zijn bij de 1+1 begroting 2018 inkomsten betreffende Toeristenbelasting bijgeraamd welke niet gehaald zijn. Het gaat om afrekeningen uit 2017 en 2018. Daarnaast is de raming over 2019 te hoog. Het totale nadeel bedraagt € 68.000.

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Programma 3. Economie			
Baten			
Bedrijventerrein	Door de positieve ontwikkelingen met betrekking tot de bedrijventerreinen kan de verliesvoorziening met ruim € 3.100.000 worden verlaagd.		3.138
Lasten			
Totaal programma 3		0	3.138

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves	
Geen bestemmingsreserves voor dit programma.	

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten					
Numer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9005	Centrummanagement	105	0	0	105

In de raadsvergadering van 25 januari 2017 heeft de gemeenteraad uit de algemene reserve een bedrag van € 280.000 beschikbaar gesteld voor centrummanagement. Het doel is het behoud van de economische vitaliteit van het centrum als bovenlokaal winkelgebied en het daarbij versterken van de leefbaarheid.

9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	0	0	500
------	--------------------------------	-----	---	---	-----

Deze reserve is ingesteld om de afschrijvingslasten voor Revitalisering Tatelaar fase 2 te dekken.

Totaal bestemmingsreserve afschrijvingslasten	605	0	0	605
---	-----	---	---	-----

Voorzieningen

Geen voorzieningen voor dit programma.

4. ONDERWIJS

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we bereiken?

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Beleidskaders

- Beleidsplan Onderwijs en Jeugd Zevenaar 2015-2019 (vastgesteld in 2015)
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels Handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen 2014 (Liemers) (vastgesteld in 2014)
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (2019)
- Kansen voor Morgen visiedocument Lokaal onderwijsbeleid Rijnwaarden 2016-2018 (vastgesteld in 2016)
- Visiedocument 'De verbinding van onderwijs en jeugd in de Liemers' (2015) (vastgesteld in 2015)
- Visiedocument 'Ouderbetrokkenheid: 1+1=3' OOGO De Liemers 2015 (vastgesteld in 2015)
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Nota Vastgoedbeleid gemeente Zevenaar (2016)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019
- Verordening leerlingenvervoer Zevenaar 2018

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	2018	1,90	0,90			
Toelichting	Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige jongeren tussen de 5 en 16 jaar of jongeren van 16 of 17 jaar, die vallen onder de kwalificatieplicht, niet zijn ingeschreven op school en ook niet zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht. De periode aanduiding 2017, staat voor het schooljaar 2017-2018. Het aantal leerplichtigen met absoluut verzuim, op basis van de waarden www.waarstaatjegemeente.nl ligt in Zevenaar (0,9) lager dan het provinciale (1,9) en het landelijke niveau (0,9%). Het RBL heeft goed zicht op de jongeren zonder schoolinschrijving. Het jaarverslag 2018-2019 van het Regionaal Bureau Leerplichtzaken meldt dat het absolute verzuim 3 is. In schooljaar 2017-2018 waren er 6 absoluut verzuimers. Het genereren van verzuimcijfers is altijd een momentopname.					

Voortijdig Schoolverlaten (VSV) is vrijwel nooit het gevolg van één enkele gebeurtenis of situatie. Het integrale beleid (samen met de samenwerkingspartners) streeft naar een haalbaar doel van de reductie van het percentage VSV: het landelijk gemiddelde.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)
Toelichting

	2018	22,00	23,00
--	------	-------	-------

We spreken van ongeoorloofd verzuim als leerplichtige leerlingen meer dan 16 uur gedurende 4 opeenvolgende lesweken verzuimen. Landelijk is in schooljaar 2017-2018, het relatief verzuim 23%. In Zevenaar is het relatief verzuim in schooljaar 2017-2018 met 8% gedaald naar 23%. (Provinciaal gemiddelde in schooljaar 2017-2018 is 22%).
Doordat de verzuimmeldingen beter worden geregistreerd door de onderwijsorganisaties krijgen we een steeds beter beeld bij het relatief verzuim van leerlingen.

Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)
Toelichting

	2018	1,90	1,50
--	------	------	------

De bovenstaande waarden hebben betrekking op (de voorlopige cijfers) het schooljaar 2017-2018 bron: www.waarstaatjegemeente.nl. Het landelijke gemiddelde voor het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv) per onderwijssoort is voor het schooljaar 2017-2018 door het ministerie definitief vastgesteld op 1,9%. De gemeente Zevenaar (1,64%) maakt deel uit van de RMC-regio Arnhem-Nijmegen. De RMC-regio laat in schooljaar 2017-2018 nog een lichte stijging zien van het aantal VSV-ers.

Bron: RMC Factsheet Convenantjaar 2018-2019 Nieuwe voortijdige schoolverlaters (uitgave maart 2020)
Het voorlopige percentage vsv'ers 2018-2019 ligt in de RMC-regio met 2,01% gelijk met het landelijk gemiddelde. Het zwaartepunt van de vsv-aantallen ligt bij het mbo. Naar verhouding verlaten vooral de deelnemers op niveau 1 en 2, voortijdig de opleiding. Het percentage deelnemers dat uitvalt bij niveau 1 is in onze regio structureel hoger dan landelijk (ca 33% ten opzichte van het landelijke percentage 23) De afgelopen vier jaar is het aandeel vsv voor Zevenaarse deelnemers in het vo en mbo opgelopen van 1,5% naar 1,86%. In tegenstelling tot de RMC-regio stijgt het Zevenaarse aantal vsv'ers ook in het voortgezet onderwijs licht met 0,10%.

Schooljaren	%16-17	%17-18	%18-19
Landelijk gemiddelde totaal	1,80	1,90	2,01
Zevenaar	1,55	1,64	1,86
RMC			
Landelijk gemiddelde VO		0,50	0,49
Zevenaar VO	0,34(=8)	0,43(=10)	0,53(=12)
RMC VO		0,53	0,49
Landelijk gemiddelde MBO		5,04	5,35
Zevenaar MBO	4,31(=45)	4,27(=45)	4,64(=50)
RMC MBO		6,58	5,99
Aantal VSV-ers	53	55	62

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

4.1 Onderwijs

4.1.1 Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs

Jaar realisatie

2019

Met het opstellen van een Integraal Huisvestings Plan (IHP) Onderwijs anticiperen wij op het onderwijs van de toekomst. We borduren voort op de harmonisatiemaatregelen in de voorschoolse voorzieningen. Het IHP is intercategoriaal (primair onderwijs, buitengewoon basisonderwijs en voortgezet onderwijs) en integraal (onderwijs- en aanpalende welzijnsvoorzieningen). Het realiseren van een kindcentrum maakt onderdeel uit van het IHP. Daarnaast vertalen wij onze ambities met betrekking tot duurzaamheid in het IHP. De verwachte activiteiten ter uitvoering van het IHP hebben wij opgenomen bij de activiteit: 'Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen'.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Niet
volgens
plan

Volgens
plan

Gerealiseerd

Er is overeenstemming bereikt in het OOGO met de schoolbesturen. Het IHP is vervolgens vastgesteld door het college in november 2019 en ter kennisgeving aan de raad gestuurd.

Voorstel raad

Voorgesteld wordt om deze activiteit af te sluiten.

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

Jaar realisatie

2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen IHP. We reserveren echter al middelen voor de onderwijshuisvesting, waarvan wij verwachten dat deze vanaf 2018 nodig zullen zijn. Het gaat hierbij om investeringen voor het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs.

Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Niet
volgens
plan

Niet
volgens
plan

Volgens
plan

Het programma 2019 is bijna afgerond. De herinrichting van de buitenruimte bij Lindenhage en 't Kofschip

aan de Platanenlaan vordert gestaag. Er is nog een restant betreffende het krediet van de ds. Jonker.school i.v.m. de sluiting in augustus 2021.

Het programma 2020 is vastgesteld door het college. We zijn aan de slag met de beschikbaar gestelde middelen:

De Bem huisvesting 7 groepen, verbouwing Carrousel/de Maatjes, 1e inrichting onderwijsleerpakket (olp) en meubilair de Bem 2 groepen, 1e inrichting olp en meubilair de Wissel 1 groep.

In 2019 is een start gemaakt met de voorbereiding van een haalbaarheidsonderzoek voor De Wissel/Tamboerijn ,mogelijk gecombineerd met voortgezet onderwijs en een sportvoorziening.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs

Jaar realisatie

2019

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland bepalen wij samen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om in 2020/2021 aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

Samen met de gemeenten Duiven en Montferland zijn we gestart met de voorbereidingen voor de actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling vanwege de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen (2015). Dit proces verwachten wij in 2021 af te ronden.

De leerlingen die vanuit het Primair onderwijs doorstromen naar het voortgezet onderwijs worden in de toekomst mogelijk niet meer op locatie Zonegge gehuisvest maar mogelijk op locaties Heerenmaten (HAVO/VWO) of Landeweer (VMBO). Ook de haalbaarheid van andere opties wordt onderzocht. Binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GRHVOL) wordt onderzocht welke investeringen vanaf 2020 noodzakelijk zijn voor alle locaties.

4.1.4 Organiseren brede basisvoorziening voor jongste kinderen

Jaar realisatie

2019

De Rijksoverheid heeft per 1 januari 2019 de gewichtenregeling, die het budget voor Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) voor gemeenten bepaalt, veranderd. Door de verandering van het rekenmodel wordt het beschikbare Rijksbudget eerlijker over de gemeenten verdeeld. Hierdoor krijgt de gemeente Zevenaar vanaf 2019 de middelen waar het recht op heeft en ook nodig heeft. In de komende periode zal in nauwe samenwerking met de maatschappelijke partners worden gekeken hoe deze middelen in te zetten. Dit doen we onder meer door gezamenlijk te komen tot een nieuw, breed gedragen beleidsplan.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

De nieuwe gewichtenregeling van het rijk zorgt ervoor dat alle peuters en hun ouders de ondersteuning kunnen krijgen die nodig is ter voorkoming van een onderwijsachterstand bij de start van hun basisschool. Inmiddels is het aanbod aan VVE in Zevenaar uitgebreid in aantal uren VVE, zoals wettelijk verplicht en is de doelgroep definitie aangepast op de nieuwe situatie.

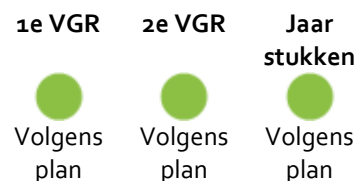
Voorstel raad

Voorgesteld wordt de activiteit af te sluiten.

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand	Jaar realisatie	2021
---	-----------------	------

Wij rollen de komende jaren het rijksbeleid 'Tel mee met Taal' lokaal verder uit om taalachterstand van jongen af aan te bestrijden en leesbevorderingsactiviteiten te stimuleren. Daarnaast gaan we succesvolle pilots binnen de specifieke regeling Volwasseneneducatie borgen binnen het structurele aanbod van het Taalhuis. Het Taalhuis helpt mensen die moeite hebben met taal en digitaal (lezen, schrijven, rekenen, computervaardigheden) om beter te leren lezen en schrijven.

Stand van zaken

Het tekort aan basisvaardigheden vormt voor sommige inwoners een barrière om zelfstandig mee te doen, online én offline. Zij ervaren hier dagelijks de gevolgen van: bij het helpen van hun kinderen met schoolwerk, bij het vinden of behouden van werk of digitaal bankieren. Vanuit het programma "Tel mee met Taal" (Taalhuis) zetten we stappen die ervoor zorgen dat taal, rekenen en digitale vaardigheden voor mensen geen obstakel vormen. Basisvaardigheden voor volwassenen is slechts één element binnen een brede agenda. We werken intensief en integraal samen met het Taalhuis om leesplezier bij kinderen te stimuleren en daarmee voorkomen en tegengaan van laaggeletterdheid die van generatie op generatie wordt overgedragen.

Activiteiten Leesstimulering in 2019 zijn conform plan van aanpak uitgevoerd.

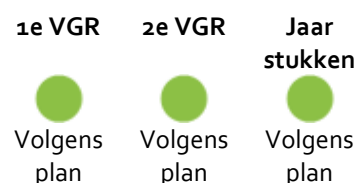
Binnen de netwerksamenwerking van het Taalhuis is opgestart: de pop-up bibliotheek op locatie Landeweer en het aanbod de digitale overheid voor jongeren (doe je digi-ding)

Het aandeel van de beroepsbevolking (per 1.000 inwoners 15-75 jaar) in Zevenaar waarvan het hoogst behaalde onderwijsniveau laag onderwijs betreft =182. Dit ligt boven het landelijke gemiddelde =146 en boven het provinciale gemiddelde=157. In Zevenaar (28%) wonen gemiddeld meer kinderen met een lager opleidingsniveau dan gemiddeld in Gelderland (23%). Het percentage lage beroepsbevolking in de gemeente is in 2018 gestegen (bron: waarstaatjegemeente.nl op basis van CBS data arbeidsdeelname tot 2018)

4.1.6 Opstellen beleidsplan onderwijsachterstandsbeleid	Jaar realisatie	2020
---	-----------------	------

In 2019 gaan we werken aan het opstellen van een nieuw beleidsplan onderwijskansen. De ambitie rijkt verder dan alleen onderwijsachterstanden. De ambitie is om te werken aan betere onderwijskansen voor kinderen, jongeren en volwassenen in de gemeente Zevenaar.

Stand van zaken

Er is een begin gemaakt met het opstellen van een beleidsplan gelijke kansen onderwijs 2020-2024. Dit in samenwerking en afstemming met externe ketenpartners.

4.2 Kinderopvang

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	Jaar realisatie	2022
---------------------------------------	-----------------	------

Wij zetten in op een kwalitatieve voorschoolse voorziening voor alle jonge kinderen. Dit geldt voor het aanbod voor peuters van ouders die recht hebben op Kinderopvangtoeslag en ouders die gebruik maken van een gesubsidieerde peuterplek. De uitvoering van de wettelijke taken gericht op Toezicht (Inspectie en Handhaving) registreren wij in het Landelijk Register Kinderopvang, waardoor we de uitvoering ook kunnen toetsen volgens de wettelijke kaders.

Stand van zaken

1e VGR

Volgens
plan

2e VGR

Volgens
plan

Jaar
stukken

Volgens
plan

De reguliere werkzaamheden verliepen volgens plan.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu

Jaar realisatie

2021

De NME geeft mede invulling aan thema's voeding, beweging en gezondheid. Binnen de NME worden inwoners, waaronder kinderen, voorzien van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van natuur en milieu. Gecombineerd met een goed ontwikkeld waardebesef wordt er een basis gelegd om bewuste keuzen te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

Stand van zaken

1e VGR

Volgens
plan

2e VGR

Volgens
plan

Jaar
stukken

Volgens
plan

We hebben in 2019 stappen gezet voor de toekomst van de NME, waarbij dit onderdeel is geworden van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling. Daarnaast heeft u besloten tot een bezuinigingstaakstelling.

De NME heeft zich in 2019 bezig gehouden met het verzorgen van lesprogramma's en voorlichting op het gebied van Natuur en Milieu. Met het oog op de toekomst hebben we ons naast de speerpunten Natuur en Milieu meer gericht op Duurzaamheid.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Baten	306	802	810	8
Lasten	5.380	5.238	4.995	243
Resultaat voor bestemming	-5.074	-4.436	-4.186	250
Mutaties reserves				
Baten	76	76	68	-8
Lasten	3			
Totaal mutaties reserves	74	76	68	-8
Resultaat na bestemming	-5.001	-4.360	-4.117	243

Verschillenanalyse

4. Onderwijs

4. Onderwijs - Kapitaallasten 81.000 V I

Op het programma Onderwijs is in 2019 ten opzichte van de begroting een voordeel gerealiseerd van € 81.000. In de jaarrekening wordt onder resultaat een analyse van de rente en afschrijving opgenomen en toegelicht. Aangezien het allemaal verschillen op de onderwijsactiva betreffen van kleiner dan € 50.000 valt dit resultaat onder overige kleine verschillen.

4. Programma Onderwijs 49.000 V I

De overige diverse kleine verschillen (€ 6.000) worden niet nader toegelicht. Daarnaast is het voordeel veroorzaakt door een lagere doorbelasting (€ 43.000) van de kosten van het 'Kulturhus Brede Blik' (programma 5), die voornamelijk betrekking hebben op de lagere kapitaallasten van het Kulturhus. In de jaarrekening wordt onder resultaat een analyse van de rente en afschrijving opgenomen en toegelicht. Aangezien het hier een verschil betreft van kleiner dan € 50.000 valt dit resultaat onder overige kleine verschillen.

4.2 Onderwijshuisvesting - Primair onderwijs -26.000 N S

De onroerendezaakbelastingen (ozb) voor niet-woningen, hier vallen de onderwijsaccommodaties onder, is verhoogd met gemiddeld 16%. In de raming 2019 is hier geen rekening mee gehouden. De structurele effecten voor 2020 en verdere jaren zijn meegenomen in de 1e voortgangsrapportage 2020.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken - Leerlingenvervoer 114.000 V I

De kosten voor het doelgroepenvervoer, ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN voor het onderdeel leerlingenvervoer, en het vervoer in natura zijn beduidend lager. Voor de kosten van de gemeenschappelijke regeling, voor het vervoer in het kader van de WMO, jeugdzorg en begeleiding, wordt verwezen naar de verschillenanalyse onder programma 6 'Sociaal Domein'.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken - Lokaal onderwijsbeleid/Onderwijsbegeleiding 25.000 V I

In 2019 is door de organisaties/schoolbesturen minder subsidie aangevraagd. Dit geldt voor alle 'deelbudgetten' (onderwijsachterstandsbeleid, onderwijsbegeleiding, educatie en schoollogopedie).

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Geen incidentele baten en lasten voor dit programma.			

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9008	Verhuizing peuterspeelzaalwerk	23	0	0	23
In 2017 is een claim op de Algemene reserve voor de verhuizing van het peuterspeelzaalwerk omgezet in een aparte reserve.					
De locatie aan de Platanenlaan (IKC bij Lindenhage/Kofschip) is naar verwachting medio 2020 gereed. Daarna verwachten wij de verhuizing van het peuterspeelzaalwerk					
Totaal bestemmingsreserves		23	0	0	23

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten					
Nummer Naam		Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9028	Onderwijshuisvesting	318	0	10	308
In 2006 is in de gemeente Rijnwaarden geïnvesteerd in onderwijshuisvesting. Deze investering is destijds gedekt met eenmalige middelen. Daarom is conform de BBV-regels een reserve afschrijvingslasten gevormd. In de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve in 2018 vanuit de algemene reserve aangevuld met € 248.661 zodat de reserve nu op het juiste niveau is om de gehele afschrijvingslast van de investeringen in onderwijshuisvesting te kunnen dekken.					

Onttrekking Ter dekking van de afschrijvingslasten wordt jaarlijks € 9.625 uit de reserve onttrokken.

9029	Basisschool 't Scathe	2.186	0	59	2.127
In 2012 is de investering in de bouw van de basisschool 't Scathe in Pannerden voor een bedrag van € 650.000 gedekt met eenmalige middelen. Daarom is conform de BBV-regels een reserve afschrijvingslasten gevormd. Op basis van de Nota reserves en voorzieningen 2018 is de reserve in 2018 aangevuld met € 1.737.809 waardoor nu de gehele afschrijvingslast gedekt wordt uit deze reserve afschrijvingslasten.					

Onttrekking Ter dekking van de afschrijvingslasten wordt jaarlijks € 59.000 uit de reserve onttrokken.

9034	De Cirkel/De Duim	603	0	0	603
In 2017 heeft de raad van de voormalige gemeente Rijnwaarden uit de reserve bestedingsvoorstellen jaarrekening 2016 € 280.000 beschikbaar gesteld voor de verbouwing van de Cirkel en de verhuizing van jeugdsoos de Duim. In 2018 is hiervoor een reserve afschrijvingslasten gevormd. Conform de Nota reserves en voorzieningen 2018 is de reserve in 2018 aangevuld met € 281.651 om de reserve op het juiste niveau te brengen om de gehele afschrijvingslast van de investering te dekken.					
Totaal bestemmingsreserve afschrijvingslasten		3.107	0	68	3.039

Voorzieningen

Geen voorzieningen voor dit programma.

5.SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we bereiken?

We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooiën of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2013-2020
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Projectplan ZO Zevenaar (2016)
- Notitie kunstbezit
- Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden (2014)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) Zevenaar (2018)
- Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 (2016)
- Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 (2016)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030
- Cultuurhistorische waardenkaart Rijnwaarden 2013
- Cultuurhistorische waardenkaart Zevenaar 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Erfgoedverordening Zevenaar 2018
- Subsidieverordening monumenten Zevenaar 2018
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar (2019)

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Niet sporters (%)	2016	46,80	50,40	49,50	0,00	49,5
Toelichting	Op dit moment zijn er geen actuele metingen beschikbaar.					

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijtijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

5.1 Sport

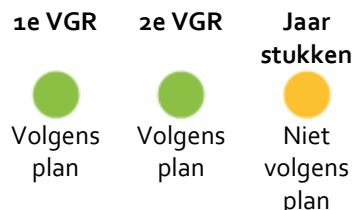
5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid

Jaar realisatie

2019

Vanaf 2018 harmoniseren wij het subsidiebeleid. We koppelen dit aan activiteiten en prestaties die bijdragen aan doelstellingen van onze gemeente op de diverse beleidsterreinen. Sport, culturele en welzijnsverenigingen en organisaties betrekken we actief bij de totstandkoming van het nieuwe subsidiebeleid. De discussie rondom de OZB wordt meegewogen. Het nieuwe subsidiebeleid wordt van toepassing op subsidies die we verlenen vanaf 2020.

Stand van zaken

Het raadsvoorstel subsidiebeleid is in januari 2020 op verzoek van de raad van de raadsagenda gehaald. De oude regelingen zijn van rechtswege per 1 januari 2020 vervallen (wet arhi). Wij spreken opnieuw met de raad over de kaders en uitgangspunten en toetsten deze vervolgens ook bij een aantal verenigingen. Hierna leggen wij een nieuw voorstel aan de raad voor.

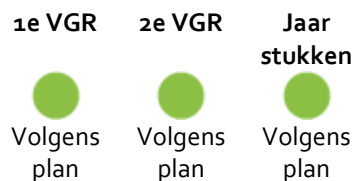
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen

Jaar realisatie

2022

Verenigingen zijn belangrijk voor de sociale contacten en leefbaarheid binnen een stad, wijk, dorp of gemeenschap. We zien echter dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan. We sporten steeds meer, maar minder in verenigingsverband. Initiatieven van sportverenigingen om samen te gaan dienen nadrukkelijk vanuit de verenigingen zelf te komen. We ondersteunen en begeleiden hierin om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen laten voeren. We stellen vrijwilligers bij verenigingen in staat om met vernieuwing aan de slag te gaan. Onze verenigingsverbinder speelt hier een belangrijke rol in.

Stand van zaken

Begin 2019 was de aftrap met een draagvlakonderzoek onder de sportverenigingen in de gemeente Zevenaar, ter verkenning van de wensen en mogelijkheden voor samenwerking.

Dit om op de langere termijn een gevarieerd sport- en beweegaanbod in de gemeente te behouden. Alle verenigingen van de buitensport is een verenigingsscan aangeboden en alle verenigingen hebben hieraan deelgenomen. In het 4e kwartaal van 2019 is er een overall rapportage opgesteld. Deze rapportage geeft inzicht in de sterktes en zwaktes van de vereniging. Elke vereniging heeft een eigen inhoudelijk rapportage ontvangen, met daarin opgenomen aanbevelingen waar de vereniging mee aan de slag kan. Als gemeente hebben wij een integrale rapportage ontvangen. De integrale rapportage schetst een totaal beeld over de uitkomsten van alle vereniging scans, waarin aanbevelingen zijn opgenomen voor de gemeente Zevenaar.

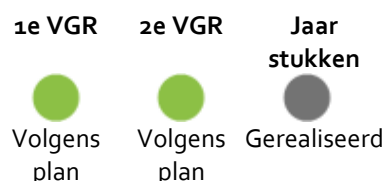
5.2 Kunst en cultuur

5.2.1 Beheren en behouden kunstcollectie

Jaar realisatie 2019

Wij mogen trots zijn op ons kunstbezit. Voor een gemeente hebben wij een bijzonder kunstbezit. Hier is meer mee mogelijk dan tot nu toe bereikt wordt. Door het beheer te intensiveren kan de tentoongestelde kunst in ons gemeentehuis twee maal per jaar vernieuwd worden. Dit komt het behoud van de werken ten goede en biedt tegelijkertijd afwisseling en prikkeling voor de medewerkers en bezoekers. Door meer in te zetten op toegankelijkheid en communicatie neemt de bekendheid toe. Hierdoor wordt de kunst als het ware het visitekaartje voor onze gemeente, kunnen inwoners de kunst beter ervaren en kan deze haar oorspronkelijke grandeur van art in the factory weer tonen.

Stand van zaken

Het beheer en het behoud van onze kunstcollectie is bestendig vormgegeven. De kunst in het gemeentehuis wordt tweemaal per jaar verwisseld.

Voorstel raad

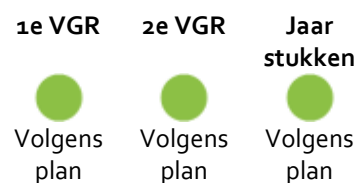
Wij stellen u voor de activiteit af te sluiten

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten

Jaar realisatie 2020

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en de provincie investeren we met het Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020 in de Liemers € 480.000 in kunst, cultuur en erfgoed (bestaand beleid). Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

Stand van zaken

Het culturele aanbod in Zevenaar is stabiel en vitaal. Activiteiten van Muziekstad, Buitenkijk en het SevenArt festival worden goed bezocht. Dankzij het cultuur- en erfgoedpact kunnen extra initiatieven ondersteund worden. Een goed voorbeeld is de DLHG-courant, die inmiddels zonder subsidie gerealiseerd wordt.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

Jaar realisatie 2019

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.

Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Via prestatieafspraken zorgen

wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.

De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.

Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Hoewel de verhuizing van een aantal onderdelen van Kunstwerk! naar de Turmac cultuurfabriek vertraagd is tot 2020, levert de samenwerking al duidelijke meerwaarde. Producten rondom (volwassen)educatie zijn beter op elkaar afgestemd en beter zichtbaar. De uitgebreide dienstverlening van Kunstwerk! is in meerdere kernen beschikbaar. Het aantal theatervoorstellingen is stabiel, de bibliotheek is steeds meer een partner in het sociaal domein, het museum geeft inwoners een gevarieerd beeld van de Liemers en de muziekschool laat met Meer Muziek in de Klas bijna alle schoolgaande kinderen kennis maken met muziek.

Kunstwerk! heeft 2019 afgesloten met een verlies, veroorzaakt door frictiekosten verhuizingen en CAO ontwikkelingen. Dit is opgevangen binnen de eigen reserves.

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek

Jaar realisatie 2019

Hal 12 biedt straks naast de publieksbalies van onze gemeente en de Regionale Sociale Dienst, producten en diensten op het gebied van cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Geconcentreerd onder één dak ontstaat een gevarieerd aanbod voor een breed publiek, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staat. Hal 12 wordt daarmee een podium voor samenwerking en biedt een belangrijke impuls voor het centrum. De bouw is in het derde kwartaal van 2018 gestart. De opening staat gepland in het tweede kwartaal 2019.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Niet volgens plan	Niet volgens plan

Bouw en inrichting van de Turmac Cultuurfabriek zijn eind 2019 binnen budget afgerond. De horeca Grandcafe HAL12 is gestart met de uitvoering van catering voor de gemeente en het verzorgen van horeca bij evenementen. De start van de brasserie in de Turmac Cultuurfabriek is uitgesteld naar 2020 omdat deze samenhangt met de inhuizing van de partners.

Afgezien van de bibliotheek, is de verdere ingebruikname later dan oorspronkelijk gepland. Caleidoz, het Filmhuis, de Volksuniversiteit en het Liemers Museum) nemen eerst vanaf april 2020 hun intrek in de cultuurfabriek. Een collectief programma moet nog opgestart worden. Vooruitlopend op de definitieve beheervorm houdt de gemeente langer de regie over de governance.

Voorstel raad

De raad wordt voorgesteld om de ontwikkeling van Hal 12 niet in 2019, maar in 2020 af te sluiten.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed

Jaar realisatie 2022

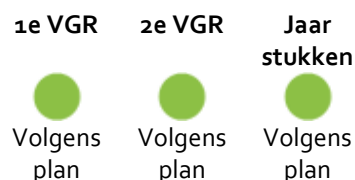
We ontwikkelen beleid om de verduurzaming van monumenten te bevorderen.

Het archeologisch beleid is in 2019 10 jaar oud. We moeten dit herzien. Hierbij brengen we WOII archeologie in kaart. De archeologische kaarten van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar stemmen we op elkaar af. De archeologische restanten van de Romeinse Limes worden mogelijk Unesco Werelderfgoed. We gaan het in ieder geval beschermen door het aan te wijzen als monument. De Limes wordt meegenomen in het VTE-beleid.

Nieuw erfgoedbeleid wordt ontwikkeld in het kader van de harmonisatie.

In het kader van harmonisatie wordt het niveau van bescherming van monumentale objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden vanaf 2019 op het niveau gebracht van de oude gemeente Zevenaar, door inventariseren, onderzoeken en mogelijk aanwijzen als gemeentelijk monument. Steeds meer monumentale kerken komen leeg te staan. Samen met de kerken en samenleving ontwikkelen we beleid om te kijken hoe we de kerken toekomstbestendig maken.

Stand van zaken

Wij hebben in 2019 ingestemd met de aanwijzing van een locatie bij Herwen als archeologisch rijksmonument. Op deze site zijn archeologische resten gevonden uit de Romeinse tijd, overblijfselen die verwijzen naar de Limes, de Romeinse rijksgrens. Het ondersteunt het verhaal van de Dam van Drusus op het splitsingspunt van Rijn en Waal, het eerste bekende waterwerk in onze geschiedenis. Deze site is opgenomen in het Nominatiedossier van de Neder-Germaanse Limes, welke aangeboden is aan de Werelderfgoedcommissie van Unesco. Medio 2021 wordt bekend of de Neder-Germaanse Limes (en dus de site bij Herwen) op de Werelderfgoedlijst komt. Het verhaal van de Limes en met name de Dam van Drusus moet verder verteld worden. Wij pakken dit verder op in samenwerking met bewoners en ondernemers uit de omgeving. We hebben samen met de overige Liemerse gemeenten en met de gemeente Doesburg onderzocht of we gezamenlijk komen kunnen tot een kerkenvisie. Dit gezien de leegloop van de kerken en de moeilijke opgave van herbestemming van dit veelal monumentaal erfgoed. Samenwerking tussen alle partijen om tot strategische keuzes te komen is hierbij belangrijk. Ook hebben we in 2019 onderzoek gedaan hoe de gemeente stimuleren kan dat het monumentaal erfgoed op een zorgvuldige wijze verduurzaamd kan worden.

5.4 Vrijtijdseconomie

5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijtijdseconomie

Jaar realisatie

2030

Door in te zetten op vrijtijdseconomie wilt u een bijdrage leveren aan de volgende ambities:

- een aantrekkelijker woon- en vestigingslocatie;
- meer werkgelegenheid.

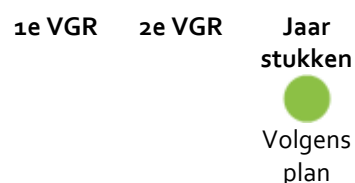
Om deze ambities te bereiken, heeft u de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijd;
2. een toename van bestedingen door toeristen en recreanten;
3. meer tevreden toeristisch-recreatieve ondernemers over het ondernemersklimaat;
4. toename van het aantal dagtoeristen;
5. groei van het aantal overnachtingen.

Dit gaan wij realiseren door werkzaamheden uit te voeren binnen de volgende taakvelden:

- a. toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering);
- b. ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie;
- c. samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap;
- d. marketing, informeren & inspireren;
- e. doeltreffend beleid.

Stand van zaken

a. toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering):

Op het gebied van wandelinfrastructuur hebben wij onder andere de klompenpaden Angerlo en Babberich

verder ontwikkeld en is fase 1 van wandelkeuzenetwerk (kaart) opgeleverd. Daarnaast hebben wij ruiter- en menroutes in het zuiden van de gemeente Zevenaar gereed gemaakt. Ook zijn wij begonnen met de uitvoering van een verkenning van de huidige bewegwijzering in de gemeente.

b. ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie:

Wij hebben ondernemers geadviseerd en ondersteund bij aanvragen voor verblijfsrecreatie. Ook zijn wij aangehaakt op het Gelders/Overijssels onderzoek naar mogelijkheden voor belevingsgebieden in de IJsselvallei. Daarnaast zijn wij gestart met het ontwikkelen van Redoute Revensweert en het visualiseren van de Romeinse Limes in Zevenaar

c. Samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap:

Wij zijn gestart met de verkenning of en hoe we in de Liemers tot een breed platform voor vrijetijdseconomie kunnen komen.

d. Marketing, informeren & inspireren:

Wij zijn tot het besluit gekomen om met een vertegenwoordiging (bestaande uit TVAN, DLHG, Liemers++, HiswaRecron en gemeente Zevenaar) uit de klankbordgroep voor het beleidskader vrijetijdseconomie gezamenlijk de uitvraag te formuleren voor het marketing- en organisatieplan voor de Liemers (onderdeel uit Liemerse Economische Visie).

e. Doeltreffend beleid:

Wij hebben het beleidskader vrijetijdseconomie opgesteld in samenspraak met de klankbordgroep. Op basis van de door u beschikbaar gestelde middelen zijn wij samen met de klankbordgroep gekomen tot een uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie. Daarnaast hebben wij namens de Liemers een bijdrage geleverd aan de regionale vertaling van Perspectief 2030: het toeristisch toekomstperspectief voor de regio Arnhem-Nijmegen.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Baten	1.040	896	921	24
Lasten	8.066	8.253	8.297	-44
Resultaat voor bestemming	-7.026	-7.357	-7.376	-19
Mutaties reserves				
Baten	63	1.470	1.453	-17
Lasten		1.440	1.440	
Totaal mutaties reserves	63	31	14	-17
Resultaat na bestemming	-6.963	-7.326	-7.362	-36

Verschillenanalyse

5. Sport, cultuur en recreatie

5. Sport, cultuur en recreatie - Kapitaallasten -65.000 N I

Op het programma Sport, cultuur en recreatie is in 2019 ten opzichte van de begroting een nadeel gerealiseerd van € 65.000. In de jaarrekening wordt onder resultaat een analyse van de rente en afschrijving opgenomen en toegelicht.

5. Sport, cultuur en recreatie - Personeelslasten -118.000 N I

Op het programma Sport, cultuur en recreatie is in 2019 een nadeel van € 118.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op personeelslasten. Het betreft hierbij zowel salarissen van eigen personeel als kosten wegens inhuur van personeel. Wij lichten dit integraal toe in de jaarrekening onder resultaat en analyse personeelslasten.

5. Sport, cultuur en recreatie -51.000 N I

Diverse kleine verschillen.

5.1 Sportbeleid en activering - Combinatiefuncties 33.000 V I

Vanwege de fusie van de gemeente Zevenaar en de gemeente Rijnwaarden hebben we de mogelijkheid gekregen om de formatie combinatiefunctionarissen van 6,0 FTE uit te breiden naar 7,3 FTE. Deze integratie heeft ertoe geleid dat er nieuwe ideeën, zienswijzen en ontwikkelingsmogelijkheden voor de inzet van de combinatiefunctionarissen zijn ontstaan. Ook worden de mogelijkheden onderzocht om het werkgeverschap van de combinatiefunctionarissen anders te beleggen c.q. te regelen. Vanwege deze ontwikkelingen is het voor 2019 niet haalbaar geweest om de volledige formatie in te vullen.

5.2 Sportaccommodaties - Sportbedrijf 135.000 V I

Aan de subsidieverlening aan Ataro B.V. is een beheer-/exploitatieovereenkomst gekoppeld (d.d. 18 juli 2016). Volgens artikel 13 lid 6c van deze overeenkomst is het mogelijk een algemene bedrijfsreserve (egalisatie reserve) van maximaal 10% van de totale jaarlijkse exploitatielast te realiseren. Vanwege de overschrijding van deze 10% is besloten om de teveel betaalde subsidie terug te vorderen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie - Openbaar Groen 30.000 V I

Op openbaar groen is een voordeel behaald van € 30.000 in 2019. Enkele van de uitbestede groenbestekken en de inhuur van groenploegen zijn in 2019 goedkoper uitgevallen. Dit is incidenteel, want de marktprijzen blijven oplopen. De bestrijding van de eikenprocessierups heeft echter geresulteerd in een financieel nadeel. Dit is structureel van aard, wij komen in de kadernota 2021 met een voorstel om hiervoor structureel budget aan te vragen.

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Geen incidentele baten en lasten voor dit programma.			

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves
Geen bestemmingsreserves voor dit programma.

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9035	Sportvelden RKPSC	102	0	9	93

In 2017 heeft de raad van de voormalige gemeente Rijnwaarden € 120.350 beschikbaar gesteld voor een investering in de drainage en het vernieuwen van de toplaag van de sportvelden van RKPSC. De reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten.

Onttrekking Ter dekking van de afschrijvingslasten wordt jaarlijks € 8.519 uit de reserve onttrokken.

9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	85	0	0	85
------	---	----	---	---	----

In 2017 heeft de raad als onderdeel van de bestedingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2016 een bedrag van € 85.000 beschikbaar gesteld voor speelvoorzieningen voor kinderen met een beperking. In 2018 is dit bedrag overgeboekt van de reserve bestedingsvoorstellen naar deze reserve speelvoorzieningen ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten.

Totaal bestemmingsreserve afschrijvingslasten		187	0	9	178
---	--	-----	---	---	-----

Voorzieningen					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
8012	Aanspraken overstromingen Riverparc	119	2	0	121

Deze voorziening dient om de aanspraken op schades van derden die het gevolg zijn van eventuele overstromingen in Riverparc te financieren. Als de Stichting Woonbelangen Riverparc (SWR) de hoogte van de oever aanpast aan de norm of als de oever door andere omstandigheden voldoet aan de norm, wordt de bijdrage inclusief de opgebouwde rente terugbetaald aan de SWR.

Toevoeging In 2019 is conform de begroting € 2.387 rente toegevoegd aan de voorziening.

Totaal voorzieningen		119	2	0	121
----------------------	--	-----	---	---	-----

6. SOCIAAL DOMEIN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht.

Om de doelstellingen op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning te bereiken hebben en de zorg in onze gemeente beter te organiseren, hebben we 10 integrale ontwikkelroutes opgesteld. Hiermee kunnen we inzet van duurdere zorg voorkomen en kostenbesparingen in maatwerkvoorzieningen realiseren. De 10 ontwikkelroutes zijn:

1. Vergroten van opgroeikansen
2. Bevorderen gezonde leefstijl van inwoners
3. Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid
4. Bevorderen regie woonsituatie van kwetsbare inwoners (beschermd wonen)
5. Bevorderen zelfstandig wonen ouderen
6. Versterken van samenwerking maatschappelijke partners
7. Vergroten van ruimte voor initiatieven
8. Vergroten toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg
9. Vergroten grip op kosten en flexibiliteit om in te spelen op innovatie inkoop en initiatieven van inwoners en andere partners
10. Versterken van het tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen (verhalen inwoners, cliëntervaring, kwantitatieve informatie).

Wat willen we bereiken?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Beleidskaders

- [Visie 'Frisse wind in de wijk' \(2013\)](#)
- [Visie op een krachtige en samenhangende aanpak op het sociale domein in de regio Arnhem \(2013\)](#)
- [Visiedocument 'Verbinding Jeugd en Passend Onderwijs in de Liemers' \(2015\)](#)
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- [Beleidsplan onderwijs en jeugd 2015-2019](#)
- [Visie Vrijwillige inzet en Mantelzorg 2016-2020 Zevenaar \(2016\)](#)
- Radar-rapport behorende bij raadsvoorstel 'Toekomst uitvoering participatiewet' (vastgesteld: raad Rijnwaarden 27-6-2017 en raad Zevenaar 6-7-2017)
- Agenda werk en economie (april 2018)
- Businesscase RSD (mei 2018)
- [Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning \(Wmo\) en Participatiewet 2020-2023 \(2020\)](#)
- [Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019 \(2015\)](#)
- Beleidsnota Armoede en Schuldhulpverlening (2019).

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en

maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	2018	5,00	5,00	5,00		
Toelichting	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het					
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)	2019	61,00	82,00	73,00	82,00	9
Toelichting	Zevenaar heeft in vergelijking met Gelderland meer inwoners met maatwerkarrangementen vanuit de Wmo. Dit heeft verschillende oorzaken: 1. Zevenaar kent ten opzichte van Gelderland een meer vergrijzde populatie. Vergrijzing blijkt een voorspeller voor Wmo gebruik. Het aantal mensen in Zevenaar dat hulp vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, is daardoor hoger. 2. In de gemeente Zevenaar zijn veel soorten van zorg en ondersteuning vanuit de Wmo als maatwerk georganiseerd. Er zijn (grote) gemeenten in Gelderland die vormen van zorg en ondersteuning als algemene voorziening hebben georganiseerd die in Zevenaar als maatwerk worden ingezet. Hulp bij het Huishouden is hier een voorbeeld van. Diverse (grote) gemeenten hebben dit als algemene voorziening georganiseerd. Aangezien er binnen de Wmo veel gebruik wordt gemaakt van Hulp bij het Huishouden heeft dit een verlagend effect op het Gelders gemiddelde. In Zevenaar hebben we Hulp bij het Huishouden georganiseerd als maatwerkvoorziening. Deze keuze verklaart voor een deel dat Zevenaar meer cliënten met een maatwerkarrangement Wmo kent.					

De hoogte van het aantal maatwerkarrangementen per 1000 inwoners bepaalt niet alleen de kosten die gemaakt worden voor de Wmo. Tijdens de presentatie op 11 december 2019 lieten wij u zien dat de gemiddelde kosten Wmo per inwoner in Zevenaar op €219 liggen. Daarmee lagen de kosten in 2018 in lijn met het Gelders gemiddelde (€217).

Daarnaast zien we dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo ten opzichte van 2018 is gestegen. Naast de vergrijzing in Zevenaar is de invoering van het abonnementstarief en de daaruit voortvloeiende aanzuigende werking een belangrijke verklaring.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	2018	1,00	0,00	0,80	0,00	0,8
Toelichting						

In 2018 zijn er 20 jongeren voor de rechter verschenen (in procenten was dit zo laag, dat er naar 0 is afgerond). Een jongere kan dan jeugdreclassering opgelegd krijgen. Hierbij zien we een verband met de 15 trajecten die in de eerste helft van 2019 zijn gestart. Zie de vorige indicator die gaat over jeugdreclassering. Ons beleid richtte zich zoals al benoemd op het inzetten van jeugdhulp en een regionale aanpak Samen Veilig. Maar ook organiseerde de gemeente preventievere activiteiten. Dit deden we door activiteiten te ontplooiën binnen de ontwikkelroute kansrijk opgroeien. Enkele voorbeelden waren: inzet van HALT voorlichtingslessen op de scholen, de aanpak voortijdig schoolverlaten, de aanpak op aansluiting onderwijs en de arbeidsmarkt.

Er is data beschikbaar over deze indicator, maar de bron van de informatie is niet de gemeente zelf. Dat is wel zo bij de andere indicatoren. Ook hier is geen specifieke analyse uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2019	1,10	1,20	1,05	1,30	0,25
Toelichting						

Het gemeentelijk beleid richtte zich op het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen, maar ook erop als deze werd opgelegd door de rechter de maatregel kwalitatief goed uit te voeren.

Door de preventieve inzet van de projecten Voorzorg en Stevig Ouderschap vanuit de jeugdgezondheidszorg, maar ook door de inzet van opvoedondersteuning vanuit de regionale inkoop werden ouders daar waar nodig ontlast en ondersteund. Wanneer dit niet voldoende was, en de veiligheid van het kind in het gedrang kwam, was er het product drang beschikbaar. Daarnaast probeerde de gemeente de inzet van de maatregel zoveel mogelijk te voorkomen door samen te werken binnen de regionale Beschermingstafel.

Wanneer er toch een maatregel nodig was, was er jeugdbescherming beschikbaar. Dit kocht de gemeente in via de regionale inkoop. In 2019 is de samenwerking tussen de Gecertificeerde Instellingen (uitvoerder van de maatregelen), de gemeente en de andere veiligheidspartners geïntensiveerd. Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdbescherming, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdbescherming

uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)
Toelichting

2019	10,60	13,10	13,20	11,80	1,4
------	-------	-------	-------	-------	-----

Zowel de stijging als de toename van complexiteit per casus is een landelijke trend. Hiervoor gaven wij u al eerder de volgende oorzaken aan:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling.
- In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij
- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Er zijn een aantal variabelen (wetenschappelijk aangetoond dat deze bijdragen aan instroom jeugdhulp) te noemen waardoor Zevenaar hoger scoort op gebruik jeugdhulp dan het Gelders gemiddelde:

- Zevenaar heeft meer kinderen met een handicap
- Zevenaar heeft meer kinderen met een lager opleidingsniveau
- Zevenaar heeft meer kinderen met een laag geboortegewicht
- Zevenaar heeft meer volwassenen die gebruik maken van basis GGZ en/ of POH GGZ.
- Zevenaar heeft meer één-ouder- gezinnen.

Ook hier richtte het gevoerde beleid zich op het voorkomen van de inzet van jeugdhulp en een zo kort en licht als mogelijke inzet ervan.

We startten met de samenwerking tussen de voorliggende voorzieningen zoals, scholen, kinderdagverblijven en jeugdgezondheidszorg om gezamenlijk in te zetten op preventie en het bieden van passende hulp aan kinderen en hun gezinnen. Ook werd de relatie met de huisartsen, als wettelijk verwijzer van jeugdhulp, steeds beter. Door de inzet van de POH en SOH bij huisartsen is instroom in jeugdhulp deels voorkomen. Door de regionale contractering van jeugdhulp is er gestuurd op kwalitatief goede inzet van jeugdhulp. We stuurden middels trimestergesprekken op de inzet van zorg bij de aanbieders.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)	2019	0,30	0,40	0,30	0,00	0,3
Toelichting	Wanneer jongeren voor de rechter moeten verschijnen, kunnen ze jeugdreclassering opgelegd krijgen. Het doel van jeugdreclassering is om in samenwerking met ouder(s) of netwerk, het gedrag van de jongere te veranderen en recidive te voorkomen. In de eerste helft van 2019 waren er dat voor Zevenaar 15. Het beleid richtte zich op voorkomen van de inzet van een jeugdreclasseringsmaatregel, door ouders en jongeren daar waar nodig te ondersteunen en te ontlasten. Er was opvoedingsondersteuning ingekocht voor de ouders/ en verzorgers, maar ook ondersteuning voor de jongeren zelf. Daarnaast stelden we een regioaanpak Samen Veilig 2019- 2022 op. Hierin is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling beschreven. Het beleid richtte zich ook op het zo goed mogelijk ondersteunen van de jongere en zijn netwerk tijdens de jeugdreclasseringsmaatregel. Door kwalitatieve goede inkoop van jeugdreclassering (onderdeel van de regionaal ingekochte jeugdhulp) en door het ondersteunen via jeugdhulp wanneer nodig. Daarnaast was er een nauwe samenwerking met de veiligheidspartners in het lokale veiligheidsoverleg. Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdreclassering, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdreclassering uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.					

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verskil
Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)	2019	786,50	671,40			
Toelichting	Het aantal beschikbare banen is momenteel goed en -voor de uitbraak van het Coronavirus- is dan ook een stijgende lijn te ontdekken. In bepaalde sectoren (bijv. transport, IT) is het moeilijk om aan personeel te komen.					
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)	2018	223,60	202,00			
Toelichting	Het gemiddelde van gemeente Zevenaar ligt licht onder het Gelders gemiddelde. Verklaring kan zijn dat onze RSD het loonkostensubsidie-instrument vaak toepast. De realisatie 2016 ligt in lijn met de verwachting.					
Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)	2018	68,00	65,30			

Toelichting Uit de cijfers blijkt dat de netto arbeidsmarktparticipatie in gemeente Zevenaar ongeveer gelijke tred houdt vergeleken met provincie Gelderland. Onze businesscase is er op gericht om arbeidsparticipatie te verhogen.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners) 2019 325,80 297,60

Toelichting De gemeente Zevenaar streeft naar een zo'n laag mogelijk aantal personen met een bijstandsuitkering. De businesscase is daarnaast gericht op het arbeidsfit maken van inwoners, zodat zij een stap vooruit kunnen zetten op de participatieladder. Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners bevindt zich onder het Gelders gemiddelde.

Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen) 2018 2,00 3,00

Toelichting De jeugdwerkloosheid vertoont een licht stijgende lijn in 2018 (3%), terwijl de economie en banenmarkt aantrekt. Een verklaring is niet voorhanden.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving

Jaar realisatie 2022

Wij dagen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld uit om zelf met goede ideeën te komen en te participeren bij beleidsvorming. Wij organiseren hiervoor rondetafelgesprekken.

Wij gaan het zelf organiserend vermogen en de denkkraft in de stad, wijken en dorpen optimaliseren.

Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn: bewoners als eerste aan zet, gelijkwaardige partners, alleen op verzoek, 'ja en' cultuur, benut wat er is, olievlek en gewoon doen. Deze uitgangspunten passen we toe in Het Krachtlokaal: hét Zevenaarse platform voor inwonerinitiatieven. Het burgerbudget maakt het mogelijk om samen met de inwoners projecten op te pakken en te realiseren. Deze activiteit is verbonden met activiteiten in het kader van burgerparticipatie en leefbaarheid in programma o.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In maart 2019 is de regeling DoeDuiten vastgesteld. Met deze subsidieregeling is het mogelijk inwonerinitiatieven een duwtje in de rug te geven.

6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)

Jaar realisatie 2022

Voor het realiseren van de structuurversterking in het Sociaal Domein is een goede samenwerking met maatschappelijke partners relevant. Caleidoz is als lokale welzijnsorganisatie een belangrijke partner. Met Caleidoz komen we tot een opzet voor de toekomst van het welzijnswerk in onze gemeente.

Stand van zaken

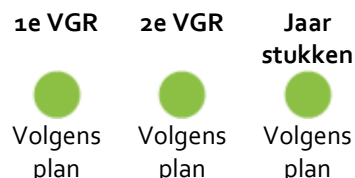
1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In 2019 heeft Caleidoz invulling gegeven aan de uitvoering van de subsidiebeschikking en prestatieafspraken. De verantwoording hiervan neemt de welzijnsorganisatie op in de jaarstukken 2019.

6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

Het voeren van eigen regie door inwoners staat of valt met de toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg. Wij stellen daarom alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden. Of iemand nu het adres van de lokale voetbalclub zoekt of acuut intensieve zorg nodig heeft, de weg naar het antwoord moet snel gevonden worden, zonder omwegen of onnodig oponthoud. Dit vraagt om een slimme inrichting van het hele veld en om adequate informatie hierover voor iedereen die dit aangaat.

Stand van zaken

In 2019 boden onze gebiedsteams onze inwoners informatie en passende ondersteuning. In 2019 gaven inwoners met een Wmo voorziening in cliëntervaringsonderzoeken over 2018 aan dat zij meestal weten waar ze moeten zijn met hun hulpvraag. Het contact met de medewerkers van de gebiedsteams werd door een groot deel van de respondenten als positief ervaren. Ruim driekwart van de respondenten (78%) was van mening dat zij snel is geholpen.

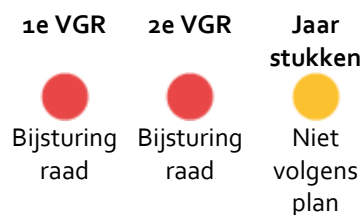
Het grootste deel van de inwoners (jongeren en ouders) met een voorziening vanuit de jeugdwet gaf in dit onderzoek aan dat zij weten waar zij terecht kunnen voor hulp. Inwoners en jongeren gaven het contact met de gemeente een 6,6. Op de bekendheid met- en het gebruikmaken van algemene voorzieningen wordt onvoldoende gescoord.

Niet alle voorzieningen zijn bekend bij inwoners en samenwerkingspartners. In de periode november-december 2019 investeerden wij in het actualiseren van de sociale kaart. Deze actualisatie hebben we eind 2019 afgerond.

6.1.4 Vergroten grip op kosten	Jaar realisatie	2022
--------------------------------	-----------------	------

Meer grip op financiën is essentieel om goed in te (kunnen) spelen op (toenemende) ondersteunings- en zorgvragen. Tegelijkertijd is er de wens om in de aanpak meer flexibiliteit in te bouwen om bijvoorbeeld (tijdelijke) initiatieven te honoreren en om budget te reserveren voor de inzet van subsidies en innovatie. Ook is het wenselijk om de verschuiving te realiseren van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, waarbij we meer preventief en domeinoverstijgend te werk gaan: jeugd, maatschappelijke ontwikkeling, participatie en onderwijs.

Stand van zaken

Wij zetten in op veranderingen in het Sociaal Domein met als doel om vanuit het principe van plan-do-check-act te werken. We werken aan vergroten van kostenbewustzijn en het financieel in control zijn. Dit vraagt om een andere inrichting van onze organisatie, zodat we afwijkingen tijdig kunnen voorspellen en hierop kunnen anticiperen. Hiertoe zijn we ook steeds beter in staat. Afwijkingen kunnen we op basis van data verklaren. In de kwartaalrapportage over het laatste kwartaal 2019 blijkt dat we hier steeds beter toe in staat zijn. De prognose en de realisatie sloten nagenoeg op elkaar aan. Maar we staan nog steeds voor een uitdaging om de taakstelling, oplopend naar 2 miljoen in 2023 voor de beleidsvelden Jeugd en Wmo, te halen.

Voorstel raad

Kennis nemen van de stand van zaken.

6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen	Jaar realisatie	2022
---	-----------------	------

Om de ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen, bij te sturen en te delen is het belangrijk instrumentarium te ontwikkelen om te monitoren. Het gaat hierbij onder andere om verhalen van inwoners,

cliëntervaringen en kwantitatieve informatie.

Stand van zaken

In de tweede voortgangsrapportage 2019 rapporteerden we dat deze activiteit niet geheel volgens plan verliep. De ontwikkelingen binnen het sociaal domein vragen om actieve monitoring op- en gebruik van data. Met de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 legden we de nadruk op het werken met SMART doelstellingen en datagedreven werken.

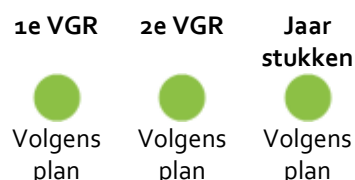
6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo

Jaar realisatie 2022

Jeugdhulp en WMO zorg- en ondersteuningstrajecten (maatwerkvoorzieningen) zijn via de modulaire gemeenschappelijke regeling, module inkoop (MGR) en inkoop op bovenregionale- en landelijk schaal ingekocht. We zoeken hierbij continu naar mogelijkheden om de kosten te beheersen. Ook voor de komende periode is dit gezien de grote omvang in relatie tot de gemeentebegroting een belangrijk speerpunt.

Stand van zaken

In 2019 werkten we aan een nieuwe contractering op een groot deel van onze maatwerk producten. Samen met Inkoop Sociaal Domein Centraal Gelderland (onderdeel van de MGR) werd gewerkt aan een nieuwe contractering die per 1 juli 2020 ingaat. De belangrijkste uitgangspunten voor de nieuwe contractering zijn:

- Betere kwalitatieve toetsing bij inschrijving
- Betere kwalitatieve toetsing op naleving contractafspraken
- Vereenvoudiging van producten en diensten

Het proces met betrekking tot deze nieuwe contractering verliep in 2019 volgens plan. Wij namen in 2019 deel aan de regionale stuurgroep op deze nieuwe contractering.

6.2.2 Stimuleren en ontwikkelen van preventieve activiteiten

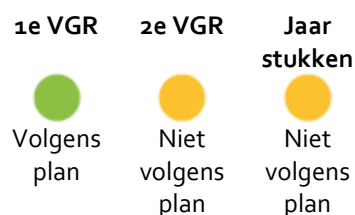
Jaar realisatie 2022

In de beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning is veel aandacht voor preventieve activiteiten. Hiermee kunnen we inzet van duurdere zorg voorkomen en ook kostenbesparingen in maatwerkvoorzieningen realiseren.

De ontwikkelroutes gericht op preventie zijn:

- Vergroten van opgroeikansen
- Bevorderen gezonde leefstijl van inwoners
- Bevorderen regie woonsituatie van kwetsbare inwoners (beschermd wonen)
- Bevorderen zelfstandig wonen ouderen

Stand van zaken

Zoals in de tweede voortgangsrapportage van 2019 is aangegeven, verliep deze activiteit in 2019 niet geheel volgens plan. Voor jeugd en Wmo lag er een uitvoeringsagenda waarin veel aandacht uitging naar het ontwikkelen van preventieve activiteiten. In de tweede voortgangsrapportage lieten wij u zien dat wij een aantal preventieve activiteiten hebben ingekocht/gesubsidieerd.

Zo hebben we aanvullend op het regionaal ingekochte jeugdhulp aanbod ondersteuning ingekocht voor kinderen en ouders in scheidingssituaties bij "Villa Pinedo". Ook hebben we voor ouders met jonge kinderen (0-4 jaar) "Pink Cloud" ingekocht. Daarnaast werken diverse huisartsenpraktijken met een POH-GGZ. De activiteiten uit de uitvoeringsagenda dienen bij te dragen aan de realisatie van deze doelstellingen. Dit geldt ook voor de inzet van preventieve activiteiten. Deze moeten passend zijn en bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen. Met de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 legden we de nadruk op het ontwikkelen van de meetbare beleidsdoelstellingen die aansluiten op de sociale vraagstukken in Zevenaar. Daarbij hebben we een lichte vertraging opgelopen in de ontwikkeling van preventieve activiteiten zoals die waren opgenomen in de eerdere uitvoeringsagenda.

Voorstel raad

Wij stellen u voor om kennis te nemen van de vertraging.

6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid

Jaar realisatie

2022

Zorg en veiligheid liggen in de aanpak vaak in elkaars verlengde. Om goede ondersteuning en zorg tot stand te brengen en te handelen in het belang van de veiligheid en leefbaarheid, moeten (zorg)professionals goed samenwerken met hun veiligheidspartners. Ook is de ontwikkeling van een preventieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in samenwerking met de lokale toegang en zorg- en maatschappelijke partners belangrijk.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Niet
volgens
plan

Volgens
plan

In 2019 is de regioaanpak "Samen Veilig 2019-2022" opgesteld met als doel huiselijk geweld en kindermishandeling verder terug te dringen, vanuit de norm dat geweld nergens thuis hoort. De lokale uitwerking hiervan vindt plaats in het plan "Samen Veilig Zevenaar".

Daarnaast is er bij Veilig Thuis een toename van het aantal meldingen en adviezen in verband met de verbeterde methode.

6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers

Jaar realisatie

2019

Wij zetten in op waardering en ondersteuning van mantelzorgers door het aanbieden van voorzieningen die de zorg van mantelzorgers moeten verlichten. Daarnaast zetten wij in op ondersteuning van de mantelzorger door zijn/haar omgeving: onderwijs, bedrijfsleven, zorginstellingen en verenigingsleven. Hiertoe realiseren wij een expertisecentrum mantelzorg. De bestaande budgetten mantelzorg zijn hiervoor toereikend.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

In 2019 is verder gewerkt aan het bekend maken van Mantelzorg Zevenaar, het aanbieden van cursussen en trainingen gericht op ondersteuning van mantelzorgers. Daarbij is vooral aandacht besteed aan het zoeken van 'nieuwe' mantelzorgers zoals 'jonge mantelzorgers'.

6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers

Jaar realisatie

2022

Wij ondersteunen vrijwilligers. Wij doen dit door maatregelen ter ondersteuning aan te bieden, in het bijzonder voor de vrijwilligersorganisaties die actief zijn en activiteiten organiseren die bijdragen aan de uitvoering van Wmo-taken. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheid de inzet van de lokale vrijwilligers te erkennen en een blijk van waardering te geven. Dit kan bijvoorbeeld door een vrijwilligersonderscheiding toe te kennen.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

In 2019 is voor het eerst een vrijwilligersprijs, nieuwe stijl, uitgereikt.

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.1 Begeleiden mensen naar werk

Jaar realisatie

2020

Het beleid is er op gericht om zoveel mogelijk werkzoekenden aan een baan te helpen. Wij richten ons hierbij op de doelgroep: mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt én op het werk fit maken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De Regionale Sociale Dienst (RSD) is de netwerkorganisatie die in nauwe samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere overheden (3 O's) invulling geeft aan ons beleid dat gericht is op een inclusieve arbeidsmarkt.

and van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Niet
volgens
plan

Niet
volgens
plan

Volgens
plan

Nieuwe opdracht RSD 2018

Via de Bestuursrapportage RSD: 'De Liemerse klant centraler dan ooit' informeert de RSD u over de resultaten en ontwikkelingen op het terrein van de uitvoering van de Participatiewet. De RSD beschrijft in haar rapportage dat het jaar 2019 volledig in het teken heeft gestaan van de implementatie van de door de raden in 2018 gegeven Nieuwe opdracht aan de RSD. Kern van deze opdracht: Investeer in mensen met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt (het werkfit maken van mensen) en transformeer de RSD tot een Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie voor ondernemers, onderwijs en overheid.

De rapportage laat zien dat de gemaakte resultaatafspraken (KPI's) zijn behaald, te weten:

1. De RSD heeft volledig zicht op alle klanten die onder de Participatiewet vallen;
2. 331 klanten, met kans op werk hebben in 2019 een stap voorwaarts gezet richting werk;
3. Gemiddeld 85% Liemerse klanten, met kans op werk, hadden in 2019 een activiteit richting werk;
4. 304 Liemerse klanten zijn uitgestroomd richting werk (Zevenaar: 151 personen);
5. 80% van de uitstroom naar werk is duurzaam (de klant doet binnen een jaar niet opnieuw een beroep op een uitkering van de RSD);
6. Er is gewerkt binnen de bestaande financiële middelen.

De Bestuursrapportage RSD 2019 laat verder zien dat de "interventie" (= aanbevelingen BDO-rapport en bijbehorend door de RSD opgesteld Implementatie-/Verbeterplan in 2019) een positieve bijdrage heeft geleverd aan de resultaatgerichtheid en de externe positionering van de RSD.

Aanvraag Vangnetuitkering 2019 gemeente Zevenaar

In de raadsvergadering van 18 december 2019 heeft u ingestemd met de genomen maatregelen van het college om het tekort op het bijstandsbudget in 2019 terug te dringen en een aanvraag Vangnetuitkering in te dienen bij het ministerie van SZW.

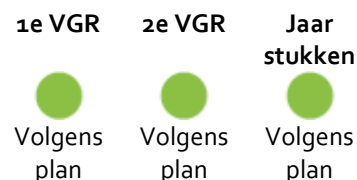
6.3.2 Uitvoeren Agenda Economie en Participatie

Jaar realisatie

2019

Met de agenda Economie en Participatie willen wij kansen op de arbeidsmarkt voor inwoners stimuleren door te investeren in een stevigere verbinding tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Hiervoor versterken wij het accounthouderschap, investeren wij in scholing, ontwikkelen wij leerwerkcentra, werken wij aan sociale impact en benutten wij de grensregio, samen met de ons omringende gemeenten, het onderwijs, ondernemers en andere overheden.

Stand van zaken

In 2019 hebben wij een aantal druk bezochte bijeenkomsten ter voorbereiding van de oprichting van Liemerse ambassade georganiseerd in nauwe samenwerking met onderwijspartners, overheidspartners en ondernemers. Circa zeventig ondernemers, onderwijspartijen en overheden hebben gezamenlijk gewerkt aan een ontwerp van Liemerse ambassade.

6.3.3 Inburgeringsbeleid

Jaar realisatie

2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met inwoners en maatschappelijke organisaties in onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

Stand van zaken

Begin 2019 zagen wij een beperkte doorstroom van statushouders voor huisvesting in onze gemeente. In de loop van het jaar zijn er meerdere statushouders gekoppeld waarvoor de woningcorporaties passende huisvesting hebben gevonden. Dit heeft ertoe geleid dat wij de taakstelling voor huisvesting van statushouders in 2019, inclusief de opgelopen achterstand vanuit 2018, hebben gerealiseerd. Daarnaast zijn wij in 2019 begonnen met de voorbereiding op de nieuwe Wet Inburgering. Aanpassingen van het inburgeringsstelsel moeten ervoor gaan zorgen dat gemeenten betere mogelijkheden krijgen om zoveel mogelijk nieuwkomers zo snel mogelijk aan het werk en op het vereiste taalniveau te krijgen. De gemeente krijgt hierin de regierol en wordt onder andere weer verantwoordelijk voor het inburgeringsonderwijs. De nieuwe wet gaat volgens de huidige planning in per 1 juli 2021.

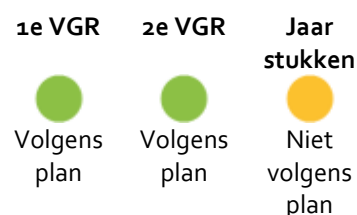
6.3.4 Uitvoeren Minimabeleid (inclusief schuldhulpverlening)

Jaar realisatie

2019

Het gemeentelijk minimabeleid is gericht op het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden. Schuldhulpverlening wordt laagdrempelig aangeboden. Inkomensondersteuning is er voor onze inwoners die voor langere tijd zijn aangewezen op een laag inkomen. Onze inkomensondersteuning is er op gericht om onze inwoners te laten participeren in de samenleving. De beste weg uit armoede is werk. Extra zorg en aandacht gaat in ons beleid uit naar chronisch zieken, kinderen en ouderen.

Stand van zaken

De nieuwe beleidsnota armoede en schuldhulpverlening is begin 2019 vastgesteld. Met onze maatschappelijke partners hebben wij de uitvoering opgepakt. In 2019 zijn wij onder andere gestart met de pilot Schuldenvrij en de pilot Bewindvoering-Budgetbeheer.

In 2019 hebben wij voor de uitvoering van het minimabeleid een tekort van € 55.000. Echter, een deel van de kosten van het minimabeleid hebben wij in 2019 elders uit kunnen bekostigen waaronder uit incidentele middelen vanuit het rijk ten behoeve van preventie armoede. Met name bij de bijzondere bijstand zien wij in 2019 een stijging in het aantal aanvragen van inwoners en daarmee in de kosten ten opzichte van voorgaande jaren. In de jaarrekening van 2018 was de stijging in de kosten al zichtbaar. In 2019 zien we echter dat deze stijging blijft doorzetten. We denken dat dit komt doordat minimaregelingen meer bekend zijn. Dit is ook een belangrijke doelstelling van de beleidsnota armoede en schulden. Het afgelopen jaar zijn er via netwerkpartners en naar aanleiding van de nota diverse artikelen in de media verschenen. Daarnaast zijn er bij een aantal verenigingen presentaties gehouden door gebiedsconsulenten (inkomensondersteuners) over de verschillende minimaregelingen. De pilot Schuldenvrij heeft indirect gevolgen voor de kosten van het minimabeleid doordat meer inwoners met schulden in beeld komen en meer inwoners door verwezen worden naar voorzieningen van het minimabeleid. Dit verklaart ook een deel van de stijging van de kosten. Ook de Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD) maakt inwoners met een uitkering meer attent op de mogelijkheid van het gebruik van minimaregelingen. Door deze (media-)aandacht en de intensievere samenwerking tussen maatschappelijke partners is de bekendheid en daarmee het bereik van minimaregelingen groter geworden. Verder moet worden opgemerkt dat een deel van de activiteiten zoals opgenomen in de beleidsnota nog uitgevoerd moeten worden. Ook deze activiteiten leiden tot een (verdere) stijging van de kosten in 2020. De in 2019 vastgestelde bezuinigingen op het minimabeleid (onder andere op de bijzondere bijstand) heffen dit tekort in 2020 niet op.

Voorstel raad

Wij stellen voor deze activiteit af te sluiten. De activiteit is vanaf 2020 uitgesplitst in armoede en schuldhulpverlening en opgenomen onder activiteiten 6.3.6 tot en met 6.3.9

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Baten	12.473	11.610	11.700	90
Lasten	49.635	56.261	56.982	-721
Resultaat voor bestemming	-37.162	-44.651	-45.282	-631
Mutaties reserves				
Baten	199	101	89	-12
Lasten				
Totaal mutaties reserves	199	101	89	-12
Resultaat na bestemming	-36.963	-44.551	-45.194	-643

Verschillenanalyse

6. Sociaal domein

6.1 Kinderopvang - Inspecties kinderopvang 41.000 V I

Er hoeft n.a.v. de uitgevoerde inspecties nauwelijks te worden gehandhaafd. Hierdoor zijn er geen uitgaven voor bijvoorbeeld kostbare onderzoeken en juridische procedures.

6.1 Maatschappelijke dienstverlening - Mantelzorg -65.000 N I

De kosten voor Mantelzorg zijn in het jaar 2019 overschreven met € 65.000. Deze overschrijving wordt veroorzaakt door het boeken van kosten uit 2018 in 2019. Hiermee is bij het opstellen van de jaarrekening 2018 geen rekening gehouden. Het gaat specifiek om kosten in het kader van De Stad In! bonnen en het mantelzorgcompliment.

6.1 Participatie - Re-integratie 158.000 V I

Een deel van het voordeel heeft betrekking op het in 2018 verstrekte voorschot aan de RSD t.b.v. de pilot met het UWV. De middelen zijn niet ingezet en in 2019 door de RSD terugbetaald.

Het voordeel is verder ontstaan door:

- er nog geen invulling van de doelgroep 'Beschut Werk' heeft plaatsgevonden;
- de kosten van de procedure voor het aanvragen van de 'Vangnetuitkering 2019' ten laste van het P-budget van de RSD zijn gebracht;
- er geen extra uitstroomprijzen verschuldigd zijn;
- geen extra kosten i.v.m. inhuur ten laste van het P-budget zijn gebracht.

6.1, 6.2, 6.3, 6.6, 6.71 en 6.72 Bijdrage gemeenschappelijke regeling SDL - Bijdrage Exploitatielasten RSD 73.000 V S

De afrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) met betrekking tot de exploitatiekosten (inclusief dienstverleningsovereenkomst) van de RSD is lager dan geraamd.

6.1, 6.6 en 6.72 - Collectief vervoer (BVO Dran) -163.000 N S

In 2019 zijn over de jaren 2016 tot en met 2019 definitieve afrekeningen ontvangen. Deze afrekeningen hebben geleid tot een nadeel van € 32.000. Dit nadeel is voor een groot deel ontstaan door afwikkeling van een claim van een van de vervoerders van de BVO DRAN.

De voorlopige jaarcijfers van de BVO DRAN laten (na correctie van BTW) een voordeel zien van € 39.000. In onze begroting was rekening gehouden met een voordeel van € 56.000, waardoor ten opzichte van onze begroting een nadeel is ontstaan van € 17.000.

Samen met de afrekeningen 2016 tot en met 2018 (€ 32.000) bedraagt het nadeel € 49.000.

Vanwege de vele afrekeningen is een goede vergelijking met de afzonderlijke begrotingsposten van vervoersstromen niet goed mogelijk. Het totale nadeel van € 49.000 komt tot uitdrukking in een nadeel op dit programma van € 163.000 en een voordeel op programma 4 bij leerlingenvervoer van € 114.000. De ontwikkelingen in de vervoersstromen kan het beste weergegeven worden ten opzichte van 2018. Het aantal ritten leerlingenvervoer en dagbesteding Wmo zijn in 2019 afgenomen met 5%, terwijl het collectieve Wmo-vervoer en het Jeugdwetvervoer zijn toegenomen met 9 respectievelijk 53%.

6.2 Wijkteams - uitvoeringskosten. -415.000 N I

In 2019 zijn de uitvoeringskosten overschreden. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra werkzaamheden waarop moest worden ingezet. Hierdoor laten de intern doorbelaste salariskosten een forse overschrijding zien. De analyse op de totale salarislasteren lichten wij toe in de analyse personeelslasten.

6.3 Minimabeleid - bijzondere bijstand/participatie arme kinderen -58.000 N S

Door de stijging van het aantal aanvragen zijn de uitgaven voor o.a. bijzondere bijstand-minimabeleid en participatie arme kinderen in 2019 toegenomen ten opzichte van 2018.

6.4 Sociale werkvoorziening - Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein-WgSW 89.000 V S

Het voordeel voor de module WgSW wordt veroorzaakt door:

- Hogere uitstroom van mensen dan begroot;
- het aantal SW-dienstverbanden vanuit buitengemeenten wordt minder snel afgebouwd dan verwacht. Hierdoor zijn de baten voor de MGR ook hoger.

Module 8:

De uitstroom in de doelgroep van mensen met loonwaarde < 25% heeft tot lagere lasten geleid (aantal personen per 1-1-2019: 30; aantal personen per 31-12-2019: 26).

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ Wmo Begeleiding en Hulp bij het Huishouden -35.000 N I

De kosten voor de Wmo begeleiding (BG) en Hulp bij het Huishouden (HbH) laten een geringe afwijking zien ten opzichte van de geraamde uitgaven. Wel zijn de effecten van het invoeren van het abonnementstarief duidelijk merkbaar. Deze zorgen samen met een vergrijzing van de samenleving tot een toename van de uitgaven.

6.72, 6.81 en 6.82 Jeugdzorg -145.000 N I

De totale kosten voor Jeugdzorg die direct door de zorgleveranciers wordt gefactureerd is dit jaar binnen de (opgehoogde) raming gebleven. De totale directe zorgkosten bedroegen afgerond € 13.550.000. De verschillende taakvelden die betrekking hebben op Jeugdzorg laten desondanks een overschrijding zien van € 145.000 (1%). De stijging van de uitgaven voor jeugdzorg kunnen (deels) worden verklaard door een afnemende tolerantie van afwijkend gedrag of ontwikkeling. Maar ook de gevolgen van de zogenaamde 'prestatie maatschappij' leiden tot meer vraag.

Overige diverse verschillen -123.000 N I

Een verschil is ontstaan in de interne doorbelastingen en in zeer geringe mate op afschrijving en rente. De overige kleine verschillen worden niet nader toegelicht.

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Geen incidentele baten en lasten voor dit programma.			

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9046	Statushouders	80	21	0	101

In 2016 en 2017 zijn van het Rijk middelen ontvangen voor opvang en huisvesting van statushouders in de voormalige gemeente Rijnwaarden. De kosten volgen deels in de jaren erna. Ook in 2019 zijn extra gelden ontvangen ter voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering.

Toevoeging In 2019 zijn extra gelden van het rijk ontvangen ter voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering. Het restant van deze gelden is in 2019 toegevoegd aan de reserve.

Totaal bestemmingsreserves	80	21	0	101
----------------------------	----	----	---	-----

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten

Geen bestemmingsreserves afschrijvingslasten voor dit programma.

Voorzieningen

Geen voorzieningen voor dit programma

7.VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO₂ reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we bereiken?

Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

Beleidskaders

- [Routekaart ...op weg naar een energieneutraal Zevenaar 2016-2020](#)
- Regio visie publieke gezondheid Gelderland-Midden 2017-2020
- [Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar](#)
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- [Watertakenplan De Liemers 2017-2021](#)
- [Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder \(2018\)](#)

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

In 2020 is minimaal 20% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit 100%.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Hernieuwbare elektriciteit (%)	2018		3,80			
Toelichting	Bij de verdere uitwerking van de energie- en warmtetransitie betrekken wij ook deze beleidsindicator.					

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
Omvang huishoudelijke restafval	2018	130,00	136,10	120,00	101,00	19

(kg/inwoner)
Toelichting

Begin 2019 is het inzamelsysteem voor restafval en Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) gewijzigd. Dit heeft geleid tot veel minder restafval per inwoner. een daling van 136 kg naar 101 kg.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

7.1 Gezondheidszorg

7.1.3 Reguliere taken

Jaar realisatie 2022

Voor de periode 2017-2020 hebben de gemeenten in Gelderland-Midden een regiovisie publieke gezondheid vastgesteld. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen met de nadruk op veerkracht, eigen regie en het welbevinden van de inwoners.

De publieke gezondheid is direct verbonden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld het sociaal domein en de Omgevingswet. Verschillende beleidsterreinen oefenen invloed uit op het stimuleren van een gezonde leefomgeving en leefstijl. Zo is het bevorderen van een gezonde leefstijl van inwoners één van de ontwikkelingslijnen in het beleidsplan Jeugd en Wmo. Dit beleidsplan werken wij verder uit in een uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In 2019 zijn de activiteiten van de VGGM uitgevoerd, volgens de gemaakte afspraken met de gemeenten die deelnemen aan deze gemeenschappelijke regeling. Hiervoor is het inhoudelijke en financiële jaarplan (begroting) van de VGGM gebruikt. De vaststelling van de jaarstukken 2019 van de VGGM vindt in 2020 plaats.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO2 reductie)

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar

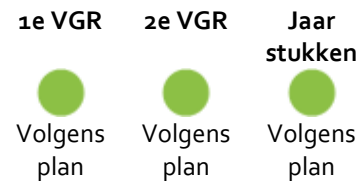
Jaar realisatie 2023

Voor het slagen van de energietransitie is een ander economisch model nodig: de Circulaire Economie. Hiermee optimaliseren we hergebruik én minimaliseren we waardevernietiging. Het Rijk heeft hier het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050' voor opgesteld. Wij vertalen dit concreet naar een:

- andere wijze van ontwerpen (planvorming, openbare ruimte e.d.)
- andere wijze van opdrachtverlening (aanpassen inkoop- en aanbestedingsbeleid e.d.)

- andere financiële afwegingen (zoals Total Cost of Ownership, het 'ontschotten' van potjes e.d.)
- een andere werkwijze van afval naar grondstof (in samenwerking met bedrijven, waterschap en gemeenten).

Stand van zaken

Eigen organisatie; er is uitvoering gegeven aan een circulaire aanbesteding openbare verlichting. De kennis en ervaring die tijdens deze aanbesteding wordt opgedaan wordt vertaald en opgenomen in de duurzaamheidsparagraaf van het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Regionaal; Gemeente Zevenaar maakt samen met gemeente Arnhem en Nijmegen en provincie Gelderland deel uit van de regionale kopgroep duurzaamheid en circulariteit in de grond-, weg- en waterbouw (GWW) regio Arnhem-Nijmegen. Het doel van deze kopgroep is uitvoering geven aan de opdracht vanuit het PFO Duurzaamheid, het opstellen van een regionaal kennisplatform (waar onder een regiotraining), regionaal circulair inkopen (bijvoorbeeld rioolbuizen, asfalt en/of straatstenen) en het opzetten van een regionale materialenbank voor hergebruik van vrijgekomen regionale producten en materialen.

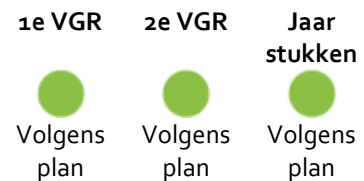
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie

Jaar realisatie 2025

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen. In 2020 zal het verduurzamen van ons eigen vastgoed en bedrijfsvoering zullen een prioriteit krijgen. Hiervoor wordt de CO₂-prestatieladder aangeschaft.

Stand van zaken

Eind 2019 is de monitoringstool de CO₂-Prestatieladder ingevoerd waarmee de CO₂- en energieprestaties van de eigen organisatie gemeten kan worden. Aan de hand van de Prestatieladder is een uitvoeringsprogramma opgesteld om waar mogelijk de CO₂- en energieprestaties van de eigen organisatie naar beneden te brengen ten opzichte van 2018 (basisjaar).

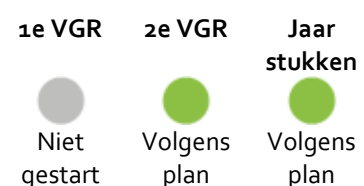
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente

Jaar realisatie 2021

Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken.

Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkomende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

Stand van zaken

In de maand december zijn studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein uit Velp de gemeente Zevenaar in gegaan om een enquête te houden onder consumenten (inwoners), ondernemers en instellingen. Er blijkt voldoende behoefte om verder in te zetten op het behalen van de titel Fairtrade gemeente. Aangezien geen budget beschikbaar gesteld is voor het uitvoeren van de campagne, zijn wij afhankelijk van de bereidheid van een afstudeerder die met dit onderwerp aan de slag wil gaan om verder te onderzoeken of Zevenaar voor de titel Fairtrade gemeente in aanmerking komt.

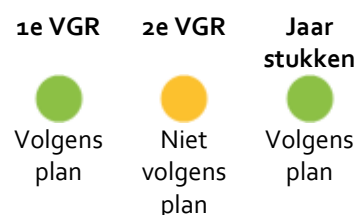
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar

Jaar realisatie 2040

In 2019 is duidelijk hoe we onze gemeente aardgasvrij maken (warmtevisie en uitvoeringsprogramma). In twee wijken gaan we als 'proeftuin' aan de slag. Deze ervaringen en de regionale ontwikkelingen zoals de 'Wijk van de Toekomst' (Gelders Energieakkoord) gebruiken en volgen we. Bijvoorbeeld voor het opstellen van de warmtevisie en het uitvoeringsplan. In 2040 is Zevenaar van het aardgas af.

Het uitfaseren van aardgas is naast een technisch vraagstuk ook een sociaal en financieel vraagstuk dat de nodige inzet vergt.

Stand van zaken

De oorspronkelijke planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is bij de afwegingen over de Kadernota 2020 e.v. gewijzigd. Het jaar van realisatie blijft 2040 alleen de snelheid van uitvoering is aangepast. Angerlo als Wijk van de Toekomst wordt afgerond. En voor de periode 2019-2020 zijn middelen gereserveerd voor een wijk/dorp die het graag zelf wil organiseren. De stand van zaken verloopt nu volgens aangepast plan.

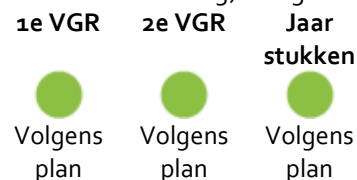
In 2018-2019 is de economische haalbaarheid van het doortrekken van het warmtenet vanuit Duiven naar Zevenaar aangetoond. In 2019 is het vervolgonderzoek uitgevoerd, een verdiepende verkenning, waarbij de aspecten beschikbare warmte, behoefte onderzoek (vraagkant) en marktverkenning exploitantentrajec aan de orde zijn. De uitkomsten van dit onderzoek zijn op alle drie de onderdelen positief. In 2020 wordt daarom voorgesteld om de volgende fase (voorbereiding warmtenet om tot een intentieovereenkomst te komen) op te starten. Hierover informeren wij u separaat.

7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Wij zetten extra in op het uitvoeren van het Gelders Energieakkoord (zoals de discussietafels Inkoop, Wijk van de Toekomst en Samenwerking). Voor deze extra inzet is extra capaciteit (externe ondersteuning) nodig.

Stand van zaken

Het Gelders Energieakkoord is zich aan het heroriënteren. Eind 2019 begin 2020 zal duidelijk zijn wat de (nieuwe) rol van het Gelders Energieakkoord wordt in de provinciale- en regionale opgave ten aanzien van de energietransitie.

7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)

Jaar realisatie 2040

De Routekaart is een uitvoeringsagenda met verschillende projecten die bijdragen aan de CO₂-reductie en om energieneutraal te worden. Wij streven er naar om al in 2040 energieneutraal te zijn. Dit doen we onder

andere door het professionaliseren van het Liemers Energieloket om nog beter de inwoner te bereiken, maar ook door een duurzaamheidsfonds waar initiatieven van derden gebruik van kunnen maken.

Stand van zaken

Liemers Energieloket

In het kader van de doorontwikkeling van het loket is ook de wijze van organiseren besproken. Dit heeft geleid dat de aanpak in 2020 anders zal worden.

7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)

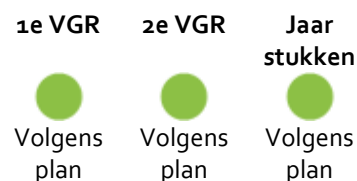
Jaar realisatie

2023

Ook de Regio Arnhem Nijmegen staat voor een opgave (in 2050 energieneutraal). Dit is een opgave voor alle vier de bestaande Portefeuillehouders-overleggen (Duurzaamheid, Mobiliteit, Wonen en Economie). De coördinatie is vanuit het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid en wordt voorbereid via de regionale Icoongroep Slimme Duurzaamheid. Voor het halen van de opgave is het uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de focus van de regionale samenwerking ligt bij:

- Regionale Energiestrategie (RES)
- Energietransitie gebouwde omgeving
- Duurzame bedrijventerreinen
- Duurzaam en circulair inkopen en aanbesteden

Stand van zaken

Uit het regionale uitvoeringsprogramma zijn projecten in het kader van duurzaam en circulair inkopen, energiebesparing op bedrijventerreinen en de Regionale Energie Strategie (RES) uitgevoerd.

De Startnotitie RES regio Arnhem Nijmegen is in januari 2020 door alle partijen vastgesteld.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)

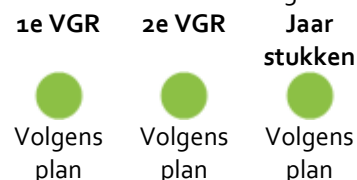
Jaar realisatie

2020

Om deze doelstelling te realiseren willen wij de hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT- en groenafval verhogen. Om dat te bereiken voeren wij een aparte GFT-container in die wij de inwoners gratis aanbieden. Ook kunnen inwoners groenafval op het aanbiedstation gratis aanbieden. Het aanbieden van restafval gaan wij ontmoedigen door dit minder vaak op te halen.

De aanvullende lasten dekken wij binnen de afvalbegroting en verrekenen we via de afvalstoffenheffing.

Stand van zaken

Begin 2019 is het inzamelsysteem voor restafval en Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) gewijzigd. Dit heeft geleid tot veel minder restafval per inwoner. een daling van 136 kg naar 101 kg. Daarmee is doelstelling nagenoeg behaald. De hoeveelheid gescheiden ingezamelde grondstoffen is fors toegenomen. Bij GFT was de toename met 52% het hoogst, maar ook bij PMD (+23%) en glas (+12%) is de gescheiden inzameling behoorlijk gegroeid. Alleen papier (-1,5%) maakt een pas op de plaats.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan

Jaar realisatie

2021

Zoals in het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 is opgenomen, focussen we serieus op duurzaamheid en klimaatverandering. Bij het ontwerpen en inrichten van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk naar een integrale benadering bij grootonderhoud, reconstructie en nieuwbouw.

De volgende uitgangspunten hanteren wij bij alle plannen met betrekking tot afvalwaterketen, watersysteem en openbare ruimte:

1. Klimaatbestendig inrichten betreffende water, hitte en droogte;
2. Vasthouden, bergen en afvoeren;
3. Beperken wateroverlast in stedelijk gebied;
4. Scheiden bij de bron van hemelwater en vuilwater;
5. Vuilwater wordt via de riolering afgevoerd naar de zuivering;
6. Hemelwater voert bij voorkeur zichtbaar bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem;
7. Anticiperen op klimaatverandering door rekening te houden met de verwachte effecten bij het ontwerp en inrichting van (afval)waterketen, watersysteem en openbare ruimte;
8. Milieutechnisch functioneren en oppervlaktewaterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie;
9. Particulieren stimuleren voor meer groen in de tuin, voor hitte en water. Bewoners moeten zich zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk voelen voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein.

Wij gaan samen met andere Liemerse gemeenten en het waterschap dit jaar starten met het project 'Klimaatadaptatie De Liemers', zoals recent vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is voorgeschreven. Hiervoor voeren we een stresstest uit om knelpunten en risico's op onder andere wateroverlast in kaart te brengen.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

Samen met andere Liemerse gemeenten en het waterschap zijn wij medio 2018 gestart met de aanbestedingsprocedure "Klimaat stresstest". Dit is in het kader van project 'Klimaatadaptatie De Liemers', zoals recent vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is voorgeschreven. De stresstest heeft de thema's: wateroverlast, hitte, droogte en waterveiligheid (bijvoorbeeld risico op dijkdoorbraak). De knelpunten over de genoemde 4 thema's brengen wij in beeld. Het hanteren van de genoemde uitgangspunten is een continu proces.

Begin 2019 hebben wij een stresstest klimaatbestendigheid uitgevoerd voor het stedelijk en landelijk gebied van de gemeente. De resultaten van de stresstest maken wij in 2019 openbaar bekend.

Daarnaast hebben wij in 2019 de werkzaamheden voortgezet voor het revitaliseringsproject in Giesbeek en starten wij in 2019 met het opstellen van een concept-rioolontwerpplan voor het revitaliseringsproject Angerlo.

De Stresstest hebben wij afgerond. De volgende fase betreft het voeren van risicodialogen en strategievorming, waarbij verbinding, integratie en gedeeld eigenaarschap centraal staan. Wij bespreken risico's, kansen, globale strategie en oplossingsrichtingen samen met de stakeholders en inwoners.

7.5 Milieu

7.5.1 Door stimuleren en handhaven wordt energie bespaard in het bedrijfsleven

Jaar realisatie

2022

Het bedrijfsleven dient een energiebesparing te realiseren van 7,5 % in 2020. De ODRA levert met circa 60 controles van 2018 t/m 2020 een bijdrage aan de energiebesparingsdoelen uit het Gelders Energieakkoord.

Stand van zaken

1e VGR

2e VGR

Jaar
stukken

Volgens
plan

Volgens
plan

Volgens
plan

Binnen de samenwerking met de 'Groene Allianties de Liemers' is er een aanpak (informerend, stimulerend) ontwikkeld. Daarnaast voert de Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) specifieke energiecontroles uit bij milieuinrichtingen. In 2019 heeft de ODRA 25 energiecontroles uitgevoerd.

Voor 2020 staan nog 26 energiecontroles ingepland.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Baten	8.372	8.482	8.436	-46
Lasten	9.877	9.866	9.913	-47
Resultaat voor bestemming	-1.505	-1.384	-1.477	-93
Mutaties reserves				
Baten	487	427	258	-169
Lasten		212	289	-76
Totaal mutaties reserves	486	215	-30	-245
Resultaat na bestemming	-1.018	-1.169	-1.507	-338

Verschillenanalyse

7. Volksgezondheid en milieu

7. Volksgezondheid - mutaties reserves -76.000 N I

Per saldo was een mutatie geraamd van € 43.000 voor toevoeging aan de reserve Afval.

Na berekening van de dotatie blijkt door de afrekening met de Reinigingsdienst De Liemers over zowel 2018 en 2019 geen toevoeging aan de reserve.

In 2019 is er per saldo een voordelig resultaat gerealiseerd met betrekking tot het product riolering. Omdat de kosten voor riolering worden gedekt door inkomsten uit heffingen, moet het positieve saldo worden gestort in de bestemmingsreserve Riolering. Op deze manier blijft de door de burgers betaalde heffing beschikbaar voor het beoogde doel. Aangezien ook een deel bij bovenstaande afrekening met de RDL is weergegeven resteert er een bedrag van € 76.000.

7. Programma Volksgezondheid en milieu. -19.152 N I
Diverse kleine verschillen.

7. Volksgezondheid - Doorbelastingen -115.000 N I
Op het programma Volksgezondheid en milieu is in 2019 een nadeel van € 115.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op interne doorbelastingen en salarissen. Wij lichten dit in de jaarrekening onderdeel resultaat integraal toe in de analyse personeelslasten.

7. Volksgezondheid - Kapitaallasten 152.000 V I
Op het programma Volksgezondheid en milieu is in 2019 ten opzichte van de begroting een voordeel gerealiseerd van € 152.000 op de kapitaallasten. Dit heeft vooral te maken met uitgestelde investeringen in de riolering. De verschillen in kapitaallasten lichten wij centraal toe bij het onderdeel resultaat, analyse van rente en afschrijving waarbij verschillen in de afschrijvingslasten kleiner dan € 50.000 niet worden toegelicht.

7.1 Volksgezondheid - Jeugdgezondheidszorg/project 'Jongeren Op Gezond Gewicht' (JOGG) 46.000 V I

De afwikkeling van de vorige JOGG-periode (jongeren op gezond gewicht) met de provincie heeft plaatsgevonden. Het resterende budget wordt niet meer ingezet en hoeft niet meer afgerekend te worden. Voor de nieuwe periode 2019-2021 is in onze begroting een structureel budget beschikbaar.

7.2. Volksgezondheid - Riolering 226.000 V I

Het voordeel wat behaald is op de exploitatie (m.u.v. kapitaallasten) komt met name door de besparing op onderzoekskosten voor € 120.000. Daarnaast is er voor € 70.000 minder aan klein onderhoud vrijverval riolering en mechanische installaties uitgegeven. Dit komt voornamelijk door de focus op de groot onderhoud projecten en achterstallig onderhoud (zie kredietoverzicht). Er is tevens een besparing gerealiseerd op ICT en beheersystemen voor € 60.000 welke structureel van aard zijn. Dit passen wij aan in de begroting 2021.

Na het toerekenen van extracomptabele kosten als rente, de compensabele BTW en overhead resteert er een voordeel van € 288.000. Dit wordt gestort in de Reserve riolering.

7.3 Volksgezondheid - Afvalverwijdering -540.000 N I

In 2019 is de afrekening van de RDL in hetzelfde boekjaar verantwoord, voorheen gebeurde dit in het boekjaar er na. Dit betekent in 2019 een dubbele afrekening, resulterend in een nadeel van € 470.000. Daarnaast hebben inwoners door het nieuwe afvalbeleid minder restafval aangeboden dan vooraf geschat. Vanwege gezakte marktprijzen zijn er ook minder inzamelvergoedingen binnen gekomen. Op de directe kosten in de begroting resulteert dit in een nadeel van € 540.000.

Na het toerekenen van extracomptabele kosten als rente, compensabele BTW en overhead, waar een voordeel op zit van in totaal € 180.000 resulteert op de afvalbegroting een nadeel van € 265.000. Aangezien de reserve afval nihil bedraagt, komt dit nadeel ten laste van het jaarrekeningresultaat in 2019.

7.5. Volksgezondheid - Begraafplaatsen -12.000 N I

Doordat er minder begraafrechten zijn geïncasseerd is er een nadeel ontstaan in de begroting. Er is echter bespaard op de materiaalkosten. Dit staat in verband met de in aantal minder zijnde ter aarde stelling. Daarnaast is er klein onderhoud gepleegd waar geen rekening meer is gehouden. Per saldo resulteert dit in een nadeel van € 12.000

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid			
Baten			
Duurzaamheidsbeleid	Het project 'Op weg naar aardgas loos Zevenaar' wordt gedekt uit de algemene reserve.	200	135
Lasten			
Duurzaamheidsbeleid	Voor het project 'Op weg naar aardgas loos Zevenaar' is afgerond € 135.000 van het beschikbaar gestelde budget benut.	200	135
Totaal programma 7		0	0

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves					
Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9017	Afval	0	0	0	0
Egalisatiereserve bedoeld om schommelingen in de uitgaven/inkomsten van afvalverwijdering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.					
9018	Riolering	192	289	0	481

De egalisatiereserve is bedoeld om schommelingen in de jaarlijkse exploitatiekosten van riolering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.

Toevoeging In 2019 is het overschot op het exploitatiebudget en het jaarlijks onderhoud (€ 289.000) in de reserve gestort.

Totaal bestemmingsreserves	192	289	0	480
-----------------------------------	------------	------------	----------	------------

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten

Geen bestemmingsreserves afschrijvingslasten voor dit programma

Voorzieningen

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
--------	------	------------	------------	-------------	-----------

8009	Begraafplaatsen	50	9	0	59
-------------	------------------------	-----------	----------	----------	-----------

Deze voorziening is gevormd in de voormalige gemeente Zevenaar. De voorziening is voor het egaliseren van meerjarige periodieke onderhoudskosten. Het onderhoud aan de begraafplaatsen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks aan deze voorziening.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

8010	Riolering	3.959	609	1.011	3.557
-------------	------------------	--------------	------------	--------------	--------------

Voorziening voor toekomstige vervangingen van riolering.

Toevoeging Het gedeelte in het tarief rioolheffing dat bestemd is voor de vervangingsinvesteringen aan het rioolstelsel wordt jaarlijks gedoteerd aan de voorziening vervangingsinvesteringen riolering.

Onttrekking De voorziening wordt uitsluitend ingezet voor vervangingsinvesteringen op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Totaal voorzieningen	4.009	618	1.011	3.616
-----------------------------	--------------	------------	--------------	--------------

8.VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we bereiken?

Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030](#)
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030](#)
- [Woonvisie Zevenaar](#)
- [Woonvisie Gelders Eiland \(2018\)](#)
- [Nota Vastgoedbeleid](#)

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Demografische druk (%)	2019	73,40	79,60	79,20	79,60	0,4
Toelichting	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar ligt in Zevenaar aanzienlijk hoger dan het landelijke gemiddelde. Dit heeft vooral te maken met de aanwezigheid van een relatief hoog aantal bejaardenhuizen/woonzorgcomplexen in Zevenaar.					
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)	2019	669,00	634,00	604,00	634,00	30

Toelichting	Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Voor afval en riool zijn we kostendekkend en voor de OZB is voor belastingjaar 2019 de inflatiecorrectie gehanteerd.					
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)	2019	739,00	737,00	715,00	737,00	22
Toelichting	De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Voor afval en riool zijn we kostendekkend en voor de OZB is voor belastingjaar 2019 de inflatiecorrectie gehanteerd.					
Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)	2019	248,00	197,00	199,00	197,00	2
Toelichting	De ontwikkeling van de woningmarkt wordt conform landelijke cijfers als volgt geschat: 2019 --> 2020 +5% 2020 --> 2021 +2% 2021 --> 2022 +2% 2022 --> 2023 +2%					
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	2018	10,00	5,10	10,00	9,85	0,15
Toelichting	De woningmarkt is aangetrokken. De regio heeft te maken met een autonome groeiopgave, een bestaand woningtekort en kent hoge binnenkomende migratie vanuit binnen- en buitenland door haar positie als aantrekkelijke regio met hoogwaardige kennisinstellingen. De groeivraag blijft (ook) hoog in Zevenaar en de productie neemt verder toe in Zevenaar. In 2018 zijn 112 nieuwbouwwoningen opgeleverd en in 2019 zijn er 195 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Om te kunnen voldoen aan de vraag is een verdere groei in woningbouw productie wenselijk dan wel noodzakelijk. Wij zien ruimte voor de toevoeging van 150 tot 200 woningen per jaar de komende jaren (in ieder geval tot 2030). Wij zetten daarom in op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren en bieden daarbij ruimte voor een jaarlijkse toevoeging van 150 tot 200 woningen.					

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

8.1 Ruimtelijke Ordening

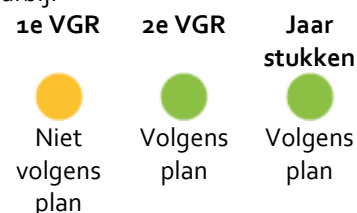
8.1.1 Invoeren Omgevingswet

Jaar realisatie 2021

Dit betreft een transitieopgave die sinds 2017 is ingezet en doorloopt tot 2021 (invoering Omgevingswet) en de jaren daarna. De Omgevingswet raakt een groot deel van de organisatie. Uitgangspunt is dat we op 1 januari 2021 voldoen aan de eisen die de VNG stelt aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel.

Ook het vaststellen van een omgevingsvisie en toewerken naar 1 omgevingsplan voor het grondgebied van de gemeente. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. Vraag die daarbij centraal staat is: "Hoe kunnen we samen met onze inwoners plannen zo goed mogelijk realiseren en welke vorm van dienstverlening en participatie vanuit de gemeente hoort daarbij?"

Stand van zaken

Volgens plan, vanuit de opgave die er ligt om de organisatie voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet. In 2019 is de opgave voor Zevenaar nader in beeld gebracht en zijn de daarbij horende organisatorische randvoorwaarden verder uitgewerkt. De organisatie, het college en de raad zijn geïnformeerd over de gevolgen van de Omgevingswet. De werkgroepen zijn gestart zodat de organisatie ook daadwerkelijk aan het werk is met de verschillende sporen van de Omgevingswet. In 2019 zijn nog veel zaken opgepakt vanuit de bestaande formatie. Gebleken is dat expertise van buitenaf noodzakelijk dan wel wenselijk is, dus eind 2019 zijn enkele trajecten daarvoor ingezet met uitloop naar 2020. Dit is de reden dat in 2019 de gemaakte kosten voor het project nog laag zijn. 2020 zal een ander beeld laten zien.

8.2 Stedelijke vernieuwing

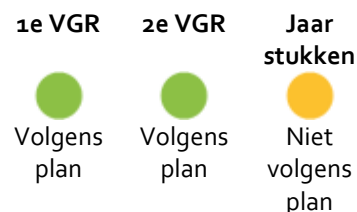
8.2.1 Herinrichten BAT-terrein

Jaar realisatie 2019

In 2018 zijn wij gestart met de herinrichting van het BAT-terrein. Het betreft een herstructurering van een bedrijventerrein. Dit biedt een kans om woningbouw te realiseren op een strategische plek bij de binnenstad, het treinstation en aan het landgoed. Met de huidige invulling is het gebied niet toegankelijk en vormt het een barrière in de stad. Door de herontwikkeling wordt het gebied toegankelijk en zo komt er onder meer een verbinding tussen het centrum en het landgoed en de groene wig. Met de eigenaar stemmen wij de stedenbouwkundige opzet van de woonblokken en de openbare ruimte af. Uitgangspunt daarbij is dat het industriële karakter zoveel mogelijk behouden blijft.

Wij hebben begin 2018 het voorterrein aangekocht, een deel van de gronden achter Huis Rijck en rondom Hal 12. Hiermee kunnen wij versneld uitvoering geven aan de inrichting van het voorterrein voor Hal 12 en gemeentehuis. De herinrichting van het voorterrein betekent een kwaliteitsslag voor onze gemeentelijke panden en een upgrade van de Kerkstraat. Het terrein achter Huis Rijck wordt deels ingezet voor de verkoop van Huis Rijck. Het overige deel vullen wij in met (fiets)parkeren en andere voorzieningen ten behoeve van Hal 12 en gemeentehuis. Voor de herinrichting van deze gronden moeten wij boven- en ondergrondse maatregelen treffen.

Stand van zaken

Op dit moment is de aanblik van het voorterrein niet representatief. Er is een ontwerp gemaakt voor de definitieve inrichting maar deze wordt pas in het voorjaar van 2021 uitgevoerd. Eerder is niet mogelijk omdat er bouwwerkzaamheden plaatsvinden aan de noordzijde van de Turmac Cultuurfabriek. Tijdens deze bouwwerkzaamheden kan niet aan de achterzijde worden bevoorrad. Voor de tussentijd is er een ontwerp gemaakt om met weinig middelen het voorterrein toch presentabel te maken voor de bezoekers van de Turmac Cultuurfabriek. Deze tijdelijke aanpassingen realiseren we tijdig vóór de opening van het complex.

Voorstel raad

Instemmen met de gewijzigde planning.

8.3 Wonen en bouwen

8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar

Jaar realisatie 2020

Herontwikkelen van de locatie van de voormalige schoolgebouwen van het Liemers College aan het Vestersbos in Zevenaar.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Niet volgens plan	Bijsturing raad	Niet volgens plan

Afgelopen jaar zijn er nauwelijks kosten gemaakt, omdat de herontwikkeling gepauzeerd is in afwachting van een haalbaarheidsonderzoek naar vestiging van primair, voortgezet onderwijs in combinatie met gymzaal.

8.3.2 Regie op woningbouwprogramma

Jaar realisatie 2019

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027 stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Op basis van die uitgangspunten stellen wij een flexibele woningbouwprogrammering vast met maatwerk per kern. Om nieuwe kansrijke initiatieven mogelijk te maken brengen wij de capaciteit van woningbouwlocaties, die niet aansluiten bij de vraag op lange termijn, terug.

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan

In 2019 hebben wij richtlijnen in de notitie woningbouw opgesteld waarmee wij meer flexibel kunnen programmeren. Hiermee kunnen wij uitvoering geven aan de Woonvisie en de Liemerse Woonagenda. Deze notitie is gebaseerd op bestaand beleid uit de Woonvisie en de Liemerse Woonagenda, op analyse van woningmarktonderzoeken en op uitkomsten van individuele gesprekken en bijeenkomsten met stakeholders. Stakeholders zijn hierbij: corporaties, ontwikkelaars en makelaars. De uitkomsten zijn verwerkt in de notitie richtlijnen voor woningbouw. Op 10 april 2019 is er een informatieve raadsbijeenkomst gehouden, waarbij naast raadsleden ook onze stakeholders vanuit het woonveld aanwezig waren. Op basis hiervan is de notitie verder aangescherpt. De richtlijnen notitie woningbouw is in januari 2020 vastgesteld.

Voorstel raad

De richtlijnen notitie is woningbouw is gereed en is vastgesteld in januari 2020.

8.3.3 Verbeteren kwaliteit Dorpsplein Lobith

Jaar realisatie 2020

Het realiseren van een nieuw dorpsplein Lobith binnen de mogelijkheden van de subsidie sterk bestuur en steengoed benutten

Stand van zaken

1e VGR	2e VGR	Jaar stukken
		
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De gemeente heeft in 2019 een visie opgesteld ten aanzien van het dorpsplein in Lobith. Momenteel wordt bekeken aan welke onderdelen van de visie prioriteit in de uitvoering wordt gegeven en worden extra financieringsbronnen (subsidies) gezocht. Het resterende Budget is gereserveerd voor de daadwerkelijke uitvoering van de visie.

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties

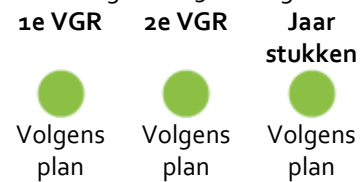
Jaar realisatie 2025

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is in ontwikkeling, waarbij oorspronkelijk werd uitgegaan van een uitgifte van 30 kavels per jaar. In 2016 en 2017 zijn verkoop en financiële doelstellingen ruimschoots gehaald wat aanleiding was om de uitgifte te versnellen. Voor de jaren 2018 en 2019 wordt uitgegaan van een uitgifte van respectievelijk 65 en 55 kavels per jaar en de jaren daarna 40 stuks.

Op 4 juli 2018 heeft u besloten om de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden door het toevoegen van

155 woningen. Deze worden gerealiseerd in het buurtschap De Stede waarbij de deelexploitatie Het Hof is afgesloten waarmee 40 woningen zijn vervallen. Netto gaat het dus om een uitbreiding van 115 woningen.

Stand van zaken

De Tol

Wij hebben in 2019 definitief overeenstemming bereikt met partijen voor een nieuwe verkaveling voor de resterende gronden in de Tol1. Dit deel van de Tol kunnen wij dan ook afronden. De projectmatige woningen zijn inmiddels in verkoop en de verwachting is dat deze in 2020 gebouwd worden. Het laatste deel van het openbaar gebied wordt vervolgens woonrijp gemaakt.

De Bem

Behoudens 4 kavels (die al in de verkoop zijn) is alle projectmatige bouw in de Bem gerealiseerd. Wat resteert zijn een aantal particuliere bouw kavels. Het grootste deel van de Bem is woonrijp gemaakt.

De Stede

De eerste drie fases in het derde buurtschap (De Stede) zijn geheel geleverd. Fase 4 is begonnen met de bouw. Voor deze fase zijn gronden gefaseerd geleverd.

Fase 5 6 zijn in de verkoop gegaan en fase 7 is in voorbereiding. Hier is ook ruimte voor andere doelgroepen (starters, eenpersoonshuishoudens, senioren).

In totaal zijn er in 2019 67 bouw kavels geleverd. Dit was ruim boven de doelstelling van 55.

Middag Oost

In het woningbouwplan Middag Oost zijn 4 projectmatige en 1 particuliere kavel geleverd. Met het woonrijp maken is in 2019 een start gemaakt.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Baten en lasten per programma

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten	4.860	6.751	10.260	3.510
Lasten	5.052	4.972	8.488	-3.517
Resultaat voor bestemming	-192	1.779	1.772	-7
Mutaties reserves				
Baten	-76	159		-158
Lasten		155		155
Totaal mutaties reserves	-76	4	0	-4
Resultaat na bestemming	-268	1.783	1.772	-11

Verschillenanalyse

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

8. Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - personeelslasten. -76.000 N I

Op het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing is in 2019 een nadeel van € 76.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op personeelslasten. Het betreft hierbij zowel salarissen van eigen personeel als kosten wegens inhuur van personeel. Wij lichten dit integraal toe in de jaarrekening onder resultaat bij de analyse van de personeelslasten.

8. Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Diverse kleine posten 7.211 V I

8.2 Grondexploitatie Middag Oost en Zwanenwaay 651.000 V I
Wij hebben de grondexploitatie Middag Oost en Zwanenwaay ook geactualiseerd op basis van de eerder genoemde uitgangspunten en recente ontwikkelingen, wat heeft geleid tot de volgende voordelen:

1. Voor de ontwikkeling van een volgende fase op de Middag Oost konden wij opnieuw een koop-/realisatieovereenkomst met een ontwikkelaar afsluiten. Het gaat hierbij om 17 nieuwbouwwoningen waarmee wij in de grondexploitatie nog geen rekening hadden gehouden. Dit gold ook voor de civieltechnische kosten voor dit onderdeel. Per saldo levert dit een voordeel op van € 626.000.

2. Wij hebben de kosten voor de gehele planuitwerking (civieltechnisch, bodemonderzoeken en VTU- en plankosten) op een actueel prijspeil gebracht zodat deze marktconform zijn. Samen met toekomstige kostenstijgingen levert dit een nadeel op van € 125.000.

3. Als gevolg van een lagere rentevoet (1,93% in plaats van 2,28%), per saldo hogere opbrengsten en faseringsverschillen is er sprake van een voordelig renteverhaal van € 150.000.

8.2 Grondexploitatie Zevenaar Oost Wonen. -731.000 N I

Voor de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft een integrale doorrekening plaatsgevonden. Een en ander op basis van actuele marktontwikkelingen en een uitgangspuntennotitie die op 31 maart 2020 door ons is vastgesteld. Deze jaarlijkse herziening is vervat in de uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2019. In deze uitvoeringsrapportage is het verwachte resultaat voor Zevenaar Oost Wonen becijferd op

€ 33.856.000 negatief op basis van netto contante waarde per 1 januari 2020. Ten opzichte van de uitvoeringsrapportage 2018 betekent dit een verbetering van het resultaat en een vrijval van de verliesvoorziening van € 769.000. Echter in de 2e Voortgangsrapportage 2019 werd rekening gehouden met een vrijval van de verliesvoorziening van € 1.500.000, waardoor er ten opzichte hiervan een verslechtering is ontstaan van € 731.000.

Hiervoor kunnen de volgende oorzaken worden aangewezen:

1. Wegens de uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen was - in het kader van de bezuinigingsmaatregelen rond de Meerjarenbegroting 2020 - 2023 - een eenmalig bedrag van € 1.500.000 opgenomen. Hoewel deze bezuinigingsmaatregel nog moest worden uitgewerkt gingen we er vanuit dat dit bedrag in de voorliggende jaarrekening en bovengenoemde uitvoeringsrapportage kon worden verwerkt. Dit is niet gelukt en dit bedrag wordt nu in 2020 verwacht. Voor 2019 betekent dit een nadeel van € 1.500.000.

2. Voor een aantal projectmatige ontwikkelingen zijn hogere grondopbrengsten behaald doordat ontwikkelaars hogere Vrij-op-naam prijzen berekenen voor de eindgebruikers. De gemeente profiteert hiervan door hogere grondprijzen. Daarnaast kon het programma in De Stede worden herzien doordat de zgn. schoolwoningen niet worden gerealiseerd. Voor de locatie kunnen nu hogere grondopbrengsten worden ingeboekt. Met betrekking tot deze verkoopverschillen is sprake van een voordeel van € 167.000.

3. De raming voor civieltechnische werken is opnieuw doorgerekend voor de diverse deelgrondexploitaties Wonen. Dit leverde per sado een voordeel op van € 352.000.

4. Ten behoeve van de fietsstructuur in de woonwijk is een provinciaal subsidie toegekend van € 88.000, waarmee een deel van de kosten kan worden afgedekt.

5. Er heeft een prijspeilcorrectie plaatsgevonden om de budgetten te actualiseren op het huidige prijsniveau. Samen met toekomstige inflatieverschillen leverde dit een nadeel op van € 751.000. Dit komt voornamelijk doordat opbrengsten eerder zijn ontvangen dan geraamd waardoor toekomstige opbrengststijgingen niet meer worden gerealiseerd.

6. Door indexering van de aansluitbijdrage op het warmtenet van EnNatuurlijk en gewijzigde woningaantallen zijn er hogere opbrengsten van € 83.000.

7. Het budget voor bodem- en milieuonderzoeken en overige kosten is geactualiseerd wat een voordeel van € 17.000 oplevert.

8. De rente-effecten op de diverse deelgrexten Wonen bedragen € 813.000 voordelig, onder meer door een lagere rentevoet (1,93% in plaats van 2,28%) en verschillen in looptijd (lees: sneller binnenkomen van opbrengsten)

8.3 Wonen en bouwen - Leges omgevingsvergunningen en welstand

138.000 V I

Er zijn in 2019 uiteindelijk nog meer omgevingsvergunningen verleend dan ten tijde van het opstellen van de 2e Voortgangsrapportage werd verwacht. Het gaat hierbij vooral om grotere complexe bouwprojecten. Hierdoor zijn de opbrengsten wegens leges omgevingsvergunningen en welstand hoger dan begroot. Overigens zijn hierdoor ook de personeelslasten hoger uitgekomen; het gaat hierbij om een bedrag van ca. € 80.000.

Incidentele baten en lasten

Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Baten			
Project invoeren omgevingswet	De kosten voor invoering van de omgevingswet worden gedekt uit de algemene reserve.	600	149

Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	Door de positieve ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties kan de verliesvoorziening met ruim € 1.400.000 worden verlaagd.		1.420
Dorpsplein Lobith	De kosten voor het project Dorpsplein Lobith worden gedekt uit de algemene reserve.	450	55
Lasten			
Project invoeren omgevingswet	De kosten voor invoering van de omgevingswet worden gedekt uit de algemene reserve.	600	149
Dorpsplein Lobith	In 2019 is € 55.000 uitgegeven aan het project Dorpsplein Lobith.	450	55
Totaal programma 8		0	1.420

Reserves en voorzieningen

Bestemmingsreserves

Nummer	Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9013	Nazorg complexen grondexploitaties	114	0	0	114

Deze reserve is ingesteld om extra kosten voor onder andere onderhoud aan wegen, groen, riool etc. na het afsluiten van grondexploitaties te bekostigen. In de Nota reserves en voorzieningen is besloten om de budgetten voor onderhoud na het afsluiten van grondexploitaties direct in de meerjarenbegroting op te nemen. Het saldo van de reserve is in de Nota reserves en voorzieningen herbestemd om in 2019 te gebruiken voor het onderhoud van de Tol.

Onttrekking De overdracht van de deelgebieden Tol en (later) Bem aan Beheer is vertraagd en gaat nu naar verwachting in 2021 plaatsvinden. Daarmee wordt ook de overdracht van het nazorgbudget in 2021 verwacht. Wij stellen voor de reserve in stand te houden tot de overdracht van de deelgebieden heeft plaatsgevonden.

9031	Bestemmingsplannen	195	0	0	195
------	--------------------	-----	---	---	-----

De bestemmingsreserve is afkomstig uit de voormalige gemeente Rijnwaarden. De reserve is bedoeld voor het egaliseren van de kosten voor het opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen, maar ook voor kosten die te maken hebben met de procedurele afhandeling.

Onttrekking De geplande uitgaven voor bestemmingsplannen buitengebied (€ 104.100) hebben in 2019 nog niet plaatsgevonden. Het bedrag blijft in de reserve beschikbaar. Na het realiseren van de bestemmingsplannen buitengebied zal het restant van de reserve toegevoegd worden aan de algemene reserve.

Totaal bestemmingsreserves		309	0	0	309
-----------------------------------	--	------------	----------	----------	------------

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten

Geen bestemmingsreserves afschrijvingslasten voor dit programma.

Voorzieningen

Geen voorzieningen voor dit programma.

PARAGRAFEN

LOKALE HEFFINGEN

ALGEMEEN

Inleiding

De lokale belastingen vormen een belangrijk deel (grootweg 20%) van de inkomsten van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de te verwachten of gerealiseerde opbrengsten van de verschillende belastingen, heffingen en retributies. De lokale belastingen bestaan uit algemene belastingen, bestemmingsheffingen en retributies. De opbrengsten van de algemene belastingen, zoals onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Bij bestemmingsheffingen en retributies, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges, is sprake van een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, zoals de Wet milieubeheer, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij benutten een groot deel van de toegestane belastingsoorten. U besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleid

U stelt de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen is ook opgenomen of -en tot welk bedrag- kwijtschelding mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2019 golden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen, zoals marktgelden en lijkbezorgingsrechten, zien wij af van volledige kostendekking;
- Het gehanteerde inflatiepercentage voor 2019 was 1,4% (raming CPB);
- De kosten die wij maken voor heffing en invordering van de belastingen en rechten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend naar de bestemmingsheffingen, zoals afvalstoffen- en rioolheffing en naar één verzamelpost voor de algemene belastingen. Deze verdeelsleutel is een zo goed mogelijke inschatting. Omdat het gros van de werkzaamheden niet specifiek aan één enkele belastingsoort is toe te rekenen, is een meer specifieke inschatting niet te maken.

Beleidskaders

De beleidskaders zijn opgenomen bij de verschillende belastingen en heffingen.

Ontwikkelingen

Er zijn op het gebied van de lokale belastingen geen bijzondere algemene ontwikkelingen te melden. Indien van toepassing zijn er bij de betreffende belastingen of heffingen specifieke ontwikkelingen opgenomen. Een voorbeeld hiervan is het vervallen van de precariobelasting op kabels en leidingen per 1 januari 2022.

OPBRENGSTEN

Belastingen en heffingen (x € 1.000)				
Belasting	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Hondenbelasting	309	322	314	-8
Onroerende zaakbelasting woningen	6.332	6.352	6.510	158
Onroerende zaakbelasting niet woningen	3.754	3.804	3.964	160
Precariobelasting	32	21	34	13
Precariobelasting kabels en leidingen	2.178	2.178	2.062	-116

Reclamebelasting	113	113	114	1
Toeristenbelasting	382	382	313	-69
Parkeerbelasting - parkeergelden	1.130	1.063	1.081	18
Parkeerbelasting - parkeervergunningen	93	93	115	22
Totaal belasting	14.323	14.328	14.507	179

Heffingen	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Leges - burgerzaken	189	132	105	-27
Leges - paspoorten en rijbewijzen	620	677	427	-250
Leges - opstellen en handhaven APV	56	54	52	-2
Marktgelden	37	36	29	-7
Afvalstoffenheffing	3.084	3.058	3.030	-28
Lijkbezorgingsrechten	143	143	124	-19
Leges - omgevingsvergunningen	750	2.301	2.423	122
Leges - ruimtelijke ordening	15	15	17	2
Leges - welstand	40	41	122	81
Rioolheffing	4.461	4.508	4.517	9
Totaal heffingen	9.395	10.965	10.846	-119

Totaal belastingen en heffingen	23.718	25.293	25.353	60
--	---------------	---------------	---------------	-----------

LOKALE LASTENDRUK

Over de lokale lastendruk wordt jaarlijks door diverse organisaties gepubliceerd. In deze publicaties wordt bij het bepalen van de lastendruk veelal uitgegaan van verschillende gegevensverzamelingen en verschillende methoden van berekening en grondslagen. In de ene publicatie wordt bijvoorbeeld gewerkt met gemiddelden, in de andere worden verschillende standaardprofielen onderscheiden of wordt alleen een aantal tevoren geselecteerde heffingen opgenomen. Hierbij gaat het dan ook vrijwel altijd uitsluitend om de lasten voor bewoners, en dus niet voor bedrijven.

Informatie over lastendruk is onder andere te vinden bij de [Provincie Gelderland](#), het [Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden \(COELO\)](#), op [Waar staat je gemeente](#) en via de [Lokale Lastenmeter](#).

Hieronder vindt u een overzicht van de gemiddelde lastendruk van een meerpersoonshuishouden.

Belastingsoort	2018	2019
Afvalstoffenheffing	176	182
OZB eigendom woning	312	325
Rioolheffing	223	230

KWIJTSCHELDING

Inleiding

Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen kunnen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Beleid

Uw raad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels (onder meer de Invorderingswet 1990). De gemeente heeft slechts een beperkte beleidsvrijheid.

De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingsoorten kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. Binnen die beleidsvrijheid maakt de gemeente gebruik van de mogelijkheid het percentage van kosten van bestaan op 100% te stellen. Dit betekent dat belastingsschuldigen met een inkomen gelijk aan of lager dan 100% van het minimuminkomen (volgens de bijstandsnorm) in aanmerking kan komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

In 2019 hebben 486 inwoners geautomatiseerd kwijtschelding ontvangen. Daarnaast zijn er 538 kwijtscheldingsverzoeken per post binnengekomen en behandeld. Daarvan is ongeveer 55% toegewezen.

Hondenbelasting

Inleiding

De hondenbelasting is gebaseerd op artikel 226 van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat wordt gehouden. De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid

Het tarief voor de eerste hond is lager dan het tarief voor elke volgende hond in een huishouden. Voor kennelhouders die geregistreerd staan bij de Raad van beheer op kynologisch gebied, geldt een vast tarief. Vrijstelling van hondenbelasting is mogelijk in bijzondere gevallen, zoals voor blindengeleidehonden, politiehonden en honden jonger dan drie maanden die bij de moederhond verblijven. De tarieven van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn door uw raad per 2019 geharmoniseerd.

Beleidskaders

Verordening hondenbelasting:

<https://drimble.nl/bekendmaking/2781883/zevenaar-verordening-hondenbelasting-2019.html>

Hier zijn ook de tarieven in opgenomen.

Onroerende zaakbelasting

Inleiding

De onroerendezaakbelastingen (OZB) wordt geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen (zoals een boerderij of een winkelpand met bovenwoning) wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van die woondelen buiten beschouwing gelaten.

Grondslag

De grondslag voor de OZB is de waarde op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet Woz). Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van het jaar heeft iedere belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen gecombineerd met de aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingstelsel

De Woz-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van

het Woningwaarderingstelsel is deels gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. Immers kan de jaarlijkse huurverhoging beïnvloedt worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde. Daarom is het van belang dat ook de huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de Woz-waarde en zij hebben dus eveneens een Woz-beschikking ontvangen.

Beleid

Opbrengst

Bij de raming van de OZB-opbrengst 2019 hebben wij rekening gehouden met een verhoging van de OZB tarieven met 1,4%. Conform het amendement van 21 maart 2018 over de OZB, is per 2019 de eenmalige onttrekking uit de Algemene reserve van € 245.120 per 2019 verdisconteerd in de tarieven OZB niet-woningen.

OZB en gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van een gemeente hangt onder andere af van de zogenoemde 'OZB-belastingcapaciteit' van een gemeente. Het idee daarachter is eenvoudig: hoe meer geld een gemeente aan OZB kan binnenhalen, des te minder geld uit het Gemeentefonds nodig is. Zonder de toepassing van de OZB-belastingcapaciteit bij de verdeling van het Gemeentefonds zouden gemeenten met een hoge waarde aan onroerende zaken een hoger voorzieningenniveau of lagere belastingtarieven kunnen bieden dan gemeenten met een lage waarde.

Bij een gelijk tarief zijn de OZB-inkomsten in een gemeente met hoge WOZ-waarden immers hoger dan in een gemeente met lage WOZ-waarden. Een andere mogelijkheid is dat de tarieven in de gemeente met hoge WOZ-waarden lager uitvallen, terwijl de voorzieningen op een gemiddeld peil worden geboden.

Reken-/normtarieven

De belastingcapaciteit is afhankelijk van de WOZ-waarden in een gemeente. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe hoger de 'OZB-aftrekpost' bij de verdeling van het Gemeentefonds. Gemeenten worden afgerekend op de zogenoemde reken- of normtarieven. Er zijn drie reken- of normtarieven:

- voor eigenaren van woningen
- voor gebruikers van niet-woningen
- voor eigenaren van niet-woningen

Deze drie tarieven zijn voor alle gemeenten gelijk. Verschillen tussen gemeenten in de OZB-aftrekpost worden dus alleen bepaald door verschillen in de waarde van onroerende zaken. De tarieven die de gemeenten werkelijk in rekening brengen bij de gebruikers en eigenaren van onroerende zaken spelen hierbij geen enkele rol. Dit betekent dat een verhoging of verlaging van de OZB-tarieven door de gemeente geen gevolgen heeft voor de uitkering uit het Gemeentefonds. Alleen als de totale WOZ-waarde verandert, door de jaarlijkse hertaxatie of door nieuwbouw of sloop, verandert de Gemeentefondsuitkering.

Beleidskaders

<https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/gmb-2018-276146.html>

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Parkeerbelasting

Inleiding

Gemeenten zijn op grond van artikel 225 van de Gemeentewet bevoegd parkeerbelastingen te heffen. De parkeerbelastingen zijn aan te merken als algemene en zakelijke belastingen. 'Algemeen' omdat de opbrengsten vrij besteedbaar zijn voor de gemeenten en 'zakelijk' omdat geen rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden.

Beleid

De parkeerbelasting is ingevoerd in het kader van parkeerregulering. De kostenopslag bij de naheffingsaanslagen mag maximaal kostendekkend zijn en is gemaximeerd.

Beleidskaders

<https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/gmb-2018-276138.pdf>

Hier zijn ook de tarieven in opgenomen.

Precariobelasting

Inleiding

De precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Deze belasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Beleid

Gemeente Zevenaar heeft twee soorten precariobelasting. Eén belasting is met name bedoeld voor het innemen van een terras op gemeentegrond en één is bedoeld voor het houden van kabels en leidingen in gemeentegrond.

Vanaf 2016 geldt voor de voormalige gemeente Zevenaar een tarief precario kabels en leidingen van € 2,25 per strekkende meter en voor de voormalige gemeente Rijnwaarden een tarief van € 3,00 per strekkende meter. Eind 2019 zijn deze tarieven door uw raad per 2020 geharmoniseerd naar € 2,42.

Beleidskaders

Verordeningen precariobelastingen:

- [Rijnwaarden](#)
- <http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Zevenaar/CVDR617615.html>
- [Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting ter zake van buizen, kabels, draden of leidingen 2017 \(Zevenaar\)](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Ontwikkelingen

Op basis van wetgeving mogen gemeenten tot 1 januari 2022 precariobelasting heffen op kabels en leidingen, waarbij het tarief vanaf 2016 wettelijk niet verhoogd mag worden.

Reclamebelasting

Inleiding

Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. Vanaf 2010 heffen wij voor het centrumgebied van Zevenaar reclamebelasting.

Beleid

De opbrengsten betalen wij, onder aftrek van € 7.500 voor perceptiekosten, door aan de Stichting Ondernemersfonds Zevenaar. Dit ter financiering van centrumpromotieactiviteiten.

Beleidskaders

[Verordening reclamebelasting](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Toeristenbelasting

Inleiding

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels en pensions, op campings en dergelijke. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid

Belastingplichtig voor de toeristenbelasting is degene die tegen een vergoeding gelegenheid biedt tot verblijf met overnachting. De belastingplichtige is bevoegd de belasting te verhalen op degene die verblijf houdt. De tarieven van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 2019 door uw raad geharmoniseerd.

Beleidskaders

Verordening toeristenbelasting:

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Zevenaar/CVDR617614.html>

Hier zijn ook de tarieven in opgenomen.

Afvalstoffenheffing

Inleiding

Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer.

Beleid

De heffing leggen wij op aan de gebruikers van percelen waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen.

Wij hanteren het diftar-systeem. Dit houdt in dat wij naast een vast bedrag per huishouden een bedrag per lediging van de afvalcontainer dan wel een bedrag per storting in een ondergrondse container in rekening brengen. Van huishoudens die gebruik maken van een verzamelcontainer (bij hoogbouw) heffen wij een vast bedrag. De tarieven van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 2019 door uw raad geharmoniseerd.

Beleidskaders

Verordeningen afvalstoffenheffing:

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Zevenaar/CVDR617612.html>

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Lijkbezorgingsrechten

Inleiding

Voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en het daarbij verlenen van diensten door of vanwege de gemeente worden leges geheven op grond van de 'Verordening lijkbezorgingsrechten'.

Beleid

De tarieven van voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar waren in 2019 nog verschillend. Deze zijn in 2019 per 2020 door uw raad geharmoniseerd.

Beleidskaders

Verordeningen:

- [Rijnwaarden](#)
- [Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Leges

Inleiding

Voor het door ons verlenen van diensten heffen wij leges. In de Legesverordening op grond van artikel 229 van de Gemeentewet is geregeld voor welke diensten leges verschuldigd zijn. Belastingplichtig is degene die de dienst aanvraagt, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Voor de Legesverordening nemen wij de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als basis.

Beleid

De tarieven van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn door uw raad per 2019 geharmoniseerd.

Beleidskaders

Legesverordeningen:

http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zevenaar/CVDR617610/CVDR617610_2.html

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Marktgelden

Inleiding

Marktgeld wordt geheven van degene die goederen of koopwaren uitstalt tijdens de wekelijkse markt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende tijd dat het markt is.

Beleid

Marktgeld heffen wij van degene, die de goederen of koopwaren uitstalt. Hiervoor geldt een tarief per strekkende meter die in gebruik is genomen. Bij het tarief marktgeld hebben wij rekening gehouden met de kosten voor promotie van de markt. De tarieven van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn door uw raad per 2019 geharmoniseerd.

Beleidskaders

Verordeningen marktgelden:

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Zevenaar/CVDR617617.html>

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Rioolheffing

Inleiding

De Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is in werking getreden. Dit heeft een verbreding van de gemeentelijke zorgplicht tot gevolg. Tegenwoordig gaat het niet meer slechts om kostenverhaal van een doelmatig werkende riolering. Het gaat om verhaal van kosten die gemoeid zijn met alle collectieve maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering én om verhaal van kosten van alle overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater, kortom voor de volledige uitvoering van de gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet.

Beleid

Wij heffen de rioolheffing van de gebruiker van een perceel van waaruit direct of indirect water (huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, hemelwater of grondwater) op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De opbrengst baseren wij op het Watertakenplan De Liemers (per 1-1-2017 vastgesteld). De tarieven van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 2019 door uw raad geharmoniseerd.

Beleidskaders

Verordeningen rioolheffing:

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Zevenaar/CVDR617611.html>

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Inleiding

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen in risicomanagement toegelicht. Hierbij wordt het risicoprofiel en het bijbehorende weerstandsvermogen voor de gemeente Zevenaar weergegeven. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het bestaande beleid aangepast moet worden en zonder dat de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening in gevaar komt.

De Gemeente Zevenaar vindt het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering inzichtelijk en beheersbaar te maken. Door inzicht in de (financiële) risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze een afweging te maken en besluiten te nemen over de inzet van middelen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van deze risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Beleid

Het beleid op het terrein van risicomanagement heeft als het doel:

- Het inzichtelijk maken van en sturen op (financiële) risico's;
- Het vergroten van het risicobewustzijn;
- Het voorkomen van onaangename (financiële) verrassingen;
- Het aanhouden van voldoende weerstandsvermogen, minimaal ratio 1.0.

De gemeenteraad neemt kennis van het risicoprofiel, bepaalt de financiële omvang van de noodzakelijke risicoreservering en stelt de ratio vast.

Beleidskaders

Ontwikkelingen

We werken aan een doorontwikkeling van het risicomanagement. Naast het inventariseren en actualiseren van de financiële risico's gaan we meer focus leggen op risicobebepaling en risicomanagement van doelstellingen. Welke risico's hangen met de doelstellingen van de gemeente samen, welke maatregelen nemen we en hoe gaan we met de risico's om? In maart 2020 hadden wij gepland in verschillende interactieve sessies de risico's en ons risicomanagement onder de loep te nemen. Deze zijn geannuleerd vanwege de maatregelen rondom de coronacrisis.

Coronacrisis

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn, is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit.

In de komende P&C-documenten zal de crisis de aandacht krijgen die nodig is en zullen wij onze risico's inventariseren en waar mogelijk (financieel) verwerken.

OVERZICHT TOPRISICO'S

In de voorbereiding op deze jaarrekening zijn de risico's geïnterpreteerd en geactualiseerd. In het hieronder weergegeven overzicht zijn de risico's gepresenteerd met de grootste netto impact; dat wil zeggen effect x kans groter dan € 250.000.

nr	Risico	Kans op voordoen van risico	Financieel gevolg (maximaal)
	Bedragen x € 1.000		
1	Niet realiseren geraamde opbrengstwaarde grondexploitaties (Zevenaar Oost, Babberich en Centrumplan)	*1	7.407
2	Opdrogen van bezuinigingsmaatregelen	30%	3.500
3	Sociaal domein / Jeugd / WMO	70%	1.150
4	Tekort op het I-deel (BUIG)	70%	1.000
5	Vervallen extra middelen Jeugdzorg in de algemene uitkering	50%	1.500
6	Verbonden Partijen / Gemeenschappelijke regelingen	50%	1.000
7	Wachtgeld wethouders	30%	1.400
8	Algemene uitkering wijkt af van de begroting	50%	500
9	Vervangen essen in verband met schimmel	50%	500

Ontwikkeling meerjarig

Tussen het overzicht top risico's in de begroting 2019 en de jaarrekening 2019 zijn enkele verschillen. Deze verschillen zijn hieronder toegelicht.

- De risico's rondom de Turmac Cultuurfabriek zijn grotendeels komen te vervallen. Door de oplevering van het gebouw is het grootste risico niet meer aanwezig. Het resterende risico op de exploitatie valt buiten de top 10.
- Het risico op oninbaarheid op hypotheek is door verdere verbetering van de economie en de huizenmarkt verder gedaald. Daarnaast is de totale som aan uitstaande hypotheek gedaald. Als gevolg van deze twee ontwikkelingen behoort het risico niet meer tot de top 10.
- Door de ontwikkelingen in de 1ste voortgangsrapportage 2019 en de begroting 2020, specifiek rondom het sociaal domein, zijn twee risico's in de top 10 aangepast. De opzet van de risicoanalyse van het sociaal domein was bij de jaarrekening 2018 en de begroting 2020 al aangepast. Het verschil tussen de realisatie en de bijgestelde begroting past ruim binnen deze vernieuwde inschatting.
- Daarnaast bestaat het risico op het niet structureel maken van jeugdzorgbudgetten door het Rijk.
- Ten slotte is als gevolg van de bezuinigingen in de begroting 2020 een risico opgenomen voor het niet realiseren van deze maatregelen. Deze was bij het opstellen van de begroting 2019 nog niet bekend.
- Voor de ontwikkeling van het risico rondom de grondexploitatie wordt verwezen naar de uitgebreide toelichting hieronder.

Toelichting op risico's

Grondexploitatie

Uit een recente risicoanalyse van de grondexploitaties blijkt dat het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is gecalculeerd op € 7.407.000. Ten opzichte van het risico in de meerjarenbegroting 2019-2022 betekent dit een afname van € 2.500.000. In de paragraaf Grondbeleid is een specificatie van de cijfers in tabelvorm opgenomen. Ook is daar een toelichting op de verschillen opgenomen waarvan de belangrijkste zijn:

1. Het risico in het kader van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) blijft aanwezig. De uitgifte van bedrijventerreinen is de afgelopen jaren echter historisch hoog gebleken waardoor het overaanbod fors is teruggedrongen. Vanuit de diverse raden (waaronder die van Zevenaar) is inmiddels (raadsvergadering juni 2020) een voorstel aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland gedaan om de kaders uit het oorspronkelijke RPW te heroverwegen. Deze zal hierover naar verwachting in juli 2020 een besluit nemen.
Dit maakt dat het risico van het schrappen van bedrijfsgronden voor (logistieke) bedrijfsdoeleinden als lager wordt aangemerkt.
2. Omdat de ontwikkeling van het Outletcenter steeds dichterbij komt (er is inmiddels een onherroepelijke omgevingsvergunning) wordt het risico op het niet-ontwikkelen daarvan lager.
3. Door de gunstige ontwikkeling met betrekking tot de vraag naar bedrijventerreinen (zie hierboven) wordt het vertragingsrisico eveneens lager geschat.
4. Doordat een deel van de civieltechnische werkzaamheden is uitgevoerd, wordt de impact als gevolg van kostenstijgingen lager.
5. Het afzetrisico van een aantal lastig verkoopbare kavels is gereduceerd omdat deze inmiddels zijn verkocht of zijn herontwikkeld.
6. Het renterisico wordt lager geschat door de huidige blijvende lage rentestanden, in combinatie met de nog relatief korte looptijd van de grondexploitatie.

Opdrogen van bezuinigingsmaatregelen

De raad heeft bij de meerjarenbegroting 2020-2023 een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. De maatregelen resulteren in een structureel en reël begrotingsevenwicht. Structureel moeten de maatregelen een bedrag van € 7,2 miljoen gaan opleveren. In de voortgangsrapportages monitoren wij de voortgang van de realisatie van de bezuinigingen. Het risico is aanwezig dat de bezuinigingseffecten in de loop van de jaren "opdrogen" of om andere externe ontwikkelingen niet het geraamde financieel resultaat halen. Dit risico schatten wij bij het sociale domein hoger in dan bij het fysieke domein. Daarnaast zijn er bezuinigingsvoorstellen van financieel-technische aard waarvan het risico vrijwel nihil is. In totaal hebben wij het risico geschat op € 3,5 miljoen met een kans van 30%.

Sociaal domein / Jeugd / WMO

De prognose voor het gebruik van jeugdzorg en Wmo is gebaseerd op de werkelijke uitgaven, verhoogd met de verwachte ontwikkelingen in prijs en aantal cliënten. Wij zijn hierbij afhankelijk van factoren die buiten onze invloedssfeer liggen. Als risico wordt op basis van het huidige kostenniveau voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 1,1 miljoen aangehouden.

Tekort op het I-deel / BUIG

In de Businesscase heeft de RSD de opdracht gekregen om zich verder te ontwikkelen tot een netwerkorganisatie. De effecten van de Businesscase zijn verwerkt in de begroting. Een belangrijke besparing in de businesscase is de daling van het aantal bijstandsgerechtigden. Het risico bestaat dat de veronderstelde daling niet wordt gerealiseerd, waardoor een nadeel ontstaat bij het I-deel. Dit risico in combinatie met de schommeling in de BUIG geeft aanleiding een risico op te nemen in de weerstandsparagraaf. Het risico wordt geschat op maximaal € 1 miljoen.

Vervallen extra middelen Jeugdzorg in de algemene uitkering

Voor de jaren 2019 t/m 2021 heeft het kabinet via de Algemene uitkering uit het gemeentefonds extra middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de hoge kosten die gemeenten momenteel moeten besteden aan de jeugdzorg. Het kabinet geeft daarbij aan dat het niet zeker is of de bedoelde hogere gemeentelijke uitgaven structureel zijn, dan wel onderdeel van "een tijdelijke boegolf". Een nieuw kabinet zal daarom op basis van de uitkomsten van een in te stellen onderzoek besluiten of de extra rijksmiddelen ook na 2021 nog worden uitgekeerd. De extra middelen zijn daarom vanaf 2022 niet meer opgenomen in de cijfers van de

meicirculaire, waarop de berekening van de Algemene uitkering in onze begroting is gebaseerd. Het ministerie heeft echter een richtlijn opgesteld waarin wordt aangegeven dat gemeenten voor de jaren 2022 en 2023 gebruik kunnen maken van een stelpost tot een maximum van het eigen aandeel in het over 2021 verstrekte bedrag. Voor onze gemeente gaat het hierbij om een bedrag van € 750.000. Het alsnog komen te vervallen van de extra middelen is een risico in de begroting.

Verbonden Partijen

De totale jaarlijkse bijdrage van onze gemeente aan Verbonden partijen is ongeveer 20 miljoen. Het risico bestaat dat Verbonden Partijen in een bepaald jaar een hogere bijdrage nodig hebben dan begroot. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan bij onverwachte tegenvallers in hun exploitatie. Omdat de verbonden partijen in hoofdzaak niet beschikken over een eigen weerstandsvermogen, worden deze tegenvallers in rekening gebracht bij de gemeente. We gaan voor de inschatting van het risico uit van maximaal 5% van de totale jaarlijkse bijdrage.

Wachtgeld wethouders

Om de huidige wethouders te beschermen tegen de gevolgen van werkloosheid na het wethouderschap geldt een wachtgeldregeling. Na het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Waarom het wethouderschap beëindigd is hierbij niet van belang; het recht op de uitkering bestaat ongeacht de reden van het aftreden. De specifieke aanspraak en omvang kunnen pas worden bepaald op het moment dat zich dit voordoet.

Algemene uitkering

De jaarlijkse verhogingen of verlagingen (het accres) van het gemeentefonds zijn onzeker. Het gemeentefonds ontwikkelt zich evenredig aan de rijksuitgaven. Nemen de rijksuitgaven toe, dan neemt ook de algemene uitkering toe. Bij een afname van de rijksuitgaven geldt het omgekeerde. De hoogte van de algemene uitkering is hierdoor afhankelijk van omstandigheden die buiten de invloedssfeer van de gemeenten liggen.

Vervangen essen in verband met schimmel

In de gemeente Zevenaar staan ongeveer 5.000 essen. Landelijk gaan veel essen dood als gevolg van het vals essenvlieskelkje, een schimmel uit Azië waar onze inlandse essen niet tegen kunnen. Ook in Zevenaar is al een aanzienlijk deel van de essen aangetast. Naar verwachting zal op termijn 25% van de essenpopulatie moeten worden vervangen door andere boomsoorten. Door het droge weer van de afgelopen jaren is het risico afgenomen. Het risico is gehalveerd van € 1.000.000 naar € 500.000.

WEERSTANDSCAPACITEIT

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die een grote impact kunnen hebben op de financiën van Zevenaar. Het risicoprofiel is een dynamisch geheel gelet op ontwikkelingen in de in- en externe omgeving, het bijstellen van doelstellingen en de werking van beheersmaatregelen. Op het moment dat een bepaald risico in de begroting is geraamd, is het geen risico meer. Op basis van een actuele risicosimulatie heeft de gemeente Zevenaar een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 10,1 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten, dat wil zeggen risico's, op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit zit in het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve van onze gemeente is per 31 december 2019 € 28,2 miljoen.

WEERSTANDSVERMOGEN

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{28.216.000}{10.102.000} = 2,79$$

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$2,0 \leq x$	Uitstekend
B	$1,4 \leq x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 \leq x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 \leq x < 1,0$	Matig
E	$0,6 \leq x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De nu berekende ratio van de gemeente Zevenaar valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de risico's af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve per 31-12-2019 aangevuld met de verwachte mutaties in het meerjarenperspectief.

Doorrekening algemene reserve (bedragen x € 1.000)	
Saldo algemene reserve per 31-12-2019	36.541
Positief resultaat jaarrekening 2019	667
Negatief resultaat 2020 n.a.v. 1e VGR 2020	-5.925
Geactualiseerd begrotingsresultaat 2021	-2.162
Geactualiseerd begrotingsresultaat 2022	-590
Geactualiseerd begrotingsresultaat 2023	323
Mutaties n.a.v. eerder genomen besluiten 2020-2023	-638
Totaal	28.216

FINANCIËLE KENGETALLEN

De financiële kengetallen geven u een globaal inzicht in de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen moeten in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie van onze gemeente.

Financiële kengetallen	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1.a Netto schuldquote	94%	115%	84%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	85%	103%	77%
2. Solvabiliteitsratio	24%	20%	23%
3. Structurele exploitatieruimte	0,1 %	0,6%	-2%
4. Grondexploitatie	33%	36%	14%
5. Belastingcapaciteit	99,5%	99%	99,7%

In aanvulling op bovenstaand overzicht is onderstaand nog een nadere beschouwing opgenomen.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

- netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Voor onze gemeente bedraagt het werkelijke percentage van de netto schuldquote in 2019 84% (peildatum 31-12-2019) en wijkt af met 27% ten opzichte van de begroting 2019 (peildatum 1-1-2019). In 2019 is werkelijk een bedrag van € 15,8 miljoen afgelost en € 15 miljoen aangetrokken. In de begroting 2019 is rekening gehouden met het aantrekken van € 10 miljoen en is de aflossing van 2019 niet meegenomen.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Voor onze gemeente zien we een stabiele solvabiliteitsratio van gemiddeld 23%. De ontwikkeling van de solvabiliteit blijft een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren en hangt sterk samen met de ontwikkeling van de grondexploitaties en de toename van investeringen.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzicht van de totale baten.

In onze gemeente is sprake van 'in exploitatie genomen bouwgronden' die grotendeels bestaat uit grondexploitaties Zevenaar-Oost en Babberich.

In 2019 zijn de in de grondexploitatie geraamde erfpachtgronden van de kavel van 19 hectare, conform de BBV voorschriften, verantwoord in de Algemene dienst. Hierdoor is de boekwaarde aanzienlijk gedaald.

De boekwaarde (exclusief de verliesvoorziening) is in 2019 ook als gevolg van verkopen afgenomen, waardoor het risico daalt.

De grondexploitaties hebben een forse impact op de financiële positie van onze gemeente. Wij hebben als gemeente leningen afgesloten om grond te kopen voor (toekomstige) woningbouwprojecten en hebben een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een

gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of een grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de Algemene uitkering en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Dit kengetal is relevant voor de beoordeling van de financiële positie, omdat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden gezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie er niet toe bijdraagt om de schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatie ruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de belastingdruk van de gemeente ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het landelijk gemiddelde is gebaseerd op de gegevens van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), die jaarlijks een rapport opstelt over de ontwikkeling van de lokale lasten. In de berekening zijn meegenomen de OZB-lasten, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een gemiddeld gezin. Onze gemeente zit met 99,7 % onder het landelijk gemiddelde. Er is ruimte om een negatieve structurele exploitatieruimte aan te vullen met structurele baten.

Genormaliseerd overzicht financiële kengetallen

De belangrijkste factor bij het berekenen van de financiële kengetallen is het totaal aan baten. Deze is voor een deel van de kengetallen de deler. Doordat er in 2019 grote baat is gerealiseerd op de gronden muteren de kengetallen meer dan je volgens een consistente lijn zou kunnen verwachten. Om een gelijkmatiger inzicht te geven in de ontwikkeling van de kengetallen is in onderstaand overzicht het totaal aan baten genormaliseerd.

Financiële kengetallen	Begroting 2018	Begroting 2019	Werkelijk 2019
1.a Netto schuldquote	103%	96%	99%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	88%	82%	91%
2. Solvabiliteitsratio	21%	22%	23%
3. Structurele exploitatieruimte	2%	1%	-2,6%
4. Grondexploitatie	38%	26%	17%
5. Belastingcapaciteit	99%	99%	99,7%

CONCLUSIE

Op basis van de ontwikkeling van de verschillende kengetallen kan geconcludeerd worden dat het risicoprofiel van de gemeente overwegend positief is. Aandachtspunt is de structurele exploitatieruimte en het financieel gezond maken van het meerjarig financieel meerjarenperspectief. De ratio van het weerstandsvermogen is vergeleken met de vorige jaarrekening 2018 verstevigd; van 2,3 naar 2,79.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

De gemeente Zevenaar heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze zaken is een kerntaak van de gemeente en van groot belang voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het onderhoud van kapitaalgoederen is grotendeels vastgelegd in beleids- en onderhoudsplannen. In deze paragraaf wordt per kapitaalgoed ingegaan op onder andere het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleid

Per 1 januari 2018 is het onderhoud van de kapitaalgoederen voor de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar samengevoegd. Voorafgaand aan de fusie is op een aantal onderdelen zoals riolering en water al samen gewerkt aan een geharmoniseerd beleid ten aanzien van de kapitaalgoederen. Wij hebben een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor het integrale beheer en onderhoud van de openbare ruimte (IBOR). Op basis hiervan stellen wij een geharmoniseerd meerjarenbeleid op.

Beleidskaders

- Integraal Beheer Openbare Ruimte (2018)

GEBOUWEN

Beleid

Het beleid voor de gemeentelijke gebouwen is vastgesteld op 26 januari 2017 in de nota vastgoedbeleid Zevenaar. Hierin is opgenomen dat de gemeente op termijn alleen nog eigenaar wil zijn van:

- de panden die zij zelf gebruikt;
- panden die vanwege een bepaald maatschappelijk belang of afbreukrisico niet bij marktpartijen kunnen worden ondergebracht;
- multifunctionele accommodaties

In 2019 is gewerkt aan een integraal huisvestingsplan, deze is afgerond en wordt medio 2020 voorgelegd aan de raad. Hierin is een strategisch vastgoedplan opgenomen, dat voorziet in de huisvestingsbehoefte van de doelgroepen van beleid. Het plan is tevens de onderlegger voor het verder verduurzamen van het vastgoed. De uitwerking van de verduurzaming van het vastgoed wordt momenteel uitgewerkt, hiervoor is een routekaart opgesteld.

In 2018 is het meerjarenonderhoudsplan voor de nieuwe gemeente Zevenaar herzien. Alle panden van voormalig Rijnwaarden en Zevenaar zijn hierin opgenomen. Nog niet alle panden die in gebruik of eigendom zijn van de gemeente hebben een meerjarenonderhoudsplan voor de komende 15 jaar. In afwachting op de goedkeuring van het instandhoudingsplan worden (duurzame) meerjarenonderhoudsplannen opgesteld voor de gebouwen die tot na 2025 in het bezit blijven van de gemeente.

Beleidskaders

[Nota Vastgoedbeleid \(2017\)](#)

Kwaliteitsnormen

Het vaststellen van het onderhoudsniveau van de gemeentelijke panden wordt gebaseerd op NEN 2767, niveau 3 (redelijke conditie). Voor maatschappelijke en/of publieksfunctie wordt niveau 2 (goede conditie) aangehouden voor de gevels en specifieke ruimten.

Onderhoudsniveau 3 houdt in dat het verouderingsproces over de gehele linie duidelijk op gang is gekomen. Plaatselijk kunnen zich ernstige gebreken voordoen zonder dat deze resulteren in functionele gebreken.

In het geval dat panden tijdelijk onderdeel uitmaken van de vastgoedportefeuille en/of op termijn afgestoten of gesloopt worden, kan worden afgeweken van de onderhoudsnormering. Uitgangspunt in deze situatie zal niveau 4 (matige conditie) zijn. Deze onderhoudsactiviteiten zijn gericht op het wind- en waterdicht houden van het object, op veiligheid en tijdelijke verhuurbaarheid.

Onderhoud

De actuele staat van onderhoud in het algemeen is conform het uitgangspunt conditieniveau 3 "redelijk". Conform dit niveau is in 2019 onderhoud uitgevoerd.

Het vastgoed dat door de eigen organisatie in gebruik is, heeft als doelstelling om in 2025 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat in 2020 energiescans worden gemaakt van de gebouwen die aan deze doelstelling moeten voldoen. Hieruit zal een plan van aanpak volgen om deze doelen te realiseren.

Van de gebouwen die naar verwachting binnen 6 jaar gesloopt of vervangen worden, is het onderhoud aangepast naar een lager niveau.

Financiën

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	2019 begroot	2019 realisatie	Vershil
Belastingen	167	101	66
Doorbelastingen	25	144	-119
Dotatie voorziening	147	147	0
Huisvestingslasten	297	340	-43
Leveringen diensten en goederen	121	124	-3
Onderhoud gebouwen	326	268	59
Overige lasten	48	46	2
Totaal	1.132	1.170	-38

Er is in 2019 gewerkt binnen de begroting. Er is een voordeel behaald op het klein onderhoud, vanwege het uitstellen van enkele werkzaamheden. De huisvestingslasten zijn gestegen. Dit komt voornamelijk door de gestegen energieprijzen. Het onderhoud is gepleegd conform onze uitgangspunten.

GROEN

Beleid

Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor het openbaar groen is een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Het plan heeft betrekking op het verzorgend niveau van het groen en niet op de technische kwaliteit. Het groenbeleid is niet in 2019 geharmoniseerd. In verband met de bezuiniging is er voor gekozen eerst de basis goed in beeld te brengen en dan het beleid te harmoniseren. Dit vindt plaats in 2020. Dan wordt ook de technische kwaliteit van het openbaar groen in beeld gebracht.

Vanaf november 2017 is het gebruik van bestrijdingsmiddelen in het openbaar groen niet meer toegestaan. Hiermee geven we uitvoering aan het rijksbeleid.

Kwaliteitsnormen

Voor de openbare ruimte en daarmee ook voor het openbaar groen zijn de volgende kwaliteitsnormen op basis van de CROW beeldkwaliteitssystematiek vastgesteld:

Beeldkwaliteit hoog: centrum, begraafplaatsen en accentplekken;

Beeldkwaliteit basis: woonwijken, parken en industrieterreinen;

Beeldkwaliteit laag: buitengebied.

De vastgestelde beeldkwaliteit heeft betrekking op het verzorgend niveau van de openbare ruimte.

Onderhoud

Het onderhoud van het groen wordt voor een deel in eigen beheer uitgevoerd. Daarnaast is een deel van het onderhoud van het groen uitbesteed aan derden. Voor het groen in eigen beheer en uitbesteed aan derden zijn nieuwe beeldkwaliteitsbestekken gemaakt. Voor Angerlo, Lathum en Giesbeek is een integraal onderhoudsbestek op de markt gebracht. Onderhoudswerkzaamheden ten behoeve van openbaar groen, ondergronden van speelterreinen, schoonhouden van goten en bestrijding van onkruid op verharding is bij 1 aannemer ondergebracht.

Voor de bestrijding van de eikenprocessierups is in 2019 extra geld uitgegeven. Ook voor de komende jaren verwachten we extra uitgaven te moeten doen om de eikenprocessierups te bestrijden om gezondheidsklachten van bewoners te voorkomen.

Financiën

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	2019 begroot	2019 realisatie	Vershil
Bestekken onderhoud groen	730	696	34
Doorbelastingen	964	1112	-147
Leveringen diensten en goederen	372	328	44
Onkruidbestrijding	170	176	-7
Overige lasten	270	282	-12
Totaal	2.505	2.594	-89

Er is een nadeel van € 89.000 behaald op het openbaar groen in 2019, grotendeels veroorzaakt door interne doorbelastingen. Op de aanbestede bestekken en de inhuur van groenploegen is een voordeel te zien. Dit is incidenteel van aard.

OPENBARE VERLICHTING

Beleid

Voor de openbare verlichting is een beleidsplan vastgesteld in 2016 voor een periode van 10 jaar. Het beheer van de openbare verlichting is onderdeel van het beeldkwaliteitsplan. Het plan heeft betrekking op de kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. Op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit wordt het beleidsplan openbare verlichting nog geactualiseerd integraal met de andere onderdelen van de openbare ruimte.

Beleidskaders

- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden

Kwaliteitsnormen

De kwaliteitsnormen zijn nu vastgelegd in het beleidsplan openbare verlichting 2016-2025 en vertaald in een werkbetek. Vanaf het overgangsjaar 2018 zijn de bestaande kwaliteitsnormen van beide voormalige gemeenten gehanteerd, in afwachting van het nieuwe beleidsplan openbare verlichting.

Onderhoud

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is Europees aanbesteed voor de periode 2018-2019 met de optie om nog een jaar te verlengen. Hiervoor is een raamcontract afgesloten waarin deelopdrachten kunnen worden uitgezet. Deze bestekken zullen in onderdelen te zijner tijd worden omgezet in beeldkwaliteitsbestekken.

Financiën

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	2019 begroot	2019 realisatie	Verschil
Elektriciteit	196	187	9
Leveringen diensten en goederen	72	86	-15
Doorbelastingen	61	76	-15
Dotatie voorziening	26	26	0
Overige lasten	10	7	3
Totaal	364	382	-17

Er is een nadeel behaald van € 17.000 op het product openbare verlichting.

Dit is te wijten aan een kleine overschrijding op onderhoud aan de lichtmasten. Wegens areaaluitbreiding komen er steeds meer masten in onderhoud. We nemen dit op in het nieuwe beleidsplan en passen hierop de dan de begroting aan.

RIOLERING EN WATER

Beleid

Als verbreding van het GRP 2012-2016 heeft de gemeente in samenwerking met drie Liemerse gemeenten en het waterschap Rijn en IJssel het "Watertakenplan De Liemers 2017-2021" opgesteld. Dit beleidskader verwoordt de gezamenlijke visie van de Liemers op zowel de afvalwaterketen als het stedelijk water. Zowel gemeenten als waterschap ondersteunen hierbij de gekozen strategie, maar behouden hierbij ieder hun eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Aanvullend op de bestaande beleidsstukken is door de vier organisaties in dit Watertakenplan gekeken naar een gezamenlijke strategie ten aanzien van interacties binnen de afvalwaterketen en het stedelijk water. Specifiek voor het gebied De Liemers vormt dit Watertakenplan op onderstaande vier thema's een verbijzondering van algemeen beleid. De thema's zijn:

- Klaar voor de toekomst;
- Landelijke Bestuursakkoord Water;
- Invoering van de Omgevingswet;
- De burger centraal.

Na de gemeentelijke herindeling zijn de werkzaamheden die voortvloeien uit de watertakenplannen van de twee voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden geharmoniseerd.

Beleidskaders

[Watertakenplan De Liemers 2017-2021 \(2016\)](#)

Kwaliteitsnormen

De gemeente draagt zorg voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater vermengd met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander water. De ontvangst en zuivering van het door de gemeente ingezamelde (stedelijke) afvalwater is de taak van het waterschap. Daarnaast draagt het waterschap zorg voor de waterhuishouding. Deze zorgplichten dienen in onderlinge samenwerking tussen de Liemerse gemeenten en het waterschap goed te worden uitgevoerd. Informatie hierover is beschreven in het rapport "Watertakenplan De Liemers 2017-2021".

Onderhoud

Waterschap en gemeenten dragen zorg voor de instandhouding van de afvalwaterketen en het watersysteem zodanig dat voorzieningen goed blijven functioneren en geen gevaar optreden voor de volksgezondheid, het milieu of voor de leefomgeving. Jaarlijks zijn hiervoor activiteiten gepland zoals het vervangen en renoveren van objecten, uitvoeren van onderzoek, planvorming en beleid en zorg dragen voor het beheer en onderhoud. Deze werkzaamheden zijn meestal periodiek en/of cyclisch van aard.

Waterschap en gemeenten willen de komende jaren toegroeien naar een meer risicobewust beheer voor het uitvoeren van de watertaken. Dit is onderdeel van de implementatie van assetmanagement om te komen tot een meer doelmatiger waterbeheer.

In 2019 zijn twee grote projecten in uitvoering waarin voor een integrale gebiedsaanpak is gekozen. Dit betreft de revitalisering Giesbeek (in uitvoering) en Angerlo (in voorbereiding). Deze projecten worden bekostigd uit de voorziening riolering, welke gebaseerd is op het watertakenplan. Daarnaast is er voor deze projecten geld beschikbaar gesteld uit de voorziening wegen.

Financiën

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	2019 begroot	2019 realisatie	Verschil
Beheersystemen en IT	106	48	58
Doorbelastingen	796	870	-74
Dotatie voorziening	622	622	0
Onderhoud en reparaties	678	607	71
Onderzoeken	202	83	119
Overige lasten	277	304	-27
Totaal	2.682	2.535	147

Er is een voordeel behaald van € 147.000 in 2019 op de lasten voor riolering.

Het beheersysteem Kikker is nog niet geheel gevuld. Dit is begin 2020 afgerond.

Daarnaast is er in 2019 minder besteed aan onderzoeken. Dit wordt in 2020 ingehaald. Onze focus lag vooral op het achterstallig onderhoud en de grote infraprojecten.

WEGEN EN BRUGGEN

Beleid

Vanwege de grote raakvlakken tussen riolering en onderhoud wegen worden projecten integraal aangepakt. Het vigerende beleidsplan wegen actualiseren wij in 2020 integraal met de andere onderdelen van de openbare ruimte in de vorm van een beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Daarin worden de onderhoudsplannen voor de aankomende jaren uiteengezet.

Beleidskaders

- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden

Kwaliteitsnormen

Openbare wegen en bruggen zijn een onderdeel van de openbare ruimte. Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor de openbare wegen en bruggen is een beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Het plan heeft betrekking op de kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit zal vervolgens het beleidsplan wegen worden geactualiseerd. De landelijke CROW beeldkwaliteit systematiek vormt hiervoor de basis.

Onderhoud

Het klein onderhoud van de wegen en bruggen wordt in eigen beheer uitgevoerd. Daarnaast is een deel van het onderhoud uitbesteed aan derden. Voor de uitvoering van het onderhoud zijn bestekken gemaakt. Deze bestekken zullen in onderdelen te zijner tijd worden omgezet in beeldkwaliteitsbestekken.

Financiën

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	2019BG	2019 realisatie	Vershil
Doorbelastingen	845	1003	-158
Dotatie voorziening	1499	1499	0
Leveringen diensten en goederen	386	339	47
Overige lasten	97	82	16
Totaal	2.827	2.923	-96

Er is een nadeel behaald op de beheer- en onderhoudslasten van wegen en bruggen van € 96.000.

De oorzaak zit hier met name in hogere interne doorbelastingen. In de kadernota 2018-2022 is € 400.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2018 en 2019, ten behoeve van het wegwerken van achterstanden in het onderhoud van wegen.

Conclusie

Na de gemeentelijke herindeling is er in de jaren 2018 en 2019 veel energie gestoken om de staat van de kapitaalgoederen te bepalen. In het voorjaar van 2018 is het integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) vastgesteld waarin de beleidskaders zijn vastgesteld ten aanzien van de openbare ruimte en voornamelijk het onderhoud van de kapitaalgoederen.

In onderstaande tabel zijn de onderhoudskosten van de verschillende onderdelen binnen de kapitaalgoederen opgenomen ten opzichte van de begroting 2019.

Soort kapitaalgoed (bedragen x € 1.000)	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Vershil
Gebouwen	1.132	1.170	-38
Wegen en bruggen	2.827	2.923	-96
Openbare verlichting	364	382	-17
Groen	2.505	2.594	-89
Riolering	2.682	2.535	147
Totaal lasten onderhoud kapitaalgoederen	9.511	9.604	-93

Op basis van de huidige meerjarenbegroting is een bedrag van € 9,5 miljoen benodigd voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen binnen de gemeente Zevenaar. Met het vaststellen van het nieuwe integrale beleidsplan zal dit bedrag in de komende jaren gaan wijzigen. Het nadeel in 2019 is met name incidenteel van aard.

De beheerskosten worden in 2020 inzichtelijk gemaakt. Op basis hiervan zijn en worden er nieuwe beheersplannen opgesteld voor de verschillende kapitaalgoederen binnen de openbare ruimte. Daarmee ligt er een basis van waaruit de gemeente Zevenaar kan werken om de kapitaalgoederen kwalitatief op het gewenste niveau te brengen en te houden.

FINANCIERING

Inleiding

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij bijvoorbeeld tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in de jaarrekening. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's.

Definitie van het begrip treasury:

Het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

De doelstelling van de treasuryfunctie is dat deze uitsluitend de lokale publieke taak dient. De gemeente Zevenaar hanteert daarom als uitgangspunt dat er defensief en risicomijdend op de geld- en kapitaalmarkt opgetreden wordt. Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang het onderscheid te herkennen tussen de treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen. De controlfunctie is juist belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan. Vanuit deze rollen is de focus bij treasury gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen en die van de controlfunctie op de baten en lasten. In deze paragraaf staan voornamelijk de feitelijke kas- en financieringsstromen centraal.

Beleid

Het treasurybeleid is gericht op het minimaliseren van financiële risico's en het binnen de geldende kaders realiseren van een zo optimaal mogelijk rendement.

De uitvoering van de financieringsfunctie heeft in 2019 uitsluitend de publieke taak gediend, en het beheer is prudent geweest.

Beleidskaders

Treasurystatuut gemeente Zevenaar 2018

GEMEENTEFINANCIERING

Financieringsbehoefte

In onderstaand overzicht is het verloop van de afgesloten langlopende geldleningen op de balansdatum weergegeven.

Bedragen x € 1.000			
Jaar	Stand 31-12	Rentebedrag	Rente %
2018	117.698	3.146	2,5%
2019	116.862	2.849	2,1%
2020	110.300	2.399	2,1%
2021	103.779	2.225	2,0%

Het gemiddelde rentepercentage is gebaseerd op de betaalde rente gedeeld door de schuldrestant aan het einde van het jaar. Dit kan als indicator worden afgezet tegen de huidige en verwachte rentestand. De huidige rente (zie ontwikkelingen) ligt onder het gemiddelde percentage. Dit percentage volgt daarmee de dalende lijn die zichtbaar is. Wij verwachten gezien de looptijd van de huidige leningen (tegen een lage interest) en de huidige renteontwikkelingen dat het risico van stijgende rentelasten komende jaren beperkt van invloed zal zijn op de begroting.

Vooraf door de toenemende verkoop van gronden, zal de behoefte om nieuwe leningen af te sluiten de komende jaren verder afnemen. De ontwikkelingen met betrekking tot het doortrekken van de A15 naar de A12 zijn nog niet in deze behoefte verwerkt, maar de verwachting is dat deze uit de dan beschikbare middelen kunnen worden betaald.

RISICOBEEHEER

Risicobeheer

Risicobeheer is een van de centrale doelstellingen van de Wet fido. Hierbij worden de volgende risico's onderscheiden:

- renterisico's;
- kredietrisico's;
- risico's bij het liquiditeitsbeheer en debiteurenrisico's.

In het financieringsstatuut is aangegeven dat voor het uitzetten van middelen alleen gebruik wordt gemaakt van financiële instellingen met minimaal een AA - rating, d.w.z. zeer kredietwaardige partijen. Uitleenen van gelden aan bedrijven en beleggen in aandelen is niet toegestaan gelet op de risico's die daaraan verbonden zijn.

Bij het verstrekken van leningen voor de publieke taak worden zoveel mogelijk zekerheden of garanties geëist.

RENTE EN RENTERISICO'S

De belangrijkste risico's voor de gemeente die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan uit renterisico's. Deze worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

1. De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan één jaar) mag opnemen;
2. De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld (looptijd vanaf één jaar) in beeld gebracht.

De ontwikkelingen van deze renten worden hieronder nader toegelicht.

1) De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan 1 jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico met zich brengt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote potentiële beweeglijkheid van de rentelasten op korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst wordt. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar de aangewezen oplossing.

De hoogte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de omvang van de lopende uitgaven.

De kasgeldlimiet voor de gemeente Zevenaar voor 2019 was berekend op 10,4 miljoen en is gelijk aan 8,5% van de begrotingsomvang van 122,4 miljoen.

Overzicht kasgeldlimiet in 2019 (x€ 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Berekend kasgeldlimiet 2019	10.400	10.400	10.400	10.400
Omvang netto-vlottende schuld	-12.817	-1.845	9.168	10.402
Ruimte binnen kasgeldlimiet	23.217	12.245	1.232	0
Overschrijding van de kasgeldlimiet	0	0	0	2

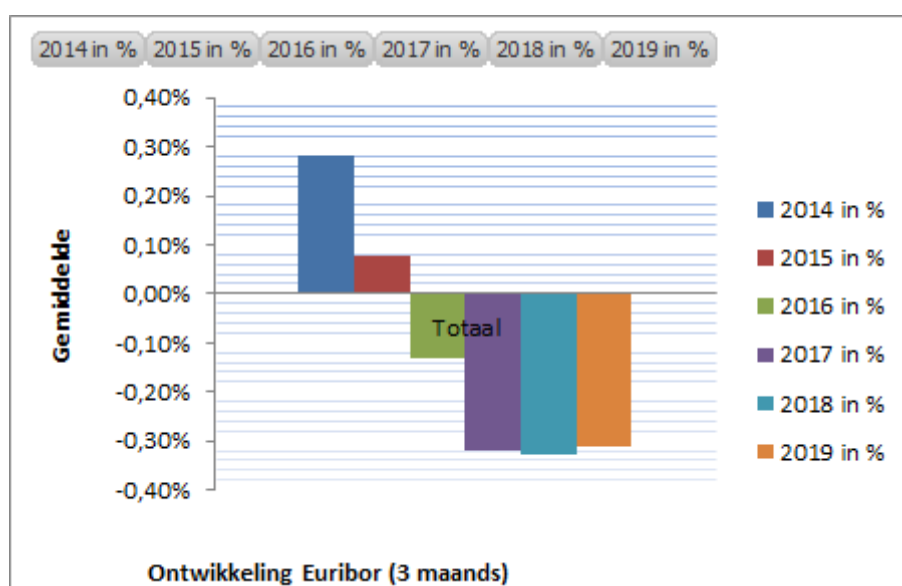
In 2019 is de kasgeldlimiet in het 4e kwartaal met een klein bedrag overschreden.

Als drie kwartalen achtereen het kasgeldlimiet wordt overschreden moet volgens artikel 4 van de Wet Fido (*Wet financiering decentrale overheden*) de provincie als toezichthouder hiervan op de hoogte worden gebracht. Daarnaast moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring aan de toezichthouder voorgelegd worden.

Gelet op het tarief voor kort geld op dit moment, waarbij we voor het aantrekken van een kasgeldlening rente ontvangen, maken we gebruik van de ruimte die de wet Fido ons geeft. Dit Treasurybeleid betekent naast een besparing ook een opbrengst qua rente. Uiteraard blijven we de kapitaalmarkt nauwlettend volgen zodat bij een stijgende rente op de kapitaalmarkt overgegaan kan worden tot het consolideren (omzetten van een kortlopende schuld in een langlopende schuld).

Renterisico kort geld

De rentelasten van kort geld (kasgeldlimiet) hangen samen met de ontwikkeling van de Euribor. In onderstaande grafiek is het verloop van de Euribor in de afgelopen jaren weergegeven.

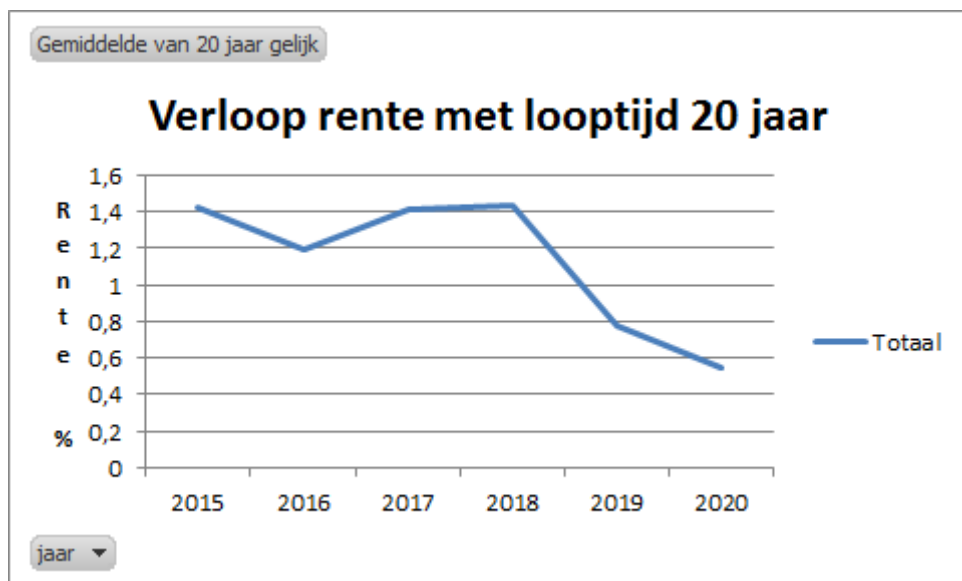

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt bevond het kortlopende renteniveau (referentierente: 3-maands Euribor) zich het volledige afgelopen jaar onder de 0%. Ofwel: een negatieve rente. Dit korte renteniveau staat hoofdzakelijk onder invloed van het monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Dit beleid draagt er aan bij dat de geldmarkttarieven negatief zijn. De gemeente Zevenaar profiteert van deze situatie bij het opnemen van dag- en kasgeldleningen. Door de negatieve rente krijgt de gemeente namelijk geld toe als zij kortlopend leent.

Renterisico lang geld

De gemeente Zevenaar gaat uit van totaalfinanciering. Op basis van de behoefte wordt lang geld aangetrokken. Het geld wordt met name aangewend om activa te financieren. In de gemeente Zevenaar worden activa lineair afgeschreven en hier wordt met het langlopende geld bij aangesloten.

Rentelasten van langlopend geld zijn gebaseerd op een lening bij de BNG met een looptijd van 20 jaar, waarbij de rente tussentijds niet wordt aangepast. In onderstaande grafiek staat het verloop van de rente in de afgelopen jaren opgenomen (stand 28 april 2020).

De lange rente heeft in 2019 een dalende trend laten zien.

In de afgelopen weken heeft het coronavirus zich in een razendsnel tempo verspreid over de wereld. Als gevolg van de corona-epidemie en de beperkende maatregelen zal de economie van het eurogebied in het tweede kwartaal in een recessie komen. De private consumptie zal sterk dalen. Ook de investeringen in vaste activa lopen terug doordat bedrijven, als gevolg van de dalende vraag, investeringsbeslissingen uitstellen. Vooral in de landen waar de overheid in maart een totale lockdown heeft doorgevoerd, neemt de bedrijvigheid af. De inflatie daalt van 1,2% in 2019 naar -0,2% dit jaar. De afname van de geldontwaarding is voornamelijk het gevolg van lagere energieprijzen. Het bruto binnenlands product (bbp) van ons land neemt naar verwachting af met 4,2%. De inflatie blijft dit jaar beperkt tot 0,4%.

De Europese Centrale Bank (ECB) blijft in de komende twaalf maanden een ruim monetair beleid voeren. De lange rentetarieven blijven op een zeer laag niveau.

2. Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinanciering en renteherziening. Herfinanciering houdt in, dat een vervangende geldlening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande geldleningen te kunnen voldoen. Bij renteherziening gaat het om het aanpassen van het rentepercentage door de geldgever tijdens de looptijd van de geldlening. Uit onderstaande tabel blijkt dat de renterisiconorm in 2019 niet is overschreden.

	Berekening renterisico-norm (x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2019
1.	Renteherzieningen	0	0
2.	Netto renteherziening op vaste schuld	0	0
3a.	Nieuw aangetrokken vaste schuld	10.000	15.000
3b.	Nieuw verstrekte leningen	0	509
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	10.000	15.509
5.	Betaalde aflossing	15.800	15.836
6.	Herfinanciering (laagste 4 en 5)	10.000	15.509
7.	Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	10.000	15.509
8.	<i>Totaal begroting/jaarstukken</i>	122.400	151.366

9.	<i>Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage</i>	20%	20%
10.	<i>Renterisiconorm (8 x 9)</i>	24.500	30.273
7.	Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	10.000	15.509
11.	Ruimte onder risico-norm (10-7)	14.500	14.764

KREDIETRISICO'S

De gemeente loopt kredietrisico op door de gemeente verstrekte gelden. Het risico doet zich voor bij het op beleidsmatige gronden verstrekken van leningen (publieke taak). Het risico bestaat dat leningen niet, niet volledig en/of niet tijdig worden terugbetaald (rentekosten).

Onderstaand volgt een overzicht van de uitgezette gelden per type instelling.

Risicogroep	M/Z*	Restant schuld	
		Bedrag (x € 1.000)	Percentage van het totaal (%)
Leningen aan stichtingen en sportaccommodaties	Z	319	3,10
Lening aan een woningbouwvereniging	M	72	0,70
Leningen aan deelnemingen (Vitens)	Z	310	3,01
Hypothecaire leningen ambtenaren	M	8.364	81,16
Sociale kredieten aan inwoners via Kredietbank	Z	82	0,80
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN):			
Leningen voor verzakte woningen	M	104	1,01
Startersleningen koophuizen	M	97	0,94
Duurzaamheidsleningen	M	733	7,11
Leningen voor toekomstbestendig wonen in Gelderland	M	225	2,18
Totaal		10.306	100%

* Met (M) of zonder (Z) hypothecaire zekerheid

Leningen aan stichtingen sportaccommodaties

Het betreft leningen aan stichtingen, sportaccommodaties en woonwagengedwone. De aflossing verloopt zoals is overeengekomen. Het kredietrisico voor de gemeente wordt als gering geschat.

Woningbouwvereniging

Op 1-1-2020 resteert nog een lening aan de toegelaten instelling St. Plavei (voorheen Laris) voor een woningbouwproject. Het risico is minimaal omdat Plavei onder financieel toezicht staat van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (W.S.W.).

Deelnemingen (Vitens)

Waterbedrijf Vitens heeft de preferente aandelen welke in bezit waren van onze gemeente ingekocht. De koopsom van € 2.327.300 is daarbij omgezet in een achtergestelde lening. Deze wordt in 15 jaar afgelost. Het kredietrisico voor de gemeente wordt als gering geschat.

Hypothecaire leningen ambtenaren

Tot 1 januari 2009 zijn aan personeelsleden, onder een aantal voorwaarden, hypothecaire geldleningen verstrekt. Met ingang van 2009 is het door de wijziging van de Wet FIDO niet meer mogelijk om hypothecaire geldleningen te verstrekken aan personeelsleden. De verstrekte geldleningen tot 1 januari 2009 blijven

bestaan en worden afgelost zoals overeengekomen. Bij het beëindigen van het dienstverband dient tot aflossing van de gehele lening te worden overgegaan. Het restant van de leningen zal door deze wijziging elk jaar afnemen.

Gelet op de hypothecaire zekerheidstelling worden de risico's als gering geschat.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN)

In het kader van de Verordening Stimulering Verzakkingsherstel zijn leningen verstrekt aan eigenaren van verzakte woning. Alle verstrekte leningen op grond van deze verordening zijn verstrekt onder hypothecaire zekerheid. Hierdoor worden de risico's als gering geschat.

Op grond van de Verordening Starterslening gemeente Zevenaar zijn voor de aankoop van een woning op "Groot Holthuizen" via de Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Gemeenten startersleningen verstrekt van maximaal

€ 22.500. De helft van dit bedrag werd door het rijk verstrekt. Alle verstrekte leningen op grond van deze verordening zijn verstrekt onder hypothecaire zekerheid. Hierdoor worden de risico's als gering geschat.

In 2017 zijn voor het eerst duurzaamheidsleningen via het SVN verstrekt. De risico's worden als gering geschat. Ook zijn via het SVN leningen voor toekomstbestendig wonen in Gelderland verstrekt. De risico's worden als gering geschat.

RISICO'S LIQUIDITEITSBEHEER EN DEBITEUREN

De risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en wijzigingen in het tempo van uitvoering van voorgenomen investeringen, waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen, worden zoveel als mogelijk beheerst.

Met betrekking tot het risico van debiteuren wordt opgemerkt, dat het beleid gericht is op het tijdig innen van de vorderingen. Voor de inning van achterstallige vorderingen bestaat een vaste procedure.

SCHATKISTBANKIEREN

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het totaal € 153.754 indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen zoals in onze gemeente. Bij het berekenen van het genoemd totaal zijn de totalen van de gemeenschappelijke regelingen 2018, het Streekarchivariaat en de Reinigingsdienst de Liemers (RDL) meegenomen. Dit is conform de regeling van het schatkistbankieren omdat deze administraties door onze gemeente worden gevoerd en ook de treasury.

In het besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn regels opgenomen over het rapporteren over (het gebruik van) het drempelbedrag. In onderstaande toelichting wordt voldaan aan deze rapportage-eis in de jaarrekening.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000) Gemeente Zevenaar					
		Verslagjaar	2019		
(1)	Drempelbedrag	1.174			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	274	349	304	433
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	900	826	870	742
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar	2019		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	156.590			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	156.590			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1.174			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	24.701	31.729	27.975	39.794
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	274	349	304	433

RENTETOEREKENING

Beleid rentetoerekening

In de begroting en deze jaarrekening zijn zowel de stellige uitspraken als de aanbevelingen uit de notitie rente (juli 2017) verwerkt. De belangrijkste onderdelen betreffen:

- Treasury activiteiten worden via het taakveld treasury verwerkt in de begroting;
- Er wordt geen rente over het eigen vermogen verwerkt in de begroting;
- De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.

De verwerking van de rente is in onderstaand schema inzichtelijk gemaakt.

Bedragen x € 1.000

Renteschema		Begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering		3.084	2.844	2.796
b. Externe rentebaten	-/-	173	170	139
Totaal door te rekenen externe rente		2.911	2.674	2.657
c. rente die aan de grondexploitatie moet worden berekend	-/-	1.952	1.538	1.666
rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	912	720	785
	-/-	2.864	2.258	2.451
d. Saldo door te rekenen rente		47	416	206
d1 Rente over eigen vermogen		-	-	-
d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-	-	-
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		47	416	206
e. De werkelijke aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	-	314	98
Berekende omslagpercentage volgens Treasurybeleid over boekwaarde 1-1		0,0%	0,32%	0,1%
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		-47	-102	-108

Een voordeel van € 6.000 ten opzichte van de raming na wijziging.

Voor toerekening van rente aan de grondexploitatie worden de voorschriften opgenomen in de notitie grondexploitaties 2016 gehanteerd.

Toelichting

- a) Werkelijk verschuldigde rente voor de aangetrokken vaste geldleningen en berekende rente over het financieringstekort.
- c) Over de boekwaarde op 1 januari 2019 van de Bouwgrond in exploitatie (BIE) mag alleen het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Dit percentage is basis van de werkelijke balansbedragen 2018 berekend op 2,24.
- c) Rente projectfinanciering: Dit betreft investeringen uit het verleden waarvoor vaste rentepercentages gelden.
- d1) en d2) Op aanbeveling van de Commissie BBV en door de harmonisatie is besloten geen rente over het eigen vermogen (bespaarde rente) meer te berekenen.
- f) Het renteresultaat van € 108.000 is niet omgeslagen over de boekwaarde per 1 januari 2019 van meer dan € 134 miljoen. De afwijking ten opzichte van de raming na wijziging is kleiner dan 25%.

BEDRIJFSVOERING

PERSONEEL & ORGANISATIE

Personeel

Onderstaand overzicht geeft de vastgestelde formatie per afdeling aan per 31 december 2019.

Ziekteverzuim

Over 2019 is het gemiddelde verzuimpercentage 6,07 % (280 ziekmeldingen). Hiervan is 4,77% langdurig verzuim (langer dan 42 dagen). In 2019 is de meldingsfrequentie voor de gehele organisatie 1,02. Met name in de leeftijdscategorie 55 jaar en ouder is het verzuimpercentage het hoogst, ook heeft deze leeftijdscategorie de hoogste meldingsfrequentie, namelijk 1,23. Idealiter ligt de meldingsfrequentie tussen 0,7 en 1. We zien ten opzichte van 2018 een toename in het verzuim, en ook wat betreft het langdurig verzuim. De oorzaken voor het langdurig verzuim zijn divers. Met zes weken stelt de bedrijfsarts de probleemanalyse op. Op basis daarvan stellen medewerker en leidinggevende een plan van aanpak op voor de re-integratie. Het nauw én frequent contact houden met de medewerker en het stellen van de juiste vragen draagt in belangrijke mate bij aan een snelle re-integratie. Wat heb je nodig om weer (gedeeltelijk) te kunnen werken? Wat kun je zelf doen? Wat kan de bedrijfsarts voor je doen? Wat kan ik als werkgever voor je doen? Daarnaast is het belangrijk om eventuele signalen van stress vroegtijdig te herkennen en deze bespreekbaar te maken. Begin 2020 wordt een PMO (Periodiek Medisch Onderzoek) uitgezet, waarvan de resultaten op organisatieniveau in het tweede kwartaal bekend zullen zijn. Op basis hiervan kunnen gerichte acties op individueel en/of groepsniveau ter voorkoming van ziekteverzuim worden ingezet. Omdat we een toename zien van het verzuimpercentage gaan we ook het eigen regie model evalueren.

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroet 2019	Werkelijk 2019
%Ziekteverzuim	4,34	5,13	4,00	6,07

Organisatie

De gemeente Zevenaar is een klantgerichte organisatie waarin de inwoner centraal staat. De organisatie is daarvoor ingericht volgens een vraaggericht concept. De dienstverlening is gebaseerd op 3 focuspunten:

- Service op maat
- Verbindend
- Gastvrij

De inrichting en ontwikkeling van onze organisatie en bedrijfsvoering zijn gericht op het realiseren van de visie van de gemeente Zevenaar binnen de rolopvatting van een verbindende overheid.

Vanuit het Programma Zevenaar Verbindt zijn in 2019 diverse activiteiten uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de start van het project hostmanship waarin medewerkers gestimuleerd worden meer in verbinding te staan met de inwoners. Daarnaast werden in 2019 de Zevenaar Academie en het teambuildingstraject voortgezet.

Integriteitsbeleid

De gemeente hecht veel waarde aan het integer handelen. Nieuwe medewerkers moeten daarvoor een gelofte of een verklaring voor afleggen. Als aanvulling/tegenhanger van de integriteit heeft het onderwerp fraude(risico's) ook op de agenda van het MT gestaan. In 2020 zal het belang van dit verder onder de aandacht worden gebracht.

Onderstaand overzicht geeft de vastgestelde formatie per afdeling aan per 31-12-2019.

Afdeling	Totaal formatie
Directeur/S&B/P&P	8,50
Griffie	2,67
Maatschappelijke Ontwikkeling	20,24
Maatschappelijke Dienstverlening	42,15
Publiekszaken	20,36
Openbare Werken	65,80
Beheer Openbare Ruimte	28,85
Ruimtelijke Ontwikkeling	23,16
Vergunning, toezicht en handhaving	25,79
Bedrijfsvoering	28,39
Financiën	18,09
Informatiebeheer	31,17
Totaal	315,17

INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

Informatievoorziening

Technische vernieuwingen blijven een aanjager van maatschappelijke ontwikkelingen. Dat zien we nadrukkelijk op het gebied van informatieverwerking. Wij positioneren ons als een slimme volger op dit terrein: we proberen op ons niveau kansen aan te pakken, vooral gericht op dienstverlening, initiatieven uit de lokale samenleving en bedrijfsvoering. Naast het oppakken van nieuwe opdrachten, zoals de voorbereiding op de Omgevingswet en de vernieuwing van het gemeentelijk belastingstelsel, vroeg in het verslagjaar ook de bedrijfscontinuïteit van bestaande ICT- en informatievoorzieningen onze aandacht.

Binnen de RID-samenwerking is een i-visie/i-strategie 2020-2022 geformuleerd. De nadruk ligt op het toepassen van wettelijke regels en het uitvoeren van afspraken ("samen organiseren") die via de VNG zijn gemaakt. Intern is een aantal cursussen gegeven waarbij we ons richten op het meer digivaardig en digibewust zijn van onze medewerkers.

Datagedreven sturen

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt. In 2019 zijn ervaringen opgedaan met managementdashboards en is geïnvesteerd in het data-bewustzijn binnen de organisatie. Dit leverde een waardevolle basis voor een volgende stap die te maken heeft met technisch inrichten en organisatorisch borgen.

Privacy en informatieveiligheid

Als gemeente zijn we schatbewaarder van een breed scala van data. Door het gebruik hiervan kunnen wij onze dienstverlening steeds verder verbeteren en optimaliseren. Als het gaat om het borgen van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de gemeentelijke informatie en de informatievoorziening hebben we in 2019 samen met de andere Liemerse gemeenten de voorbereidingen getroffen om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO wordt het geldende normenkader voor Informatiebeveiliging en is veel meer gebaseerd op risico management en risicobeheersing, want 100% veiligheid is een utopie. Er zijn in 2019 diverse processen doorgevoerd in lijn met

de BIO. De BIO sluit dan ook goed aan bij het programma "Zevenaar in control", waar ook de focus ligt op risicomanagement, de PDCA-cyclus en het risicomanagement. Verder is in 2019 de focus gelegd op bewustwording bij medewerkers en managers door onder andere een verplichte deelname aan de informatiebeveiligingstraining, een enquête en de ontwikkeling van een kwartaalrapportage voor het management.

ENSIA en audits DigiD en Suwinet

Gemeenten moeten zich elk jaar verantwoorden over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. Dit moet verplicht met de audit systematiek Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid.

Wij hebben inmiddels een verklaring DigiD en Suwinet afgegeven over de ENSIA verantwoording 2019, waarmee we voldoen aan de gestelde normen voor DigiD en Suwinet. De bevindingen zijn getoetst door een IT-auditor en deze heeft bevestigd dat we aan alle normen voldoet.

Over de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO), Basisregistratie Personen (BRP) en de Paspoortuitvoeringsregeling (PUN) moet de gemeenten verantwoording afleggen door middel van een verantwoordingsrapportage. Hieruit blijkt dat gemeente Zevenaar aan haar verplichtingen voldoet.

Incidenten en datalekken

In 2019 zijn 14 datalekken geregistreerd waarvan 1 datalek ook is geregistreerd bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Geen van deze lekken was de oorzaak van een IT-incident, in alle gevallen was er sprake van menselijk handelen. Afgelopen jaar zijn er (landelijk) een aantal beveiligingsincidenten geweest, deze hebben niet geleid tot ongeoorloofd verlies van beschikbaarheid, integriteit en betrouwbaarheid van de gegevens. De incidenten zijn geëvalueerd en aandacht- en verbeterpunten worden doorgevoerd in de processen.

Privacybescherming

In 2019 is ook veel aandacht geweest voor het onderwerp Privacy. Aan de formele verplichtingen van de AVG is voldaan. Privacy is echter een doorlopend proces dat zich steeds beter verankerd binnen de organisatie, maar ook complex is, gezien de diversiteit van taken binnen de gemeente. Het bewustzijn over het verwerken van persoonsgegevens neemt toe en daarmee ook het aantal vragen. In het verslagjaar is er een 4-tal verzoeken tot inzage in de persoonsgegevens geweest en er is 3 keer een verzoek tot verwijderen van persoonsgegevens gedaan. Complexe verzoeken vragen veel capaciteit en expertise van de organisatie, maar leveren ook veel waardevolle input op voor verbeteracties.

Digitaal archiefbeheer

Het bewaren en toegankelijk houden van de digitale informatie krijgt meer nadruk in onze dagelijkse werkzaamheden. In het verslagjaar zijn we over gegaan op volledige substitutie (van papieren archief naar digitale reproducties). Een volgende stap in het digitaal archiefbeheer is de ontwikkeling onder de noemer "e-depot". Daarbij sluiten we aan bij projecten op dit gebied in de regio (Streekarchivariaat). Dit zal komend jaar tot keuzes leiden.

PLANNING & CONTROL

In de vastgestelde cyclus starten wij met een kadernota, als voorloper van de begroting. Deze heeft een richtinggevend karakter, en niet besluitvormend. Daarna volgt in het najaar de uitwerking van de kadernota in de meerjarenbegroting. In het jaar van uitvoering informeren wij u door middel van twee voortgangsrapportages over de voortgang van de uitvoering, zowel op beleidsmatig als financieel gebied. Als afsluiting verantwoorden wij het uitvoeringsjaar in de jaarstukken.

De documenten van de planning & control-cyclus blijven in ontwikkeling. Dit geldt voor zowel de inhoud als de vorm.

De planning- en control cyclus 2019 hebben wij volgens plan doorlopen. De Voortgangsrapportages 2019, de Kadernota en Programmabegroting 2020 zijn vastgesteld. In 2019 is de begroting 2020 vastgesteld inclusief een pakket van bezuinigingsmaatregelen, welke in de voortgangsrapportages wordt gemonitord. Alle documenten worden digitaal beschikbaar gesteld via een portal. De 6 thema's uit het collegeprogramma zijn

een vast onderdeel in de producten. De verantwoordingssystematiek richt zich meer op de voortgang van beleid en de mate waarin wij de doelstellingen uit het collegeprogramma, de kadernota en begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten.

Het project 'Financiële basis op orde' hebben wij succesvol doorlopen. De kwaliteit van de budgetten is verbeterd. De opbouw en onderbouwing zijn beter en we voldoen aan de voorschriften. De financiële effecten van het project hebben wij in de 2e voortgangsrapportage 2019 opgenomen. Het project heeft structurele budgettaire ruimte opgeleverd.

COMMUNICATIE

Om verbinding met en tevredenheid over de gemeente te krijgen, hebben we ingezet op herkenbaarheid en een hogere waardering van de communicatie. Een aantal projecten is stevig ondersteund; hierbij valt te denken aan de infrastructurele projecten (zoals A15/A12, het onderliggend wegennet en de spoorverbetering Zevenaar-Didam, Zevenaar Verbindt, HAL12, Korte Ketens in het Liemers landschap, circulaire economie en Zevenaar-Oost (Groot Holthuizen, 7Poort en Factory Outlet Zevenaar).

De volledige implementatie online en offline van de nieuwe huisstijl is gerealiseerd. Daarnaast hebben we tools geïmplementeerd om de huisstijltoepassing te vereenvoudigen en te zorgen voor huisstijlbeheer. Het meetinstrumentarium, om inzicht te krijgen in de bereikte resultaten, is momenteel beperkt tot de aspecten die uit de monitor dienstverlening komen. De website en het facebook-account zijn op basis van o.a. gebruikersinzichten en trends aangepast en blijven onder de aandacht om aan te sluiten op de wensen en behoeften van inwoners. Om inzicht te geven in wat inwoners zich bezighoudt, wordt structureel wekelijks een online omgevingsbeeld beschikbaar gesteld op intranet. Daarnaast is er de mogelijkheid voor medewerkers om zich te abonneren en deze telkens in hun mailbox te ontvangen. Er is voor het eerst een communicatiekalender, met jaarlijkse items en mogelijke aanhaakitems, opgesteld.

INKOOP EN AANBESTEDING

In het verslagjaar heeft RID-inkoop samen met de gemeenten ingezet op doorontwikkeling van professioneel en slim inkopen. Leveranciers dragen substantieel bij aan de ambities van gemeenten zoals kostenbesparing, regionaal inkopen en het leveren van maatschappelijk verantwoorde producten en diensten. RID inkoop is in 2019 bij ± 40 aanbestedingen betrokken geweest. De inkoopadviseurs adviseerden over de aanbesteding of ondersteunden het gehele aanbestedingsproces. Door een slimme inrichting in het nieuwe financiële systeem en het werken met een contractbeheersysteem beschikken we over betere informatie over inkoopstromen en kunnen we gericht interveniëren. Conform eerdere toezegging zijn in 2019 de voor dat jaar 43 verwachte onderhandse aanbestedingen gepubliceerd op de Liemerse inkoop-app. Hierdoor is het voor regionale bedrijven inzichtelijker geworden welke inkopen en aanbestedingen er binnen deze categorie zijn.

JURIDISCHE ZAKEN

We hebben het afgelopen jaar geen extra activiteiten uitgevoerd om de juridische kwaliteit structureel te verbeteren. Wel is eind 2019 gestart met het schrijven van een projectplan om in 2020 aan de slag te gaan met juridische kwaliteitszorg. Hiermee willen we een verbetering van de juridische kwaliteit van gemeentelijke diensten en producten bewerkstelligen. Het afgelopen jaar heeft onze huisadvocaat trainingen gegeven en is er ook intern het nodige aan bijscholing gedaan. Daarnaast vindt ieder kwartaal het juridisch vakberaad plaats. We hebben ook in 2019 de nodige ondersteuning geboden bij het harmonisatietraject vanwege de herindeling. Hiermee is ingezet op het verhogen en uitwisselen van kennis over dit onderwerp binnen de organisatie.

VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Gemeenten kennen in het Nederlands staatsbestel een omvangrijk en uiteenlopend takenpakket, dat door overheveling van rijkstaken naar de gemeenten alleen nog maar groter wordt. Deze ontwikkeling past bij de filosofie van de gemeente als eerste overheid. Waar mogelijk moeten taken worden neergelegd bij de overheid die het dichtst bij de burger staat en vanuit dat oogpunt het beste de belangen van haar inwoners kan behartigen.

Gemeenten kunnen voor de uitoefening van hun taken uit een aantal uitvoeringsvarianten kiezen. Ze kunnen de taken zelf uitvoeren, of de taken op afstand zetten. Een taak kan op afstand worden gezet door via inkoop of subsidie een andere partij te contracteren voor de uitvoering van een bepaalde taak. Een andere mogelijkheid vormt het aangaan van een samenwerkingsverband met andere publiek- of privaatrechtelijke partijen voor de uitvoering van een bepaalde taak. In alle gevallen blijft de gemeente verantwoordelijk voor de inhoudelijke aansturing of opdrachtverlening en de controle daarop.

Omschrijving

Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij.

Beleid

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Bijdrage 2019	Aandeel gemeente	Eigen vermogen 2019	Vreemd vermogen 2019	Resultaat 2019
Ataro B.V.	1.745	100			135
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem- Nijmegen (DRAN)	1.706	12			
Euregio Rijn-Waal	11				
Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen	82	5			84
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	54	45			
Leisurelands (R.G.V. Holding B.V.)		3			
MGR Sociaal domein Centraal- Gelderland	456	9			
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	613	8	763	4.480	-9
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	1.512	55			
Samenwerking De Liemers	3.065	52			19

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	126	48			
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	3.565	6	7.367	13.096	1.472
Alliander N.V.			4.224.000	4.567.000	251.000
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			4.991.000		163.000
Vitens N.V.		1			
Totaal verbonden partijen	12.935				

Ataro B.V.

Omschrijving	
Juridische vorm	Vennootschappen
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Zevenaar is enig aandeelhouder
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	
Bestuurlijk belang	De rol van gemeentelijk aandeelhouder in Ataro wordt uitgeoefend door de wethouder Van Dellen.
Aandeel in %	100
	Vanwege de gewijzigde sportvrijstelling zijn we in gesprek met Ataro over mogelijke oplossingsrichtingen.
Prestaties	Prestatie afspraken moeten nog nader ontwikkeld worden.
Website	Website Ataro

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	1.774	1.821	1.745
Resultaat partij	328		135
Eigen vermogen	649		
Vreemd vermogen	2.678		
Toelichting			
Risico's	De gemeente blijft als enig aandeelhouder bij tegenvallende exploitatieresultaten uiteindelijk financieel verantwoordelijk.		
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie		

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Omschrijving	Een gemeenschappelijke regeling, gebaseerd op een bedrijfsvoeringsorganisatie.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar en de provincie Gelderland.
Beleidskaders	-Raadsbesluit Wijziging Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (gemeente Zevenaar en gemeente Rijnwaarden 2017) -Raadsbesluit Vaststellen Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (gemeente Zevenaar en gemeente Rijnwaarden 2016) -Verordening Leerlingenvervoer (gemeente Zevenaar 2018) -Verordening Maatschappelijke Ondersteuning (gemeente Zevenaar 2016 en gemeente Rijnwaarden 2015)

Openbaar belang en doel	De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar-vervoer-netwerk.
Bestuurlijk belang	Deelname bestuur door portefeuillehouder.
Aandeel in %	12
Prestaties	Door de deelnemende gemeenten is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de vervoersorganisatie neergelegd. Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de vervoersorganisatie een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin wordt overeengekomen dat de vervoersorganisatie de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.
Website	Website vervoersorganisatie

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	1.364	1.142	1.706
Resultaat partij			
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen	5.950		
Toelichting	Afgerond op basis begroting 2016/2020		
Risico's	De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Periodiek wordt er gerapporteerd over het volume van het aantal ritten en worden de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig gecommuniceerd met de klant (gemeente). Buiten de post onvoorzien is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de BVO.		
Programma	6. Sociaal domein		

Euregio Rijn-Waal	
Omschrijving	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Kleve
Partijen	29 Nederlandse gemeenten en 20 Duitse gemeenten
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur/Dagelijks bestuur door respectievelijk een door de raad en college aangewezen lid.
Aandeel in %	
	Herijking strategische agenda 2020+. Voorbereiding op Interreg 6-subsidieprogramma.
Prestaties	

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	11	11	11
Resultaat partij			
Eigen vermogen	1.331		
Vreemd vermogen	2.424		
Toelichting			
Risico's	Het algemene financiële beheer van de Euregio Rijn - Waal wordt bij begroting, jaarrekening en begrotingswijziging van de Euregio getoetst en beoordeeld door de commissie financiën en projecten en de Euregioraad. Op dit moment is met in aanmerking nemend het eigen vermogen geen sprake van grote actuele risico's.		
Programma	o. Bestuur en ondersteuning		

Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen

Omschrijving	Het gemeenschappelijk orgaan is een samenwerkingsverband dat de belangen behartigt van de deelnemende gemeenten in de regio. Dit kunnen individuele belangen zijn, maar ook regionale. Daarnaast voeren zij gemeenschappelijke taken uit voor de gemeenten in de regio.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Orgaan voor de gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen voor overleg en afstemming op de beleidsterreinen economie, mobiliteit en wonen. Voor de stimulering van de economische ontwikkelingen van de regio is een triple helix samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden opgericht in de vorm van de Stichting Economic Board.
Bestuurlijk belang	Het Bestuurlijk Overleg bestaat uit 18 leden; van iedere gemeente de burgemeester.
Aandeel in %	5,42 Vanuit de Pfo's zijn verschillende ambities geformuleerd, die om extra budget vragen, ook voor de ondersteuning door de Pfo's. In 2019 is een proces gestart om tot versterking van deze regionale samenwerking te komen. De uitkomst van dit proces wordt in 2020 verwacht.
Prestaties	Het gemeenschappelijk orgaan is vooral voor overleg en afstemming. Er zijn geen prestatieafspraken geformuleerd.
Website	Website Regio AN

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	66	81	82
Resultaat partij	81		84
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			

Toelichting	De bijdrage van de gemeente bedraagt met ingang van 2019 € 1,88 per inwoner: Oorspronkelijke afspraak: € 1 voor Economic Board € 0,50 voor Gemeenschappelijk Orgaan verhoogd in 2019 met: € 0,08 voor secretaris Regio € 0,30 voor ondersteuning Pfo's De bijdrage voor Economic Board loopt tot en met 2020 en wordt in 2020 opnieuw overwogen.
Risico's	Het GO is een overlegorgaan. Het heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan niet op eigen naam rechtshandelingen aangaan. De risico's zijn daarom zeer beperkt.
Programma	o. Bestuur en ondersteuning

Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Omschrijving	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Het betreft een samenwerking tussen de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Beleidskaders	IHP 2020-2036
Openbaar belang en doel	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Zevenaar benoemt een van de drie leden van het Algemeen Bestuur.
Aandeel in %	44,98 Aanpassingen Gemeenschappelijke Regeling in verband met de Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden voorzien.
Prestaties	
Website	

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	114	47	54
Resultaat partij	-134		
Eigen vermogen	862		
Vreemd vermogen			
Toelichting			
Risico's	De GRHVOL heeft geen rechtspersoonlijkheid en neemt geen eigen besluiten. Financiële risico's zijn hierdoor nihil. De gemeentelijke bijdrage kan wel jaarlijks verschillen, aangezien het aantal leerlingen wijzigt.		
Programma	4. Onderwijs		

Leisurelands (R.G.V. Holding B.V.)

Omschrijving	
Juridische vorm	Vennootschappen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Berg en Dal, Beuningen, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Heerde, Nijmegen, Nunspeet, Putten, Renkum, Rozendaal, Voorst, Wijchen, Zevenaar en RAL B.V.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.
Bestuurlijk belang	Via stemrecht algemene leden vergadering
Aandeel in %	2,84 In 2016 is de aandeelhoudersovereenkomst verlengd met 5 jaar. Leisurelands heeft sterk de ambitie om in een concurrerende en snel veranderende markt een toonaangevende rol te spelen en verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en ambitieuzer recreatiebedrijf. Hierbij zijn een duurzame leefomgeving en maatschappelijke rendement belangrijke pijlers. Eind 2019 volgt meer informatie over de afronding van de liquidatie RAL. Het RAL (recreatieschap Achterhoek Liemers) is eind 2013 opgeheven en geliquideerd. De voormalige gemeente Rijnwaarden was deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling RAL.
Prestaties	Beheer van terrein Rhederlaag dat grotendeels openbaar toegankelijk is.
Website	Website Leisurelands

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente			
Resultaat partij	-1.280		
Eigen vermogen	56.276		
Vreemd vermogen	22.014		
Toelichting			
Risico's	Gezien het geringe belang van de gemeente hierin is het risico bijzonder klein.		
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie		

MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland

Omschrijving	De MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling) biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio Centraal Gelderland en voorziet in samenwerkingsmodules. Er wordt deelgenomen aan de modules: Inkoop, Werkgevers Service Punt (WSP) en Regionaal Bureau Leerplicht.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	11 regiogemeenten nemen deel aan de algemene regeling: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar. Het aantal deelnemende gemeenten per

samenwerkingsmodule verschilt.

Beleidskaders

Openbaar belang en
doel

Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten.

De doelstelling van de MGR verschilt per module. Zo willen gemeenten samenwerken binnen de inkoop van het sociaal domein:

- Samen sterker staan in de transformatie van het sociaal domein;
- Samenwerking moet leiden tot verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht.

Samenwerking bij Onderwijszaken is gericht op:

- Op eenduidige wijze uitvoeren van de Leerplichtwet;
- Uitvoering geven aan de regionale RMC-taak (regionale meld- en coördinatiefunctie) op het gebied van voortijdig schoolverlaten;

Vanuit de module Onderwijszaken wordt samengewerkt met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, sociale wijkteams, jeugdzorg en het Openbaar Ministerie met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te optimaliseren.

Samenwerking bij het WSP heeft als slogan: 'samen werken aan werk'.

- Er is sprake van een regionale arbeidsmarkt die voorbij de grenzen van gemeenten gaat;
- Het vanuit één servicepunt samen met UWV benaderen van werkgevers en het matchen zodat er werkplekken ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, levert voor inwoners van gemeenten nieuwe kansen op om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.

Bestuurlijk belang
Aandeel in %

Deelname aan het algemeen bestuur en de verschillende bestuurscommissies.
9,40

Prestaties

Website

[Website MGR](#)

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	470	497	456
Resultaat partij			
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen	2.449		
Toelichting			
Risico's	Buiten de post onvoorzien is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de MGR. Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.		
Programma	6. Sociaal domein		

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Omschrijving	De Omgevingsdienst voert taken op het gebied van bouwen, milieu, handhaving en toezicht voor de deelnemende gemeenten en Provincie uit. De ODRA is vanaf 1 april 2013 operationeel.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Gemeente Doesburg, Gemeente Duiven, Gemeente Lingewaard, Gemeente Overbetuwe, Gemeente Renkum, Gemeente Rheden, Gemeente Rozendaal, Gemeente Westervoort, Gemeente Zevenaar en de Provincie Gelderland.
Beleidskaders	De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem ODRA is per 14 november 2012 in werking getreden. Per 1 april 2013 is vervolgens de Omgevingsdienst van start gegaan.
Openbaar belang en doel	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur door een wethouder. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar.
Aandeel in %	7,80 De wet- en regelgeving is dynamisch. Het is van belang om tijdig in te spelen op veranderingen voor onszelf maar ook voor de partners. Deze veranderingen kunnen plaats vinden op gemeentelijk niveau (bijv. handhavingsbeleid of gemeentelijk Wabo-beleid), provinciaal niveau (bijv. provinciaal geurbeleid), nationaal niveau (bijv. Omgevingswet) of het Europese niveau (bijv. wijzigingen op het gebied van luchtkwaliteit).
Prestaties	In de voorbereiding naar de begroting 2019 heeft de ODRA met de partners afgesproken dat de begroting 2019 in twee stappen tot stand komt. Een initiële begroting 2019 opgesteld door extrapolatie van de begroting en realisatie van de voorafgaande jaren. Voor de aangepaste begroting 2019 hanteert de ODRA een andere werkwijze door meer trendmatig te gaan begroten. Dit houdt in dat er op productgroep / productniveau samen met de partners de trends worden besproken en vertaald naar de werkprogramma's. Voor sommige productgroepen betekent dit een neerwaartse tendens. Voor andere producten een positieve, afhankelijk van de economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit model sluit aan bij de gewenste vorm van outputsturing en mogelijk outputfinanciering welke in 2020 zal worden ingevoerd.
Website	Website ODRA

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	592	615	613
Resultaat partij	12		-9
Eigen vermogen	783		763
Vreemd vermogen	4.883		4.480

Toelichting	De werkzaamheden van ODRA worden nu betaald door middel van de zogenaamde inputfinanciering. Hierbij brengen de deelnemers de financiële middelen in voor vergunningverlening en handhaving. In 2017 worden de werkprogramma's beschouwd als een begroting op basis van outputfinanciering. Er zal worden gerapporteerd op basis van input maar ook op basis van geleverde producten en daaraan verbonden kosten.
Risico's	Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze is nog positief. De impact van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging bouwen is nog niet in te schatten.
Programma	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening

Reinigingsdienst de Liemers (RDL)

Omschrijving	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Gemeenten Montferland en Zevenaar.
Beleidskaders	Als gevolg van de herindeling en nieuwe regelgeving over GR's is GR Reinigingsdienst De Liemers opnieuw vastgesteld. De gemeenteraden van Montferland en Zevenaar hebben dit proces in januari 2020 afgerond.
Openbaar belang en doel	De RDL voert voor de deelnemende gemeenten taken uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling.
Bestuurlijk belang	Namens onze gemeente maken drie raadsleden en één wethouder deel uit van het algemeen bestuur. De wethouder maakt ook deel uit van het dagelijks bestuur.
Aandeel in %	55 RDL heeft in 2019 de inzameling in de gehele gemeente Zevenaar op zich genomen. Het betreft daarbij de inzameling van GFT, restafval, PMD en papier.
Prestaties	Inzameling van diverse afvalstromen, exploitatie van aanbestedstations in Zevenaar en Lobith, straatvegen en leegmaken van prullenbakken.
Website	

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	1.635	1.581	1.512
Resultaat partij	-186		
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Toelichting	Vooral door de toename van de verwerkingskosten op de aanbestedstations (door meer aanbod en hoger tarieven per ton) is de begroting van RDL de laatste jaren gestegen.		
Risico's	Er is geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de RDL. Voor de taken van de RDL is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.		
Programma	7. Volksgezondheid en milieu		

Samenwerking De Liemers

Omschrijving	Het uitvoeren van de ICT (RID), sociale dienst (RSD) en de inkoop voor de deelnemende gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.
--------------	---

Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Duiven
Partijen	Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied ICT, inkoop en werk en inkomen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de SDL de Liemers wordt gevormd door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit een vertegenwoordiger van elk van die colleges, bij voorkeur de burgemeester.
Aandeel in %	52 Het AB heeft ingestemd met het voornemen de SDL om te vormen in 2 bedrijfsvoeringsorganisaties. Het AB heeft ingestemd met het voornemen de SDL om te vormen in 2 bedrijfsvoeringsorganisaties. Het AB heeft ingestemd met het voornemen de SDL om te vormen in 2 bedrijfsvoeringsorganisaties
Prestaties	
Website	Website RSD De Liemers

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	2.478	3.138	3.065
Resultaat partij	74		19
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Toelichting	ECL 40420U		
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.		
Programma	o. Bestuur en ondersteuning		

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg

Omschrijving	Regionale voorziening voor het beheren van de archiefbescheiden.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Gemeenten Doesburg, Zevenaar, Duiven en Westervoort
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur.
Aandeel in %	48 Gewerkt wordt aan de verhuizing van het streekarchivariaat naar Hal 12 en het opzetten van een kenniscentrum in samenwerking met Liemers museum. Er wordt gewerkt aan het vernieuwen van de huidige gemeenschappelijke regeling. De recente ontwikkelingen in het archiefbeheer (e-depot) worden gevolgd.
Prestaties	
Website	Website Streekarchivariaat

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	124	125	126
Resultaat partij			
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Toelichting			
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op gering geschat.		
Programma	o. Bestuur en ondersteuning		

Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)

Omschrijving	Samenwerking op het gebied van de regionale brandweertaken, ambulancevoorziening, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en collectieve preventieve gezondheidszorg ter realisering van deskundigheidsversterking en capaciteitsvergroting.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regelingen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden werkt in opdracht van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur door burgemeester.
Aandeel in %	6,42 De begroting 2019 van de VGGM is relatief beleidsarm, omdat er nog onvoldoende zicht is op het beleid van het Rijk en nieuwe beleidsinitiatieven van de gemeenten op basis van de college-akkoorden voor 2018-2022. In het najaar van 2019 komt de VGGM met een nieuw meerjarig perspectief, dat tot een wijziging van de begroting 2019 kan leiden.
Prestaties	
Website	Website VGGM

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente	3.280	3.657	3.565
Resultaat partij	1.400		1.472
Eigen vermogen	7.368		7.367
Vreemd vermogen	18.616		13.096
Toelichting	De bijdrage van de gemeente aan VGGM bestaat uit een brandweerdeel en volksgezondheidsdeel. Kostensoort 40425,		
Risico's	VGGM heeft het risicomanagement op orde. Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. VGGM vindt het eigen weerstandsvermogen op basis van deze inschatting voldoende om de risico's af te dekken.		

Alliander N.V.

Omschrijving	Alliander N.V. is een nutsbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon en zorgt voor de levering van energie. Alliander bestaat uit de onderdelen Liander en Liandon. Het bedrijf telt 5,7 miljoen klantaansluitingen.
Juridische vorm	Vennootschappen
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 72 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Aandeel in %	0,45 De versnelling van de energietransitie laat zich zien door de opmars van lokaal opgewekte duurzame energie en lokaal gebruik van energie. Denk aan de toename van het aantal elektrische voertuigen, windmolens en zonnepanelen. Om de maatschappij te helpen bij actuele energievragen en de energienetten op tijd aan te passen, investeert Alliander in de versterking van de energienetten.
Prestaties	
Website	Website Alliander

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente			
Resultaat partij	334.000		251.000
Eigen vermogen	4.129.000		4.224.000
Vreemd vermogen	4.216.000		4.567.000
Toelichting			
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting. In de begroting 2020 is de raming van het dividend structureel verhoogd naar € 0,80 per aandeel.		
Programma	o. Bestuur en ondersteuning		

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Omschrijving	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang.
Juridische vorm	Vennootschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Beleidskaders	

Openbaar belang en doel	De B.N.G. is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).
Aandeel in %	0,02 Het dividend over 2019 bedraagt in totaal € 71.000.000. De uitkering van het dividend is in elk geval opgeschort tot 1 oktober 2020. Dit in verband met de Corona crisis en op aanraden van de Europese Centrale Bank (ECB).
Prestaties	
Website	Website BNG

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente			
Resultaat partij	337.000		163.000
Eigen vermogen	4.257.000		4.991.000
Vreemd vermogen			
Toelichting			
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.		
Programma	o. Bestuur en ondersteuning		

Vitens N.V.	
Omschrijving	Vitens levert leidingwater en zorgt voor de instandhouding van het leidingnetwerk.
Juridische vorm	Vennootschappen
Vestigingsplaats	Utrecht
Partijen	De aandelen van Vitens N.V. zijn in handen van 110 aandeelhouders waaronder de provincie Friesland, provincie Gelderland, provincie Overijssel provincie Flevoland en provincie Utrecht en het merendeel van de in deze provincies liggende gemeenten.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Waarborgen van de kwaliteit van drinkwater en grondwater.
Bestuurlijk belang	Via stemrecht algemene leden vergadering.
Aandeel in %	0,60 13 maart jl. is de jaarrekening 2019 goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en hierbij is ook het dividendvoorstel over boekjaar 2019 besproken. Het dividendvoorstel is dat Vitens geen dividend zal uitkeren. Dit moet worden goedgekeurd door de aandeelhouders. Concrete ontwikkelingen van de afgelopen jaren zijn het verduurzamen en verder terugdringen van de CO ₂ -footprint en de samenwerking met landbouwcollectieven om nitraat-uitspoeling naar het grondwater te voorkomen.
Prestaties	
Website	Website Vitens

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage gemeente			
Resultaat partij	13.000		
Eigen vermogen	525.700		
Vreemd vermogen	1.223.900		

Toelichting	
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.
Programma	o. Bestuur en ondersteuning

GRONDBELEID

Inleiding

Overeenkomstig artikel 9, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient een paragraaf Grondbeleid deel uit te maken van de programmabegroting en het jaarverslag.

Transparantie over het grondbeleid voor u is om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen zoals aangegeven in de programma's.

Beleid

Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid van de voormalige gemeente Zevenaar die in februari 2012 door de gemeenteraad is vastgesteld en in het grondexploitatieplan van de voormalige gemeente Rijnwaarden welke in 2013 is vastgesteld. In de nota's wordt uitwerking gegeven aan de manier waarop de grondpositie en het grondbeleid worden ingezet voor de ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is een strategie opgesteld voor het beheer van strategisch grondbezit van Zevenaar (aankoop, exploitatie en uitgifte). Ook de relatie met het exploitatieplan in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), gericht op publiekrechtelijk kostenverhaal, is ingevuld.

De Nota Grondbeleid van de voormalige gemeente Zevenaar is op 18 december 2019 door de raad geldend en van toepassing verklaard op het gehele grondgebied van de gemeente Zevenaar.

Naast de nota's grondbeleid en strategie beheer van strategisch grondbezit is ook een grondprijbsbrief 2019 vastgesteld. Dit is in de collegevergadering van 19 februari 2019 gebeurd. Jaarlijks wordt deze grondprijbsbrief geactualiseerd.

Het grondbeleid toen en nu

Het actief exploiteren van bouwgronden is een bedrijfsmatig proces, dat zich over meerdere jaren voltrekt. De gemeente Zevenaar heeft in het verleden voor een actieve grondpolitiek gekozen. Bouwgrond is economisch gezien een schaars goed. Een gemeente gebruikt grond om de lange termijnontwikkeling van wonen, werken en recreëren te sturen. De gemeente koopt in dat geval grond van derden, maakt deze bouwrijp en geeft deze grond uit aan bijvoorbeeld een projectontwikkelaar.

In de Nota Grondbeleid is gekozen voor een facilitair grondbeleid waarin grondverwerving niet meer centraal staat. Er wordt in dat geval meer samenwerking gezocht met private partijen. Een facilitair grondbeleid sluit aan op de ontwikkelingen van Zevenaar tot 2030, die in de structuurvisie zijn genoemd.

De nog lopende grondexploitaties dateren nog uit de tijd dat de gemeente een actieve grondpolitiek voerde.

Naast de nota's grondbeleid wordt jaarlijks ook een grondprijbsbrief vastgesteld. De meest recente betreft de grondprijbsbrief 2019. Deze is in de collegevergadering van 19 februari 2019 vastgesteld.

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027 stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Hiermee realiseren wij een flexibele woningbouwprogrammering voor alle doelgroepen (jongeren, jonge gezinnen, senioren) met maatwerk per kern. We bouwen zoveel mogelijk levensloopbestendig, zodat mensen er gedurende verschillende fasen van hun leven in kunnen (blijven) wonen. Om nieuwe kansrijke initiatieven mogelijk te maken brengen wij de capaciteit van woningbouwlocaties, die niet aansluiten bij de vraag op lange termijn, terug.

Beleidskaders

Nota grondbeleid gemeente Zevenaar januari 2012

Grondprijbsbrief gemeente Zevenaar 2020

Ontwikkelingen

De toenemende belangstelling in de woningmarkt heeft een positieve invloed op de gemeentelijke grondexploitaties. De kavelafzet in Groot Holthuizen is in 2019 opnieuw boven verwachting. Ook is er meer interesse voor het project Middag Oost in Babberich waar in navolging van 2018 opnieuw grond is geleverd ten behoeve van projectmatige ontwikkeling. In 2019 zijn daarnaast plannen gemaakt voor een volgende fase in dit plangebied.

Op 21 november 2019 heeft het Rijk met de regio Arnhem-Nijmegen afgesproken een woondeal te sluiten. Gezien de toenemende woningtekorten en de complexiteit van de stedelijke vraagstukken hebben het ministerie van BZK, de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland de afgelopen maanden constructief aan een woondeal gewerkt. Doel van deze woondeal is om tot een gezamenlijke inzet van instrumentarium en middelen te komen om opgaven op de woningmarkt op te pakken. De gemeentelijke ambitie om - met name- Groot Holthuizen verder te ontwikkelen wordt ondersteund door deze woondeal, waarmee het college op 3 maart 2020 heeft ingestemd.

In de tweede helft van maart 2020 bereikte de coronacrisis ons land. De Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) constateert dat vooral de verkoop van bestaande woningmarkt op peil blijft. "De enorme krapte op de markt is er nog steeds en de voorwaarden voor het kopen van een woning zijn nog steeds gunstig. Omdat de woningmarkt een vertrouwensmarkt is, is nog niet duidelijk wat de gevolgen voor de langere termijn zijn. Nu is het nog steeds een goed moment om te kopen én te verkopen.", aldus de NVM.

In het op 6 februari 2018 vastgestelde Regionaal Programma Werklocaties (RPW) zijn regionale afspraken gemaakt om evenwicht te creëren tussen vraag en aanbod op de regionale bedrijventerreinenmarkt. Uit de destijds gehouden inventarisatie blijkt dat alle 19 gemeenten gezamenlijk 148 ha. in portefeuille houden waar op afzienbare termijn geen vraag naar is.

Nadat de 19 gemeenten hun zienswijzen hierop hebben ingebracht is het RPW hier en daar versoepeld. Zo worden de kansen voor XXL-logistieke kavels hoger geschat waardoor de gemeente Zevenaar maximaal 20 hectare mag ontwikkelen voor deze markt. De essentie is verder echter overeind gebleven wat inhoudt dat er uiterlijk op 1 januari 2021 een evenwicht van vraag vs. aanbod bereikt moet zijn. In feite betekent dit dus afboeken/afwaarderen van (delen van) bedrijventerreinen welke op laatstgenoemde datum nog niet verkocht zijn.

De gemeente Zevenaar heeft nog steeds de ambitie tot versnelde uitgifte van 7Poort. Er loopt momenteel een monitor in het kader van het RPW en in oktober 2019 is een proces afgesproken om te komen tot een integraal advies richting de gemeentebesturen medio maart 2020. Met het oog op de (historisch hoge) uitgifte van bedrijventerreinen lijkt de schrapopgave voor de bedrijventerreinen niet meer opportuun. Hierover dienen GS van de provincie Gelderland echter formeel te besluiten maar er is niet voor de zomer van 2020 zicht op een eventuele vastgestelde wijziging of versoepeling. Dit betekent dat de gemeente moet blijven werken aan de genoemde ambitie.

De realisatie van de doortrekking A15, verbreding A12 en de nieuwe aansluiting hiervan bij Zevenaar Oost heeft opnieuw vertraging opgelopen. De planning ligt bij het project ViA15. Deze heeft als uitgangspunt dat het project in 2022-2024 is opgeleverd. Het Tracébesluit ligt nog voor bij de Raad van State (RvS). De verwachting bestaat dat de RvS het Tracébesluit in mei 2020 in behandeling gaat nemen. Een uitspraak binnen de gebruikelijke termijn van 6 weken is echter niet te verwachten, wellicht zijn 12 weken nodig of vindt verder uitstel plaats in verband met de Coronacrisis. Desondanks zijn de verwachtingen hoopvol omdat door de stakeholders al diverse processen (voorbereiding, engineering, verleggen leidingen en aanbesteding) in gang zijn gezet. Het afzetrisico voor het plangebied kan hierdoor dan afnemen.

BOUWGRONDEXPLOITATIE (WONINGBOUW EN BEDRIJVENTERREINEN)

7Poort:

In 2019 zijn goede resultaten geboekt als het gaat om vastleggen van contracten en daadwerkelijke leveringen van kavels.

De grote kavel (19 hectare) voor Gazely is geleverd en men is bezig met de bouw. Daarnaast zijn 2 kleinere kavels geleverd (totaal ca. 1,4 hectare). Inmiddels zijn er koopcontracten getekend met 6 partijen voor de levering van kavels in 2020. Het gaat hierbij concreet om ca. 3,7 hectare.

Afgelopen jaar is de aanleg van de infrastructuur uitgevoerd. Dit loopt door tot medio 2020.

Spoorallee:

Nadat in 2017 het bestemmingsplan is vastgesteld en de koopovereenkomst met de ontwikkelaar is getekend, is de afgelopen jaren verder gewerkt aan de plannen voor de Fashion Outlet. Begin 2019 heeft de ontwikkelcombi de aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Deze is verleend en onherroepelijk. De begin vorig jaar uitgesproken verwachtingen zijn echter niet uitgekomen en de plannen hebben vertraging opgelopen. Dit heeft onder meer te maken met de eerder genoemde onduidelijkheid over de doortrekking van A15, verbreding A12 en de nieuwe aansluiting A12 bij Zevenaar Oost.

Landeweer:

Voor het noordelijk deel van de Landeweer zijn we met enkele partijen in gesprek. Het vertrouwen is er dan ook dat deze gronden op termijn verkocht zullen gaan worden. Voor het zuidelijk deel is er nauwelijks belangstelling. Het college is van mening dat voor dit deel een visie uitgewerkt dient te worden. Dit wordt de komende tijd opgepakt. In afwachting daarvan en met inachtneming van de BBV-regels zijn de gronden van de Landeweer zuid overgebracht naar de zgn. materiële vaste activa op de gemeentelijke balans. Hier is ook het andere het overige gemeentelijke vastgoed zoals gronden en gebouwen opgenomen. De overheveling houdt ook in dat er op dit onderdeel geen (rente) kosten meer worden toegerekend. Hierdoor wordt de deelgrondexploitatie Landeweer "ontlast" wat een toekomstige noodzakelijke verliesvoorziening voorkomt.

Zevenaar Oost - Wonen

Door middel van de 2-maandelijkse rapportages bent u op de hoogte gesteld van de voortgang van de gronduitgifte voor het woningbouwgebied Groot Holthuizen. De verkoop van de kavels voor woningbouw is in 2019 opnieuw boven verwachting verlopen. Het uitgangspunt voor 2019 in de grex was, dat er 55 kavels werden uitgegeven. In werkelijkheid zijn 67 kavels geleverd. Dit kan worden onderverdeeld in 48 projectmatige en 19 vrije kavels.

De Tol

Wij hebben in 2019 definitief overeenstemming bereikt met partijen voor een nieuwe verkaveling voor de resterende gronden in de Tol1. Dit deel van de Tol kunnen wij dan ook afronden. De projectmatige woningen zijn in de verkoop en de verwachting is dat deze in 2020 gebouwd worden. Het laatste deel van het openbaar gebied wordt vervolgens woonrijp gemaakt.

De Bem

Behoudens 4 kavels (die reeds in verkoop zijn) zijn alle projectmatige woningen in de Bem gerealiseerd. Wat rest zijn een aantal particuliere bouw kavels. Het grootste deel van de Bem is woonrijp gemaakt.

De Stede

De eerste drie fases in het derde buurtschap (De Stede) zijn geheel geleverd. Er is begonnen met de bouw van woningen in fase 4. Voor deze fase zijn gronden gefaseerd geleverd.

Fase 5 en 6 zijn in de verkoop gegaan en fase 7 is in voorbereiding. Hier is ook ruimte voor andere doelgroepen (starters, eenpersoonshuishoudens, senioren).

De boereenerfkavel Holtkamp is overgeheveld naar de zgn. materiële vaste activa op de gemeentelijke balans. Hierbij zijn de richtlijnen rond het BBV gevolgd. Reden hiervan is dat deze locatie in de huidige staat en met de huidige bestemming lastig te ontwikkelen is. Op termijn zal deze opnieuw in de grondexploitatie worden gebracht als de locatie Holtkamp in ontwikkeling wordt genomen. Daar zal de boereenerfkavel in een nieuwe

stedenbouwkundige visie worden verwerkt.

Middag Oost

In het woningbouwplan Middag Oost zijn 4 projectmatige en 1 particuliere kavel geleverd. Met het woonrijp maken is in 2019 een start gemaakt.

REALISATIE

In onderstaande tabel presenteren wij de gerealiseerde grondverkoop in de periode 2019 en een prognose voor de komende vier jaren. Ter vergelijking is de realisatie van de jaren 2017 t/m 2018 eveneens opgenomen. De geprognosticeerde afzet voor de komende jaren is verwerkt in de herziening van de grondexploitaties per 01-01-2020 welke, samen met andere parameters, de basis vormt voor de verwachte resultaten (zie verderop in deze paragraaf).

Aantallen/hectares kavels wonen en bedrijven (realisatie en prognose)							
Naam complex	Jaren						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijven (in ha.)							
Zevenaar Oost - 7Poort en Landeweer	1,41	0,26	20,45	5,56	3,00	4,50	3,08
Zevenaar Oost - Spoorallee/FOZ	0,00	0,00	0,00	0,00	6,14	2,08	0,00
Mercurion	0,21	0,39	0,00	0,00	0,00	0,51	0,31
Totaal Bedrijven	1,62	0,65	20,45	5,56	9,14	7,09	3,39
Wonen (in aantallen kavels/woningen)							
Groot Holthuizen	79,00	124,00	67,00	46,00	50,00	50,00	25,00
Middag Oost & Zwanenwaay	1,00	10,00	5,00	9,00	10,00	2,00	2,00
Centrumplan	0,00	9,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal Wonen	80,00	143,00	72,00	55,00	60,00	52,00	27,00

Het aanzienlijke verschil in kaveluitgifte op 7Poort en Landeweer in 2019 ten opzichte van 2018 is hoofdzakelijk toe te rekenen aan de uitgifte van een kavel van 19 hectare op 7Poort.

Het uitgifte aantal van woningbouw kavels in 2018 bleek in 2019 niet haalbaar. In 2018 is namelijk deelgebied De Stede in ontwikkeling gegaan waarbij voor 3 fases aan 3 ontwikkelaars de grond is geleverd. In 2019 is de 4e fase geleverd en in aanbouw gegaan. Ook was in 2018 nog een projectmatige kavel in De Bem uitgegeven ten behoeve van 19 woningen. Binnen dit deelgebied zijn sindsdien geen projectmatige kavels meer beschikbaar.

Ook het Centrumplan (Bommersheufsestraat) droeg in 2018 bij aan het hoge aantal van geleverde grond voor woningbouw. Dit plan is nu afgesloten.

PROGNOSE TE VERWACHTEN RESULTATEN

In BBV artikel 16 lid c is opgenomen dat de paragraaf grondbeleid een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie moet bevatten. Wanneer deze prognose is samengesteld uit positieve en negatieve grondexploitaties, dan is het van belang dat de verwachte resultaten voor alle grondexploitaties op een zelfde wijze worden berekend. Dit gebeurt op basis van de "Netto contante waarde" methode.

Ten aanzien van de grondexploitaties van onze gemeente kan worden gesteld dat er sprake is van een mix van positieve en negatieve grondexploitaties. Deze worden - ingevolge de voorschriften - op eindwaarde gepresenteerd. Hierbij is tevens aangegeven welke eindwaarde van toepassing is. Aangezien de verschillende

grondexploitaties een verschillende einddatum kennen, zijn de resultaten per datum 1 januari 2020 contant gemaakt. Hierdoor worden de resultaten onderling vergelijkbaar.

De geprognosticeerde resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties zijn herzien per 1 januari 2020. Vervolgens hebben wij deze verwerkt in de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2019 welke u hebt vastgesteld in de vergadering van 8 juli 2020. De financiële effecten zijn verwerkt in de jaarrekening 2019.

De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties luiden als volgt:

Financiële resultaten actieve grondexploitaties januari 2019 en januari 2020 (bedragen x € 1.000,-)							
Naam grondexploitatie	Eind-datum exploitatie	Resultaat eind-waarde	Resultaat herziene grex NCW per 01-01-2019	Resultaat 01-01-2019 NCW per 01-01-2020	Resultaat herziene grex NCW per 01-01-2020	Vershil	Afwijking in %
A	B	C	D	E	F	G	H
Zevenaar Oost - bedrijven	31-12-2024	3.689	-80	-81	3.057	3.138	3.922,5%
Zevenaar Oost – wonen	31-12-2025	-37.278	-33.945	-34.625	-33.856	769	2,3%
Totaal Zevenaar Oost	31-12-2025	-33.589	-34.025	-34.706	-30.799	3.907	11,5%
Middag Oost & Zwanenwaay	31-12-2029	-5.164	-5.074	-5.176	-4.524	652	12,8%
Mercurion	31-12-2022	311	287	287	287	0	0,0%
TOTAAL GRONDEXPLOITATIES	31-12-2029	-38.442	-38.812	-39.595	-35.036	4.559	11,7%

Uit bovenstaande tabel zijn de einddata per deelgrondexploitatie (kolom B) op te maken en de resultaten op deze eindwaarde (kolom C). Omdat eindwaarden onderling niet te vergelijken zijn vanwege de verschillende looptijden van de plannen volstaan we met een overzicht van de verschillen op Netto Contante Waarde. In bovenstaande tabel maken we de vigerende grondexploitatie (kolom D) netto contant op de situatie per 1 januari 2020 (kolom E), alvorens tot een goed vergelijk van de cijfers te komen. Het resultaat van de grondexploitatie wordt immers "opgerent" met een rentepercentage van 2% zijnde de discontovoet waarmee het resultaat netto contant wordt gemaakt. Deze opgerente cijfers vergelijken we vervolgens met het geactualiseerde resultaat per 1 januari 2020 (kolom F). Dit resulteert in een verschil per grondexploitatie (kolom G) en de afwijking in procenten (kolom H).

In zijn totaliteit is er sprake van een verbetering van het resultaat van € 4.559.000 NCW per 01-01-2020. Voor wat betreft de grondexploitaties Zevenaar Oost - Bedrijven wordt in de jaarrekening in programma 3 een toelichting verstrekt op de verschillen. Voor de grondexploitaties Zevenaar Oost - Wonen en Middag Oost & Zwanenwaay is de verschillenanalyse terug te vinden in programma 8 van de programmarekening.

Omdat Zevenaar Oost één grondexploitatie is en het positieve resultaat van Zevenaar Oost - bedrijven verrekend wordt met het negatieve resultaat van Zevenaar Oost - wonen, is er een verliesvoorziening gevormd voor een totaalbedrag van € 30.799.000. Deze is terug te vinden in de toelichting op de balans.

WINST- EN VERLIESNEMING

Na de vaststelling van de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2018 en de jaarrekening 2018 (beiden op 3 juli 2019) zijn een aantal besluiten genomen welke het resultaat van de grondexploitaties tussentijds hebben beïnvloed. Het gaat om de volgende besluiten:

1. Op 03-07-2019 heeft de raad besloten om een alternatieve locatie aan te wijzen voor de vestiging van een metaalbedrijf op 7Poort. Voor dit besluit was een eenmalig bedrag benodigd van € 240.000 welke ten laste is gebrachte van de grondexploitatie Zevenaar Oost Bedrijven.

De gemeenteraad heeft op 6 november 2019 de Meerjarenbegroting 2020 – 2023 samen met de daarbij behorende Notitie bezuinigingen Meerjarenbegroting 2020 – 2023 vastgesteld. In de genoemde notitie waren twee bezuinigingsvoorstellen opgenomen welke betrekking hadden op de grondexploitaties.

2. Bezuinigingsvoorstel 43, uitbreiding Groot Holthuizen met een eenmalig bezuinigingsbedrag in 2019 van € 1.500.000.
3. Bezuinigingsvoorstel 44, vervallen budget Park & Ride Spoorallee met een eenmalig bezuinigingsbedrag in 2019 van € 2.615.000.

Doordat de uitbreiding van de wijk Groot Holthuizen nog in de planvorming zit kan deze bezuinigingstaakstelling pas in 2020 worden ingeboekt.

Het vervallen van het budget voor de Park & Ride is daarentegen wel verwerkt in de uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2019 en de voorliggende jaarrekening.

De bovenstaande besluiten en het resultaat van de integrale herziening van de grondexploitaties per 01-01-2020 is in onderstaande tabel verwerkt waarbij tevens het effect voor de voorliggende jaarrekening zichtbaar wordt.

Omdat de BBV-voorschriften eisen dat de grondexploitaties m.b.t. wonen en bedrijven tot verschillende taakvelden behoren, zijn de gevolgen voor "bedrijven" in de jaarrekening verantwoord binnen programma 3 (Economie) en "wonen" in programma 8 (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing).

Bedragen x € 1.000,-					
Grondexploitatie	Vrijval verliesvoorziening MJB 2019-2022	Begrote vrijval verliesvoorziening bezuinigingsvoorstellen	Raadsbesluit verplaatsing metaalbedrijf 7Poort	Werkelijke vrijval verliesvoorziening per 31-12-2019	Effect rekening-resultaat
Zevenaar-Oost Wonen (progr. 8)	-	1.500		769	-731
Zevenaar-Oost Bedrijven (progr. 3)	-	2.615	-240	3.138	763
Middag-Oost & Zwanenwaay (progr. 8)	-	-		652	652
Totaal	-	4.115	-240	4.559	684

Voor het bedrag van € 4.559.000 valt de bestaande verliesvoorziening vrij. Omdat hiervan al een aanzienlijk bedrag was verwerkt (€ 4.115.000 - € 240.000) wordt een aanvullend bedrag € 684.000 ten gunste gebracht van het rekeningresultaat 2019.

Behoudens deze vrijval is er geen sprake van andere tussentijdse winstnemingen.

RESERVE, VOORZIENINGEN EN RISICO'S

Eventuele winsten uit de grondexploitaties voegen wij toe aan de algemene reserve, een en ander zoals bepaald in de Nota Grondbeleid 2012.

Voor verlieslatende grondexploitaties wordt een verliesvoorziening getroffen, zoals voorgeschreven in het BBV. Voor winstgevendende grondexploitaties zijn sinds 2017 gewijzigde BBV-regels van toepassing waarbij aansluiting is gezocht bij algemeen aanvaardbare methodes in het bedrijfsleven en bij fiscale regelgeving. Hierbij is -ten aanzien van tussentijdse winstneming- de zogenaamde Poc-methode van toepassing (Percentage of completion). Deze methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft opbrengsten als de kosten, verkeert. Hiermee kan op basis van een deel (percentage) van de realisatie van een project tussentijdse winst worden toegevoegd aan de algemene middelen (voorheen werd uitsluitend winst genomen indien het project in zijn geheel gereed was). Concreet is deze methode uitsluitend op de grondexploitatie Mercurion van toepassing omdat deze als enige winstgevend is. Omdat Mercurion in 2019 geen ontwikkelingen kende is er geen sprake van een tussentijdse winstneming in dat jaar.

De stand van de verliesvoorziening grondexploitaties bedraagt per 31-12-2019 volgens voorliggende jaarrekening € 35.323.000.

Ten behoeve van de voorliggende jaarrekening hebben wij de risico's geactualiseerd. Het risicoprofiel van de grondexploitaties kent de volgende ontwikkeling:

Risicoprofiel grondexploitaties 01-09-2019 en 01-01-2020

Naam grondexploitatie	Risicoprofiel per 01-09-2019	Risicoprofiel per 01-09-2020	Vershil jan. 2020 - sept. 2019	Afwijking in%
Zevenaar Oost - bedrijven	8.587	6.464	2.123	24,7%
Zevenaar Oost – wonen	896	631	265	29,6%
Totaal Zevenaar Oost	9.483	7.095	2.388	25,2%
Middag Oost & Zwanenwaay	284	198	86	30,3%
Rijnark Lobith	96	96	0	0,0%
Uuleveld Panterden	18	18	0	0,0%
Centrumplan Zevenaar	26	0	26	100,0%
Totaal Overige complexen	424	312	112	26,4%
Totaal Risico's	9.907	7.407	2.500	25,2%

We zien een verbetering van het risicoprofiel van € 2.500.000 waarvoor de volgende oorzaken zijn aan te wijzen:

Zevenaar Oost - Bedrijven:

7. Het risico in het kader van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) blijft aanwezig. Echter uit de in het najaar 2019 gestarte monitor (Monitoring Regionaal Programma Werklocaties 2019) is inmiddels gebleven dat de vraag naar bedrijventerreinen opnieuw is toegenomen. De uitgifte is de afgelopen jaren historisch hoog gebleken waardoor het overaanbod fors is teruggedrongen. In de genoemde monitor wordt beargumenteerd waarom het niet langer nodig is om het aanbod in bedrijventerreinen te schrappen per januari 2021. Vanuit de diverse raden (waaronder die van Zevenaar) is inmiddels een voorstel aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland gedaan om de kaders uit het oorspronkelijke RPW te heroverwegen. Dit maakt dat het risico van het schrappen van bedrijfsgronden voor (logistieke) bedrijfsdoeleinden als lager wordt aangemerkt.

8. Omdat de ontwikkeling van het Outletcenter steeds dichterbij komt (er is een omgevingsvergunning aangevraagd) wordt het risico op het niet-ontwikkelen daarvan lager.
9. Door de gunstige ontwikkeling met betrekking tot de vraag naar bedrijventerreinen (zie hierboven) wordt het vertragsrisico eveneens lager ingeschat.
10. Doordat een deel van de civieltechnische werkzaamheden is uitgevoerd, wordt de impact als gevolg van kostenstijgingen lager.

Zevenaar Oost - Wonen:

1. Het afzetrisico van een aantal lastig verkoopbare kavels is gereduceerd omdat deze zijn verkocht of herontwikkeld.
2. Doordat een groot deel van de civieltechnische werkzaamheden is uitgevoerd, wordt de impact als gevolg van kostenstijgingen lager.
3. Het renterisico wordt lager geschat door de huidige blijvende lage rentestanden, in combinatie met de nog relatief korte looptijd van de grondexploitatie.

Middag Oost & Zwanenwaay:

De verlaging van het risicoprofiel kan hier vooral worden toegerekend aan gunstigere verwachtingen van rente- en kostenstijgingen.

In de Paragraaf Weerstandsvermogen gaan wij nader in op de grootste risico's en de verhouding van de grondexploitatie-risico's in relatie tot het gemeentebrede risicoprofiel.

JAARREKENING

FINANCIËN

RESULTAAT

FINANCIEEL OVERZICHT EN TOELICHTING OP HOOFDLIJNEN

Inleiding

Resultaat

(-/- is een nadeel)

De jaarstukken 2019 sluiten met een voordelig resultaat van € 667.000. Het geraamde nadelige resultaat na wijziging is € 1.322.229 waarvan het verloop hieronder wordt weergegeven. Ten opzichte van de begroting na wijziging is dus sprake van een voordelig verschil van afgerond € 1.989.000.

Verloop resultaat in begroting 2019	Bedrag (x € 1.000)
Primitieve begroting 2019-2022	434
Primitieve begroting 2020-2023	4.344
Wijzigingen na de begroting 2020-2023	10
Wijzigingen tot de 1e Voortgangsrapportage (VGR)	57
Wijzigingen door 1e Voortgangsrapportage (VGR)	-518
Financiële basis op orde	523
Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage (VGR)	-240
Wijzigingen door 2e VGR	-5.932
Totaal begrotingsresultaat na wijziging	-1.322

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten	122.488	158.039	160.789	2.750
Lasten	122.054	159.361	160.122	-761
Resultaat 2019	434	-1.322	667	1.989

Toelichting op hoofdlijnen

Om de leesbaarheid te bevorderen zijn alleen de afwijkingen die budgettaire gevolgen hebben voor het resultaat van meer dan € 250.000 opgenomen.

Progr.	Omschrijving	bedrag x € 1.000
0	Afrekening herindelingsgelden o.a. met de voormalige gemeente Rijnwaarden	600
0	Dotatie aan pensioenvoorziening wethouders	-511
0	Algemene uitkering	612
0	Onroerend zaakbelastingen niet woningen	317
3/8	Herziening van de grondexploitaties en het bijstellen van de verliesvoorzieningen	683
7	Volksgesondheid - Afvalverwijdering	-540

Door een andere werkwijze bij de voormalige gemeente Rijnwaarden is een bedrag van € 450.000 als last in de jaarstukken 2017 verwerkt en ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Inmiddels is dit bedrag van het Ministerie ontvangen en resulteert in een incidenteel voordeel van € 450.000.

Na afwikkeling van het herindelingsproces blijken enkele meevallers op de projectbegroting, zoals lagere kosten van de projectgroep, werkgroepen, organisatiekosten en communicatie tot een totaalbedrag van € 150.000.

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een hogere voorziening noodzakelijk dan geraamd. Op basis van nieuwe actuariële berekeningen blijkt een extra toevoeging aan de voorziening nodig van € 511.000 als gevolg van de extreem lage rekenrente. Een hogere Algemene Uitkering (incidenteel) van € 612.000 doordat het aantal maatstaven, die hieraan zijn toegevoegd vanuit de voorheen afzonderlijke uitkering voor het sociaal domein, aanzienlijk is toegenomen. Een incidenteel voordeel op de OZB van € 317.000 houdt verband met de effecten van de actualisatie van herwaardering 2019 en areaalontwikkeling, zowel bij woningen als bedrijfspanden. Door de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties en de integrale doorrekening kunnen de gevormde verliesvoorzieningen voor de grondexploitaties vrijvallen voor een totaalbedrag van € 683.000 incidenteel te weten € 763.000 op programma 3 "bedrijven" en -/- € 80.000 op programma 8 "wonen". Een incidenteel nadeel van in totaal € 541.000 voor de afvalverwerking is ontstaan door: De afrekening 2019 met de Reinigingsdienst De Liemers (RDL) in hetzelfde boekjaar te verantwoorden in plaats van het jaar erop waardoor in deze jaarstukken eenmalig twee afrekeningen vallen. Daarnaast hebben inwoners door het nieuwe afvalbeleid minder restafval aangeboden dan vooraf geschat en zijn door gezakte marktprijzen ook minder inzamelvergoedingen binnen gekomen.

Resultaat na bestemming en incidentele mutaties

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
Baten	120.180	149.080	152.150	3.071
Lasten	120.444	150.527	151.366	-839
Resultaat voor bestemming 2019	-264	-1.447	784	2.231
Reserve mutaties:				
Onttrekkingen	2.308	8.959	8.638	-321
Toevoegingen	1.610	8.834	8.756	78
Saldo reserve mutaties	698	125	-118	-243
Saldo:				
Baten	122.488	158.039	160.789	2.750
Lasten	122.054	159.361	160.122	-761
Resultaat na bestemming 2019	434	-1.322	667	1.989
Incidentele mutaties				
Baten	3.014		5.423	
Lasten	3.370		1.168	
Structureel resultaat	790		- 3.588	

ANALYSE PER PROGRAMMA

Inleiding

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
0. Bestuur en ondersteuning	57.504	59.738	62.121	2.382
1. Veiligheid	-2.695	-2.954	-2.977	-22
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.295	-4.698	-4.917	-219
3. Economie	134	2.215	2.848	634
4. Onderwijs	-5.001	-4.360	-4.117	243

5. Sport, cultuur en recreatie	-6.963	-7.326	-7.362	-36
6. Sociaal domein	-36.963	-44.551	-45.194	-643
7. Volksgezondheid en milieu	-1.018	-1.169	-1.507	-338
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-268	1.783	1.772	-11
Resultaat 2019	434	-1.322	667	1.989

De gepresenteerde raming na wijziging van - € 1.322.000 sluit niet aan bij het gepresenteerde saldo in de 2e Voortgangsrapportage. In de 2e VGR werd een saldo gepresenteerd van - € 5.676.000. Het verschil wordt veroorzaakt door enkele bezuinigingen die zijn vastgesteld in de begroting 2020-2023. Deze hadden ook voor 2019 financiële gevolgen.

De belangrijkste twee bezuinigingen betroffen de P+R Spoorallee van € 2.615.000 en € 1.500.000 voor uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen.

Toelichting per programma

o. Bestuur en ondersteuning

o.1 Bestuur - Herindeling 150.000 V I

Een voordeel van € 150.000 houdt verband met de ARHI-bedragen die de gemeente ontvangt voor de uitgaven van het herindelingsproces. Het project herindeling is eind 2019 financieel afgesloten, alle uitgaven zijn gedaan. Wij melden enkele meevallers op de projectbegroting, zoals lagere kosten van de projectgroep, werkgroepen, organisatiekosten en communicatie.

o.1 Bestuur - rekenkamercommissie 22.000 V I

De raming voor het budget voor de rekenkamercommissie is gebaseerd op 1 euro per inwoner. In 2019 is er één rekenkameronderzoek uitgevoerd, met als onderwerp de verzelfstandiging van het sportbedrijf. Het restantbudget valt vrij.

o.1 Bestuur - toevoeging pensioenvoorziening -511.000 N I

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente. Conform de begroting is in 2019 € 100.000 toegevoegd aan de voorziening. Op basis van nieuwe actuariële berekeningen bleek een extra toevoeging aan de voorziening nodig van € 511.000. Als gevolg van de extreem lage rekenrente, meer dan 1% verlaging t.o.v. 2018, is nu een fors hogere toevoeging noodzakelijk om het doelvermogen op peil te houden.

o.1 Bestuur - voormalige gemeente Rijnwaarden bijdrage 450.000 V I

Door een andere werkwijze bij de voormalige gemeente Rijnwaarden is een bedrag van € 450.000 aan herindelingskosten als last in de jaarstukken 2017 verwerkt. Dit bedrag is in 2017 ten laste van de Algemene Reserve van Rijnwaarden gebracht. Als dit bedrag van het Ministerie was ontvangen was het saldo van de jaarstukken 2017 van de gemeente Rijnwaarden € 450.000 hoger geweest en dus ook de Algemene Reserve. Nu komt dit voordeel bij de definitieve afrekening van de ARHI gelden tot uiting in deze jaarstukken van de gemeente Zevenaar waardoor eenmalig een voordeel ontstaat van € 450.000.

o.11 Resultaat van de rekening -1.322.000 N I

Het begrote resultaat na wijziging komt binnen dit programma als een nadelig verschil naar voren.

o.2 Burgerzaken - leges paspoorten en rijbewijzen

In 2019 zijn minder identiteitsbewijzen en rijbewijzen aan onze inwoners verstrekt. De paspoorten en ID-kaarten zijn nu 10 jaar geldig, en niet meer zoals voorheen, 5 jaar.

o.3 Beheer overige gebouwen en gronden - Exploitatie HAL12

88.000 V I

De uitgaven m.b.t. de "gealloceerde middelen Hal12", conform raadsbesluit d.d. 04-07-2018, vertonen in 2019 een overschrijding van € 79.000. Hier staat echter ook een niet begrote onttrekking uit de Algemene reserve tegenover van € 52.000. Een en ander conform datzelfde raadsbesluit. Per saldo is er op dat punt een overschrijding van kosten van € 27.000 wat hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door externe vergaderkosten van de raad omdat de vergaderzaal enige tijd niet beschikbaar was. Ook zijn er meer kosten van advisering uitgegeven voor de totstandkoming van onder meer huurovereenkomsten, de juridische borging van de Wet Markt en Overheid en de bouwbegeleiding. Omdat de exploitatie van de Turmac Cultuur fabriek nog niet volledig was gestart in 2019 is van het resterende budget nog € 167.000 over. Per saldo is er een overschot van € 88.000.

o.4 Overhead - bijdrage aan SDL voor team Inkoop

-32.000 N I

Nadeel betreft de afrekening van de RID inzake team inkoop. Er is extra capaciteit ingezet vanwege een fors beroep dat is gedaan op de capaciteit van inkoop. Voldoen aan de Europese aanbestedingsregels blijft aandachtspunt.

o.4 Overhead - informatisering & automatisering

-39.000 N I

Het nadeel op I&A van € 39.000 heeft betrekking op hogere softwarelasten. In 2019 hebben we de volledige kosten van de gebruikerslicenties van Microsoft Office verantwoord.

o.4 Overhead - interne doorbelastingen

1.650.000 V I

Een voordelig bedrag van € 1.650.000 wordt verklaard door interne doorbelastingen van salarissen. Op andere programma's in deze jaarrekening leiden de doorbelastingen tot nadelige verschillen. Per saldo in de jaarrekening hebben de doorbelastingen financieel geen effect.

o.4 Overhead - juridisch advies

66.000 V I

Het budget voor rechtskundig advies was in de voorliggende jaren structureel te laag om te kunnen voldoen aan de huidige behoefte aan rechtskundig en ander deskundig advies. Voor 2019 is er incidenteel € 65.000 extra geraamd. Afgelopen jaar hebben we kosten toegerekend aan de projecten waarvoor de kosten zijn gemaakt. Dit heeft gezorgd voor een besparing op dit budget. Het gaat hierbij onder andere om de advisering ten aanzien van de Turmac Cultuurfabriek, Platanenlaan en een aantal ruimtelijke projecten.

o.4 Overhead - opleidingsbudgetten

-16.000 N I

De budgetten voor opleidingen, teambuilding en de Zevenaar Academie zijn in 2019 volledig ingezet en in de volle breedte benut. Naast de noodzakelijk kennis- en vakopleidingen, verplichte cursussen en persoonlijke ontwikkeling van medewerkers is ingezet op onder meer trainingen planmatig & projectmatig werken, cursussen vitaliteit, training helder schrijven en een traject voor alle medewerkers rondom Hostmanship. Uiteindelijk verantwoorden we een nadeel van € 16.000, zijnde 4% van het totale budget.

o.5 Treasury - rentelasten.

-38.000 N I

De verschillen in rentelasten lichten wij centraal toe bij het onderdeel resultaat, analyse van rente en afschrijving.

0.61 OZB Woningen / 0.62 OZB -niet woningen 317.000 V I
 Het voordeel op de OZB houdt verband met de effecten van de actualisatie van herwaardering 2019 en areaalontwikkeling, zowel bij woningen als bedrijfspanden.

0.63 Parkeerbelasting -68.000 N I
 De opbrengsten van de parkeerbelasting zijn in totaal € 68.000 lager dan begroot. De lagere opbrengst wordt o.a. veroorzaakt doordat er tijdens de vervanging van de parkeerautomaten niet betaald en gehandhaafd is. Na plaatsing parkeerautomaten is er de eerste twee weken ook nauwelijks gehandhaafd i.v.m. coulance. Ook door de schaatsbaan op het Kermisterrein zijn minder opbrengsten ontvangen.

0.64 Belastingen overige - Precariobelasting -116.000 N S
 Minder strekkende meters kabels en leidingen in de gemeentegrond leiden tot een nadeel.

0.7 - Algemene uitkering 612.000 V I
 In de 2e Voortgangsrapportage 2019 werd de Algemene uitkering uit het gemeentefonds aan onze gemeente geraamd op € 66.472.000. Op basis van de verschenen decembercirculaire heeft de uitkering uiteindelijk € 67.129.000 bedragen. Dat is een positief verschil van € 657.000. Dit verschil kan als volgt worden uitgesplitst.

Accres	344.000 N
Ontwikkeling uitkeringsbasis	372.000 N
Hoeveelheidsverschillen	1.095.000 V
Klimaatmiddelen	247.000 V
Participatie	28.000 V
Diverse kleine verschillen	3.000 V

Totaal Accres	657.000 V
Aanpassen raming in de 2e Voortgangsrapportage 2019	45.000 N

Totaal	612.000 V

Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Deze doorwerking wordt het accres genoemd. Het negatief effect ten opzichte van de verwachtingen in het begin van het jaar ontstaat door lagere rijksuitgaven in 2019 op het gebied van infrastructuur en defensie. Daarnaast zijn de rijksuitgaven dat jaar ook gedaald als gevolg van het zgn. pensioenakkoord.

Ontwikkeling uitkeringsbasis.

Hiervan is sprake als de landelijke aantallen van de verschillende maatstaven in de Algemene uitkering wijzigen. Omdat het bedrag van het gemeentefonds wettelijk vastligt, wordt de uitkering aan een individuele gemeente gecorrigeerd door een aanpassing van de uitkeringsfactor. In 2019 hebben omvangrijke wijzigingen plaatsgevonden bij een aantal maatstaven, met name betreffende het medicijngebruik. Hierdoor is de uitkering voor de bedoelde maatstaven gestegen, maar daalt de uitkeringsfactor fors.

Hoeveelheidsverschillen.

Door het samenvoegen van de afzonderlijke uitkering ten behoeve van het sociaal domein met de Algemene uitkering uit het gemeentefonds is het aantal maatstaven waarop de berekening van de Algemene uitkering is gebaseerd in 2019 aanzienlijk toegenomen. Een aantal van deze maatstaven was aan het begin van het jaar nog niet goed te berekenen of te voorspellen. Dit leidt ertoe dat in de loop van het jaar veel aanpassingen moesten worden doorgevoerd. De belangrijkste wijzigingen doen zich vooral voor als gevolg van stijgingen bij de maatstaven die verband houden met het

inkomen en het medicijngebruik. Hierbij gaat het o.a. om:

- het aantal huishoudens met een laag inkomen;
- het gemiddeld inkomen in huishoudens met kinderen;
- het gemiddeld inkomen in huishoudens, ouder dan 75 jaar;
- het aantal uitkeringsgerechtigden;
- het aantal personen met loonkostensubsidie;
- het aantal personen dat gebruik maakt van medicijnen voor chronische aandoeningen;
- het aantal ouders met langdurig psychisch medicijngebruik.

Klimaatmiddelen.

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten ten behoeve van het realiseren van Regionale Energie Strategieën en ter ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte Participatie.

In de meicirculaire was abusievelijk te weinig loon- en prijsbijstelling toegekend aan het onderdeel Participatie. In overleg met de VNG is besloten de foutieve toedeling te corrigeren.

In de 2e Voortgangsrapportage 2019 was een foutief bedrag in de begrotingswijziging opgenomen. Hierdoor ontstaat in de jaarrekening alsnog een verschil van € 45.000.

o.8 Overige baten en lasten - Afschrijvingen	40.000	V	I
--	--------	---	---

De verschillen in afschrijvingslasten lichten wij centraal toe bij het onderdeel resultaat, analyse van rente en afschrijving.

o.8 Overige baten en lasten - algemene baten & lasten	-63.000	N	I
---	---------	---	---

Op algemene baten en lasten wordt per saldo een nadeel verantwoord van € 63.000. De voornaamste verklaring is een suppletie-aangifte BCF en een naheffing omzetbelasting, beide over het belastingjaar 2017.

o.8 Overige baten en lasten - onvoorzien	52.000	V	I
--	--------	---	---

De raming voor onvoorziene uitgaven is voor € 35.000 ingezet voor de tussenfase governance HAL12 en voor € 40.000 ten behoeve van het afwickelen van een schadeclaim. Het overige budget van € 51.500 valt als voordelig verschil vrij in de jaarrekening.

Overige verschillen	-7.000	N	I
---------------------	--------	---	---

1. Veiligheid

Programma 1 komt in de jaarrekening 2019 uit op een financieel nadeel van totaal € 22.000. Dit bedrag bestaat uit enkele kleine verschillen welke niet nader toegelicht worden.	-22.000	N	I
---	---------	---	---

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

2. Verkeer en vervoer - Doorbelastingen	-220.000	N	I
---	----------	---	---

Op het programma verkeer en vervoer en waterstaat is in 2019 een nadeel van € 220.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op interne doorbelastingen en salarissen. Wij lichten dit integraal toe in het resultaat analyse personeelslasten.

2. Verkeer en vervoer - Kapitaallasten	-60.000	N	I
--	---------	---	---

Op het programma verkeer, vervoer en waterstaat is in 2019 ten opzichte van de begroting een nadeel gerealiseerd van € 60.000. In de resultaatanalyse rente en afschrijving lichten wij u de verschillen integraal toe.

2.1. Verkeer en vervoer - Gladheidsbestrijding -13.000 N I
 Het nadeel van € 13.000 wordt voornamelijk verklaard door een hogere doorbelasting vanuit de Reinigingsdienst de Liemers. Daarnaast zijn er iets meer kosten gemaakt voor de aanschaf en huur van materiaal.

2.1. Verkeer en Vervoer - Parkeren -14.000 N I
 De onderhoudskosten zijn met € 9.000 overschreden door twee grote onderhoudsposten; vervanging bekabeling en onderhoud lift. Daarnaast is in 2019 is € 15.000 meer uitgegeven aan onderhoud van de centrumafsluiting. Het betreft niet begroot onderhoud o.a. door schades. Echter zitten er per saldo ook wat diverse voordelen op parkeren van € 10.000.

2.1. Verkeer en vervoer - Wegen 54.000 V I
 Er is een nadeel van € 15.000 op advieskosten gerealiseerd, wat te maken heeft met resterende kosten uit 2018 voor het actualiseren van de wegenlegger. Er is een incidenteel voordeel behaald van € 76.000 op de huur van goederen en diensten. Dit komt voornamelijk door een focus op het achterstallig onderhoud aan de wegen. Verder zijn er kleine afwijkingen die samen een nadeel van € 7.000 opleveren.

0.10 Mutaties reserves - 34.000 V I
 Hogere afschrijvingslasten voor de plankosten en voorbereiding A15/A12

3. Economie

3. Programma Economie - personeelslasten. -28.000 N I
 Op het programma Economie is in 2019 een nadeel van € 28.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op personeelslasten. Het betreft hierbij zowel salarissen van eigen personeel als kosten wegens inhuur van personeel. Wij lichten dit integraal toe in de resultaat analyse personeelslasten.

3. Programma Economie. -3.250 N I
 Diverse kleine verschillen.

3.1 Economische ontwikkeling - Huur oude gemeentehuis -30.000 N I
 In de oorspronkelijke begroting 2019 was rekening gehouden met structurele uitgaven voor huur van het oude gemeentehuis aan het Raadhuisplein (ruimte ten behoeve van de marktmeester). Omdat de realisatie van het gebouw vertraging heeft opgelopen, waren in 2019 geen huurkosten verschuldigd. Dit hebben we al in de 2e Voortgangsrapportage onderkend, maar hierbij is helaas een cijfermatige fout gemaakt, waardoor in de jaarrekening op deze post een nadeel blijkt.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Grondexploitatie Zevenaar-Oost Bedrijven. 763.000 V I
 Ten behoeve van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft een integrale doorrekening plaatsgevonden. Een en ander op basis van actuele marktontwikkelingen en een uitgangspuntennotitie die op 31 maart 2020 door ons is vastgesteld. Deze jaarlijkse herziening is vervat in de uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2019. In deze uitvoeringsrapportage is het verwachte resultaat voor Zevenaar Oost Bedrijven becijferd op € 3.057.000, op basis van netto contante waarde per 1 januari 2020. Ten opzichte van de situatie in de 2e Voortgangsrapportage 2019 is dit een verbetering van het resultaat van € 763.000 waarmee de al gevormde verliesvoorziening kan komen vrij te vallen. Voor deze verbetering kunnen de volgende oorzaken worden aangewezen:

1. De in de grondexploitatie geraamde erfpachtgronden van de kavel van 19 hectare

dienen te worden verantwoord in de Algemene dienst, een en ander op basis van BBV richtlijnen. Dit levert voor de GREX een nadeel op. Tegelijkertijd ontstaat een rentevoordeel doordat de erfpachtgronden ook als levering worden aangemerkt waardoor een aanzienlijk rentevoordeel ontstaat. Bovendien was een deel van de kavel als openbare ruimte aangemerkt maar deze is als uitgeefbare grond uitgegeven. Per saldo is er daardoor een voordeel van € 546.000.

2. Ten behoeve van de projectorganisatie is een jaar geleden een risico gekwantificeerd wegens een tekort op VTU (Voorbereiding, Toezicht en Uitvoering) en plankosten. Dit risico is nu in de GREX vertaald door een extra budget voor de resterende looptijd van de GREX op te nemen van € 534.000.

3. De raming voor civieltechnische werken is opnieuw doorgerekend voor de deelGREX 7Poort. Dit resulteert in een voordeel van € 594.000.

4. Voor beheerskosten (w.o. gemeentelijke belastingen) diende het budget met € 42.000 te worden verhoogd.

5. Er heeft een prijspeilcorrectie plaatsgevonden om de budgetten te actualiseren op het huidige prijsniveau. Afgezet tegen toekomstige inflatieverschillen leverde dit een voordeel op van € 26.000.

6. De rente-effecten op de diverse deelGREXEN Bedrijven bedragen € 173.000 voordelig, onder meer door een lagere rentevoet (1,93% in plaats van 2,28%) en verschillen in looptijd.

3.4 Economische promotie - Toeristenbelasting -68.000 N I
Bij de herindeling zijn bij de 1+1 begroting 2018 inkomsten betreffende Toeristenbelasting bijgeraamd welke niet gehaald zijn. Het gaat om afrekeningen uit 2017 en 2018. Daarnaast is de raming over 2019 te hoog. Het totale nadeel bedraagt € 68.000.

4. Onderwijs

4. Onderwijs - Kapitaallasten 81.000 V I
Op het programma Onderwijs is in 2019 ten opzichte van de begroting een voordeel gerealiseerd van € 81.000. In de jaarrekening wordt onder resultaat een analyse van de rente en afschrijving opgenomen en toegelicht. Aangezien het allemaal verschillen op de onderwijsactiva betreffen van kleiner dan € 50.000 valt dit resultaat onder overige kleine verschillen.

4. Programma Onderwijs 49.000 V I
De overige diverse kleine verschillen (€ 6.000) worden niet nader toegelicht. Daarnaast is het voordeel veroorzaakt door een lagere doorbelasting (€ 43.000) van de kosten van het 'Kulturhus Brede Blik' (programma 5), die voornamelijk betrekking hebben op de lagere kapitaallasten van het Kulturhus. In de jaarrekening wordt onder resultaat een analyse van de rente en afschrijving opgenomen en toegelicht. Aangezien het hier een verschil betreft van kleiner dan € 50.000 valt dit resultaat onder overige kleine verschillen.

4.2 Onderwijshuisvesting - Primair onderwijs -26.000 N S
De onroerendezaakbelastingen (ozb) voor niet-woningen, hier vallen de onderwijsaccommodaties onder, is verhoogd met gemiddeld 16%. In de raming 2019 is hier geen rekening mee gehouden. De structurele effecten voor 2020 en verdere jaren zijn meegenomen in de 1e voortgangsrapportage 2020.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken - Leerlingenvervoer

De kosten voor het doelgroepenvervoer, ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN voor het onderdeel leerlingenvervoer, en het vervoer in natura zijn beduidend lager. Voor de kosten van de gemeenschappelijke regeling, voor het vervoer in het kader van de WMO, jeugdzorg en begeleiding, wordt verwezen naar de verschillenanalyse onder programma 6 'Sociaal Domein'.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken - Lokaal onderwijsbeleid/Onderwijsbegeleiding	25.000	V	I
In 2019 is door de organisaties/schoolbesturen minder subsidie aangevraagd. Dit geldt voor alle 'deelbudgetten' (onderwijsachterstandsbeleid, onderwijsbegeleiding, educatie en schoollogopedie).			

5. Sport, cultuur en recreatie

5. Sport, cultuur en recreatie - Kapitaallasten	-65.000	N	I
Op het programma Sport, cultuur en recreatie is in 2019 ten opzichte van de begroting een nadeel gerealiseerd van € 65.000. In de jaarrekening wordt onder resultaat een analyse van de rente en afschrijving opgenomen en toegelicht.			

5. Sport, cultuur en recreatie - Personeelslasten	-118.000	N	I
Op het programma Sport, cultuur en recreatie is in 2019 een nadeel van € 118.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op personeelslasten. Het betreft hierbij zowel salarissen van eigen personeel als kosten wegens inhuur van personeel. Wij lichten dit integraal toe in de jaarrekening onder resultaat en analyse personeelslasten.			

5. Sport, cultuur en recreatie	-51.000	N	I
Diverse kleine verschillen.			

5.1 Sportbeleid en activering - Combinatiefuncties	33.000	V	I
Vanwege de fusie van de gemeente Zevenaar en de gemeente Rijnwaarden hebben we de mogelijkheid gekregen om de formatie combinatiefunctionarissen van 6,0 FTE uit te breiden naar 7,3 FTE. Deze integratie heeft ertoe geleid dat er nieuwe ideeën, zienswijzen en ontwikkelingsmogelijkheden voor de inzet van de combinatiefunctionarissen zijn ontstaan. Ook worden de mogelijkheden onderzocht om het werkgeverschap van de combinatiefunctionarissen anders te beleggen c.q. te regelen. Vanwege deze ontwikkelingen is het voor 2019 niet haalbaar geweest om de volledige formatie in te vullen.			

5.2 Sportaccommodaties - Sportbedrijf	135.000	V	I
Aan de subsidieverlening aan Ataro B.V. is een beheer-/exploitatieovereenkomst gekoppeld (d.d. 18 juli 2016). Volgens artikel 13 lid 6c van deze overeenkomst is het mogelijk een algemene bedrijfsreserve (egalisatie reserve) van maximaal 10% van de totale jaarlijkse exploitatielast te realiseren. Vanwege de overschrijding van deze 10% is besloten om de teveel betaalde subsidie terug te vorderen.			

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie - Openbaar Groen	30.000	V	I
Op openbaar groen is een voordeel behaald van € 30.000 in 2019. Enkele van de uitbestede groenbestekken en de inhuur van groenploegen zijn in 2019 goedkoper uitgevallen. Dit is incidenteel, want de marktprijzen blijven oplopen. De bestrijding van de eikenprocessierups heeft echter geresulteerd in een financieel nadeel. Dit is structureel van aard, wij komen in de kadernota 2021 met een voorstel om hiervoor structureel budget aan te vragen.			

6. Sociaal domein

6.1 Kinderopvang - Inspecties kinderopvang 41.000 V I
Er hoeft n.a.v. de uitgevoerde inspecties nauwelijks te worden gehandhaafd. Hierdoor zijn er geen uitgaven voor bijvoorbeeld kostbare onderzoeken en juridische procedures.

6.1 Maatschappelijke dienstverlening - Mantelzorg -65.000 N I
De kosten voor Mantelzorg zijn in het jaar 2019 overschreven met € 65.000. Deze overschrijving wordt veroorzaakt door het boeken van kosten uit 2018 in 2019. Hiermee is bij het opstellen van de jaarrekening 2018 geen rekening gehouden. Het gaat specifiek om kosten in het kader van De Stad In! bonnen en het mantelzorgcompliment.

6.1 Participatie - Re-integratie 158.000 V I
Een deel van het voordeel heeft betrekking op het in 2018 verstrekte voorschot aan de RSD t.b.v. de pilot met het UWV. De middelen zijn niet ingezet en in 2019 door de RSD terugbetaald.
Het voordeel is verder ontstaan door:
- er nog geen invulling van de doelgroep 'Beschut Werk' heeft plaatsgevonden;
- de kosten van de procedure voor het aanvragen van de 'Vangnetuitkering 2019' ten laste van het P-budget van de RSD zijn gebracht;
- er geen extra uitstroomprijs verschuldigd zijn;
- geen extra kosten i.v.m. inhuur ten laste van het P-budget zijn gebracht.

6.1, 6.2, 6.3, 6.6, 6.71 en 6.72 Bijdrage gemeenschappelijke regeling SDL - Bijdrage Exploitatielasten RSD 73.000 V S
De afrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) met betrekking tot de exploitatiekosten (inclusief dienstverleningsovereenkomst) van de RSD is lager dan geraamd.

6.1, 6.6 en 6.72 - Collectief vervoer (BVO Dran) -163.000 N S
In 2019 zijn over de jaren 2016 tot en met 2019 definitieve afrekeningen ontvangen. Deze afrekeningen hebben geleid tot een nadeel van € 32.000. Dit nadeel is voor een groot deel ontstaan door afwikkeling van een claim van een van de vervoerders van de BVO DRAN. De voorlopige jaarcijfers van de BVO DRAN laten (na correctie van BTW) een voordeel zien van € 39.000. In onze begroting was rekening gehouden met een voordeel van € 56.000, waardoor ten opzichte van onze begroting een nadeel is ontstaan van € 17.000. Samen met de afrekeningen 2016 tot en met 2018 (€ 32.000) bedraagt het nadeel € 49.000.

Vanwege de vele afrekeningen is een goede vergelijking met de afzonderlijke begrotingsposten van vervoersstromen niet goed mogelijk. Het totale nadeel van € 49.000 komt tot uitdrukking in een nadeel op dit programma van € 163.000 en een voordeel op programma 4 bij leerlingenvervoer van € 114.000. De ontwikkelingen in de vervoersstromen kan het beste weergegeven worden ten opzichte van 2018. Het aantal ritten leerlingenvervoer en dagbesteding Wmo zijn in 2019 afgenomen met 5%, terwijl het collectieve Wmo-vervoer en het Jeugdwetvervoer zijn toegenomen met 9 respectievelijk 53%.

6.2 Wijkteams - uitvoeringskosten. -415.000 N I
In 2019 zijn de uitvoeringskosten overschreden. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra werkzaamheden waarop moest worden ingezet. Hierdoor laten de intern doorbelaste salariskosten een forse overschrijding zien. De analyse op de totale salarislasteren lichten wij toe in de analyse personeelslasten.

6.3 Minimabeleid - bijzondere bijstand/participatie arme kinderen -58.000 N S
 Door de stijging van het aantal aanvragen zijn de uitgaven voor o.a. bijzondere bijstand-minimabeleid en participatie arme kinderen in 2019 toegenomen ten opzichte van 2018.

6.4 Sociale werkvoorziening - Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) 89.000 V S
 Sociaal Domein-WgSW
 Het voordeel voor de module WgSW wordt veroorzaakt door:
 - Hogere uitstroom van mensen dan begroot;
 - het aantal SW-dienstverbanden vanuit buitengemeenten wordt minder snel afgebouwd dan verwacht. Hierdoor zijn de baten voor de MGR ook hoger.
 Module 8:
 De uitstroom in de doelgroep van mensen met loonwaarde < 25% heeft tot lagere lasten geleid (aantal personen per 1-1-2019: 30; aantal personen per 31-12-2019: 26).

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ Wmo Begeleiding en Hulp bij het Huishouden -35.000 N I
 De kosten voor de Wmo begeleiding (BG) en Hulp bij het Huishouden (HbH) laten een geringe afwijking zien ten opzichte van de geraamde uitgaven. Wel zijn de effecten van het invoeren van het abonnementstarief duidelijk merkbaar. Deze zorgen samen met een vergrijzing van de samenleving tot een toename van de uitgaven.

6.72, 6.81 en 6.82 Jeugdzorg -145.000 N I
 De totale kosten voor Jeugdzorg die direct door de zorgleveranciers wordt gefactureerd is dit jaar binnen de (opgehoogde) raming gebleven. De totale directe zorgkosten bedroegen afgerond € 13.550.000. De verschillende taakvelden die betrekking hebben op Jeugdzorg laten desondanks een overschrijding zien van € 145.000 (1%). De stijging van de uitgaven voor jeugdzorg kunnen (deels) worden verklaard door een afnemende tolerantie van afwijkend gedrag of ontwikkeling. Maar ook de gevolgen van de zogenaamde 'prestatimaatschappij' leiden tot meer vraag.

Overige diverse verschillen -123.000 N I
 Een verschil is ontstaan in de interne doorbelastingen en in zeer geringe mate op afschrijving en rente. De overige kleine verschillen worden niet nader toegelicht.

7. Volksgezondheid en milieu

7. Programma Volksgezondheid en milieu. -19.152 N I
 Diverse kleine verschillen.

7. Volksgezondheid - Doorbelastingen -115.000 N I
 Op het programma Volksgezondheid en milieu is in 2019 een nadeel van € 115.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op interne doorbelastingen en salarissen. Wij lichten dit in de jaarrekening onderdeel resultaat integraal toe in de analyse personeelslasten.

7. Volksgezondheid - Kapitaallasten 152.000 V I
 Op het programma Volksgezondheid en milieu is in 2019 ten opzichte van de begroting een voordeel gerealiseerd van € 152.000 op de kapitaallasten. Dit heeft vooral te maken met uitgestelde investeringen in de riolering. De verschillen in kapitaallasten lichten wij centraal toe bij het onderdeel resultaat, analyse van rente en afschrijving waarbij verschillen in de afschrijvingslasten kleiner dan € 50.000 niet worden toegelicht.

7.1 Volksgezondheid - Jeugdgezondheidszorg/project 'Jongeren Op Gezond Gewicht' (JOGG)

De afwikkeling van de vorige JOGG-periode (jongeren op gezond gewicht) met de provincie heeft plaatsgevonden. Het resterende budget wordt niet meer ingezet en hoeft niet meer afgerekend te worden. Voor de nieuwe periode 2019-2021 is in onze begroting een structureel budget beschikbaar.

7.2. Volksgezondheid - Riolering

226.000 V I

Het voordeel wat behaald is op de exploitatie (m.u.v. kapitaallasten) komt met name door de besparing op onderzoekskosten voor € 120.000. Daarnaast is er voor € 70.000 minder aan klein onderhoud vrijverval riolering en mechanische installaties uitgegeven. Dit komt voornamelijk door de focus op de groot onderhoud projecten en achterstallig onderhoud (zie kredietoverzicht). Er is tevens een besparing gerealiseerd op ICT en beheersystemen voor € 60.000 welke structureel van aard zijn. Dit passen wij aan in de begroting 2021.

Na het toerekenen van extracomptabele kosten als rente, de compensabele BTW en overhead resteert er een voordeel van € 288.000. Dit wordt gestort in de Reserve riolering.

7.3 Volksgezondheid - Afvalverwijdering

-540.000 N I

In 2019 is de afrekening van de RDL in hetzelfde boekjaar verantwoord, voorheen gebeurde dit in het boekjaar er na. Dit betekent in 2019 een dubbele afrekening, resulterend in een nadeel van € 470.000. Daarnaast hebben inwoners door het nieuwe afvalbeleid minder restafval aangeboden dan vooraf geschat. Vanwege gezakte marktprijzen zijn er ook minder inzamelvergoedingen binnen gekomen. Op de directe kosten in de begroting resulteert dit in een nadeel van € 540.000.

Na het toerekenen van extracomptabele kosten als rente, compensabele BTW en overhead, waar een voordeel op zit van in totaal € 180.000 resulteert op de afvalbegroting een nadeel van € 265.000. Aangezien de reserve afval nihil bedraagt, komt dit nadeel ten laste van het jaarrekeningresultaat in 2019.

7.5. Volksgezondheid - Begraafplaatsen

-12.000 N I

Doordat er minder begraafrechten zijn geïncasseerd is er een nadeel ontstaan in de begroting. Er is echter bespaard op de materiaalkosten. Dit staat in verband met de in aantal minder zijnde ter aardestelling. Daarnaast is er klein onderhoud gepleegd waar geen rekening meer is gehouden. Per saldo resulteert dit in een nadeel van € 12.000

7. Volksgezondheid - mutaties reserves

-76.000 N I

Per saldo was een mutatie geraamd van € 43.000 voor toevoeging aan de reserve Afval.

Na berekening van de dotatie blijkt door de afrekening met de Reinigingsdienst De Liemers over zowel 2018 en 2019 geen toevoeging aan de reserve.

In 2019 is er per saldo een voordelig resultaat gerealiseerd met betrekking tot het product riolering. Omdat de kosten voor riolering worden gedekt door inkomsten uit heffingen, moet het positieve saldo worden gestort in de bestemmingsreserve Riolering. Op deze manier blijft de door de burgers betaalde heffing beschikbaar voor het beoogde doel. Aangezien ook een deel bij bovenstaande afrekening met de RDL is weergegeven resteert er een bedrag van € 76.000.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

8. Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - personeelslasten. -76.000 N I

Op het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing is in 2019 een nadeel van € 76.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting op personeelslasten. Het betreft hierbij zowel salarissen van eigen personeel als kosten wegens inhuur van personeel. Wij lichten dit integraal toe in de jaarrekening onder resultaat bij de analyse van de personeelslasten.

8. Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Diverse kleine posten 7.211 V I

8.2 Grondexploitatie Middag Oost en Zwanenwaay 651.000 V I
Wij hebben de grondexploitatie Middag Oost en Zwanenwaay ook geactualiseerd op basis van de eerder genoemde uitgangspunten en recente ontwikkelingen, wat heeft geleid tot de volgende voordelen:

1. Voor de ontwikkeling van een volgende fase op de Middag Oost konden wij opnieuw een koop-/realisatieovereenkomst met een ontwikkelaar afsluiten. Het gaat hierbij om 17 nieuwbouwwoningen waarmee wij in de grondexploitatie nog geen rekening hadden gehouden. Dit gold ook voor de civieltechnische kosten voor dit onderdeel. Per saldo levert dit een voordeel op van € 626.000.

2. Wij hebben de kosten voor de gehele planuitwerking (civieltechnisch, bodemonderzoeken en VTU- en plankosten) op een actueel prijspeil gebracht zodat deze marktconform zijn. Samen met toekomstige kostenstijgingen levert dit een nadeel op van € 125.000.

3. Als gevolg van een lagere rentevoet (1,93% in plaats van 2,28%), per saldo hogere opbrengsten en faseringsverschillen is er sprake van een voordelig renteverval van € 150.000.

8.2 Grondexploitatie Zevenaar Oost Wonen. -731.000 N I

Voor de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft een integrale doorrekening plaatsgevonden. Een en ander op basis van actuele marktontwikkelingen en een uitgangspuntennotitie die op 31 maart 2020 door ons is vastgesteld. Deze jaarlijkse herziening is vervat in de uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2019. In deze uitvoeringsrapportage is het verwachte resultaat voor Zevenaar Oost Wonen becijferd op € 33.856.000 negatief op basis van netto contante waarde per 1 januari 2020. Ten opzichte van de uitvoeringsrapportage 2018 betekent dit een verbetering van het resultaat en een vrijval van de verliesvoorziening van € 769.000. Echter in de 2e Voortgangsrapportage 2019 werd rekening gehouden met een vrijval van de verliesvoorziening van € 1.500.000, waardoor er ten opzichte hiervan een verslechtering is ontstaan van € 731.000.

Hiervoor kunnen de volgende oorzaken worden aangewezen:

1. Wegens de uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen was - in het kader van de bezuinigingsmaatregelen rond de Meerjarenbegroting 2020 - 2023 - een eenmalig bedrag van € 1.500.000 opgenomen. Hoewel deze bezuinigingsmaatregel nog moest worden uitgewerkt gingen we er vanuit dat dit bedrag in de voorliggende jaarrekening en bovengenoemde uitvoeringsrapportage kon worden verwerkt. Dit is niet gelukt en dit bedrag wordt nu in 2020 verwacht. Voor 2019 betekent dit een nadeel van € 1.500.000.

2. Voor een aantal projectmatige ontwikkelingen zijn hogere grondopbrengsten behaald

doordat ontwikkelaars hogere Vrij-op-naam prijzen berekenen voor de eindgebruikers. De gemeente profiteert hiervan door hogere grondprijzen. Daarnaast kon het programma in De Stede worden herzien doordat de zgn. schoolwoningen niet worden gerealiseerd. Voor de locatie kunnen nu hogere grondopbrengsten worden ingeboekt. Met betrekking tot deze verkoopverschillen is sprake van een voordeel van € 167.000.

3. De raming voor civieltechnische werken is opnieuw doorgerekend voor de diverse deelgrondexploitaties Wonen. Dit leverde per sado een voordeel op van € 352.000.

4. Ten behoeve van de fietsstructuur in de woonwijk is een provinciaal subsidie toegekend van € 88.000, waarmee een deel van de kosten kan worden afgedekt.

5. Er heeft een prijspeilcorrectie plaatsgevonden om de budgetten te actualiseren op het huidige prijsniveau. Samen met toekomstige inflatieverschillen leverde dit een nadeel op van € 751.000. Dit komt voornamelijk doordat opbrengsten eerder zijn ontvangen dan geraamd waardoor toekomstige opbrengststijgingen niet meer worden gerealiseerd.

6. Door indexering van de aansluitbijdrage op het warmtenet van EnNatuurlijk en gewijzigde woningaantallen zijn er hogere opbrengsten van € 83.000.

7. Het budget voor bodem- en milieuonderzoeken en overige kosten is geactualiseerd wat een voordeel van € 17.000 oplevert.

8. De rente-effecten op de diverse deelgrexten Wonen bedragen € 813.000 voordelig, onder meer door een lagere rentevoet (1,93% in plaats van 2,28%) en verschillen in looptijd (lees: sneller binnenkomen van opbrengsten)

8.3 Wonen en bouwen - Leges omgevingsvergunningen en welstand

138.000 V I

Er zijn in 2019 uiteindelijk nog meer omgevingsvergunningen verleend dan ten tijde van het opstellen van de 2e Voortgangsrapportage werd verwacht. Het gaat hierbij vooral om grotere complexe bouwprojecten. Hierdoor zijn de opbrengsten wegens leges omgevingsvergunningen en welstand hoger dan begroot. Overigens zijn hierdoor ook de personeelslasten hoger uitgekomen; het gaat hierbij om een bedrag van ca. € 80.000.

ANALYSE PERSONEELSLASTEN

Personeelslasten (bedragen x € 1.000)	begroot	realisatie	saldo
inhuur derden	5.166	5.189	-23
inhuur derden wegens ziekte	670	742	-72
salarissen, incl. vergoeding voor personeel	17.374	16.450	924
overwerk	0	112	-112
reiskosten	34	378	-344
voormalig - en bovenformatief personeel	173	224	-51
Totaal	23.417	23.095	322

Het saldo van personeelslasten en inhuur derden over 2019 komt in totaal uit op € 322.000 voordelig. De ruimte binnen de salarisbudgetten voor niet ingevulde vacatures is grotendeels ingezet voor inhuur derden. Dit geldt ook voor een deel van de salarisruimte voor nieuw beleid. Op de post van voormalig personeel is een nadeel zichtbaar van € 51.000. Dit houdt verband met lasten van enkele medewerkers die in 2019 boventallig staan en bovenwettelijke WW-lasten. De lasten voor inhuur derden wegens ziekte komen hoger uit dan in de bijgestelde begroting was becijferd. De verklaring ligt in een stijging van het ziekteverzuim. Over 2019 was het ziekteverzuim 6,07%. Vooral in de leeftijdscategorie 55 jaar en ouder is het verzuimpercentage toegenomen.

ANALYSE RENTE EN AFSCHRIJVING

Werkelijke rente

De werkelijke rente is de rente die we betalen voor de aangetrokken vaste geldleningen aan financiële instellingen waar we deze leningen hebben afgenomen.

Rente aan de grondexploitatie

Over de boekwaarde van de complexen wordt elk jaar rente berekend en bijgeschreven op de boekwaarde. Volgens de voorschriften is het verplicht om rente over de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE) te berekenen en toe te rekenen (mede in relatie met de vennootschapsbelasting). Het percentage voor de gemeente is maximaal het gewogen gemiddelde van de rente die de gemeente werkelijk betaald over het vreemde vermogen zijn, waarbij de verhouding van de totalen van het vreemde en totale vermogen moet worden betrokken. Voor 2019 is dit percentage 2,24. In totaal is in 2019 € 1.665.977 aan rente toegerekend aan de grondexploitaties.

Afschrijvingen

Afschrijven is het boekhoudkundig verwerken van de waardevermindering van uitgaven, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt, genaamd investeringen of kapitaalgoederen. Het afschrijvingsbedrag vormt een kostenpost op de taakvelden van de exploitatie. De afschrijvingskosten worden bepaald door de aanschafwaarde te delen door de technische of economische levensduur. In onze gemeente wordt volgens de lineaire methode (vast bedrag per jaar) afgeschreven. Uitzonderingen hierop zijn activa waarover afspraken met derden zijn gemaakt waaronder Gemeenschappelijke Regelingen.

De vertraging of versnelling van voorgenomen investeringen leidt tot onvermijdelijke afwijkingen in de afschrijvingen. Voor de verschillen in de investeringsbedragen verwijzen wij u naar het kredietoverzicht dat als bijlage in deze jaarrekening is opgenomen.

Niet alle afwijkingen van de afschrijvingen leiden tot een resultaat door een relatie met een reserve of verhaal via een rijkssubsidie zoals de herindelingsgelden. Hieronder is aangegeven welke afwijkingen een effect hebben op het rekeningsaldo.

Op 18 december 2019 is de Nota activering- en afschrijvingsbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. De activa-administratie is zodanig ingericht dat duidelijk is welke activa in hoeveel jaren wordt afgeschreven en in overeenstemming met de afschrijvingstabel. Deze aanpassingen hebben geleid tot verschuivingen tussen balansposten, aangepaste afschrijvingsbedragen en tot eenmalige afschrijvingen van activa. De afwijkingen groter dan € 50.000 worden hieronder toegelicht.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Afschrijvingen	-4.825	-4.799	-4.936	-137

1. Afwijkingen van de ramingen voor afschrijvingen per programma van afschrijvingen **zonder** effecten op het rekeningsaldo na winstbestemming:

Programma	Omschrijving investering	bedrag (x € 1.000)
7	Investeringsriolering	90
	Totaal afwijking zonder budgettaire gevolgen	90

Tegenover dit voordeel staat voor hetzelfde bedrag een nadeel op taakveld 7.2. riolering. Dit nadeel wordt meegenomen in de berekening van de mutatie van de reserve riolering.

2. Afwijkingen per programma van kapitaallasten **met** effecten op het rekeningsaldo na winstbestemming:

Programma	Omschrijving investering	bedrag (x € 1.000)
0	Gemeentewerf	-82
5	Sportbedrijf	-66
5	Openbaar groen	-71

Afwijkingen kleiner dan € 50.000

-8

Totaal afwijkingen met budgettaire gevolgen

-227

Totaal nadeel ten opzichte van de geraamde afschrijvingen van € 137 (€ 90 - € 227)

Rente

Onder het programma o bestuur en ondersteuning is een apart taakveld Treasury opgenomen. Onder dit taakveld behoren de volgende activiteiten van de treasury-functie:

- rente van financiering en beleggingen en dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven;
- schenkingen en legaten.

Volgens de Notitie rente 2017 mogen alleen de werkelijk betaalde rentelasten, na saldering met de werkelijke baten en de verplichte door te belasten rentelasten aan de grondexploitaties via een berekend omslagpercentage over de boekwaarde per 1-1 worden doorbelast.

Door het gunstige verloop van de grondexploitaties, waardoor minder rente kan worden toegerekend over de boekwaarde, is een situatie ontstaan dat het renteresultaat wordt doorberekend aan de taakvelden.

Bij de 2e Voortgangsrapportage resteerde een rentelast van afgerond € 416.000 en een berekende renteomslagpercentage van 0,32 met een resterend nadelig rentelast op taakveld Treasury van € 102.000.

Het werkelijke resterende rentebedrag bedraagt in deze jaarstukken afgerond € 206.000 en is een omslagpercentage van 0,1 over de boekwaarden doorbelast aan de taakvelden. Het werkelijke resterende nadeel op het taakveld Treasury bleek € 108.000.

Voor deze analyse nemen we alleen de rentecomponenten van het taakveld Treasury mee waarbij we aansluiting hebben gezocht bij het verplichte renteschema in de paragraaf Financiering.

Bedragen x € 1.000

Renteschema		Begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering		3.084	2.844	2.796
b. Externe rentebaten	-/-	173	170	139
Totaal door te rekenen externe rente		2.911	2.674	2.657
c. rente die aan de grondexploitatie moet worden berekend	-/-	1.952	1.538	1.666
rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	912	720	785
	-/-	2.864	2.258	2.451
d. Saldo door te rekenen rente		47	416	206
d1 Rente over eigen vermogen		-	-	-
d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-	-	-
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		47	416	206
e. De werkelijke aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	-	314	98
Berekende omslagpercentage volgens Treasurybeleid over boekwaarde 1-1		0,0%	0,32%	0,1%
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		-47	-102	-108

ANALYSE RESERVES

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Mutaties reserves Progr. 0	-558	-951	-942	9
Mutaties reserves Progr. 1		1	1	
Mutaties reserves Progr. 2	471	621	655	34
Mutaties reserves Progr. 3	40	28	28	
Mutaties reserves Progr. 4	76	76	68	-8
Mutaties reserves Progr. 5	63	31	14	-17
Mutaties reserves Progr. 6	199	101	89	-12
Mutaties reserves Progr. 7	487	215	-30	-245
Mutaties reserves Progr. 8	-76	4		-4
Resultaat 2019	701	125	-118	-243

Pr.	Omschrijving	verschil
0	Lager benodigd budget voor de aanschaf van GIS-apparatuur	-21
0	Niet gebruikte middelen Hal 12 van 2018	52
0	Overige kleine verschillen	-22
	Totaal Programma 0	9
2	Hogere afschrijvingslasten voor de plankosten en voorbereiding A15/A12	34
4	Overige kleine verschillen	-8
5	Overige kleine verschillen	-17
6	Overige kleine verschillen	-12
7	Per saldo was een mutatie geraamd van € 43.000 voor toevoeging aan de reserve Afval. Na berekening van de dotatie blijkt door de afrekening met de Reinigingsdienst De Liemers over zowel 2018 en 2019 geen toevoeging aan de reserve.	43
7	In 2019 is er per saldo een voordelig resultaat gerealiseerd met betrekking tot het product riolering. Omdat de kosten voor riolering worden gedekt door inkomsten uit heffingen, moet het positieve saldo worden gestort in de bestemmingsreserve Riolering. Op deze manier blijft de door de burgers betaalde heffing beschikbaar voor het beoogde doel.	-288
	Totaal Programma 7	-245
8	Overige kleine verschillen	-4
	Resultaat reserves 2019	-243

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	82.467	85.934	87.007	1.073
1. Veiligheid	72	68	74	7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	455	150	177	27
3. Economie	10.135	34.388	32.766	-1.623
4. Onderwijs	306	802	810	8
5. Sport, cultuur en recreatie	1.040	896	921	24
6. Sociaal domein	12.473	11.610	11.700	90
7. Volksgezondheid en milieu	8.372	8.482	8.436	-46
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.860	6.751	10.260	3.510
Totaal baten	120.180	149.080	152.150	3.071

Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	24.404	25.245	23.945	1.300
1. Veiligheid	2.767	3.023	3.052	-29
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	5.222	5.469	5.749	-280
3. Economie	10.041	32.201	29.945	2.256
4. Onderwijs	5.380	5.238	4.995	243
5. Sport, cultuur en recreatie	8.066	8.253	8.297	-44
6. Sociaal domein	49.635	56.261	56.982	-721
7. Volksgezondheid en milieu	9.877	9.866	9.913	-47
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.052	4.972	8.488	-3.517
Totaal lasten	120.444	150.527	151.366	-839
Saldo voor bestemming				
0. Bestuur en ondersteuning	58.062	60.689	63.062	2.373
1. Veiligheid	-2.695	-2.955	-2.978	-22
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.766	-5.319	-5.572	-253
3. Economie	94	2.187	2.821	634
4. Onderwijs	-5.074	-4.436	-4.186	250
5. Sport, cultuur en recreatie	-7.026	-7.357	-7.376	-19
6. Sociaal domein	-37.162	-44.651	-45.282	-631
7. Volksgezondheid en milieu	-1.505	-1.384	-1.477	-93
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-192	1.779	1.772	-7
Totaal saldo voor bestemming	-264	-1.447	784	2.231
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	-558	-951	-942	9
1. Veiligheid	0	1	1	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	471	621	655	34
3. Economie	40	28	28	0
4. Onderwijs	74	76	68	-8
5. Sport, cultuur en recreatie	63	31	14	-17
6. Sociaal domein	199	101	89	-12
7. Volksgezondheid en milieu	486	215	-30	-245
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-76	4	0	-4
Totaal mutaties reserves	698	125	-118	-243
Saldo na bestemming	434	-1.322	667	1.989

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Baten per taakveld (bedragen x € 1.000)		Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Vershil
o. Bestuur en ondersteuning					
0.1	Bestuur	0	550	1.115	565
0.10	Mutaties reserves	1.048	5.900	5.909	9
0.2	Burgerzaken	809	809	532	-277
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	374	1.062	1.039	-23
0.4	Overhead	2.012	1.791	1.918	127
0.5	Treasury	669	921	884	-36
0.61	OZB woningen	6.332	6.352	6.510	157
0.62	OZB niet-woningen	3.754	3.804	3.964	160
0.63	Parkeerbelasting	1.221	1.267	1.200	-67
0.64	Belastingen overig	2.706	2.696	2.579	-117
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	64.484	66.517	67.129	612
0.8	Overige baten en lasten	106	165	138	-27
Totaal programma o.		83.515	91.834	92.916	1.082
1. Veiligheid					
0.10	Mutaties reserves	0	1	1	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	16	14	22	9
1.2	Openbare orde en veiligheid	56	54	52	-2
Totaal programma 1.		72	68	75	7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
0.10	Mutaties reserves	471	797	831	34
2.1	Verkeer en vervoer	455	150	176	26
2.2	Parkeren	0	0	1	1
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0
Totaal programma 2.		926	947	1.008	61
3. Economie					
0.10	Mutaties reserves	40	28	28	0
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.643	33.896	32.357	-1.539
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	44	45	35	-10
3.4	Economische promotie	448	448	374	-74
Totaal programma 3.		10.175	34.416	32.793	-1.623
4. Onderwijs					
0.10	Mutaties reserves	76	76	68	-8
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0

4.2	Onderwijshuisvesting	1	1	0	-1
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	305	801	810	8
Totaal programma 4.		382	878	878	0

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	63	1.470	1.453	-17
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	610	612	623	12
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	343	150	161	11
5.4	Musea	34	34	36	2
5.5	Cultureel erfgoed	15	15	25	10
5.6	Media	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	37	85	75	-10
Totaal programma 5.		1.103	2.366	2.374	8

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	199	101	89	-12
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	166	129	121	-8
6.2	Wijkteams	0	38	36	-2
6.3	Inkomensregelingen	11.304	10.988	11.073	85
6.4	Begeleide participatie	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.003	455	470	15
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Totaal programma 6.		12.672	11.710	11.789	78

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	487	427	258	-169
7.1	Volksgezondheid	0	100	60	-40
7.2	Riolering	4.448	4.508	4.522	13
7.3	Afval	3.781	3.684	3.688	4
7.4	Milieubeheer	0	47	43	-4
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	143	143	124	-18
Totaal programma 7.		8.859	8.909	8.694	-215

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10	Mutaties reserves	-76	159	0	-158
8.1	Ruimtelijke ordening	15	23	17	-6
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.578	4.306	7.621	3.315

8.3 Wonen en bouwen	1.267	2.422	2.622	201
Totaal programma 8.	4.784	6.910	10.261	3.351

Totaal baten	122.488	158.039	160.789	2.750
---------------------	----------------	----------------	----------------	--------------

Lasten per taakveld (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
--	----------------------	--------------	------------	----------

o. Bestuur en ondersteuning

0.1 Bestuur	2.048	2.634	3.167	-533
0.10 Mutaties reserves	1.607	6.851	6.851	0
0.2 Burgerzaken	921	909	762	147
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.235	1.838	1.758	80
0.4 Overhead	17.962	17.196	15.608	1.588
0.5 Treasury	1.140	993	1.093	-100
0.61 OZB woningen	404	367	369	-2
0.62 OZB niet-woningen	0	5	5	0
0.63 Parkeerbelasting	-1	2	3	-1
0.64 Belastingen overig	148	163	170	-7
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	548	1.138	1.010	128
Totaal programma o.	26.011	32.096	30.796	1.300

1. Veiligheid

0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.512	2.470	2.457	13
1.2 Openbare orde en veiligheid	255	553	595	-42
Totaal programma 1.	2.767	3.023	3.052	-29

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10 Mutaties reserves	0	176	176	0
2.1 Verkeer en vervoer	4.151	4.145	4.418	-273
2.2 Parkeren	1.021	1.310	1.316	-6
2.5 Openbaar vervoer	50	14	14	0
Totaal programma 2.	5.222	5.645	5.925	-280

3. Economie

0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	216	298	329	-31
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.643	31.521	29.218	2.303
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	82	139	120	19
3.4 Economische promotie	101	244	277	-33
Totaal programma 3.	10.041	32.202	29.945	2.257

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	3	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	9	9	9	0
4.2	Onderwijshuisvesting	2.927	2.824	2.738	86
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.444	2.406	2.249	157
Totaal programma 4.		5.383	5.239	4.995	244

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	0	1.440	1.440	0
5.1	Sportbeleid en activering	580	537	503	34
5.2	Sportaccommodaties	2.438	2.531	2.419	112
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.296	1.157	1.174	-17
5.4	Musea	222	223	240	-17
5.5	Cultureel erfgoed	92	127	116	11
5.6	Media	590	587	596	-9
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.848	3.092	3.249	-157
Totaal programma 5.		8.066	9.694	9.736	-42

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.705	7.365	7.371	-6
6.2	Wijkteams	3.167	2.228	2.826	-598
6.3	Inkomensregelingen	15.675	16.923	16.664	259
6.4	Begeleide participatie	5.508	5.577	5.489	88
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.087	1.111	1.209	-98
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.818	9.150	9.185	-35
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.930	12.554	12.751	-197
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	39	180	181	-1
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	706	1.172	1.306	-134
Totaal programma 6.		49.635	56.260	56.982	-722

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	0	212	289	-77
7.1	Volksgezondheid	1.488	1.589	1.466	123
7.2	Riolering	3.618	3.617	3.333	284
7.3	Afval	3.417	3.099	3.668	-569
7.4	Milieubeheer	1.170	1.381	1.263	118
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	184	179	184	-5
Totaal programma 7.		9.877	10.077	10.202	-125

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10 Mutaties reserves	0	155	0	155
8.1 Ruimtelijke ordening	820	795	818	-23
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.573	2.785	6.172	-3.387
8.3 Wonen en bouwen	659	1.392	1.499	-107
Totaal programma 8.	5.052	5.127	8.489	-3.362

Totaal lasten	122.054	159.363	160.122	-759
----------------------	----------------	----------------	----------------	-------------

Exploitatiesaldo per taakveld (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Na wijziging	Realisatie	Verschil
--	----------------------	--------------	------------	----------

o. Bestuur en ondersteuning

0.1 Bestuur	-2.048	-2.084	-2.053	31
0.10 Mutaties reserves	-558	-951	-942	9
0.2 Burgerzaken	-112	-100	-230	-130
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-861	-776	-719	56
0.4 Overhead	-15.950	-15.405	-13.689	1.716
0.5 Treasury	-471	-72	-208	-136
0.61 OZB woningen	5.929	5.985	6.140	155
0.62 OZB niet-woningen	3.754	3.799	3.959	160
0.63 Parkeerbelasting	1.222	1.265	1.197	-68
0.64 Belastingen overig	2.557	2.532	2.409	-124
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	64.484	66.517	67.129	612
0.8 Overige baten en lasten	-442	-973	-872	101
Totaal programma o.	57.504	59.738	62.121	2.382

1. Veiligheid

0.10 Mutaties reserves	0	1	1	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.497	-2.456	-2.434	22
1.2 Openbare orde en veiligheid	-199	-499	-543	-44
Totaal programma 1.	-2.695	-2.954	-2.977	-22

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10 Mutaties reserves	471	621	655	34
2.1 Verkeer en vervoer	-3.696	-3.995	-4.243	-248
2.2 Parkeren	-1.021	-1.310	-1.315	-5
2.5 Openbaar vervoer	-50	-15	-14	0
Totaal programma 2.	-4.295	-4.698	-4.917	-219

3. Economie

0.10 Mutaties reserves	40	28	28	0
------------------------	----	----	----	---

3.1	Economische ontwikkeling	-216	-298	-329	-31
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	2.375	3.138	763
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-37	-94	-86	9
3.4	Economische promotie	347	204	97	-107
Totaal programma 3.		134	2.215	2.848	634

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	74	76	68	-8
4.1	Openbaar basisonderwijs	-9	-9	-9	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.926	-2.823	-2.738	85
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.140	-1.604	-1.439	165
Totaal programma 4.		-5.001	-4.360	-4.117	243

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	63	31	14	-17
5.1	Sportbeleid en activering	-580	-537	-503	34
5.2	Sportaccommodaties	-1.827	-1.919	-1.795	124
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-953	-1.007	-1.013	-6
5.4	Musea	-188	-189	-204	-16
5.5	Cultureel erfgoed	-77	-112	-91	21
5.6	Media	-590	-587	-596	-9
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.811	-3.007	-3.174	-167
Totaal programma 5.		-6.963	-7.326	-7.362	-36

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	199	101	89	-12
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-6.539	-7.237	-7.251	-14
6.2	Wijkteams	-3.167	-2.191	-2.791	-600
6.3	Inkomensregelingen	-4.371	-5.935	-5.591	343
6.4	Begeleide participatie	-5.508	-5.577	-5.489	88
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-85	-656	-739	-83
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-8.818	-9.150	-9.185	-35
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.930	-12.554	-12.751	-197
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-39	-180	-181	-1
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-706	-1.172	-1.306	-134
Totaal programma 6.		-36.963	-44.551	-45.194	-643

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	486	215	-30	-245
7.1	Volksgezondheid	-1.488	-1.489	-1.406	83
7.2	Riolering	830	891	1.189	298
7.3	Afval	364	584	20	-564

7.4 Milieubeheer	-1.170	-1.334	-1.221	113
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-41	-36	-59	-23
Totaal programma 7.	-1.018	-1.169	-1.507	-338

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10 Mutaties reserves	-76	4	0	-4
8.1 Ruimtelijke ordening	-805	-772	-801	-28
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5	1.522	1.449	-72
8.3 Wonen en bouwen	608	1.030	1.123	94
Totaal programma 8.	-268	1.783	1.772	-11

Totaal saldo	434	-1.322	667	1.989
---------------------	------------	---------------	------------	--------------

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Onder algemene dekkingsmiddelen vallen voor onze gemeente de volgende onderdelen:

- Algemene uitkeringen;
- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Dividend;
- Saldo van de financieringsfunctie.

Onder dividend dat onder het taakveld Treasury wordt opgenomen is het totaalbedrag van de dividendgelden van Alliander, het waterbedrijf Vitens en de Bank voor Nederlandse gemeenten te zien.

Het saldo van de financieringsfunctie betreft alle betaalde rentelasten over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant en de ontvangen baten over de uitzettingen. Deze posten vallen eveneens onder het taakveld Treasury.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2019	Begroting 2019	Verschil
Algemene uitkering	67.129	66.517	612
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven	3.959	3.799	160
Belasting op eigendom woningen	6.510	6.352	158
Hondenbelasting	314	322	-8
Precariobelasting	34	19	15
Totaal algemene dekkingsmiddelen	77.946	77.009	937

Algemene dekkingsmiddelen dividend	Rekening 2019	Begroting 2019	Verschil
Treasury	744	742	2

Algemene dekkingsmiddelen saldo van de financieringsfunctie	Rekening 2019	Begroting 2019	Verschil
Treasury	-945	-813	-132

VENNOOTSCHAPSBELASTING

In Nederland zijn overheidsondernemingen in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Activiteiten of clusters van activiteiten zijn te kwalificeren als Vpb-plichtig als sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, van deelname aan het economisch verkeer en van een winstoogmerk of van structurele overschotten.

Uit een inventarisatie van de activiteiten binnen de reguliere exploitatie blijken in onze gemeente geen Vpb-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig te zijn. Ook de activiteiten op het gebied van de grondexploitatie zijn niet Vpb-plichtig. Aan de voorwaarde van winstoogmerk of structurele overschotten wordt namelijk niet voldaan.

De gemeente Zevenaar is dus niet belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting. Er is dan ook geen bedrag hiervoor in de jaarstukken opgenomen.

ONVOORZIEN

Op taakveld 0.8 Overige baten en lasten van programma 0 Bestuur en ondersteuning is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen voor het opvangen van in de loop van het begrotingsjaar noodzakelijke nieuwe uitgaven of de onvermijdelijke verhoging van bestaande posten. Voor 2019 is een raming van € 126.500 beschikbaar.

Voor een schadeclaim en voor de uitvoering van de tussenfase op grond van de notitie Governance Hal 12 is besloten een eenmalig bedrag van respectievelijk € 40.000 en € 35.000 te onttrekken uit de post "onvoorzien". Deze bedragen zijn ten laste van de post onvoorzien gebracht.

Het verloop van de post onvoorzien in deze jaarrekening is als volgt:

Raming in de primitieve begroting 2019	127
AF: schadeclaim	-40
AF: tussenfase Governance	-35
Totaal op 31-12-2019	52

OVERHEAD

Om meer inzicht te geven wordt een apart overzicht opgenomen met de totale kosten van overhead. De term overhead wordt gedefinieerd als "alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces". Het betreft in hoofdzaak ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product en de loonkosten in geval van sturende taken die worden vervuld door hiërarchisch leidinggevenden.

Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie
Totaal overhead	-15.950	-15.405	-13.689

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. In artikel 19, onderdeel c, van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is daarom geregeld dat de toelichting op het overzicht van baten en lasten ten minste een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma bevat. Hierbij worden de belangrijkste posten per programma afzonderlijk gespecificeerd. De overige, minder belangrijke posten, kunnen als een totaalbedrag per programma opgenomen worden. In de financiële verordening artikel 212 van de Gemeentewet kan opgenomen worden vanaf welke omvang incidentele baten en lasten zichtbaar gemaakt worden in het overzicht incidentele lasten en baten en bij het

tonen van het structureel begrotingssaldo. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een structureel begrotings- of jaarrekeningsaldo. Door het betrekken van de eindcijfers uit het overzicht van incidentele baten en lasten bij het begrotingssaldo met de cijfers uit het overzicht van de (totale) lasten en baten wordt inzicht gegeven in het begrotingssaldo.

De incidentele lasten en baten zijn toegelicht op de programma's. De toelichtingen van de afwijkingen op de reserves zijn vermeld bij de analyse van de reserves onder resultaat.

		Bedragen x € 1.000	
Onderwerp	Omschrijving	Begroot	Werkelijk
Programma o. Bestuur en ondersteuning			
Baten			
Doorontwikkeling Planning & Control	De kosten voor de doorontwikkeling van de Planning & Control worden gedekt uit de algemene reserve.	50	50
Project 'Basis op orde'	De kosten voor het project Financiële basis op orde worden gedekt uit de algemene reserve.	75	75
Lasten			
Doorontwikkeling Planning & Control	Voor de doorontwikkeling van de Planning & Controle zijn kosten gemaakt in 2019.	50	50
Project 'Basis op orde'	Voor de uitvoering van het project Financiële basis op orde is in 2019 het toegekende bedrag volledig benut.	75	75
Extra formatie infrastructurele projecten	In 2019 zijn de toegekende middelen voor infrastructurele projecten volledig benut.	304	304
Totaal programma o		-304	-304
Programma 2. Verkeer en vervoer			
Baten			
Achterstallig onderhoud wegen	Dekking van het achterstallig wegonderhoud wordt gedekt uit de algemene reserve.	400	400
Lasten			
Achterstallig onderhoud wegen	De middelen die incidenteel zijn toegekend voor achterstallig wegonderhoud zijn ingezet.	400	400
Totaal programma 2		0	0
Programma 3. Economie			
Baten			
Bedrijventerrein	Door de positieve ontwikkelingen met betrekking tot de bedrijventerreinen kan de verliesvoorziening met ruim € 3.100.000 worden verlaagd.		3.138
Totaal programma 3		0	3.138

Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid**Baten**

Duurzaamheidsbeleid	Het project 'Op weg naar aardgas loos Zevenaar' wordt gedekt uit de algemene reserve.	200	135
---------------------	---	-----	-----

Lasten

Duurzaamheidsbeleid	Voor het project 'Op weg naar aardgas loos Zevenaar' is afgerond € 135.000 van het beschikbaar gestelde budget benut.	200	135
---------------------	---	-----	-----

Totaal programma 7		0	0
---------------------------	--	----------	----------

Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**Baten**

Project invoeren omgevingswet	De kosten voor invoering van de omgevingswet worden gedekt uit de algemene reserve.	600	149
Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	Door de positieve ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties kan de verliesvoorziening met ruim € 1.400.000 worden verlaagd.		1.420
Dorpsplein Lobith	De kosten voor het project Dorpsplein Lobith worden gedekt uit de algemene reserve.	450	55

Lasten

Project invoeren omgevingswet	De kosten voor invoering van de omgevingswet worden gedekt uit de algemene reserve.	600	149
Dorpsplein Lobith	In 2019 is € 55.000 uitgegeven aan het project Dorpsplein Lobith.	450	55

Totaal programma 8		0	1.420
---------------------------	--	----------	--------------

Totaal saldo incidentele baten minus incidentele lasten		-304	4.254
--	--	-------------	--------------

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bij de begrotingsrechtmatigheid wordt nagegaan of de lasten zijn gerealiseerd binnen de door de raad geautoriseerde programma's. Een overschrijding kan als onrechtmatig worden beoordeeld. In veel gevallen is echter sprake van uitgaven die binnen het door de raad vastgestelde beleid zijn gebleven.

In dit hoofdstuk worden de begrotingsafwijkingen gepresenteerd en voorzien van een oorzaak. De oorzaak kan worden onderverdeeld in zeven categorieën die worden gepresenteerd in onderstaande tabel. De kolom 'R' staat voor Rechtmatig (telt niet mee in het oordeel van de accountant) en 'O' voor onrechtmatig (telt mee in het oordeel van de accountant).

	Categorie begrotingsafwijking:	R	O
1	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen bestaand beleid en waarvoor geen voorstel tot begrotingsaanpassing is ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2	Budgetoverschrijdingen die passen binnen bestaand beleid, maar waarbij ondubbelzinnig is vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3	Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4	Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5	Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
7	Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

EXPLOITATIE LASTEN			
Programma omschrijving	Begroting	Realisatie	Begrotings afwijking
0. Bestuur en ondersteuning	25.245	23.945	1.300
1. Veiligheid	3.023	3.052	-29
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	5.469	5.749	-280
3. Economie	32.201	29.945	2.256
4. Onderwijs	5.238	4.995	243
5. Sport, cultuur en recreatie	8.253	8.297	-44
6. Sociaal domein	56.261	56.982	-721
7. Volksgezondheid en milieu	9.866	9.913	-47
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.972	8.488	-3.517
Totaal exploitatielasten	150.527	151.366	-839

Op de programma's 1, 2, 5, 6, 7 en 8 is sprake van een overschrijding van de geraamde lasten.

1. Veiligheid

Er is sprake van een overschrijding van de geraamde lasten van € 29.000. Dit bedrag wordt niet veroorzaakt door één bedrag, maar door meerdere onderdelen. Belangrijkste onderdeel is een overschrijding van de intern doorbelaste kosten.

Toelichting

De overschrijdingen maken onderdeel uit van bestaand beleid en budgetten. Tussentijds zijn deze bijgesteld op basis van de toen aanwezige informatie. Bij de jaarrekening is echter gebleken dat de beschikbare budgetten op dit programma onvoldoende waren.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Op dit programma wordt de overschrijding veroorzaakt door hogere doorbelastingen op het gebied van salarissen (€ 220.000) en kapitaallasten (€ 60.000).

Toelichting

De overschrijdingen maken onderdeel uit van bestaand beleid en budgetten. Tussentijds zijn deze bijgesteld op basis van de toen aanwezige informatie. Bij de jaarrekening is echter gebleken dat de beschikbare budgetten op dit programma onvoldoende waren.

5. Sport, cultuur en recreatie

De overschrijding van de geraamde lasten met € 44.000 bestaat uit meerdere onderdelen. Zo zijn de kapitaallasten en de salaris gerelateerde kosten overschreden.

Toelichting

De overschrijdingen maken onderdeel uit van bestaand beleid en budgetten. Tussentijds zijn deze bijgesteld op basis van de toen aanwezige informatie. Bij de jaarrekening is echter gebleken dat de beschikbare budgetten op dit programma onvoldoende waren.

6. Sociaal domein

Binnen het sociaal domein laten de zorgkosten overschrijdingen zien. Wmo Begeleiding en Hulp bij het huishouden ongeveer € 180.000. Ook het minimabeleid (€ 58.000) en het doelgroepenvervoer (€ 163.000) dragen bij aan de overschrijding. De grootste overschrijding wordt echter veroorzaakt door de interne kosten (salaris e.d. € 415.000).

Toelichting

De overschrijding betreffen deels overschrijdingen uit categorie 4, zijnde een open-einde regeling. Daarnaast maken de overschrijdingen onderdeel uit van bestaand beleid en budgetten. Tussentijds zijn deze bijgesteld op basis van de toen aanwezige informatie. Bij de jaarrekening is echter gebleken dat de beschikbare budgetten op dit programma onvoldoende waren.

7. Volksgezondheid en milieu

De lasten op dit programma worden zijn overschreden. Dit wordt veroorzaakt door een nadeel op de post afvalverwijdering. Met name door een dubbele afrekening (2018 en 2019) in 2019 zijn de lasten overschreden met € 540.000. Op een aantal andere posten zijn de uitgaven lager dan geraamd waardoor de totale overschrijding op het programma € 47.000 bedraagt.

Toelichting

De overschrijdingen maken onderdeel uit van bestaand beleid en budgetten. Tussentijds zijn deze bijgesteld op basis van de toen aanwezige informatie. Bij de jaarrekening is echter gebleken dat de beschikbare budgetten op dit programma onvoldoende waren.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Binnen programma 8 is een forse overschrijding gepresenteerd. Deze wordt veroorzaakt door lasten binnen de verschillende grondexploitaties. Deze worden meer dan gecompenseerd door extra baten en een verlaging van de risicovoorziening.

Toelichting

De hogere kosten worden gecompenseerd door hogere opbrengsten (categorie 3) in de bouwgronden.

TOEVOEGINGEN AAN RESERVES			
Programma omschrijving	Begroting	Realisatie	Begrotings afwijking
0. Bestuur en ondersteuning	6.851	6.851	0
1. Veiligheid	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	176	176	0
3. Economie	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0
5. Sport, cultuur en recreatie	1.440	1.440	0
6. Sociaal domein	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu	212	289	-76
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	155	0	155
Totaal toevoegingen aan reserves	8.834	8.756	78

7. Volksgezondheid en milieu

Binnen programma 7 is meer toegevoegd aan de reserve dan opgenomen in de raming.

Dit wordt veroorzaakt door een extra mutatie aan de reserve afval. Gebleken is dat er over 2018 en 2019 geen toevoeging aan de reserve heeft plaatsgevonden voor de afrekening met de Reinigingsdienst De Liemers.

Deze mutatie moest nog plaats vinden omdat de heffing wordt gedekt uit heffingen van inwoners.

Toelichting

De hogere toevoeging wordt gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten uit heffingen.

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Topfunctionarissen in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan een minister welk bedrag voor 2019 € 194.000 bedraagt. Dit is wettelijk vastgelegd en wordt de Wet normering van topinkomens genoemd (WNT). Hieronder het overzicht over 2019.

Naam	J.M. Tromp	E.M. Geldorp
Beloning	113.079	57.645
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	68,28	118
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	19.535	9.689
Totaal bezoldiging 2019	132.682	67.452
Bezoldigingsmaximum 2019 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.	194.000	194.000
Functie of functies	Secretaris	Griffier
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Duur en einde functievervulling in 2019	1-1 t/m 31-12-2019	1-1 t/m 31-08-2019
Omvang dienstverband (als deeltijd-factor in fte)	1,0 fte	1,0 fte
In het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Naam en functie of functies die tijdens het dienstverband zijn bekleed	n.v.t.	n.v.t.
Jaar waarin het dienstverband is geëindigd	n.v.t.	n.v.t.
Motivering van de verantwoordelijke in de jaarrekening, de overschrijding van de maximale bezoldiging of het totaal van de uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
De openbaarmakingsverplichting is op grond van, artikel 4.1 lid 2 WNT, ook van toepassing op topfunctionarissen die op andere grond dan een arbeidsovereenkomst of aanstelling werkzaam zijn (externe inhuur) ongeacht de duur van de werkzaamheden	n.v.t.	n.v.t.
Overzicht van 2018		
Duur en omvang van het dienstverband in 2018	1-1 t/m 31-12-2018 1,0 fte	1-12 t/m 31-12-2018 1,0 fte
Beloning	111.140	83.961
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	139	310
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	17.895	13.598
Totaal bezoldiging 2018	129.174	97.869
Bezoldigingsmaximum 2018 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.	189.000	

Leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking in 2019

Naam	W. van der Vlies (inhuur)
Overzicht 2019 want in 2018 is door haar niet gewerkt.	
Functiegegevens	Griffier
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	23-9 t/m 31-12-2019
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187
Maxima op basis van de normbedragen per maand	77.700,00
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	77.700,00
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja, nl € 95,00
Bezoldiging in de betreffende periode	44.222,88
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	44.222,88
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	44.222,88
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

BALANS EN DE TOELICHTING

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING VAN DE BATEN EN LASTEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV)

Grondslagen baten en lasten

In de programmarekening worden de baten en de lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Het vereiste van toerekenen houdt in dat de gevolgen van transacties en andere gebeurtenissen in de administratie worden geboekt en in de jaarrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen of waarop zij betrekking hebben (en niet wanneer geldmiddelen worden ontvangen of betaald).

Als baten en lasten worden niet aangemerkt de neutrale uitgaven en inkomsten, zoals BTW, ingehouden en af te dragen loonbelasting.

Uitzondering op de toepassing van het stelsel van baten en lasten vormen de ontvangen dividenden. Deze worden conform de richtlijnen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) toegerekend aan het jaar waarin ze ontvangen worden (kasstelsel).

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden voor de jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Grondslagen voor waardering balansposten

In de financiële verordening gemeente Zevenaar 2018, artikel 9, is opgenomen dat het beleid inzake activeren en afschrijven nader zal worden beschreven in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid. Deze nota dient voor de nadere uitwerking van het beleid ten aanzien van deze aspecten.

Op 30 januari 2019 is de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2018 vastgesteld. Na de controle van de jaarstukken 2018 door onze accountant heeft deze nota geleid tot de volgende aanbevelingen in het accountantsverslag.

- Het hanteren van een zelfde afschrijvingstermijn voor alle soortgelijke activa ook voor de al geactiveerde investeringen in de voormalige gemeenten;
- De uitzonderingen op afschrijvingstermijnen die in het verleden door uw raad zijn gemaakt in de nota op te nemen;
- De systematiek van annuïtair afschrijven in de nota op te nemen voor de activa van het voortgezet onderwijs;
- De definitie van de ondergrens van € 25.000 voor het activeren aan te scherpen;
- De activa-administratie zodanig in te richten dat duidelijk is welke activa in hoeveel jaren wordt afgeschreven en in overeenstemming met de afschrijvingstabel.

Op 18 december 2019 is de aangepaste nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 met ingang van 2019 vastgesteld. Door de aangepaste nota is een extra last ontstaan van ongeveer € 421.000 als gevolg van afwikkelen activa. Deze hebben een structureel positief effect van ongeveer € 82.000.

Voor deze nota en de geactualiseerde afschrijvingstabel verwijzen wij naar de [Nota activerings- en afschrijvingsbeleid gemeente Zevenaar 2019](#).

Waardering

Waarderingsgrondslagen balansposten

Bij de waarderingsgrondslagen gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten (bezittingen), en om een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente. Het BBV geeft strikte regels voor de waardering van activa. Hiermee wordt voorkomen dat financiële resultaten kunnen worden beïnvloed en anderzijds wordt bereikt dat financiële gegevens in de loop der tijd vergelijkbaar blijven.

De hoofdregel voor waardering van activa is opgenomen in artikel 63 van de BBV: activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In Zevenaar worden activa gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs exclusief toegerekende uren gemeentelijk apparaat en overige indirecte kosten (overhead). Rente wordt niet geactiveerd.

Duurzame waardevermindering van vaste activa

In de loop der tijd kan de waarde van een actief zijn veranderd ten opzichte van de boekwaarde ervan op de balans. Herwaardering van activa (naar een hogere waarde) is niet toegestaan, omdat winst pas bij realisatie mag worden genomen. Afwaardering van activa wordt in de meeste gevallen eveneens niet toegestaan, waardering geschiedt immers tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onder bepaalde voorwaarden zijn bijzondere waardeverminderingen wel toegestaan of verplicht. Het betreft hier bijvoorbeeld waardeverminderingen als gevolg van wijzigingen in de levensduur als gevolg van schade of milieuvervuiling, wijziging van de bestemming en functie van het vastgoed. Een duurzame waardevermindering moet wel worden verwerkt in de balans door een extra afschrijving. De afwaardering vindt plaats onafhankelijk van het resultaat. Daarnaast is bepaald dat een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buiten gebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde. Bij vervanging van een niet afgeschreven investering, wordt de restant boekwaarde afgeboekt op het moment van vervanging.

Desinvestering activa

Op het moment dat een desinvestering plaatsvindt (bv. verkoop bedrijfsauto of sluiting kantoor), wordt de boekwinst of het boekverlies in het resultaat van het betreffende jaar verwerkt en niet verrekend met de verkrijgingsprijs van een nieuw actief. Het verrekenen is niet toegestaan op grond van het BBV.

Componentenbenadering

Investeringen in de openbare ruimte worden vaak gelijktijdig uitgevoerd (wegenonderhoud, inrichting groen, vervanging riool, aanleg openbare verlichting, aanleg parkeerplaatsen). Zowel de aanvraag voor het investeringsbudget als de uitbesteding gebeurt veelal in één krediet. Vooraf wordt de verdeelsleutel vastgelegd inzake de kosten. De werkelijke uitgaven worden met dezelfde verdeelsleutel verantwoord. In geval van substantieel meerwerk is extra budget nodig. Bij de aanvraag voor extra budget wordt aangegeven naar welke component(en) het meerwerk wordt toegerekend. Het BBV kent geen voorschriften voor Componentenbenadering.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANSPOSTEN

Algemeen

Vanaf 1 januari 2019 zijn de activa op basis van de nieuwe nota activerings -en afschrijvingsbeleid 2019 verwerkt. Het uitgangspunt is dat alle activa lineair worden afgeschreven.

VASTE ACTIVA

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) onderscheidt de volgende soorten vaste activa:

1. Immateriële vaste activa;
2. Materiële vaste activa;
3. Financiële vaste activa.

Immateriële activa

De immateriële vaste activa worden onderverdeeld in:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- Bijdragen aan vaste activa in eigendom van derden.

De gemeente heeft besloten, de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio van geldleningen niet te activeren.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling te verbinden aan een bepaald actief worden geactiveerd als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. De afschrijvingstermijn is dan maximaal 5 jaar. Activering is niet dwingend voorgeschreven. De kosten kunnen eventueel volledig ten laste van de rekening van baten en lasten van het desbetreffende jaar worden gebracht.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als:

- er sprake is van een investering door een derde;
- de investering bij draagt aan de publieke taak;
- de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals overeengekomen is;
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, als de derde in gebrek blijft of onze gemeente recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

De immateriële en materiële activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals opgenomen in de nota activerings -en afschrijvingsbeleid. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. Een saldo voor agio of disagio wordt lineair in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn stoffelijk van aard. Een uitzondering hierop is software. Op grond van de 'notitie software' van de commissie BBV valt dit ook onder de materiële vaste activa.

Investeringsbijdragen van derden met een direct aantoonbare relatie en geen specifieke terugbetalingsverplichting worden in mindering gebracht op de uitgaven voor de betreffende investering.

Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Bij materiële vaste activa is het onderscheid van belang tussen activa met een economisch nut en activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Een **investering met economisch nut**:

- is verhandelbaar;
- kan bijdragen aan het genereren van middelen;

- *moet geactiveerd worden (m.u.v. kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde).*

Op investeringen met economisch nut wordt afgeschreven volgens afschrijvingstermijnen opgenomen in de [Nota activerings- en afschrijvingsbeleid gemeente Zevenaar 2019](#).

In erfpacht uitgegeven percelen behoren tot de investeringen met een economisch nut en zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Een *investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut*:

Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, is in de nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen met ingang van 2017 gelijk getrokken. Dit betekent dat alle investeringen met een maatschappelijk nut, evenals de investeringen met een economisch nut, worden geactiveerd en over de verwachte levensduur worden afgeschreven.

Een investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

- vervult een publieke taak;
- genereert geen middelen;
- moet met ingang van 2017 geactiveerd worden.

In onze gemeente vindt de afschrijving op de materiële vaste activa plaats in het jaar na gereed melding. Concreet betekent dit dat wordt gestart met afschrijven op het moment dat sprake is van een boekwaarde per 1 januari van een jaar.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. De onder financiële vaste activa opgenomen leningen zijn onder te verdelen in verstrekte leningen aan woningbouwcoöperaties en overige verstrekte leningen. De leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen. De aflossingen van de leningen vinden plaats op basis van annuïteiten of op lineaire basis.

Tevens worden onder de financiële vaste activa verantwoord de bijdragen aan activa in eigendom van derden, zoals bijdragen in restauratiekosten, bijdragen achterpad verlichting, bijdragen in investeringen van sportverenigingen e.d. De voorwaarden die ervoor gelden om te mogen activeren zijn opgenomen in artikel 61 van het BBV. Belangrijk is dat de bijdrage teruggevorderd moet kunnen worden als de derde in gebreke blijft.

Vlottende activa

Op grond van de notitie Grondexploitaties is sprake van grondexploitaties als de gemeente, zoals de onze, een actief grondbeleid voert. Dat betekent dat de gemeente grond koopt, die bouw- en woonrijp maakt en weer verkoopt of in erfpacht uit geeft aan ontwikkelaars, aannemers en particulieren.

Het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Om risico's die samenhangen met lang lopende projecten te beperken mag de looptijd maximaal 10 jaar bedragen, Van deze looptijd mag alleen gemotiveerd worden afgeweken als deze is geautoriseerd door de raad en is voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen om onzekerheden en risico's te mitigeren (matigen).

De actualisatie van onze grondexploitatiecomplexen vindt jaarlijks door de gemeenteraad plaats.

Daarnaast is met ingang van 2016 de rentetoerekening aan de BIE beperkt. Er mag door onze gemeente maximaal een rentetoerekening plaats vinden van rente die de gemeente betaald over het vreemde vermogen

(d.w.z. het gewogen gemiddelde percentage van de bestaande leningenportefeuille naar de verhouding vreemd/totaal vermogen) omdat geen sprake is van projectfinanciering. Dit rentepercentage voor 2019 is gebaseerd op de balansbedragen in de jaarrekening 2018 en is 2,24.

Vorderingen

Vorderingen worden, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene reserves en bestemmingsreserves evenals het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijk is in te schatten. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies (artikel 44 – BBV). Een uitzondering is de pensioenvoorziening. De pensioenvoorziening betreft de in eigen beheer opgebouwde verplichting voor (gewezen) wethouders. De pensioenvoorziening is berekend volgens de actuariële methode.

Voor een nadere toelichting per voorziening verwijzen wij naar het overzicht van voorzieningen die na de toelichting op de balans is opgenomen.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer. De schulden worden opgenomen tegen de nominale waarde verminderd met aflossingen.

Onder de langlopende schulden worden tevens opgenomen de door derden bij de gemeente belegde gelden.

Vlottende passiva

De posten opgenomen onder vlottende passiva worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Buiten de balans opgenomen Borg- en Garantstellingen

De door de gemeente gewaarborgde geldleningen zijn voor het totaal waarvoor de gemeente garant staat per einde boekjaar opgenomen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen die na de toelichting op de balans is opgenomen.

BALANS

Balans per 31-12-2019 activa

Nr.	Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
		Ultimo 2019	Ultimo 2018
1	Vaste activa		
1.1	Immateriële vaste activa:		
1.1.1	Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
1.1.2	Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	115	180
1.1.3	Bijdragen aan activa in eigendom van derden	190	215
1.2	Materiële vaste activa:		
1.2.1	Investerings met economisch nut	118.208	91.672
1.2.2	Investerings met maatschappelijk nut	7.771	6.320
1.2.3	Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven	25.035	23.739
1.3	Financiële vaste activa:		
1.3.1	Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	35	35
1.3.2	Leningen aan woningbouwcorporaties	72	106
1.3.3	Leningen aan deelnemingen	310	465
1.3.4	Overige langlopende geldleningen	9.925	11.040
1.3.5	Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa		161.661	133.772
3	Vlottende activa		
3.1	Voorraden:		
3.1.1	Grond- en hulpstoffen	0	0
3.1.2	Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	21.706	42.329
3.2	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:		
3.2.1	Vorderingen op openbare lichamen	10.819	11.803
3.2.2	Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	583	581
3.2.3	Overige vorderingen	4.951	4.932
3.3	Liquide middelen:		
3.3.1	Kas-, bank- en girosaldi	0	0
3.4	Overlopende activa		
	Voorschotten overheidslichamen	2.182	87
	Overige nog te ontvangen bedragen	7.911	6.378
Totaal vlottende activa		48.152	66.110
TOTAAL ACTIVA		209.813	199.882

Balans per 31-12-2019 passiva

		Bedragen x € 1.000	
Nr.	Omschrijving	Ultimo 2019	Ultimo 2018
2	Vaste passiva		
2.1	Eigen vermogen:		
2.1.1	Algemene Reserve	36.541	35.723
2.1.2	Bestemmingsreserves	10.596	7.535
2.1.3	Resultaat	667	3.783
2.2	Voorzieningen	7.385	7.441
2.3	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer:		
2.3.1	Onderhandse leningen	116.862	117.698
2.3.2	Door derden belegde gelden	646	898
2.3.3	Waarborgsommen	0	0
Totaal vaste passiva		172.697	173.078
4	Vlottende passiva		
4.1	Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar		
4.1.1	Bank- en giroaldi	2.797	5.144
4.1.2	Overige schulden	5.619	5.606
4.1.3	kasgeldlening	10.500	0
4.2	Overlopende passiva		
	Vooruit ontvangen bedragen van overige overheid	7.848	4.780
	Overige overlopende passiva	10.352	11.274
Totaal vlottende passiva		37.116	26.804
TOTAAL PASSIVA		209.813	199.882
Bedrag aan borgstellingen of garantiestellingen aan natuurlijke en rechtspersonen			113.025

TOELICHTING BALANS

Een balans bestaat zowel uit bezittingen, de activa en uit het vermogen, de passiva. Anders gezegd de balans geeft aan waarin is geïnvesteerd en hoe deze investeringen zijn gefinancierd.

Financiering heeft betrekking op de wijze waarop de geld- en kapitaalmarkt of via onderhandse leningen in de behoefte aan geld en kapitaal wordt voorzien.

Dekking heeft betrekking op de middelen die worden gevonden om de lasten in de begroting op te vangen.

Zowel de activa als de passiva worden onderverdeeld. De indeling van de balans is gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording. (BBV).

In de hierna volgende toelichting op de balans worden de balansmutaties in beeld gebracht. De meest in het oog springende verschillen worden in dit onderdeel samengevat.

In de toelichting bij de investeringen worden alleen bedragen boven de € 50.000 opgenomen.

In verband met de verplichte harmonisatie van de soortgelijke activa is de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 in december 2019 opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld en hebben verschuivingen plaats gevonden tussen de verschillende immateriële en materiële vaste activa.

(Bedragen x € 1.000)

Door het afronden per € 1.000 kunnen verschillen voorkomen.

VASTE ACTIVA

De vaste activa kent voor onze gemeente de volgende onderverdeling:

- Immateriële vaste activa;
- Materiële vaste activa;
- Financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

Boekwaarde per 1 januari 2019	226
BIJ: Investeringen gedurende het jaar	623
AF: Afschrijvingen gedurende het jaar	95
AF: Bijdragen van derden	639
Boekwaarde per 31 december 2019	115

De onderzoek- en ontwikkelkosten (verantwoord onder investeringen) hebben betrekking op:

- Advies en planvorming A15 en A12 (project ViA15);
- Onderzoek en opstellen plan milieu effect rapportage (MER) Witte Kruis.

1.1.3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Boekwaarde per 1 januari 2019	215
BIJ: Nieuwe bijdragen gedurende het jaar	--
AF: Afschrijvingen gedurende het jaar	25
Boekwaarde per 31 december 2019	190

Deze subsidiebijdragen in activa van derden etc. zijn opgenomen in de Staat van activa en bestaan uit o.a. mechanisatie trekkenwand, tegelpad, Jongerencentrum, aanleg tennisbanen en huisvesting peuterspeelzaal.

Materiële vaste activa

1.2.1 Investerings met economisch nut

Totaal per balanssoort (Bedragen x € 1.000)	Gronden en terreinen	Woon- ruimten	Bedrijfsge- bouwen	Grond- weg- en water- bouw- kundige werken	Vervoer- middelen	Machines, apparaten en installaties	Overige materiele vaste activa	Totaal NIEUW 2019
Aanschafwaarde	9.193	161	86.984	18.420	2.275	8.703	4.671	130.407
Cumulatieve afschrijving	512	106	27.603	5.076	988	2.441	2.059	38.785
Boekwaarde 1-1-2019	8.681	55	59.381	13.344	1.287	6.262	2.612	91.622
Investerings 2019	22.173	0	6.835	205	793	1.037	365	31.408
Desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	20	2.113	588	293	415	286	3.715
Bijdragen van derden	0	0	1094	0	0	0	12	1.106
Afwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2019	30.854	35	63.009	12.961	1.787	6.884	2.679	118.209

ALGEMEEN

In de volgende activa met economisch nut zitten de volgende bedragen in de boekwaarden waarvan de gemeente juridisch eigenaar is:

Soort activa	Boekwaarde
Bedrijfsgebouwen (activa 616, 738 en 739)	1.199
Machines, apparaten en installaties (activa 695)	120
Overige materiële vaste activa (activa 557, 702, 696 en 1183)	446
Totaal boekwaarde per 31 december 2019	1.765

Het betreffen de boekwaarden van investeringen in de per 1 januari 2016 door de gemeente Zevenaar in het beheer en onderhoud gegeven gemeentelijke sportlocaties aan ATARO BV. Het betreft een voor 100% verzelfstandigd gemeentelijk bedrijf. Ataro is een acroniem van advies, toezicht, aanleg, renovatie en onderhoud.

Eigendom bedrijfsgebouwen

Wanneer de gemeente wel het economisch eigendom, maar niet het juridisch eigendom van een materieel vast actief heeft, moet het materieel vast actief op de balans van de gemeente worden opgenomen en wordt in de toelichting de eigendomssituatie toegelicht.

Uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat het eigendom van het schoolgebouw ligt bij het schoolbestuur. Dit eigendom wordt als zodanig vastgelegd in het kadaster via een notariële akte. In het spraakgebruik wordt bij de schoolgebouwen onderscheid gemaakt tussen het juridisch eigendom (schoolbestuur) en het economisch eigendom (claimrecht). De schoolgebouwen in onze gemeente staan onder de bedrijfsgebouwen met economisch nut op de balans.

Gronden en terreinen

Op grond van artikel 35 van de BBV wordt aangegeven welke gronden/terreinen in erfpacht zijn uitgegeven. De volgende gronden zijn in erfpacht uitgegeven. De toename in 2019 betreft de gronden op 7Poort.

voor grond op 7Poort (activa 645)	109
voor grond in Babberich op het adres Dorpstraat 46 (activa 141)	14
voor grond op 7Poort (activa 1286)	20.347
Totaal in erfpacht uitgegeven gronden op 31-12-2019	20.470

Bedrijfsgebouwen

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investeringen:

Brede School Locatie Platanenlaan	2.500
Werzaamheden gemeentehuis	432
Hal 12 bouwkosten	2.654
Aanpassing tijdelijke huisvesting Platanenlaan	137

Grond- weg- en waterbouwkundige werken

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investering:

Vervangen parkeerautomaten	205
----------------------------	-----

Vervoermiddelen

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investering:

WMO hulpmiddelen	770
------------------	-----

Machines, apparaten en installaties

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investering:

Hal 12 installaties en inrichting	1.037
-----------------------------------	-------

Overige materiële vaste activa

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investering:

Uitbreiding capaciteit en inrichting basisschool De Bem	102
Vervangen Cruijff court	76
Vervanging hardware werkplekken	173

1.2.2. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Totaal per balanssoort (Bedragen x € 1.000)	Gronden en terreinen	Bedrijfsge- bouwen	Grond- weg- en water- bouw- kundige werken	Machines, apparaten en installaties	Overige materiele vaste activa	Totaal
Aanschafwaarde	0	0	17.999	1.130	505	19.634
Cumulatieve afschrijving	0	0	11.791	1.130	389	13.310
Boekwaarde 1-1-2019	0	0	6.208	0	116	6.324
Investerings 2019	0	0	11.504	0	23	11.527
Desinvesterings	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	0	244	0	10	254
Bijdragen van derden	0	0	9.826	0	0	9.826
Afwaarderingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2019	0	0	7.642	0	129	7.771

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investeringen:

Omschrijving investeringen	Bedrag	wel/geen toename boekwaarde
Snelfietsroute F12	*100	geen
Vorbereiding reconstructie Arnhemseweg	*200	geen
Vorbereiding Reconstructie weg Hengelder	*203	geen
Rehabilitatie wegen Rijnwaarden	244	wel
Drempels Heilige Huisjes/Zuiderlaan	85	wel
Herinrichten BAT-terrein - uitvoering Fase 1	400	wel
Verbeteren en verduurzamen armaturen en masten OV	100	wel
Totaal van investeringen voor de vervanging van masten OV	307	wel
Totaal van investeringen voor de vervanging van armaturen OV	421	wel
Uitvoering reconstructie Arnhemseweg	*5.287	geen
Uitvoering reconstructie weg Hengelder	*3.823	geen
Uitvoering entree Hengelder wegens gebiedsvisie	*183	geen

Voor de investeringen met een * zijn bijdragen van derden en of subsidies ontvangen.

Machines, apparaten en installaties

In 2019 zijn er geen investeringen gedaan.

Overige materiële vaste activa

In 2019 zijn er geen investeringen groter dan € 50.000 gedaan.

1.2.3. Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven

Totaal per balanssoort (Bedragen x € 1.000)	Gronden en terreinen	Woon- ruimten	Bedrijfsge- bouwen	Grond- weg- en water- bouw- kundige werken	Vervoer- middelen	Machines, apparaten en installaties	Overige materiele vaste activa	Totaal
Aanschafwaarde	14	0	18	30.849	0	38	1.080	31.999
Cumulatieve afschrijving	0	0	8	7.974	0	21	257	8.260
Boekwaarde 1-1-2019	14	0	10	22.875	0	17	823	23.739
Investerings 2019	0	0	0	3.693	0	0	0	3.693
Desinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	0	1	771	0	2	73	847
Bijdragen van derden	0	0	0	1.550	0	0	0	1.550
Afwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2019	14	0	9	24.247	0	15	750	25.035

Grond- weg- en waterbouwkundige werken

De toename van de boekwaarde in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende grote investeringen:

Renovatie riolering Zonnemaat	587
Pilot afkoppelen/infiltratie regenwater Zonnemaat	135
Revitalisering Giesbeek	^1.023
Gemalen mechanisch/elektrisch en mini-gemalen	156
Reconstructie Keurbeek (riolering)	^203
Vrijverval riolen 2018	96

^Voor de revitalisering Giesbeek bedroeg de totale investering in 2019 € 2.370 en is een bedrag van € 1.347 hierop in mindering gebracht uit de voorziening riolering.

^Voor de reconstructie Keurbeek is genoemd investeringsbedrag onttrokken uit de voorziening riolering.

Overige materiele vaste activa

In 2019 zijn er geen investeringen gedaan.

Financiële vaste activa

1.3 Financiële vaste activa

1.3.1. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Boekwaarde per 1 januari 2019	35
BIJ: Kapitaalverstrekking gedurende het jaar	-
AF: Aflossingen gedurende het jaar	-
Boekwaarde per 31 december 2019	35

Het betreft deelnemingen in de vorm van aandelen. De gemeente is houder van aandelen van:

Vitens	34.717	aandelen
Bank voor Nederlandse Gemeenten	12.934	aandelen
Alliander	616.132	aandelen

1.3.2. Leningen aan woningbouwcorporaties

Boekwaarde per 1 januari 2019	105
BIJ: Verstrekte leningen gedurende het jaar	-
AF: Aflossingen gedurende het jaar	32
Boekwaarde per 31 december 2019	72

Het betreft een verstrekte vaste geldlening aan Stichting Plavei (voorheen Laris Wonen en Diensten)

1.3.3. Leningen aan deelnemingen

Boekwaarde per 1 januari 2019	465
BIJ: Verstrekte leningen gedurende het jaar	-
AF: Aflossingen gedurende het jaar	155
Boekwaarde per 31 december 2019	310

Het betreft een achtergestelde geldlening aan Vitens van 2.327.300 die in 15 jaar zal worden afgelost. De daling in 2019 met € 155.154 wordt veroorzaakt door de aflossing van Vitens.

1.3.4. Overige langlopende geldleningen

De overige langlopende leningen bestaan uit:

a. Hypothecaire geldleningen personeel	8.364
b. Deelname personeel aan cafetariamodel	0
c. Verstrekte geldleningen aan stichtingen c.a.	318
d. Leningen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Nederland (SVN):	
1. Leningen verzakte woningen	104
2. Verstrekte startersleningen	97
3. Verstrekte duurzaamheidsleningen	733

4. Verstrekte leningen voor toekomstbestendig wonen in Gelderland	225
e. Sociale kredieten aan inwoners verstrekt door de Kredietbank	82
Boekwaarde per 31 december 2019	9.924

a. Toelichting hypothecaire geldleningen personeel

Vanaf 1 januari 2009 is het wettelijk niet meer toegestaan om als gemeente nog (nieuwe) hypotheek te verstrekken aan het personeel. De aflossing in 2019 was in totaal € 1.417.740.

Boekwaarde per 1 januari 2019	9.782
AF: Aflossingen gedurende het jaar	1.418
Boekwaarde per 31 december 2019	8.364

b. Toelichting deelname personeel aan cafetariamodel

Met ingang van 2017 vallen deze mogelijkheden onder het Individuele keuze budget (IKB) is in 2019 alles afgelost.

Boekwaarde per 1 januari 2019	2
AF: Aflossingen gedurende het jaar	2
Boekwaarde per 31 december 2019	0

c. Toelichting verstrekte geldleningen aan stichtingen c.a.

Het betreft verstrekte geldleningen aan sportverenigingen, buurthuizen en voor woonwagens.

Boekwaarde per 1 januari 2019	365
AF: Aflossingen gedurende het jaar	47
Boekwaarde per 31 december 2019	318

d1. Verstrekte leningen via SVN voor verzakte woningen

Via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN) zijn leningen verstrekt aan particulieren voor de verbetering van de kwaliteit van de volkshuisvesting en de stedelijke vernieuwing in brede zin. In 2019 is een lening afgelost. Er resteren 2 leningen.

Boekwaarde per 1 januari 2019	135
AF: Aflossingen gedurende het jaar	31
Boekwaarde per 31 december 2019	104

d2. Verstrekte startersleningen via SVN

Tot 1 februari 2017 was het mogelijk voor de kopers in de nieuwbouwwijk Groot Holthuizen een starterslening aan te vragen. Het SVN was belast met de uitvoering. In totaal kon de starterslening maximaal € 22.500 bedragen. De eerste drie jaren zijn de leningen aflossingsvrij.

In 2016 is de laatste starterslening verstrekt. In totaal zijn er 15 leningen verstrekt.

Deze verordening is in 2017 ingetrokken. In 2019 zijn 4 leningen afgelost. Er resteren nog 8 leningen.

Boekwaarde per 1 januari 2019	142
AF: Aflossingen gedurende het jaar	45
Boekwaarde per 31 december 2019	97

d3. Verstrekte duurzaamheidsleningen via SVN

Bij raadsbesluit op 25 januari 2017 is de verordening Duurzaamheidslening Zevenaar vastgesteld. De duurzaamheidslening is een stimulans om een financiële impuls te geven aan de energiebesparing in de bestaande woningvoorraad en daarmee ook de kwaliteit van de bestaande voorraad te verhogen.

De duurzaamheidslening wordt ingezet voor de particuliere woningvoorraad met een bouwjaar van ouder dan 1980 en een WOZ-waarde van minder dan € 200.000.

In juni 2019 is deze verordening ingetrokken en hiervoor de Verordening Toekomstbestendig wonen Gelderland in plaats gekomen.

In 2019 zijn tot juli 2019 in totaal 32 duurzaamheidsleningen verstrekt voor een totaalbedrag van € 268.677.

Boekwaarde per 1 januari 2019	544
BIJ: Verstrekte duurzaamheidsleningen	269
AF: Aflossingen gedurende het jaar	80
Boekwaarde per 31 december 2019	733

d4 Verstrekte leningen voor toekomstbestendig wonen in Gelderland via SVN

In juni 2019 is de Verordening Toekomstbestendig wonen Gelderland vastgesteld. Hiervoor is een revolverend fonds van in totaal € 1.520.000 beschikbaar. (In een revolverend fonds komt het uitgeleende geld weer terug zodat het opnieuw beschikbaar komt voor nieuwe leningen. Dit is een beproefde manier van duurzaam financieren.)

In 2019 zijn in totaal 62 leningen verstrekt voor een totaalbedrag van € 228.962,50.

Boekwaarde per 1 januari 2019	--
BIJ: Verstrekte leningen voor toekomstbestendig wonen in Gelderland	229
AF: Aflossingen gedurende het jaar	4
Boekwaarde per 31 december 2019	225

e. Sociale kredieten aan inwoners verstrekt door de Kredietbank

Boekwaarde per 1 januari 2019	71
BIJ: Verstrekte duurzaamheidsleningen	53
AF: Aflossingen gedurende het jaar	42
Boekwaarde per 31 december 2019	82

Op grond van de dienstverleningsovereenkomst met de Kredietbank Nederland zijn er van de 54 in 2018 verstrekte leningen 11 leningen volledig afgelost. In 2019 zijn er 28 leningen verstrekt voor een totaalbedrag van € 52.961. Het aflossingsbedrag bedraagt in 2019 € 41.110. Er resteren 71 leningen met een restantbedrag van € 82.443.

Flottende activa

De flottende activa kent voor onze gemeente de volgende indeling:

- Voorraden;
- Uitzettingen met de looptijd korter dan 1 jaar;
- Liquide middelen;
- Overlopende activa.

3.1 Voorraden

Op grond van de notitie Grondexploitaties is sprake van grondexploitaties als de gemeente een actief grondbeleid voert. Dat betekent dat de gemeente grond koopt, die bouw- en woonrijp maakt en weer verkoopt of in erfpacht uitgeeft aan ontwikkelaars, aannemers en particulieren.

Het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Om risico's die samenhangen met lang lopende projecten te beperken mag de looptijd maximaal 10 jaar bedragen, Van deze looptijd mag alleen gemotiveerd

worden afgeweken als deze is geautoriseerd door de raad en is voorzien van risico-beperkende beheersmaatregelen om onzekerheden en risico's te mitigeren (matigen).

De actualisatie van onze grondexploitatiecomplexen vindt jaarlijks door de gemeenteraad plaats.

Met ingang van 2016 is de rentetoerekening aan de BIE beperkt. Er mag door onze gemeente maximaal een rentetoerekening plaats vinden van rente die de gemeente betaald over het vreemde vermogen (d.w.z. het gewogen gemiddelde percentage van de bestaande leningenportefeuille naar de verhouding vreemd/totaal vermogen) omdat geen sprake is van projectfinanciering. Zoals in de 2e Voortgangsrapportage 2018 is aangegeven is dit percentage 2,28.

Algemene toelichting over methodiek marktwaarde en verliesvoorziening

Jaarlijks wordt beoordeeld of de boekwaarde de marktwaarde van de grond overstijgt. Is hier sprake van dan is het verplicht hiervoor een verliesvoorziening te treffen die als een waardecorrectie moet worden gezien. De afgelopen jaren zijn aanvankelijk winstgevende prognoses van een grondexploitatiebegroting omgeslagen naar verliesgevende. De tot dan toe geactiveerde grondexploitatie krijgt dan een lagere waarde. Die lagere waarde kan in de jaarrekening op twee manieren worden gepresenteerd, namelijk:

- via een (niet-herstelbare) afboeking of;
- via het treffen van een verliesvoorziening.

De ingezette beleidslijn om te kiezen voor het treffen van een verliesvoorziening als correctie wordt voortgezet. Deze correctie wordt in mindering gebracht op de boekwaarde in de balans analoog aan de wijze zoals bij de dubieuze debiteuren. In deze jaarrekening is de verliesvoorziening verlaagd op de bouwgronden in exploitatie (BIE)

In totaal bedraagt de verliesvoorziening op 31-12-2019 voor onderhanden werken waaronder bouwgronden in exploitatie (BIE) €35.322.975.

Het verloop van deze verliesvoorziening ten opzichte van 2018 is als volgt: (x € 1.000)

	Per 31-12-2019	Per 31-12-2018
Babberich Middag-Oost en Zwanenwaay	4.524	5.074
Zevenaar-Oost bedrijven en woningen	30.798	34.025
Totaal verliesvoorziening grondexploitaties	35.322	39.099

De verliesvoorziening is gebaseerd op de netto contante waarde (NCW)

3.1.2. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (BIE)

Op 1-1-2019 is de boekwaarde excl. verliesvoorziening (x € 1.000) 81.429

Mutaties 2019:

Grondverkopen	-32.745
Grondaankopen	5.136
Afwaardering boekwaarde	-1.825
Tussentijdse winstneming Mercurion	-
Overige lasten grondexploitatie	5.736
Overige exploitatieopbrengsten	-703
Boekwaarde per 31 december 2019 excl. verliesvoorziening	57.028
Verliesvoorziening per 31 december 2019	-35.322
Boekwaarde per 31 december 2019 incl. verliesvoorziening	21.706

De boekwaarde op 31 december 2019 per complex voor onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (BIE):

Mercurion	--
Babberich Middag-Oost en Zwanenwaay	1.675
Zevenaar-Oost bedrijven	17.985
Zevenaar-Oost woningen	2.046
Boekwaarde per 31 december 2019	21.706

Nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten per Bouwgrond in Exploitatie

Bestemmingsplan	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten
Onderhanden werken:		
Mercurion	477	817
Zevenaar-Oost bedrijven	21.074	40.408
Zevenaar-Oost woningen	14.224	13.063
Middag Oost & Zwanenwaay	2.838	3.713
Totaal onderhanden werken	38.613	58.001

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

3.2.1 Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen openbare lichamen is als volgt samengesteld:

Belastingdienst	9.507
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	899
Ministeries/Rijksdienst/Provincies en overige openbare lichamen	7*
Streek-archivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	36
Ataro BV	316
Diverse omliggende gemeenten	54
Totaal	10.819

*Zie ook het overzicht onder overlopende activa bij Nog te ontvangen voorschotbedragen van Nederlandse overheidslichamen.

Per medio april 2020 was van debiteuren "overheden" nog een bedrag van ruim € 10 miljoen te vorderen.

Het betreft voornamelijk de BTW uit het BTW compensatiefonds die op 1 juli 2020 wordt ontvangen.

3.2.2 Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen

De boekwaarde per 1 januari 2019 is als volgt samengesteld:

Rek. courant Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN):

1. Leningen verzakte woningen	26
2. Startersleningen	1
3. Duurzaamheidsleningen	15
4. Leningen voor toekomstbestendig wonen in Gelderland	-26
Totaal SVN leningen	16
Kredietbank Nederland	568
Schatkistbankieren	--
Boekwaarde per 31 december 2018	584

Rekening courant Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SvN)

Voor een toelichting verwijzen wij naar balanspost 1.3.4. *Overige langlopende geldleningen*.

De bedragen onder deze balanspost betreffen de bedragen in rekening courant bij de SVN waarvoor nog geen leningen zijn verstrekt c.q. de ontvangen rente en aflossing die de SVN heeft ontvangen voor de leningen en nog niet met de gemeente zijn afgerekend. De gelden onder 1, 2 en 3 worden overgeheveld naar de leningen voor toekomstbestendig wonen.

Kredietbank Nederland

Op 29 november 2017 is door de gemeenteraad besloten om een dienstverleningsovereenkomst met de Kredietbank Nederland aan te gaan. Er is in totaal € 650.000 (€ 500.000 voormalige gemeente Zevenaar in 2017 en € 150.000 in 2018 voormalige gemeente Rijnwaarden) verstrekt als werkkapitaal. Om vanaf 1-1-2018 sociale kredieten te verstrekken aan inwoners van de gemeente Zevenaar. Er zijn in 2019 28 sociale kredieten verstrekt voor een totaalbedrag van € 52.961. Op 31-12-2019 resteert na de aflossingen een bedrag van € 82.443. Dit betekent dat de Kredietbank een restant werkkapitaal van € 567.557 heeft op 31-12-2019 voor het verstrekken van sociale kredieten aan inwoners.

Schatkistbankieren

In het kader van de eind 2013 van kracht geworden Regeling Schatkistbankieren is elke gemeente verplicht overtollige liquide middelen, boven een bepaalde drempel, die voor onze gemeente in 2019 € 10.4 miljoen is, af te storten bij het ministerie van Financiën (in 's Rijks schatkist). Op de balansdatum was geen saldo bij de schatkist ondergebracht.

3.2.3 Overige vorderingen

De overige vorderingen zijn als volgt samengesteld:

Debiteuren algemeen	2.947
af; Voorziening debiteuren algemeen	-1.405
Diverse belastingen	2.230
AF: Voorziening dubieuze debiteuren belastingen	-147
Debiteuren RSD (vorderingen op burgers)	2.156
AF: Voorziening dubieuze debiteuren RSD	-830
Boekwaarde per 31 december 2018	4.951

Liquide middelen

3.3.1 Kas-bank- en girosaldi

Het totaal is per saldo negatief dus geen tegoed (vordering). De schuld is verantwoord aan de passivazijde van deze balans bij het onderdeel 4.1.

Overlopende activa

3.4. Onder de overlopende activa vallen de volgende posten:

- de van Nederlandse en Europese overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
- de overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen. Zoals nog te ontvangen bedragen waarvoor nog geen factuur/aanslag/declaratie is uitgegaan maar de grondslag voor de "vordering" voor de balansdatum is ontstaan. En ultimo het boekjaar geleverde maar nog niet gefactureerde prestaties.

a) De specificatie van het balansbedrag nog te ontvangen voorschotbedragen van Nederlandse overheidslichamen:

Nog te ontvangen voorschotbedragen van Nederlandse overheidslichamen	saldo 1-1-2019	Toevoe- ging	Ontvan- gen	saldo 31-12- 2019
Provinciale subs. SteenGoedBenutten voor aanpak markt Lobith	35	0	28	7
Provinciale subsidie Sterk bestuur	40	0	40	0
Rijksdienst Ondernemend Nederland subsidie zonnepanelen '18	12	0	12	0
Provinciale subsidie project Fietsinfrastructuur De Stede	0	74	30	44
Provinciale subsidie "Sterk Bestuur" voor Hal 12	0	1.000	552	448
Rijksdienst Ondernemend Nederland subsidie zonnepanelen '19	0	11	9	2
Ministerie BIZA en Koninkrijksrelaties: herindelingsgelden	0	2.130	520	1.610
Provinciale subsidie Korte Ketens Liemers Landschap	0	71	0	71
Boekwaarde per 31-12-2019	87	3.286	1.191	2.182

b) De specificatie van het balansbedrag per 31-12-2019 van de overige nog te ontvangen bedragen van boven de
€ 20.000 (afgerond en weergegeven per € 1.000);

Overige nog te ontvangen bedragen met / of afrekening van

Huur Hal 12	22
Anterieure overeenkomst Bijlandse Waard	90
Afvalstromen	89
Regionale Sociale Dienst (RSD)	3.271
Algemene uitkering via Ministerie BIZA	1.463
Provincie Gelderland ivm explosieven spoorverbetering	97
Het Rijks i.v.m. explosieven spoorverbetering	353
Diverse leges	249
Vangnetuitkering	267
Nog op te leggen aanslagen gemeentelijke belastingen	1.240
Parkeergelden	41
Accountantskosten	40
Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen	25
Sociaal Domein	44
Totaal bedragen onder de € 20.000	62
Aparte balansposten (kas en legesaftochten)	6
Boekwaarde per 31-12-2019	7.359

Vooruitbetaalde bedragen

Voorschot servicekosten januari 2020	1
Contributie 2020	76
Voorschotten 1e kwartaal 2020	474
Boekwaarde per 31-12-2019	551

Totaal overlopende activa **7.910**

VASTE PASSIVA

Vaste passiva kent voor onze gemeente de volgende onderverdeling:

- Eigen vermogen;
- Voorzieningen;
- Vaste schulden met een looptijd van 1 jaar of langer.

Eigen vermogen

2.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen is als volgt op de balans opgenomen:

- 2.1.1. Algemene reserve;
- 2.1.2. Bestemmingsreserves;
- 2.1.3. Het resultaat.

Nummer Naam	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
Algemene reserve	35.723	5.031	4.213	36.540

Specificatie toevoegingen Algemene Reserve:

Storting precariogelden conform begroting	1.248
Saldo jaarstukken 2018	3.783
Totaal toevoegingen	5.031

Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve:

Gealloceerde middelen Hal 12	108
Voor de kosten invoering Omgevingswet	219
Voor het vormen van reserves afschrijvingslasten (bezuiniging nr. 2 MJB 2020-2024)	2.859
Voor het toevoegen aan de reserve kapitaallasten snelfietsroute F12	176
Voor het wegenbeleidsplan i.v.m. achterstand onderhoud wegen	400
Voor start project 'Op weg naar een aardgas loos Zevenaar	151
Voor de Pilot schuldenvrij Zevenaar	50
Overige onttrekkingen kleiner dan € 50.000	250
Totale onttrekkingen	4.213

2.1.2. Bestemmingsreserves

De aard en de reden van elke reserve staan op de betreffende programma's in het jaarverslag.

Toelichting volgens de voorschriften:

Reserve	Toevoeging voor:	Bedrag x € 1.000
Riolering	Resultaat 2019 voor egalisatie tarieven	288
Wegen	Volgens begroting 2019	358
Statushouders	Voordelig resultaat product minderheden	21
Snelfietsroute	Correctie nota reserves en voorzieningen	176
Brede Blik Giesbeek	Bezuiniging nr 2 MJB 2020 tlv van Alg Res.	1.440
Verbouw-nieuwbouw gem.huis	Bezuiniging nr 2 MJB 2020 tlv van Alg Res.	1.419

Reserve	Onttrekking voor:	Bedrag x € 1.000
Betaald parkeren	Afboeken boekwaarde oude parkeerautomaten	182
Fricties bezuinigingen etc.	Project doorontwikkeling Planning & control	50
	Veranderen grondslag Wet onroerende zaken	35
	Invoering van de Wet normalisatie ambtenaren	81
	Project basis op orde	75
Automatisering	Project 'Datagedreven sturing'	42
	Aanschaf van GIS-appatuur	4
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Onderhoud Cirkel de Duim	42

Naam reserve	Saldo 1-1-2019 (x € 1.000)	Toevoegingen	Onttrekkingen	Verminderings afschrijvingen activa	Saldo 1-1-2020
Algemene reserve	35.723	5.031	4.213	0	36.541
Bestemmingsreserves					
Reserve Betaald parkeren	182	0	182	0	0
Reserve Visie en planvorming station Zevenpoort	32	0	1	0	31
Reserve Verhuizing peuterspeelzaalwerk	24	0	0	0	24
Reserve Fricties bezuinigingen/vernieuwingskosten	503	0	241	0	262
Reserve Nazorg diverse complexen grondexpl.	115	0	0	0	115
Reserve Reiniging	1	0	1	0	0
Reserve Riolerings	192	288	0	0	480
Reserve Automatisering	127	0	46	0	81
Reserve Bestemmingsplannen	196	0	0	0	196
Reserve Wegen	762	358	0	0	1.120
Statushouders	80	21	0	0	101
Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	108	0	42	0	66
Subtotaal Bestemmingsreserves	2.322	667	513	0	2.476
Reserve kap.Istn. Centrummanagement	105	0	0	0	105
Reserve kap.Istn. Revitalisering Tatelaar fase 2	500	0	0	0	500
Reserve kap.Istn. Werkzaamheden gemeentehuis	505	0	0	0	505
Reserve kap.Istn. Onderzoek randweg nabij A15	150	0	0	0	150
Reserve kap.Istn. Plankosten en voorber. A15/A13	79	0	0	46	33
Reserve kap.Istn. Snelfietsroute F12	221	176	0	1	396
Reserve kap.Istn. Balansverkorting	203	0	0	5	198
Reserve kap.Istn. Onderwijshuisvesting	319	0	0	10	309
Reserve kap.Istn. Basisschool 't Scathe	2.187	0	0	59	2.128
Reserve kap.Istn. De Cirkel/De Duim	603	0	0	0	603
Reserve kap.Istn. sportvelden RPSC	102	0	0	9	93
Reserve kap.Istn. Fietspad Geitenwaard	100	0	0	0	100
Reserve kap.Istn. herinrichting Tengnagelwaard	55	0	0	0	55
Reserve kap.Istn. speelvoorz kinderen met beperking	85	0	0	0	85

Reserve kap.Istn. Brede Blik Giesbeek	0	1.440	0	0	1.440
Reserve kap.Istn. Verbouw-nieuwbouw gem.huis	0	1.419	0	0	1.419
Subtotaal Reserves afschrijvingslasten	5.214	3.035	0	130	8.119
Boekwaarde 31-12-2019	43.259	8.733	4.726	130	47.136

2.1.3. Gerealiseerd resultaat

Het batig exploitatiesaldo over 2019 bedraagt € 666.547

Voorzieningen

Voorzieningen zijn passief-posten in de balans die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan de omvang en/of tijdstip van optreden per balansdatum min of meer onzeker zijn en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

Er is een viertal categorieën voorzieningen:

- voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's;
- voorzieningen ter egalisatie van in de tijd onregelmatig gespreide kosten, zoals groot onderhoud;
- voorzieningen van derden waarvan de bestemming gebonden is;
- voorzieningen gevormd door overschotten in de exploitatie voor riolering en afvalstoffenheffing door een achterstand in de uitvoering van vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven.

Het verloop van deze voorzieningen in 2019 wordt hieronder weergegeven.

2.2. Voorzieningen

Totaal van voorzieningen voor:	Saldo 1-1-2019 (x € 1.000)	Toevoegingen	ten gunste van de expl. vrijgevalen bedragen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2019
Verplichtingen, verliezen en risico's	2.188	752	266	0	2.674
Onderhoud	1.175	2.062	615	1589	1.033
Van derden ontvangen geoormerkte gelden	119	2	0	0	121
Vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt ontvangen(riolering)	3.959	609	4	1007	3.557
Boekwaarde 31-12-2019	7.441	3.425	885	2.596	7.385

Schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Schulden zijn op de balansdatum bestaande en qua omvang vaststaande verplichtingen die gewoonlijk door uitstroom van middelen worden afgewikkeld. De schulden worden gesplitst in:

- obligatieleningen;
- onderhandse leningen;
- door derden belegde gelden;
- waarborgsommen.

a. Onze gemeente heeft geen obligatieleningen.

b. Het overzicht van onderhandse geldleningen in 2019:

2.3.1. Totaal vaste schulden 2019 van de 28 onderhandse geldleningen (x € 1.000)					
Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Restantbedrag van de geldlening op 1-1-2019	Opgenomen geldlening	Rentebedrag	Aflossing	Restant van de geldlening op 31-12-2019
Totaal Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen:					
7.500	6.900		81	300	6.600
Totaal binnenlandse banken en overige financiële instellingen:					
157.277	100.798	15.000	2.642	15.036	100.762
Totaal openbare lichamen zoals Provincies, gemeenten en waterschappen etc.:					
10.000	10.000	0	127	500	9.500
Totaal generaal	117.698	15.000	2.850	15.836	116.862

Een specificatie van deze onderhandse geldleningen vindt u in het overzicht geldleningen in de bijlagen.

De totale rentelast voor het jaar 2019 bedraagt € 2.850

In 2019 is een fixe-lening van € 10 miljoen afgelost. In 2019 is een nieuwe lineaire onderhandse geldlening aangetrokken van € 15 miljoen met een looptijd van 15 jaar.

2.3.2 Door derden belegde gelden

Deze balanspost bestaat uit de volgende gelden:

a. Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers	620
b. Stichting burgemeester van Bastelaarfonds	19
c. Belegde gelden Liemers++	7
Totaal	646

a. Verloop gelden Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers

Saldo per 1 januari 2019	862
BIJ: Rente	9
AF: afrekening deelnemende gemeenten 2018	3
AF: voorschotten voor huisvesting VO De Liemers	-254
Saldo per 31 december 2019	620

b. Verloop gelden Stichting burgemeester van Bastelaarfonds

Saldo per 1 januari 2019	17
BIJ: Rente	2
AF: Prijs en uitgaven voor de uitreiking van Bastelaarsprijs	-
Saldo per 31 december 2019	19

c. Verloop gelden LiemERS++ (voorheen Plattelandshuis de Liemers en Achterhoek)

Saldo per 1 januari 2019	18
AF: Uitgaven in 2019	-11
Saldo per 31 december 2019	7

a. Toelichting op gelden Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers

In december 1995 hebben de raden van de (voormalige) gemeenten Didam, Duiven en Zevenaar de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers vastgesteld.

De verdeling van de optredende lasten over de gemeenten Montferland, Duiven en Zevenaar is ingaande 2007 geheel gerelateerd aan het aantal leerlingen dat gebruik maakt van die huisvesting binnen de afzonderlijke gemeenten. Hiermee is aansluiting gehouden bij het systeem van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds.

De verrekening van de werkelijke kosten met het door de afzonderlijke gemeenten Montferland, Duiven en Zevenaar verschuldigde bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling vindt plaats via de centraal aangehouden "reserve huisvesting VO" bij de gemeente Zevenaar.

De verrekening is als volgt:

- a. de berekende bijdrage in het begrotingsjaar volgens de begroting, zijnde de verschuldigde bijdrage minus de te maken geraamde kosten per gemeente;
- b. de definitieve bijdrage na afloop van het begrotingsjaar, zijnde de in de begroting bepaalde berekende bijdrage, minus de verschillen tussen de geraamde kosten en de werkelijke kosten per gemeente.

b. Toelichting op uitreiking Burgemeester van Bastelaarfonds:

Deze prijs wordt sinds 1987 eens in de twee jaar uitgekeerd aan een instelling of persoon, die zich verdienstelijk heeft gemaakt voor het culturele leven in de gemeente Zevenaar.

In 2019 is geen prijs uitgereikt.

c. Toelichting op LiemERS++ (voorheen Plattelandshuis de Liemers en de Achterhoek))

In LiemERS++ werken overheden en private partijen samen aan het behoud van een leefbaar platteland. De Liemerse gemeenten, het waterschap Rijn en IJssel en de private partijen in het landelijk gebied (LTO Liemers Montferland, Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland, Gelders Particulier Grondbezit, Liemers Trots en Vereniging Streekbeheer Rijnstrangen) werken nauw samen om vooral opgaven en wensen op sociaal – en economisch terrein te stimuleren en vooral te realiseren. Als eerste heeft LiemERS++ gebiedsinitiatieven rond leefbaarheid ingediend bij de provincie. Met de ontvangen subsidies wordt er in Rijnwaarden gewerkt aan krachtige kernen en is de Stichting Vrienden van de Breuly opgericht, een samenwerking tussen de Sterrenwacht, dorpsraad Ooij, de Hengelsportvereniging, Leefklimaat Zevenaar en Imkersvereniging de Liemers. Deze stichting is in samenwerking met de gemeente Zevenaar aan de gang met kleinschalige ontwikkeling en beheer van de Breuly. In 2017 is het geld van de voormalige Plattelandshuizen De Liemers en de Achterhoek samengevoegd.

2.3.3 Waarborgsommen

Saldo per 1 januari 2019	--
Mutaties in 2019	--
Saldo per 31 december 2019	--

Toelichting waarborgsommen

Geen saldo aan waarborgsommen op de balansdatum.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende activa kent voor onze gemeente de volgende indeling;

- Netto vlottende schulden met een looptijd kleiner dan 1 jaar;
- Overlopende passiva.

Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar vallen onder de netto vlottende schulden en worden opgenomen onder vlottende passiva.

Hieronder vallen:

- e. banksaldi;
- f. overige schulden;
- g. kasgeldleningen.

4.1.1. Banksaldi

Het saldo op 31-12-2019 van alle bankrekeningnummers bij de BNG **2.797**

4.1.2. Overige schulden

Het saldo op 31-12-2019 van de crediteuren **5.619**

4.1.3. Kasgeldleningen

Het saldo op 31-12-2019 **10.500**

Op de balansdatum was een kasgeldlening afgesloten van € 10,5 miljoen.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn:

- a. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, maar nog niet bestede, voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- b. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (transitoria);
- c. vooruit ontvangen bedragen voor volgende begrotingsjaren.

Overlopende passiva (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 31-12-2019
a. De van Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel voor dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.780	12.184
b. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in het volgend jaar tot betaling komen	11.040	5.780
c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten gunste van het volgend begrotingsjaar komen	233	233
Totaal	16.053	18.197

4.2.a Overgehevelde overheidsbijdragen

Omschrijving overlopende passiva (overheidsvoorschotten) (x € 1.000)	Saldo op 1 januari 2019	Toevoe- gingen in 2019	Vrijval in 2019	Saldo op 31 december 2019
Voorschot rijk VVE / GOA 2019-2022	5	525	10	520
Rijksvoorschot subsidie monumenten (BRIM)	11	-	-	11
Provincievoorschot onderhoud en restauratie gem. Monumenten	4	16	-	20
Provinciale subsidie Jongeren Op gezond Gewicht (JOGG)	46		46	-
Provinciale subsidie Sterk Bestuur	2.128	1.003	2.128	1.003
Rijkssubsidie Onderwijs achterstand	133	4	-	137
Provinciale subsidie Landschapsbeleidsplan	-	13	-	13
Provinciale subsidie Ontwikkeling Klompenpaden	28	-	-	28
Provinciale subsidie Fietsinfrastructuur De Stede	-	74	-	74
Provinciale subsidie project de Cirkel/De Duim	3	-	3	-
Provinciale subsidie Monumenten	6	-	-	6
Terugbetalingsverplichting Ministerie debiteuren RSD	407	7	-	414
Provinciale subsidie Reconstr. Arnhemseweg (activa 782)	222	-	200	22
Provinciale subsidie Arnhemseweg/Hengelder	1.500	14.250	9.110	6.640
Provinciale subsidie Reconstr. weg Hengelder (activa 783)	287		203	84
Provinciale subsidie Snelfietsroute (activa 719)	-	916	-	916
Rijkssubsidie voor uitvoering entree Hengelder (activa 1285)	-	1.828	-	1.828
Provinciale subsidie Dorpsplein Lobith (6015)	-	468	-	468
Totaal	4.780	19.104	11.700	12.184

4.2.b. Als transitoria verantwoorde bedragen

Transitoria zijn opbrengsten en kosten waarvan de daadwerkelijke ontvangsten respectievelijk betalingen niet plaatsvinden in de periode waarop deze betrekking hebben. Door het afsluiten van het digitale factuurproces eind januari 2020 zijn er meer posten (kosten) opgenomen als "transitoria" en minder via crediteuren. Het betreffen veel afrekeningen over 2019.

De specificatie van dit deel van het totaal van het balansbedrag per 31-12-2019 van "Nog te betalen" van boven de € 20.000: (x € 1.000)

Afrekeningen van of met:

Huishoudelijk afval en zwerfafval	117
Omgevingsdienst regio Arnhem, advies Milieu en APV	78
Openbaar groen	74
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	457
Belastingdienst	1.079
Samenwerking de Liemers (SDL)	121
Diverse instellingen belast met de uitvoering van de Jeugdwet	1.603
Diverse instellingen belast met de uitvoering van Jeugdzorg	97
Gelden voor monumenten	41

Onderwijsbegeleiding	55
Vluchtelingenwerk	41
Regionale kosten	24
Energietransitie en duurzaamheid	39
Gelrepas	138
Diverse instellingen belast met Hulp bij het huishouden	31
Regionale ICT Dienst (RID)	127
Vastgoedbeleid	44
Onderhoudslasten wegen	40
Diverse instellingen belast met Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	195
Rente langlopende geldleningen	1.042
Declaratiedeel bijstand voor zelfstandigen (BBZ)	21
Transformatiefonds jeugd	26
Diverse overige posten onder de € 20.000	290
Totaal transitoria	5.780

4.2.c vooruit ontvangen bedragen voor volgende begrotingsjaren

Er is een exploitatieovereenkomst gesloten voor de inbreidingsplannen van het Fico terrein in Herwen. Op basis van deze overeenkomst is een exploitatiebijdrage en subsidies ontvangen. Het terrein is nog volop in ontwikkeling. Op dit moment is slechts grofweg 1/3 van het terrein met woningen bebouwd. Dit kan nog niet afgewikkeld worden totdat het terrein volledig is herontwikkeld. De verwachting is dat dit nog wel twee jaar minimaal zal duren.

Vooruit ontvangen bedrag Fico terrein	233
---------------------------------------	-----

Borgstellingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende geldleningen gespecificeerd naar de aard.

In 2019 is besloten voor 50% garant te staan voor de aangetrokken geldleningen door EMM Giesbeek en Angerlo Vooruit van respectievelijk € 350.000 en € 150.000.

Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen (x € 1.000)

Naam van de geldnemer	Omschrijving doel van de lening	Oorspronkelijk bedrag van de gewaarborgde geldlening	% van het leningbedrag waarvoor borgstelling is verleend	Restant-bedrag lening op 1-1-2019	Restant-bedrag lening op 31-12-2019
Waterbedrijf					
Vitens (Z)	drinkwatervoorziening	6.807	rato aandelen	233	234
Woningbouwverenigingen					
Baston	woningbouwfinanciering	97.140	achtervang WSW	69.639	65.680
Stichting Plavei	woningbouwfinanciering	12.539	achtervang WSW	1.270	6.173
Woonzorg Nederland	woningbouwfinanciering	293	achtervang WSW	147	136
Woonstichting Vryleve	woningbouwfinanciering	82.120	achtervang WSW	42.374	39.882
Subtotaal Woningbouwverenigingen				113.430	111.871
Stichtingen en verenigingen					
Stichting Dorsphuis Angerlo	Verbouw Dorps huis	31	100%	31	29
Stichting Kunstgras Zevenaar	aanleg kunstgrasveld	56	50%	11	5
Stichting Tennispark Hengelder	ombouw gravelbanen	38	50%	20	15
Stichting Tennispark Hengelder	herfinanciering Deutsche Bank	35	50%	15	10
Stichting RAZV (Wip-Inn)	nieuwbouw verenigingsgebouw	33	100%	33	27
Stichting JAZ / Caleidoz	realisering accommodatie	182	100%	182	168
TV de Rackets	realisering sportaccommodatie	14	100%	14	10
Stichting Kunstgras Zevenaar/HVZ	aanleg kunstgrasveld	57	50%	40	35
Scouting Abel Tasman	realiseren nieuw clubhuis	43	100%	43	40
Sportvereniging DCS	renovatie/verb accommodatie	133	50%	129	122
Stichting De Liemers Breedtesport	nieuw clubhuis/kleedacc.	225	50%	225	213
EMM Giesbeek	nieuw verenigingsgebouw	350	50%	0	175
Angerlo Vooruit	renovatie/bouw kantine	150	50%	0	70
Subtotaal Stichtingen en verenigingen				743	919
Boekwaarde 31-12-2019				114.406	113.024

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Volgens de BBV wordt in deze toelichting op de balans de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen vermeld waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden. Dit betreft meerjarige financiële verplichtingen zoals bijvoorbeeld langlopende huurcontracten of leasecontracten

Alleen de verplichtingen zijn opgenomen van € 50.000 en afgerond. (bedragen x € 1.000)

Woonrijp maken deelplan De Stede

487

Termijnen reconstructie Weg Hengelder	3.884
Termijnen reconstructie Arnhemseweg en overige werkzaamheden Weg Hengelder	106
Overig advies etc. t.b.v. Grondexploitaties en Bouw- en woonrijp maken De Tol	66
Bouw- en woonrijp maken 7Poort	1.764
Werkzaamheden rotonde Landeweerdijk	179
Totaal verplichtingen	6.486

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen

Het Centraal Administratiekantoor (CAK) berekent en incasseert de eigen bijdragen die zorgcliënten moeten betalen. Zij keren deze - in verband met de privacy-bepalingen - zonder verdere toelichting aan ons uit. In 2018 en 2019 zijn de bedragen achtergebleven bij de hiervoor in de begroting opgenomen ramingen.

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en dus niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Rechtmatigheid

In 2019 is in totaal voor een bedrag van € 1.768.000 aan rechtmatigheidsfouten geconstateerd in het kader van de Europese Aanbestedingsvereisten. De fouten zijn grotendeels gerelateerd aan leveringen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren

BIJLAGEN

KERNGEGEVENS

Onderdeel	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Sociale structuur			
Inwoners 0-19 jaar	8838		8.758
Inwoners 20-64 jaar	24.210		24.316
Inwoners 65 jaar en ouder	10.423		10.680
Totaal aantal inwoners	43.471		43.754

Bijstandsgerechtigden	865	881	847
Tewerkgestelden SW	197	198	187

Fysieke structuur

Oppervlakte gemeente (ha)

- waarvan binnenwater (ha)

Woonruimten

KREDIETOVERZICHT

Omschrijving status									
De investering is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning									
De investering loopt op schema binnen de gestelde kaders									
Let op, deze investering dreigt qua planning of financieel uit de pas te gaan lopen of er is een risico ontstaan, bijsturing is noodzakelijk									
De investering loopt uit de pas, corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk									
De investering is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten									
bedragen x € 1.000									
Omschrijving	Totaal begrote uitgaven	Totaal begrote inkomsten	Totaal t/m 2018 uitgaven	Totaal t/m 2018 inkomsten	Uitgaven 2019	Inkomsten 2019	Restant uitgaven 31-12-2019	Restant inkomsten 31-12-2019	Status
<u>HAL 12 Werkzaamheden gemeentehuis</u> De raad heeft op 21-12-2016 besloten een krediet van € 505.000 beschikbaar te stellen voor aanvullende noodzakelijke werkzaamheden nieuwbouw/verbouw gemeentehuis, inclusief faciliteiten parkeren bezoekers gemeentehuis en Hal 12.	505	0	1	0	432	0	72	0	
<u>4e verdieping bouwkosten</u> In 2020 volgen nog enkele bouwkundige aanpassingen, o.a. het trappengat naar het torentje afdichten i.v.m. de koude trek.	105	0	83	0	1	0	21	0	
<u>4e verdieping, installaties, inrichting etc.</u> In 2020 volgen de laatste kosten welke betrekking hebben op de terugplaatsing van het carillon op de 4e verdieping.	265	0	203	0	0	0	62	0	
<u>4e verdieping - verhuizing- projectleiding</u> De 4e verdieping is ingericht en de knelpunten zijn opgelost. Krediet kan afgesloten worden.	135	135	88	76	0	12	47	47	

<u>Hal 12 - inrichting en installaties</u> De verbouw van Hal 12 zit in de eindfase. Eindoplevering vindt in het 2e kwartaal 2020 plaats. Nadat de raad op 05-06-2019 extra budget beschikbaar heeft gesteld kunnen de werkzaamheden conform wensen van de gemeente en gebruikers worden afgemaakt. De verwachting is dat dit binnen de beschikbare middelen gebeurt.	4.517	0	1.771	0	1.037	0	1.709	0	
<u>Hal 12 bouwkundig</u> Zie de toelichting hierboven onder Hal 12 - inrichting en installaties	4.209	1.469	1.524	469	3.654	1.000	-969	0	
<u>Advies en planvorming A15 en A12</u> De aanbesteding van Rijkswaterstaat (RWS) loopt volgens planning. Eind 2019 is het project voorlopig gegund aan het consortium GelreGroen. Vooruitlopend op de uitvoering is Zevenaar samen met de buurgemeenten bezig om de voorbereidingen te treffen voor een goede begeleiding en afstemming van de vergunningen die t.z.t. ingediend gaan worden door GelreGroen. Wachten is nu op behandeling bij de Raad van State over het Tracébesluit in mei 2020.	260	0	231	0	16	0	13	0	
<u>Advies/planvorming spoorverdubbeling Zevenaar-Didam</u> De uitvoering is nagenoeg gereed. De oplevering van de langzame verkeerstunnel wordt verwacht in april 2020. De vondst van diverse bommen uit de Tweede Wereldoorlog heeft gezorgd voor extra inzet en afstemming en kosten. Deze kosten worden verhaald via een landelijke subsidie en bijdrage provincie. Voor Zevenaar is dit kostenneutraal.	554	504	21	0	501	501	32	3	

<u>Snelfietsroute F12</u> De gemeente Zevenaar legt samen met de gemeenten Duiven en Westervoort de snelfietsroute F12 aan in nauwe samenwerking met de provincie Gelderland. Binnen de drie gemeenten zijn in de afgelopen periode de eerste delen aangelegd van de fietsroute. Binnen onze gemeente Zevenaar is in het afgelopen jaar begonnen met de aanleg van het westelijke deel van de route die loopt via de Roodwilligenstraat, de Huvenersweide, de Reisenakker en de Hunneveldweg richting Doesburgseweg. Het 1e deel van dit westelijke deel is in samenhang met de Platanenlaan in 2017 en 2018 gerealiseerd. Het saldo wordt gedekt uit de reserve kapitaallasten (eigen bijdrage gemeente Zevenaar)	874	874	879	0	6	768	-10	106	
<u>Onderzoek PlanMER Witte Kruis (verbinding Gelders Eiland met A12)</u> Het Plan van Aanpak is opgesteld en akkoord bevonden door zowel gemeente als provincie. Er is uitvoering gegeven aan de eerste fase van het Plan van Aanpak, waaronder inloopbijeenkomsten met stakeholders. Daarnaast zijn deelonderzoeken uitgevoerd op diverse onderdelen zoals verkeer, economie, woningbouw, sociale cohesie, recreatie en natuur. De resultaten worden verwerkt in een eind rapport met de probleemanalyse van het gebied. Dit rapport wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het college van Zevenaar en de provincie.	550	500	14	0	67	67	469	433	

<u>Voorbereiding reconstructie weg Hengelder</u> De voorbereidende werkzaamheden rond reconstructie van de weg Hengelder zijn in 2019 afgerond. Er heeft een subsidieverantwoording aan de provincie plaatsgevonden, voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Omdat de beschikbare middelen niet volledig waren besteed dient een deel van de subsidie te worden terugbetaald. Omdat de provincie de eindafrekening in maart 2020 heeft afgerond kan het krediet per einde 2019 nog niet worden afgesloten. De terugbetaling dient immers nog te worden verantwoord.	1.000	1.000	513	800	203	203	284	-3	
<u>Voorbereiding reconstructie Arnhemseweg</u> De voorbereidende werkzaamheden rond reconstructie van de Arnhemseweg zijn in 2019 afgerond. Er heeft een subsidieverantwoording aan de provincie plaatsgevonden, voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Omdat de beschikbare middelen niet volledig waren besteed dient een deel van de subsidie te worden terugbetaald. Omdat de provincie de eindafrekening in maart 2020 heeft afgerond kan het krediet per einde 2019 nog niet worden afgesloten. De terugbetaling dient immers nog te worden verantwoord.	1.000	1.000	578	800	200	200	222	0	

<u>Snelfietsroute F12 traject 7&9</u> Bij de Doesburgseweg komt een oversteek van de snelfietsroute die het westelijke en oostelijke deel van de route binnen Zevenaar met elkaar verbindt. De uitwerking hiervan wordt gekoppeld aan de planuitwerking van de hoofdwegenstructuur in dit deel van Zevenaar. In de komende periode zullen wij dit deel in detail uit gaan werken ook weer in samenhang met de overige ontwikkelingen in het oostelijke deel van Zevenaar. Aan het einde van de Edisonstraat zal het nieuw te maken snelfietspad aansluiten op de fietsstructuur langs de Hengelderweg. De verbinding wordt gemaakt door middel van een fietstunnel die wordt aangelegd door Rijkswaterstaat bij de uitwerking van de plannen voor de A12 en A15.	1.584	1.394	57	836	24	-638	1.503	1.195	
<u>Onderzoek randweg nabij A 15</u> De planstudie is 'on hold' gezet i.v.m. het opstellen van het Verkeers- en vervoerplan. De noodzaak voor een Planstudie Noordelijke Randweg maakt hier deel van uit. In verband met de noodzakelijke gemeentelijke bezuiniging is dit project geschrapt.	150	0	14	0	0	0	136	0	
<u>Gimbornhof</u> Suggesta (eigenaar van de flat) heeft opdracht gegeven om een nieuw ontwerp te maken voor de entree. De werkzaamheden bij de entree zijn grotendeels uitgevoerd dit najaar. Er zijn nog een paar restpunten, vandaar dat het krediet door loopt naar 2018. Voor de sprookjespoel moet een kap plan gemaakt worden. Hiervoor loopt nu een aanvraag voor een vergunning bij het Waterschap. Krediet moet doorlopen naar 2018.	142	0	22	0	2	0	118	0	
<u>Sprookjespoel Gimbornhof</u> Wordt opgeschoond en is opnieuw onder profiel gebracht. De beplanting wordt nog aangebracht.	25	0	7	0	0	0	18	0	
<u>Gimbornhof</u> Hangt mede samen met de ontwikkeling van het Juvenaat. Heeft te maken met dunningen die de komende jaren worden uitgevoerd.	117	0	14	0	2	0	100	0	

<u>Vervangen diverse gemalen</u> Er zijn voorbereidingen getroffen voor de vervanging van het gemaal aan de Huygenslaan. Ook het gemaal van de Bingerdensedijk wordt momenteel aangepakt, verwachting is dat deze in 2018 klaar zullen zijn. De overige gemalen vallen onder het huidige watertakenplan (2017-2021) en hebben een looptijd van 2 jaar.	1.085	0	287	0	189	0	610	0	
<u>Bouwkundig deel gemaal Huygenslaan</u> Werkzaamheden zijn afgerond. Gemaal is voorzien van telemetriesysteem, persleiding en debietmeter, welke in het oorspronkelijk krediet (2012) niet waren opgenomen. Krediet kan worden afgesloten.	62	0	66	0	21	0	-25	0	
<u>Mechanisch deel gemaal Huygenslaan</u> Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet kan worden afgesloten	62	0	67	0	0	0	-5	0	
<u>Mechanisch deel BBL Witte Kruis</u> Nog niet afgerond, krediet kan nog niet worden afgesloten.	31	0	0	0	8	0	23	0	
<u>Vervanging bouwkundig deel gemalen Methen</u> We zijn nog in afwachting van de resultaten van het onderzoek afvalwater structuurplan.	118	0	0	0	0	0	118	0	
<u>Vervanging bouwkundig deel gemalen Edisonstr/O.Steeg</u> Gemaal RG Edisonstraat is bouwkundig in orde en wordt niet uitgevoerd. De Oude Steeg komt wel in uitvoering. Dit is afhankelijk van verlegging persleiding door waterschap ivm aanleg van de verbreding A12.	96	0	20	0	4	0	73	0	
<u>Vervanging mechanisch deel gemalen Edisonstr/O.Steeg</u> Gemaal RG Edisonstraat is klaar, maar Oude Steeg nog niet. De uitvoering is gepland in 2020, ook afhankelijk van de verlegging ivm de verbreding A12.	63	0	28	0	0	0	35	0	
<u>Gemalen bouwkundig</u> Geplande bouwkundige investeringen aan gemalen in de jaren 2017 en 2018 oud gemeente Zevenaar, vastgesteld in het watertakenplan. De uitvoering loopt door in 2020.	141	0	0	0	0	0	141	0	

<u>Gemalen mech/elek en mini-gemalen</u> Geplande vervanging van mini gemalen van de voormalige gem Zevenaar. De uitvoering loopt nog door in 2020.	512	0	106	0	156	0	250	0	
<u>Riolering Zonnemaat</u> De kolken en inspectieputten zijn vervangen. In 2017 en 2018 wordt een deel van de riolering afgekoppeld. Er wordt gestreefd om het regenwater zichtbaar af te voeren. Dit project wordt ook in fasen uitgevoerd, er worden nu voorbereidingen getroffen voor fase 4.	1.100	0	513	0	587	0	0	0	
<u>Pilot afkoppeling/infiltratie regenwater Zonnemaat</u> In 2017 en 2018 wordt verder gewerkt aan het verbeteren van de afvoer van het regenwater op Zonnemaat. Loopt mee in project riolering Zonnemaat.	135	0	0	0	135	0	0	0	
<u>Revitalisering Giesbeek</u> Het definitieve inrichtingsplan is inmiddels aan de bewoners gepresenteerd en positief ontvangen. Op dit moment zijn de tekeningen en het bestek gereed en heeft er een aanbesteding plaatsgevonden. Het werk is voorlopig gegund aan KWS. Begin september zal de definitieve planning plaatsvinden. Daarna zullen de werkzaamheden starten. De uitvoeringsperiode betreft ca. 1,5 jaar. Om een goede afwatering te kunnen garanderen is een extra pompgemaal geplaatst en kan het nieuwe rioleringsstelsel hoger worden aangelegd. De grondwaterfluctuatie in het projectgebied, dat sterk wordt beïnvloed door de IJssel, zal de uitvoeringsperiode sterk bepalen. Er wordt nog onderzocht of bronnering verantwoord mogelijk is. Naar verwachting zal het project eind begin 2020 worden afgerond.	5.043	1.347	1.196	0	2.370	1.347	1.477	0	

<u>Korte ketens in Liemers Landschap</u> De Provincie Gelderland heeft de gemeente Zevenaar een subsidie van € 72.942 toegekend in het kader van het programma POP3 'Samenwerking voor innovaties op lokaal niveau – korte voorzieningsketens' op basis van het projectplan 'Korte Ketens in Liemers Landschap'. De gemeente Zevenaar treedt hierbij op als penvoerder van een Samenwerkingsverband van 7 partijen. De gemeente Zevenaar financiert als penvoerder het project voor. Hiertoe is het krediet aangevraagd.	73	73	73	0	0	71	0	2	
<u>Project stedelijke herverkaveling</u> In november 2016 is de gemeenteraad geïnformeerd over het proefproject stedelijke herverkaveling. Voor het maken van het businessplan is een krediet van € 40.000 beschikbaar gesteld. Het College heeft eind 2017 besloten om het project aan de markt over te laten en de inrichting van het gebied rond de toekomstige nieuwe aansluiting A12 conform provinciaal inrichtingsplan uit te laten voeren. E.e.a. omdat er teveel onduidelijkheid bestond omtrent ontwikkelingen Spoorallee en Hengelder. Doordat het project niet conform plan is uitgevoerd is slechts een gedeelte van de subsidie ontvangen. Hierdoor is sprake van een overschrijding.	40	33	37	24	0	0	3	9	
<u>1e inrichting en olp Brede School Groot Holthuizen</u> In maart 2015 een deel beschikbaar gesteld. Resterende gedeelte is in 2019 beschikbaar gesteld. Krediet kan worden afgesloten	86	0	72	0	14	0	0	0	
<u>Ontwikkeling Brede School locatie Platanenlaan</u> De Raad heeft 25 november 2015 besloten om de hoogte van het krediet vast te stellen op € 3.000.000. In de raadsvergaderingen van 5 juli 2017 en 21 december 2018 zijn aanvullende kredieten, groot resp. € 2.036.921 en € 257.674 toegekend. De oplevering wordt verwacht in het 2e kwartaal 2020.	5.295	0	42	0	2.500	0	2.752	0	
<u>Reconstructie Halve Maan</u> Dit project is nog in voorbereiding. In mei 2020 start de uitvoering	1.074	0	0	0	8	0	1.066	0	

hiervan.									
<u>Drukriolering mechanisch 2018 Rijnwaarden</u> Krediet voor investeringen uit het watertakenplan van de voormalige gemeente Rijnwaarden voor het jaar 2018. In 2020 gaan we verder met de (achterstallige) investeringen in Rijnwaarden en wordt dit krediet volledig benut.	75	0	3	0	18	0	54	0	
<u>Drukriolering bouwkundig 2018 Rijnwaarden</u> Krediet voor investeringen uit het watertakenplan van de voormalige gemeente Rijnwaarden voor het jaar 2018. In 2020 gaan we verder met de (achterstallige) investeringen in Rijnwaarden en wordt dit krediet volledig benut.	75	0	3	0	0	0	72	0	
<u>Investering Dorpscentrum De Cirkel/De Duim</u> Het krediet kan worden afgesloten. Er is sprake van een geringe overschrijding wegens kosten accountantscontrole, nacalculatie CAR-verzekering, hogere sloopkosten en advieskosten i.v.m. verantwoording van de provinciale subsidie.	717	33	714	8	77	94	-74	-68	
<u>Veiligheidsvoorzieningen gemeentelijke gebouwen</u> De werkzaamheden zijn nog niet afgerond. Het aanbrengen van valbeveiligingen gaat over het algemeen samen met vervangingen van de dakbedekking, en er staan nog een aantal vervangingen voor 2020 op de planning	100	0	18	0	26	0	55	0	
<u>Speelvoorziening voor kinderen met beperking</u> Krediet voor voorzieningen voor kinderen met beperking. Krediet wordt in 2020 besteed.	85	0	70	0	0	0	15	0	
<u>Fietspad Geitenwaard</u> De uitvoering van dit werk is in 2021	100	0	0	0	1	0	99	0	
<u>Herinrichting Tengnagelwaard</u> Uitvoering vindt in 2020 plaats	55	0	1	0	25	0	29	0	
<u>Snelfietsroute F12 overige percelen</u> Zie krediet 7039	652	642	0	0	1	0	650	642	

<u>Aanleg lichtinstallatie Atletiekbaan.</u> De uitvoering is doorgeschoven naar 2020 omdat de Atletiekbaan (toplaag en fundering) eveneens in 2020 vervangen worden waardoor de werkzaamheden gezamenlijk uitgevoerd kunnen worden.	70	0	0	0	0	0	70	0	
<u>Vervangen parkeerautomaten.</u> De parkeerautomaten zijn in 2019 vervangen. De financiële afwikkeling zal in 2020 plaatsvinden. Wij verwachten nog een bedrag van € 20.000 aan kosten voor vervanging van stadspaslezers terug te ontvangen omdat wij hiervoor een onderhoudscontract gaan afsluiten. Hierna kan het krediet binnen het budget worden afgesloten.	200	0	13	0	205	0	-18	0	
<u>Fietsoversteek rotonde Landeweerdijk</u> Dit project kent een doorlooptijd tot en met het 1e kwartaal van 2020 en loopt volgens planning. De afrekening met de aannemer vindt dan begin 2e kwartaal 2020 plaats. Het krediet kan daarom in de loop van dat jaar worden afgesloten.	100	0	0	0	15	0	85	0	
<u>Toyota Pick-Up met kraan</u> Er komen in 2020 nog kosten die te maken hebben met deze aanschaf.	68	0	0	0	23	0	45	0	
<u>Ford Transit pick-up</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	68	0	0	0	0	0	68	0	
<u>Vervangen Cruijff court</u> Vervangen van de toplaag van het kunstgras en het hekwerk	75	0	0	0	76	0	-1	0	
<u>WMO hulpmiddelen 2019</u> Op dit krediet worden de nieuw aangeschafte hulpmiddelen, via RSR verantwoord. Onder deze hulpmiddelen vallen de nieuwe scootmobielen en rolstoelen. In 2019 zijn er meer nieuwe hulpmiddelen ten laste van dit krediet gebracht. Dit heeft geleid tot een overschrijding van € 244.000. Dit krediet kan worden afgesloten.	525	0	0	0	770	0	-245	0	

<u>Herinrichting BAT terrein - voorbereiding Fase 1 en 2</u> Krediet bestemd voor voorbereidingskosten van uitvoering fase 1 en de herinrichting voorterrein.	66	0	6	0	20	0	40	0	
<u>Herinrichting BAT terrein - uitvoering Fase 1</u> Krediet is bestemd voor het realiseren van de fietsenstalling voor de medewerkers en voor plaatsen van voorzieningen voor onder- bovengrondse afvalinzameling.	495	0	51	0	400	0	44	0	
<u>Bruisend maken centrum Zevenaar (o.a. straten etc)</u> Het plan voor fietsparkeren is in 2019 uitgewerkt. Daarnaast is gewerkt aan een plan om de bestaande banken en prullenbakken te vervangen en twee boombanken te plaatsen in het centrum. Over het aanbrengen van gevelgroen is overeenstemming bereikt met de gebouweigenaren. Gevelgroen zal op vier locaties in het centrum terugkomen. De hierboven beschreven werkzaamheden zullen in 2020 worden uitgevoerd.	158	0	5	0	6	0	147	0	
<u>Vervanging BOV armaturen 2016-2025 deel 2018</u> Conform beleidsplan openbare verlichting. Wordt in 2020 volledig uitgegeven	270	0	0	0	252	0	17	0	
<u>Vervanging BOV masten 2016-2025 deel 2018</u> Krediet kan worden afgesloten	211	0	0	0	211	0	0	0	
<u>Vervanging masten (voormalig Rijnwaarden) 2018</u> Krediet kan worden afgesloten	55	0	0	0	55	0	0	0	
<u>Vervanging armaturen (voormalig Rijnwaarden) 2018</u> Krediet kan worden afgesloten	85	0	12	0	73	0	1	0	

<u>Herinrichten Raadhuisplein</u> We zijn gestart met de voorbereidingen om te komen tot een ontwerp met kostencalculatie om u voor te leggen. Hier gaat een uitgebreid participatietraject met ondernemers, gebruikers, omwonenden en overige belanghebbenden aan vooraf. We hebben individuele interviews en brede bijeenkomsten georganiseerd waar we ideeën, wensen en eisen hebben opgehaald. Op basis hiervan maken we een schetsontwerp van het plein dat we presenteren tijdens een openbare bijeenkomst. Na deze bijeenkomst wordt het schetsontwerp uitgewerkt tot een technisch ontwerp met kostencalculatie, waarna besluitvorming kan plaatsvinden.	40	0	0	0	18	0	22	0	
<u>Uitvoering reconstructie Hengelder</u> Wij hebben subsidie ontvangen van de provincie voor de uitvoering. De voorbereiding van de uitvoering is gestart.	9.750	9.750	0	0	3.823	3.823	5.927	5.927	
<u>Uitvoering reconstructie Arnhemseweg</u> De Arnhemseweg is vorig jaar opgeleverd. Nog een paar werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd i.v.m. het jaargetijde (bijv. inzaaien gras).	8.375	8.375	0	0	5.287	5.287	3.088	3.088	
<u>Vorbereiding aanleg 2e viaduct 7Poort</u> In verband met de focus op de kaveluitgifte op 7Poort heeft de voorbereiding van aanleg van het 2e viaduct vertraging opgelopen. Deze werkzaamheden worden in 2020 weer opgepakt.	400	0	0	0	1	0	399	0	
<u>Herontwikkeling Vestersbos</u> In 2018 is een uitvraag aan de markt voorbereid voor herontwikkeling van deze voormalige schoollocatie naar woningbouw. Voordat dit zijn beslag kreeg, is de locatie deel gaan uitmaken van het onderzoek naar een Integraal Kind Centrum als onderdeel van het Integraal Huisvestingsplan. Als in dat kader straks een besluit over het programma op de locatie bekend is, wordt dit als ruimtelijk project voortgezet.	80	0	7	0	9	0	63	0	
<u>Verstreckte duurzaamheidsleningen</u>	0	0	0	0	269	0	-269	0	

<u>Verbeteren en verduurzamen masten OV</u> Krediet kan worden afgesloten	200	0	100	0	100	0	0	0	
<u>Vervangen BOV 2016-2025 masten 2019</u> Krediet wordt in 2020 uitgegeven	83	0	0	0	40	0	43	0	
<u>Vervangen BOV 2016-2025 armaturen 2019</u> Conform beleidsplan openbare verlichting. Wordt in 2020 volledig uitgegeven	204	0	0	0	12	0	192	0	
<u>Oversteek Douwes Dekkerstraat</u> Dit project komt in 2020 in uitvoering. Het is de verwachting dat de afrekening met de aannemer in dat jaar zal plaatsvinden.	85	0	0	0	0	0	85	0	
<u>Planvorming Herinrichting Doesburgseweg</u> Dit wordt opgepakt nadat de Arnhemseweg en de weg Hengelder afgerond zijn.	25	0	0	0	3	0	22	0	
<u>Planvorming Herinrichting Edisonstraat</u> Wij onderzoeken welke maatregelen (tijdelijk) genomen kunnen worden om het toekomstig verkeer via de Edisonstraat te begeleiden totdat de aanpassingen aan de Griethse Poort en Doesburgseweg gereed zijn.	33	0	0	0	3	0	30	0	
<u>Planvorming Herinrichting Mercurion</u> Dit wordt opgepakt nadat de Arnhemseweg en de weg Hengelder afgerond zijn.	25	0	0	0	3	0	22	0	
<u>Vervangen hardware werkplekken</u> In de begroting 2018 is een krediet van € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. Een deel hiervan is in 2019 gebruikt voor de aanschaf van mobiele apparatuur voor degenen die daar vanwege hun werkzaamheden baat bij hebben. In 2020 voorzien we vervanging van apparatuur op vaste werkplekken.	450	0	0	0	173	0	277	0	

<u>Invullen gebouw Raadhuisplein 1</u> De sloop en de herbouw van het gebouw hebben vertraging opgelopen. In 2019 hebben we geen werkzaamheden voor deze activiteit gedaan.	140	0	0	0	0	0	140	0	
<u>Kunstgrasvelden (2 stuks)</u> Betreft krediet voor de aanleg van kunstgras trapveldjes. Een hiervan is in 2019 aangelegd in de Thebenstraat in Zevenaar. In 2020 zal worden bepaald waar de andere wordt aangelegd.	80	0	0	0	23	0	57	0	
<u>Masten (voormalig Rijnwaarden)</u> Krediet kan worden afgesloten	55	0	0	0	55	0	0	0	
<u>Armaturen (voormalig Rijnwaarden)</u> Krediet kan worden afgesloten	85	0	0	0	84	0	1	0	
<u>Vervanging VRI Arnhemseweg</u> Krediet voor het vervangen van een kleine VRI op de Methen/Arnhemseweg. Afhankelijk van de technische staat van het toestel wordt dit ingepland.	50	0	0	0	0	0	50	0	
<u>Herinrichting Babberichseweg</u> Onderzoek naar de inrichting van de Babberichseweg	25	0	0	0	9	0	16	0	
<u>Dorpstraat/Babberichseweg</u> Dit werk is in 2019 uitgevoerd. Moet nog financieel afgewikkeld worden (betreft bijdrage aan opdrachtnemer)	120	0	0	0	0	0	120	0	
<u>Heilige Huisjes/Zuiderlaan</u> Krediet kan worden afgesloten	85	0	0	0	85	0	0	0	
<u>Tractor Valta</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	115	0	0	0	0	0	115	0	
<u>Toyota Hi-Lux</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	40	0	0	0	0	0	40	0	
<u>VW Crafter Pick-Up (vervangt 352)</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van	61	0	0	0	0	0	61	0	

toekomstvisie afdeling openbare werken									
<u>VW Crafter Pick-Up (vervangt 350)</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	61	0	0	0	0	0	61	0	
<u>Gazonmaaier Angerlo (vervangt 636)</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	90	0	0	0	0	0	90	0	
<u>Gazonmaaier Sabo (vervangt 630)</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	60	0	0	0	0	0	60	0	
<u>Tractor New Holland (Rosorum)</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	72	0	0	0	0	0	72	0	
<u>Kolkenzuiger Volvo (vervangt 211)</u> Betreft vervangingsinvestering. Uitgesteld in afwachting van toekomstvisie afdeling openbare werken	300	0	0	0	0	0	300	0	
<u>Verbetering riolering Angerlo mech/elec, mini 15jr</u> Er is €3.500.000 krediet verstrekt voor rioleringswerkzaamheden en klimaatadaptatieve maatregelen in Angerlo. Dit is onderdeel van een project met een integrale aanpak waarbij ook wegen, groen en openbare verlichting wordt meegenomen. Op dit krediet worden de investeringen met een looptijd van 15 jaar geboekt. Is onderdeel van de investeringen uit het WTP in 2019-2020.	300	0	0	0	0	0	300	0	
<u>Vern riolen klimaatadaptatieve maatregelen Liemers 15 jr</u> Krediet voor geplande aanpassingen en vervangingen aan verouderde en slechte rioolgemaal. Tevens is dit krediet bestemd voor klimaatadaptatieve maatregelen en vernieuwingswerkzaamheden. Op dit krediet worden de investeringen met een looptijd van 15 jaar geboekt. Is onderdeel van de investeringen uit het WTP in 2019-2020.	183	0	0	0	25	0	158	0	

<u>Rioolvervangings klim. Adapt maatregelen Liemers 70 jr</u> Krediet voor geplande aanpassingen en vervangingen aan verouderde en slechte rioolgemalen. Tevens is dit krediet bestemd voor klimaatadaptatieve maatregelen en vernieuwingswerkzaamheden. Op dit krediet worden de investeringen met een looptijd van 70 jaar geboekt. Is onderdeel van de investeringen uit het WTP in 2019-2020	1.990	0	0	0	46	0	1.944	0	
<u>Verbetering riolering Angerlo rioolvervangings-70jr</u> Er is 3.500.000 krediet verstrekt voor rioleringswerkzaamheden en klimaatadaptatieve maatregelen in Angerlo. Dit is onderdeel van een project met een integrale aanpak waarbij ook wegen, groen en openbare verlichting wordt meegenomen. Op dit krediet worden de investeringen met een looptijd van 70 jaar geboekt. Is onderdeel van de investeringen uit het WTP in 2019-2020	3.200	0	0	0	0	0	3.200	0	
<u>Herinrichting openbare ruimte locatie Platanenlaan</u> Het krediet is beschikbaar gesteld in 2020. In 2019 is gestart met de voorbereidende juridische en adviserende werkzaamheden. De start en afronding van de herinrichting van de openbare ruimte staan gepland voor 2020.	0	0	0	0	28	0	-28	0	
<u>Tijd huisv/verhuisk aanpassing locatie Platanenlaan</u> In juli 2019 zijn de basisscholen de Lindenhage en Het Kofschip naar de tijdelijke locaties in de G. Gezellestraat en Da Costastraat verhuisd. Vanaf het moment van verhuizing wordt voor de groepen 3 en 4 gymvervoer ingezet. In 2020 staat de verhuizing terug naar de locatie Platanenlaan gepland.	195	0	0	0	137	0	58	0	
<u>Uitbreiding capaciteit+olp inrichting basisschool De Bem</u> Het krediet is beschikbaar gesteld voor de 1e inrichting onderwijsleerpakket en meubilair voor 7 groepen van de basisschool de Bem. Overschrijding kan worden gedekt uit gehonoreerd krediet (act.nr.) 526.	100	0	0	0	102	0	-2	0	

<u>Bouwkundige aanpassing ds. Jonkerschool</u> Dit krediet is beschikbaar gesteld. De Ds. Jonkerschool sluit echter de deuren in augustus 2021. In overleg met schoolbestuur en het dorp wordt bekeken of krediet nog wordt ingezet voor de Ds. Jonkerschool.	25	0	0	0	0	0	25	0	
<u>Aanpassing Arnhemseweg/Hengelder/scopewijzigingen</u> Deze worden uitgevoerd gelijktijdig met de uitvoering van de reconstructie van de Arnhemseweg of weg Hengelder.	250	0	0	0	19	0	231	0	
<u>Aanpassing en uren Arnhemseweg/Hengelder/scopewijzigingen</u> Deze maken deel uit van de begeleiding van de uitvoering van beide wegen en scopewijzigingen.	335	0	0	0	36	0	299	0	
<u>Uitvoering entree Hengelder/gebiedsvisie</u> Deze wordt uitgevoerd gelijktijdig met de uitvoering van de reconstructie van de weg Hengelder.	2.636	0	0	0	183	183	2.454	2.454	
<u>G Gezellestraat (sterrenschool) uitbreiding-aanpassing</u> In verband met de realisering van de onderwijshuisvesting en verkeerskundige aanpassingen t.b.v. de locatie aan de G. Gezellestraat (Sterrenschool) is in de raad van december 2019 het krediet beschikbaar gesteld. De uitgaven hebben betrekking op de voorbereidende werkzaamheden (haalbaarheidsonderzoek door derden).	0	0	0	0	8	0	-8	0	
<u>Boerderijkavel Sleeg 17</u> Met het oog op de ontwikkeling van Groot Holthuizen en de fysieke ligging van deze kavel (in de voormalige Holtkamp) is deze uit de grondexploitatie Zevenaar Oost gehaald en ondergebracht binnen de Materiële vaste activa op de gemeentelijke balans. Een en ander sluit beter aan op de BBV-regels welke in 2019 verduidelijkt zijn in een nieuwe notitie. De locatie wordt in 2020 weer ingebracht in de op te stellen grondexploitatie De Holtkamp welke t.z.t. aan de raad wordt voorgelegd. Binnen deze GREX vindt verdere ontwikkeling van de	0	0	0	0	380	0	-380	0	

kavel plaats aan de hand van een nog op te stellen stedenbouwkundige opzet.									
<u>Gronden Landeweer Zuid</u> De ontwikkeling van de Landeweer Zuid loopt achter. Dit in tegenstelling tot de overige gronduitgifte op 7Poort. Het is daarom nodig om voor dit gebied een nieuwe visie uit te werken. Wat zijn de (on)mogelijkheden van deze locatie? Vooruitlopend daarop zijn de gronden uit de grondexploitatie Zevenaar Oost gehaald en ondergebracht binnen de Materiële vaste activa op de gemeentelijke balans. Een en ander sluit beter aan op de BBV-regels welke in 2019 verduidelijkt zijn in een nieuwe notitie.	0	0	0	0	1.445	0	-1.445	0	

OVERZICHT RESERVES

Algemene reserve(s)					
Nummer Naam		Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9000	Algemene reserve	35.723	5.031	4.213	36.540
Totaal algemene reserve(s)		35.723	5.031	4.213	36.540

Bestemmingsreserves					
Nummer Naam		Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9002	Betaald parkeren	182	0	182	0
9003	Visie en planvorming station Zevenpoort	32	0	1	31
9008	Verhuizing peuterspeelzaalwerk	23	0	0	23
9009	Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten	503	0	241	262
9013	Nazorg complexen grondexploitaties	114	0	0	114
9017	Afval	0	0	0	0
9018	Riolering	192	289	0	481
9024	Automatisering	126	0	46	80
9031	Bestemmingsplannen	195	0	0	195
9032	Wegen	761	358	0	1.119
9046	Statushouders	80	21	0	101
9047	Onderhoud gebouwen	108	0	42	66
Totaal bestemmingsreserves		2.316	668	513	2.471

Bestemmingsreserve afschrijvingslasten					
Nummer Naam		Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
9004	Plankosten en voorbereiding A15/A12	79	0	46	33
9005	Centrummanagement	105	0	0	105
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	0	0	500
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	505	0	0	505
9012	Snelfietsroute F12	220	176	1	395
9021	Onderzoek randweg nabij A15	150	0	0	150
9027	Balansverkorting	212	0	6	206
9028	Onderwijshuisvesting	318	0	10	308
9029	Basisschool 't Scathe	2.186	0	59	2.127
9034	De Cirkel/De Duim	603	0	0	603
9035	Sportvelden RKPSC	102	0	9	93
9036	Fietspad Geitenwaard	100	0	0	100
9037	Herinrichting Tegnagelwaard	55	0	0	55
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	85	0	0	85
Totaal bestemmingsreserve afschrijvingslasten		5.220	176	129	5.267

OVERZICHT VOORZIENINGEN

Voorzieningen					
Nummer Naam		Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
8002	Pensioenen wethouders	1.966	611	89	2.487
8004	Onderhoud gebouwen	694	239	194	739
8006	Openbare verlichting	183	26	0	209
8007	Wegen	213	1.771	1.971	13
8008	Bruggen	32	18	38	11
8009	Begraafplaatsen	50	9	0	59
8010	Riolering	3.959	609	1.011	3.557
8012	Aanspraken overstromingen Riverparc	119	2	0	121
8013	Wachtgelden wethouders	221	141	177	185
Totaal voorzieningen		7.437	3.425	3.481	7.381

OVERZICHT LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Vaste schulden 2019 door onderhandse geldleningen (x € 1.000)								
Nummer	Oorspronke- lijk bedrag van de geldlening	Jaar van (laatste) aflossing	Rente- per- centage	Restant- bedrag van de geld- lening aan het begin	Opgeno- men geldlening	Rente- bedrag	Aflossing	Restant van de geldlening
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen								
179Z	7.500	2041	1,210	6.900		81	300	6.600
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen								
153A	476	2021	5,220	105		5	33	72
157A	5.899	2019	4,860	295		7	295	-
159Z	5.000	2029	3,989	2.200		88	200	2.000
160Z	4.000	2025	3,610	1.400		51	200	1.200
161Z	9.000	2031	4,398	4.680		197	360	4.320
168Z	12.000	2038	4,450	7.700		334	400	7.300
170Z	6.000	2038	5,200	4.000		204	200	3.800
172Z	10.000	2019	3,405	10.000		307	10.000	-
175Z	15.000	2033	3,100	11.250		326	750	10.500
176Z	10.000	2029	2,324	6.833		151	667	6.166
177Z	10.000	2030	1,340	8.000		103	667	7.333
178Z	10.000	2040	1,525	8.800		132	400	8.400
180Z	10.000	2026	0,914	10.000		91	0	10.000
181Z	7.500	2022	0,345	7.500		26	0	7.500
182R	49	2019	5,100	4		0	4	-
183R	6.353	2031	5,765	4.039		226	217	3.822
184R	2.000	2022	5,350	581		27	134	447
185R	2.000	2032	4,810	933		45	67	866
186R	2.000	2033	4,890	1.344		64	63	1.281
187R	2.000	2028	4,750	800		38	80	720
188R	1.000	2020	3,560	133		5	67	66
189R	2.000	2036	3,900	1.200		44	67	1.133
190R	2.500	2041	4,100	1.917		78	83	1.834
191R	2.500	2043	3,270	2.083		67	83	2.000
192Z	5.000	2023	0,460	5.000		23	0	5.000
194Z	15.000	2034	0,215	-	15.000	3	0	15.000
				100.797	15.000	2.642	15.036	100.761
Openbare lichamen zoals Provincies, gemeenten en waterschappen etc.								
193Z	10.000	2038	1,330	10.000	0	127	500	9.500
Totaal generaal				117.697	15.000	2.850	15.836	116.861

OVERZICHT GRONDEXPLOITATIES

Overzicht boekwaarden complexen (x € 1.000)

Bestemmings- plan onderhanden werken	Boek- waarde 1- 1-'19	Grond- aanko- pen	Sloop- en milieu- kosten	Bouw- /woon- rijpma-ken en kunst- werken	Rente- aan-deel	VUT- en plan- instal-laties	aandeel alg. en zakelijke lasten	grond- verkoop incl. overige opbreng- sten	afwaar- dering boek- waarde	Overige overige expl. opbr. minus kosten	Afslui- ting com- plex	Tussen- tijdse winst- neming	Boek- waarde 31- 12-2019 excl. Verlies- voorz.	Verlies- voorzie- ning 31-12- 2019	Boekwaarde 31-12-2019 incl. verlies- voorziening
Zevenaar-Oost woningen en bedrijven	75.173	5.136	81	2.263	1.530	1.383	247	-32.422	-1.825	-737	-	-	50.829	-30.799	20.030
Middag Oost & Zwanenwaay	6.256	-	13	54	136	29	1	-323	-	34	-	-	6.200	-4.524	1.676
Totaal	81.429	5.136	94	2.317	1.666	1.412	248	-32.745	-1.825	-703	0	0	57.029	-35.323	21.706

SINGLE INFORMATION, SINGLE AUDIT (SISA)

Specifieke uitkeringen worden verantwoord via SiSa volgens de Financiële Verhoudingswet. De informatie wordt hiervoor in een vast format opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
BZ K	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinf ormatie
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1/ 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer : C1/ 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 06</i>
1			€ 447.092	2019-620904	€ 0	Ja		€ 0

			Kopie projectnaam/ nummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 07</i>	Toelichting <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1/ 08</i>	Eindverantwoorدين g Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 09</i>	
		1	2019-620904		Nee	
OC W	D8	Onderwijsachterstand enbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 03</i>	
			€ 103.872	€ 29.630	€ 95.363	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinf ormatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstande nbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinf ormatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstande nbeleid

			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07	
		1					
OC W	D9	Onderwijsachterstand en beleid 2011-2018 (OAB) Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 146.341	

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrag <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandbeleid. Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Bedrag <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandbeleid. Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>		
		1						
SZ W	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

		aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.			(IOAW)		(IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer : G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensub sidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer : G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12

			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZ	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)
W	A	verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 06</i>
		1	060299 Gemeente Zevenaar	€ 10.800.730	€ 250.475	€ 1.188.836	€ 17.518	€ 128.145

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 07</i>	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 08</i>	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 09</i>	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 10</i>	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer : G2A / 11</i>	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 12</i>
1	060299	Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 16.370	€ 9.193	€ 0	€ 312.368	

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 14</i>				
		1	060299 Gemeente Zevenaar	€ 311				
SZ	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i> € 0	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i> € 0	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i> € 0	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i> € 0	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i> € 0	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i> € 0

[illegible]

het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)						
	1 060299 Gemeente Zevenaar	€ 56.103	€ 0	€ 3.263	€ 28.215	€ 8.799
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinf ormatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3A / 07</i>	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 09</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3A / 10</i>		
	1 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 0	€ 0		

VW S	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	<i>Aard controle R.</i> <i>Indicatornummer: H4/ 01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer : H4 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H4 / 06</i>
		1	€ 73.212	Zaaknummer 663056	€ 90.556	€ 8.862	€ 31.556	€ 50.138
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H4 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer : H4 / 11</i>	
		1	Zaaknummer 663056	90556	123,69%		-€ 17.344	